sinema

SAYI: 2009-09 5.5 TL
KKTC Fiyatı: 7 TL
ISSN 1304-5695
TURKUVAZ

YAKIN PLANDAKİLER
SURETLER
EVDEKİ DÜŞMAN
PONTYPOOL

DOSYA
VAMPİR FİLMLERİ

SÖYLEŞİLER
FRANÇOIS OZON | RICKY
PELİN ESMER | 11'E 10 KALA

AYIN OYUNCUSU
PETER SARSGAARD

DÜNYA SİNEMA TARİHİ
KARA FİLM VE YENİ GERÇEKÇİLİĞİN DOĞUŞU

YENİ SEZONDA YERLİ SİNEMA

50 YENİ FİLM

YAHŞİ BATI | KISKANMAK | KARANLIKTAKİLER | KOSMOS
7 KOCALI HÜRMÜZ | NEŞELİ HAYAT | EJDER KAPANI...

gençler arasında yeni moda ikonu!

Boydak

TÜKETİCİ HATTI
444 33 99
bellona.com.tr

BOYTAŞ MOBİLYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
Organize Sanayi Bölgesi, 14. Cadde No: 14
38970 Melikgazi / Kayseri / TÜRKİYE
Tel: (90-352) 321 16 70 Faks: (90-352) 321 16 75
Bellona BOYTAŞ A.Ş'nin tescilli markasıdır.

favori

Modayı üzerimde taşır, odamda yaşarım, kendi odamı istediğim gibi döşerim diyebilen zevk sahibi gençler, şimdi Bellona Genç Odaları'ndan kendilerine en çok yakışan mobilyaları seçiyor. Yılın genç odası trendlerini yansıtan Bellona ile, moda odanızda.

BELLONA®

sinema

TURKUVAZ

İmtiyaz Sahibi
Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş adına
Ahmet Çalık

Tüzel Kişi Temsilcisi ve Genel Müdür
Levent Tayla

Genel Müdür Yardımcısı
Yonca Ertürk

Yayın Direktörü
Aslıhan Sarp Işman

Genel Yayın Yönetmeni
Senem İşmen

Yazı İşleri Müdürü
Engin Ertan

Sorumlu Müdür
Yusuf Yazıcıoğlu

Görsel Yönetmen
Selda İbiş Şanlı

Editörler
Müjde Işıl
Ebru Çeliktuğ

Fotoğraf Editörü: Muzaffer Sağlam
İş Geliştirme ve Abone Müdürü: M. Cem Kırmızı
Marka Müdürü: Gözde Güleryüz Türkel
Üretim Planlama Yönetmeni: Nuray Kavuncubaşı
Üretim Planlama Sorumlusu: Ufuk Can

TURKUVAZ GRUBU HİZMETLERİ
Marka ve Pazarlama Grup Başkanı: Sinan Köksal
Kurumsal İletişim Grup Başkanı: Fecir Alptekin
Mali İşler Müdürü: Özgür Sarışık

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA
Turkuvaz Reklam Grup Başkanı: Ümit Önal
Genel Müdür: Rana Karlıdağ
Genel Müdür Yard.(Pazarlama): Aynur Atalık
Genel Müdür Yard. (Satış): Hakan Yonsul
Reklam Müdürü: Rahşan Kürkçü
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65 **Fax:** (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü: Elif Ezer
Tel: (0312) 292 51 53 **Fax:** (0312) 292 51 43

SİNEMA Dergisi'nin imtiyaz ve yayın hakkı Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş.'ye aittir.
Turkuvaz Dergi Tel: (0212) 411 23 23
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Turkuvaz Dergi Grubu
Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: HAZİRAN 2009
Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş. (0216) 585 91 00 (PBX)
Yayıncı: Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş.
Basımcı: Turkuvaz Matbaacılık Yay. A.Ş.
Basıldığı Yer: Akçanar Mah. Hasan Basri Cad. No:4 Samandıra/KARTAL/İSTANBUL
İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy

Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

TURKUVAZ DERGİ ABONE HİZMETLERİ
Tel: 0216 651 5 651
e-mail: abone@turkuvazdergi.com.tr
(Hafta içi 09:00-18:00saatleri arası hizmet vermektedir)
www.turkuvazabone.com

Son 15 yılın en iyi filmlerini seçiyoruz

İlk sayısı Ekim 1994'te çıkan dergimiz, önümüzdeki ay 15 yaşına basacak. 15 yaşında Sinema okumaya başlamış bir gencin bugün 30 yaşında bir yetişkin olduğunu düşünürsek artık neredeyse Sinema okuyarak büyümüş bir nesilden sözedebiliriz. Aynı şey yazarlarımız için de geçerli. Benim gibi mesleğe bu dergide başlayan yazarlarımızın çoğu bugünlerde yolun yarısını geçmek üzereler. Birlikte büyüdük. Bu süreçte ne mutlu ki hep aramıza katılan yeni okurlar ve yazarlar oldu. Onların katkısıyla bir yanımız daima yeni ve genç kaldı. Kendi adıma, okuruyla yazarıyla Sinema çatısı altında birleşmiş kalabalık bir ailenin parçası olduğum hissini her geçen yıl daha derinden hissettim. Sık sık fikir ayrılıkları yaşıyoruz, bazen birbirimizi acımasızca eleştiriyoruz, hatta bazen birbirimize öfkeleniyoruz; ama artık az çok birbirimizi tanıyoruz, birbirimizin dilinden anlıyoruz ve - hâlâ birlikte olduğumuza göre- her şeye rağmen beraber olmaktan mutluyuz. Öyle değil mi? Öyleyse bunu kutlamalıyız.

Biz hazırlıklara başladık. 15. yıldönümümüzü hepimizi bir araya getirecek eğlenceli bir etkinlikle kutlamak için ne yapabiliriz diye düşündük. Birlikte yapmayı en sevdiğimiz şey ne olabilirdi? Sevdiğimiz filmlerden konuşmak mesela… Bu kesinlikle en sevdiğimiz şeylerden biri ama pratik olarak gerçekleşmesi pek mümkün değil. Onun yerine en sık yaptığımız ve en az onun kadar sevdiğimiz başka bir şey geldi aklımıza; sevdiğimiz filmlerin listesini çıkarmak. Bu da aramızda sinema konuşmanın bir yolu aslında… Biz sinemaseverler listelere bayılırız. Liste yapmayı, listelerimizi karşılaştırmayı, onlar üzerinden tartışmayı severiz. Mutlaka sizin de kafanızda, yıllar içinde onlarca, belki de yüzlerce liste oluşmuştur. Öyleyse şimdi hepinizi göreve çağırıyoruz. Hem çalışıp hem eğleneceğiz. Sinema dergisinin yayın hayatı boyunca izlediğimiz filmleri düşünelim ve aralarından bu 15 yılın en iyi filmlerini seçelim. Böylece son 15 yılda baş döndürücü bir hızla değişen sinemanın gelişimini de yeniden gözden geçirme fırsatı bulacağız.

Oylamaya katılmak için, yapım tarihi 1994 ile 2009 yılları arasındaki filmlerden en beğendiklerinizi 1'den 15'e kadar sıralayın (Filmlerin yapım tarihleriyle ilgili bilgi edinebileceğiniz web sitelerinden birisi www.imdb.com olabilir). Birinci sıraya yerleştirdiğiniz film sizden en yüksek puanı almış olacak, yani 15 puan. Oylamanın sağlıklı gerçekleşebilmesi için sıralama yaparken en beğendiğiniz filmi ilk sıraya yerleştirmeyi ve sıralamanızı ona göre yapmayı unutmayın. Filmlerin Türkçe ya da orijinal isimlerini kullanabilirsiniz. Yerli/yabancı film ayrımı gözetmiyoruz. Film serilerinde, serinin her filmini kendi başına değerlendiriyoruz. Örneğin "Yüzüklerin Efendisi" üçlemesinde "Yüzük Kardeşliği"ni, "İki Kule"yi ve "Kral'ın Dönüşü"nü ayrı birer film olarak değerlendirmeye alın. 15 filmlik kişisel listelerinizi oluşturduktan sonra **www.turkuvazabone.com/sinemaanket** adresine gönderin. Oylama sonuçlarını değerlendirmek için biraz zamana ihtiyacımız olacak. O nedenle 20. Eylül'den sonra gelen listeleri değerlendirmeye alamayacağız.

Haydi ertelemeyin, hemen düşünmeye başlayın. Listelerinizi sabırsızlıkla bekliyoruz. Oylama sonucunda ortaya çıkacak tabloyu önümüzdeki günlerde sizlerle paylaşacağız.

Yeni sayıda görüşmek üzere.

Senem İşmen
senem.ismen@turkuvazdergi.com.tr

Anne,
börek olmuş mu
baksana?
SAMSUNG
Turkcell 3G Görüntülü Görüşme ile
görüntüleri anında paylaşarak,
sevdiklerinle daha da yakın olabilirsin.
Üstelik normal görüşme ücretinle aynı fiyata.
TURKCELL 3G
Merak etmiyor musun?
3G yaz 2323'e ücretsiz gönder,
Turkcell 3G dünyasına sen de katıl.
Görüntülü görüşme servisini, 3G abonesi ve 3G kapsama alanında olan, aynı zamanda cep telefonu Görüntülü Görüşme'yi destekleyen tüm Turkcell aboneleri kullanabilir. Görüntülü Görüşme ücreti, konuşma tarifenizi baz alarak. Konuşma paketiniz var ise, paketinizdeki dakikalarınızı Görüntülü Görüşme için de kullanabilirsiniz. Turkcell 3G bağlantısı kapsama alanına, coğrafi koşullara göre değişiklik gösterebilir.
Ayrıntılı bilgi www.turkcell3g.com'da

İÇİNDEKİLER

sinema@turkuvazdergi.com.tr

AYIN FİLMLERİ

Zeytinin Hayali, İçten Gelen, Evimde Uzaylı Var, Son Vampir, Kanımdaki Barut, Sizi Seviyorum, Sonsuz, Çizmeli Kedi, Hayatın Tuzu, Göçenler Göçürenler, Ninja, G-Force, Veba, Kadın Akıl Erkek Akıl, Sarı Saten, Gerilim Hattı, O'Horten, Evdeki Düşman, Pontypool: Öldüren Kelimeler, 11'e 10 Kala, Suretler, Ricky.

GÜNDEM

48 İNSANLIK ASLINI KAYBEDİNCE
Sanal âlemle ilişkimiz üzerinden günümüz toplumunu sorgulayan bilimkurgu filmi "Suretler" sezonun iddialı Hollywood prodüksiyonlarından.

52 MUCİZE BEBEK
François Ozon bu ay gösterime giren filmi "Ricky" ile ilgili sorularımızı yanıtladı.

56 "GERÇEĞİN FANTASTİKLİĞİNDEN BESLENİYORUM!
Pelin Esmer, ilk kurmaca filmi "11'e 10 Kala"da, insanların kendini emniyette hissetme ihtiyacını rengârenk bir İstanbul fonunda anlatıyor.

60 KIRK ZOMBİ, KIRKININ DA DİLİ TUTUK ZOMBİ
Bruce McDonald'ın yeni filmi "Pontypool: Öldüren Kelimeler", şaşırtıcı ve özgün bir fikir etrafında gelişen alışılmadık bir tür filmi.

62 SİZE BABA DİYEBİLİR MİYİM?
"Evdeki Düşman/Orphan", şaşırtıcı, sürprizli, tüyler ürperten bir gerilim.

66 TÜRK SİNEMASI İFTİHARLA TAKDİM EDER!
Yeni sezonda izleyeceğimiz yerli filmleri gözden geçirdiğimiz geleneksel dosyamızda bu yıl 50'den fazla yeni film var.

DOSYA

82 NE İLK NE DE SON
Geçmişten bugüne vampir filmleri...

88 DÜNYA SİNEMA TARİHİ 5
Kara filmin, belgeselciliğin ve Yeni Gerçekçilik'in doğuşu.

HER AY

16 BOX OFFICE VE YILDIZ TABLOSU
18 SEYİR DEFTERİ
20 ELEŞTİRİLER
"Soysuzlar Çetesi", "Metrodan Kaçış", "Felekten Bir Gece", "Kontes".
26 SİNEMADAN ÇIKMIŞ İNSAN
28 ÖZEL SEANS
Sinema gündeminden haberler, yeni projeler...
44 IŞIK VE GÖLGE Atilla Dorsay
46 AYIN OYUNCUSU Peter Sarsgaard
94 KÜLT FİLMLER "Highway 61"
96 TV DİZİLERİ Weeds
98 SOUNDTRACK "Trainspotting"
97 DVD REHBER
114 SİNEMA ÇIKIŞI Haluk Piyes

ARMAĞANLAR

KOLEKSİYON KARTI: "Gloria"
AFİŞETLER: "Kız Kardeşimin Hikâyesi", "G. I. Joe Kobra'nın Yükselişi", "Soysuzlar Çetesi", "Son Durak 4".

PINAR
Limonata
Limonlu içecek
PINAR
AKDENİZ
KARIŞIK MEYVE
Nektarı
PINAR
ŞEFTALİ
Nektarı

ZEYTİNİN HAYALİ

Yönetmen: Omar Kawan Alani. **Senaryo:** Amed Abdulhafız. **Görüntü Yönetmeni:** Luma Abbas. **Kurgu:** Mehmet Açıkgöz. **Müzik:** İlyas Rahbani. **Yapımcı:** Usame Ahmed Halife. **Süre:** 85 dk. **Yapım:** Türkiye (2007). **Dağıtımcı:** Pinema.

Gösterim Tarihi: 4 Eylül 2009

Annesi ve diğer köylülerle göç eden küçük Meryem, babasını terk etmek istemez. Kafileden kaçan Meryem babasına doğru koşar. Annesi onu yakalamak için peşine düşer. Fakat silahlı bir çete, küçük Meryem ve annesine yaklaşır. Çete lideri bıçağını çıkarıp Meryem'e doğru uzatırken, Meryem'in babası yetişir ve hepsini döver. Ancak arkasını dönünce, Timsah silahını alıp onu sırtından vurur. Babası son nefesini vermeden önce, evin tapusuyla anahtarını eşine emanet eder. Yıllar sonra Meryem'in İbrahim adını verdiği oğlu dünyaya gelir. İbrahim büyür ve doktor olur. Meryem Nine, Filistin'in Cenin şehrindeki evlerinde, oğlu Doktor İbrahim, gelini ve torunlarıyla birlikte yaşar. Büyük torunu Faris, ninesi Meryem'e sürekli ilgilendiği zeytin fidanının sırrını sormaktadır. Bu arada İbrahim, Cenin Hastanesi'ndeki odasında çalışırken askerler tarafından zorla götürülür.

NOTLAR: Türkiye'de animasyon üretimi 80'lerde ivme kazanmış, 90'lardan itibaren de şirket bazlı olarak büyük gelişme göstermişti. Bu animasyonların çoğunluğu televizyonlar için üretilmiş yapımlardı. Bu açıdan "Zeytinin Hayali", ülkemizde sinema formatında hazırlanmış ve ticari gösterime girmiş ilk Türk yapımı uzun metraj animasyon sayılabilir. Zira filmin yapımı Ella İstanbul Animasyon Stüdyoları'nda gerçekleştirildi. Ancak ilk stüdyosu 1992 yılında Şişli'de kurulan Ella'nın merkezi Suudi Arabistan'ın Cidde şehrindeki Ella Productions ve dolayısıyla "Zeytinin Hayali" ekibinin büyük bölümü de Araplar'dan oluşuyor. Daha önce İstanbul'un Fethi ve Fatih Sultan Mehmet gibi Türk tarihi ve İslam konulu animasyonlara imza atan Ella, "Zeytinin Hayali"nde de 1940'lı yıllarda Kudüs'ün taşrasında doğan bir kızın hayatından yola çıkarak İsrail-Filistin sorununu anlatıyor. Sinema formatında ve 2k çözünürlükte gerçekleştirilen animasyonun yapımında görev alan sanatçı ve danışmalarına toplam sayısı 250'den fazla. Senaryosu; pedagogların, hukuk ve din uzmanlarının danışmanlığında 2.5 senede tamamlanan animasyonun yapım süreci ise 2 sene sürdü.

İÇTEN GELEN
FROM WITHIN

Grovestown, dindar insanların yaşadığı bir kasabadır. Buradaki huzurlu ve sakin yaşam, kasabadaki genç bir çocuğun ve onun kız arkadaşının intiharıyla sarsılır. Bunu başka ölümler izler. Herkes korku içindedir ve kasabada büyük bir panik yaşanmaktadır. Olayların gizemini araştıran Lindsay (Elizabeth Rice) şeytani ve açıklanamaz bir varlığın tüm bu olayların sebebi olduğuna kanaat getirir. Sanki gizli bir katil bir kurbandan diğerine dolaşmaktadır. Korku içindeki kasabalılar olayların intikamını kimden alacağını bilmez haldeyken Lindsay dinî inancı olmayan Aidan (Thomas Dekker) ile arkadaş olur ve bu lanetin çözümünün Aidan'da olduğunu düşünür.

NOTLAR: Yunan kökenli Phedon Papamichael, Hollywood'da ismini markalaştırmış sayılı görüntü yönetmenlerinden... 90'ların başında yönetmen koltuğuna oturan Papamichael, dişe dokunur cinsten sayılmayacak iki filme imza atmıştı. Bunlardan ilki 1992'de televizyon için çektiği "Sketch Artist", diğeri de 1994'de yönettiği bağımsız yapım "Dark Side of Genius"dı. 14 sene aradan sonra "From Within" ile yeniden yönetmenliğe döndü Papamichael. Yönetmen, filminin çok sevdiği iki klasiğe, "The Shining" ve "Rosemary's Baby"ye benzemesini arzu ettiğini ifade etmiş. "From Within"in senaristi Brad Keene'e göre ise filmin senaryosu "kim olduğumuz ve hayatlarımızı nasıl sürdürdüğümüz noktasında dini inançların oynadığı rolü" korkutucu bir dille anlatıyor. Papamichael, görüntü yönetmenliğindeki başarısını salt yönetmenliğe taşıyamadığı yönünde eleştirilirken, "From Within" de küçük kasaba/büyük sır denkleminin bilindik formüllerini kullanan ve türe yeni soluk getirmekten uzak bir korku klişesi olarak nitelendirildi. Başroldeki Elizabeth Rice'ın bu ilk önemli sinema tecrübesi. Bu arada filmin ülkesi ABD'de sadece festivallerde gösterildiğini ama gösterime çıkmadığını, onun yerine DVD'sinin piyasaya sürüldüğünü ekleyelim.

Yönetmen: Phedon Papamichael. **Oyuncular:** Elizabeth Rice, Thomas Dekker, Kelly Blatz, Laura Allen, Adam Goldberg, Margo Harshman, Rumer Willis, Brittany Robertson, Steven Culp, Jared Harris. **Senaryo:** Brad Keene. **Görüntü Yönetmeni:** Rafael E. Sanchez. **Kurgu:** Michael Matzdorff. **Müzik:** Jason Cooper, Oliver Kraus. **Yapım Tasarımcısı:** Susan Kessel. **Yapımcı:** Adrian Butchart, Chris Gibbin. **Süre:** 89 dk. **Yapım:** ABD (2008). **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 11 Eylül 2009

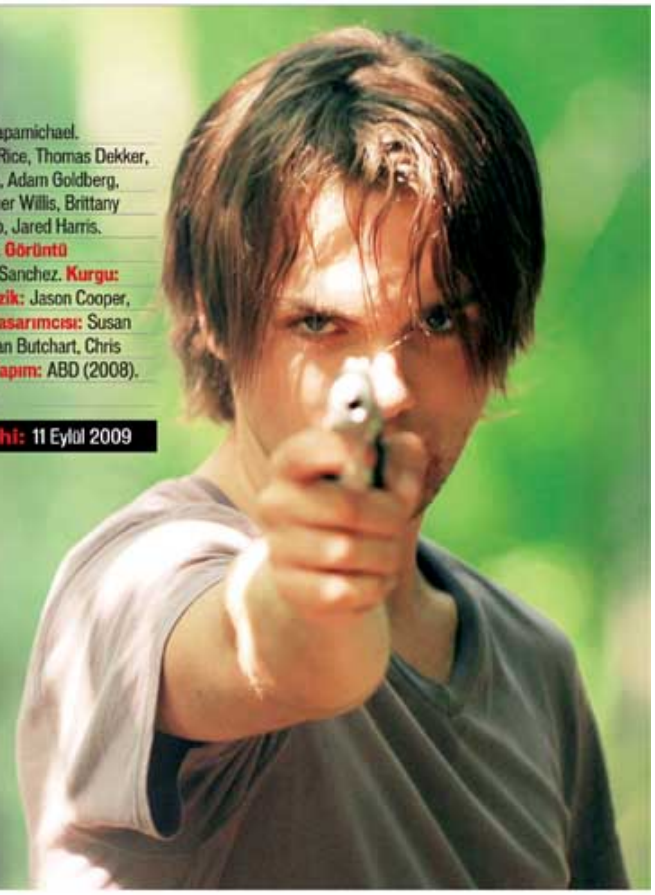

EVİMDE UZAYLI VAR

ALIENS IN THE ATTIC

Yönetmen: John Schultz. **Oyuncular:** Ashley Tisdale, Robert Hoffman, Austin Robert Butler, Andy Richter, Kevin Nealon, Carter Jenkins, Malese Jow, Doris Roberts, Tim Meadows, Gillian Vigman. **Senaryo:** Mark Burton, Adam F. Goldberg. **Görüntü Yönetmeni:** Don Burgess. **Kurgu:** John Pace. **Müzik:** John Debney. **Yapım Tasarımcısı:** Barry Chusid. **Yapımcı:** Barry Josephson. **Süre:** 86 dk. **Yapım:** ABD, Kanada (2009). **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 11 Eylül 2009

Stuart Pearson (Kevin Nealon), karısı Nina (Gillian Vigman), büyük kızları Bethany (Ashley Tisdale), 15 yaşındaki Tom (Carter Jenkins) ve 7 yaşındaki Hannah (Ashley Boettcher) ile birlikte Michigan'daki banliyöde konforlu bir yaşam sürmektedir. Ailece birarada olabilecekleri bir tatil fikri ortaya atılınca hep birlikte yazlığa giderler. Bu eğlenceye Nate Amca (Andy Richter) ve ailesi de ortak olur. Ancak gece çatıda dört nesne belirir. Bunlar, Skip komutasındaki Tazer, Razor ve Sparks'tan oluşan uzaylı gruptur. Uzaylı yaratıkların elinde, üstün teknoloji ürünü zihin kontrol cihazı vardır. Ve bu cihazın ilk kurbanı, bir robota dönüşen Ricky (Robert Hoffman) olur. Tom, zihin kontrol cihazının sadece yetişkinler üzerinde etkili olduğunu fark eder. Çocuklar, bir yandan uzaylıların varlığını bir sır olarak saklayıp bir yandan da istilacılara karşı annebabalarını korumak zorundadırlar.

NOTLAR: "Aliens In The Attic"in yönetmeni tanıdık bir isim değil ama senaryoda ünlü birinin imzası var: "Madagascar" ve "Wallace & Gromit in The Curse of the Were-Rabbit"in senaristlerinden Mark Burton. Fikir babası olduğu "Aliens In The Attic"in senaryosunu Adam F. Goldberg ile birlikte yazmış Burton. Bu aile komedisinin orijinal ismi uzun süre They Came from Upstairs (Üst Kattan Geldiler) idi. Ancak vizyona girmesine yakın, filmin ismi değiştirildi ve eski ismi tanıtım cümlesi olarak kullanıldı. Filmin çekimleri Yeni Zelanda'da yapıldı. Ailenin kaldığı ev, aslında hayli eski bir köşktü ve burayı filmde görünen haline getirmek için restorasyona 700 bin dolar harcandı. Uzaylı komedisini (filmin en komik anları uzaylıların göründüğü ve zihin kontrol makinasının kullanıldığı sahneler) ebeveyn-çocuk ilişkisiyle harmanlayan, 45 milyon dolar bütçeli yapım her ne kadar gişede umduğunu bulamasa da bilgisayar oyunu haline getirilmiş versiyonuyla iddialı görünüyor.

SON VAMPİR

BLOOD: THE LAST VAMPIRE

Yönetmen: Chris Nahon. **Oyuncular:** Gianna Jun, Allison Miller, Masiela Lusha, JJ Feild, Koyuki, Liam Cunningham, Yasuaki Kurata, Michael Byrne, Colin Salmon, Andrew Pleavin. **Senaryo:** Chris Chow. **Görüntü Yönetmeni:** Poon Hang-Sang. **Kurgu:** Marco Cavé. **Müzik:** Clint Mansell. **Yapım Tasarımcısı:** Nathan Amondson. **Yapımcı:** William Kong, Abel Nahmias. **Süre:** 91 dk. **Yapım:** Japonya, Hong Kong, Fransa, Arjantin (2009). **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 18 Eylül 2009

Babası insan, annesi ise vampir olan Saya (Gianna Jun), 17 yaşında görünür ama aslında 400 yaşındadır. Hayatta kalabilmesi, tüm vampirler gibi kana bağlı olsa da tek bir amacı vardır: Dünyayı vampirlerden temizlemek… Bunun için samuray becerilerini kullanır. Saya, çalıştığı gizli örgüt tarafından Tokyo'daki Amerikan askeri üssüne gönderilir. Tüm vampirlerin lideri olan şeytani kadın vampir Onigen'i yok etme şansını yakaladığını anlayan Saya, insanüstü güçleri ve keskin kılıcıyla savaşa hazırdır. Ancak askeri üssün generalinin genç kızı ile arkadaşlık kuran Saya, Onigen üzerindeki en büyük gücünün aslında insanlarla ilişki kurabilme yeteneği olduğunu anlar.

NOTLAR: Hiroyuki Kitakubo'nun yönettiği, 2000 tarihli ve aynı adlı Japon animesinin gerçek oyuncularla yapılmış yeniden çevrimi. Bu proje birkaç senedir gündemdeydi aslında. 2006'da Ronny Yu'nun yöneteceği filmin anavatanı Japonya yerine İngiltere'de çekileceği ilan edilmişti hatta. Japonya, Hong Kong ve Fransa ortaklığında çekilen "Blood: The Last Vampire", hem kamera arkası hem de oyuncuları ile tam bir Uzak Doğu-Avrupa işbirliğini yansıtıyor. Yönetmen, "Kiss of the Dragon/Ejderin Öpücüğü" ve "L'empire des loups/Kurtlar Imparatorluğu"ndan tanıdığımız Fransız Chris Nahon. Başrolde ise Güney Koreli aktris Gianna Jun var. Oyuncu kadrosunu Uzak Doğulu ve Avrupalı isimler oluşturuyor. Fransa'dayken animeyi DVD'den izleyen Chris Nahon, yeniden çevrimde orijinal yapımı referans almış. Orijinaline göre yeniden çevrimde yapılan başlıca değişiklik, hikâyenin geçtiği zamanda. Animede olaylar, 2. Dünya Savaşı sonrasında ve Vietnam Savaşı'nın başlamasına yakın bir tarihte gerçekleşirken yeniden çevrimde bu politik zemin biraz törpülenerek zaman, günümüze daha yaklaştırılmış. Filmde Saya karakteri de, geçmişine dair detaylar eklenerek, orijinaline göre daha geliştirilmiş.

Yönetmen: Haluk Piyes. **Oyuncular:** Haluk Piyes, Necmettin Çobanoğlu, Jülide Kural, Öykü Çelik, Şenay Aydın, Baran Seyhan, Pelin Batu, Metin Turan, Açelya Elmas. **Senaryo:** Haluk Piyes. **Görüntü Yönetmeni:** Çağın Çayır. **Müzik:** Kalan Müzik, Cengiz Özkan, Aynur Doğan. **Yapımcı:** Haluk Piyes. **Yapım:** Türkiye (2009). **Dağıtımcı:** WB.

Gösterim Tarihi: 18 Eylül 2009

KANIMDAKİ BARUT

Barut'un (Haluk Piyes) babası Bülent (Necmettin Çobanoğlu) eski bir tetikçidir ve annesiyle bir gece kulübünde tanışarak evlenmiştir. Ama bir gün eve döndüğünde eşini eski patronuyla birlikte yakalar. Barut ve ağabeyi, küçük yaşta annelerinin babası tarafından öldürülmesine tanık olurlar. Annesinin ölümünden sonra geçen her gün, Barut'un gerçeği öğrenmek için verdiği çabayı körüklemektedir. Annesine tecavüz mü edilmiştir yoksa herkesin dediği gibi kocasını aldatmış mıdır? Üniversiteye yeni başlayan Barut, herkesten gizli okul kaydını dondurur. Annesinin ölümüne neden olan patronu bulur ve ona ait bir barda sahte kimlik altında çalışmaya başlar. Böylece kendini karanlık insanların içinde, suçluların arasında bir çıkmazda bulur.

■ **NOTLAR:** Doğup büyüdüğü Almanya'da Luk Piyes adıyla tanınan Haluk Piyes, Türkiye'ye "O da Beni Seviyor" ile adım atmış; sinema macerası "Pars: Kiraz Operasyonu" ve "Mülteci" ile devam ederken çeşitli dizilerde de boy göstermişti. "Kanımdaki Barut" ile ilk kez bir sinema filminin yönetmen koltuğuna oturan aktör aynı zamanda filmin yapımcısı, senaristi ve başrol oyuncusu. Yazım süreci 5-6 seneyi bulan "Kanımdaki Barut", sinema filminden ziyade sosyal sorumluluk projesi olarak tanımlanıyor. Zira filmin dikkat çekmek istediği nokta şiddetin mahvettiği yaşamlar, özellikle de aile içi şiddetin... "Bu filmin ana temasını oluştururken, aile içi şiddete maruz kalmış ufak bir çocuğun gözlerinden bakmaya, fırtınalar kopan yüreğinden hissetmeye çalıştım" diyen Haluk Piyes de vakti zamanında aile içi şiddetten nasibini almış. "16 yıldır sosyal danışmanlık yapıyorum. Zamanımın çoğunu hem şiddet hem de madde bağımlısı gençlerle ilgilenerek geçiriyorum. Bir zamanlar ben de onlardan biriydim. Zamanla bu hastalıklı ruhumla yüzleştim. Kendimi tanımamı sağlayan, bir anlamda hayatımı kurtaran öğretmenim ve psikolojik danışmanım olan kişi sayesinde" diyor Piyes.

Yönetmen: Mustafa Uğur Yağcıoğlu. **Oyuncular:** Emre Altuğ, Birce Akalay, Irmak Ünal, Durul Bazan, Selen Sevigen, Ecem Özkaya, Tamay Kılıç, Zeynep Aydemir, Ece Özdikici, Deniz Özde Sürmeli. **Senaryo:** Mustafa Uğur Yağcıoğlu. **Görüntü Yönetmeni:** Burak Kuka. **Kurgu:** Emrullah Hekim. **Müzik:** Mehmet Erdem, Cihan Güçlü. **Sanat Yönetmeni:** Şule Zeytinci. **Yapımcı:** Banu Akdeniz. **Yapım:** Türkiye - Mia Yapım (2009). **Dağıtımcı:** Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 18 Eylül 2009

SİZİ SEVİYORUM

Çapkın bir adam olan Erkut (Emre Altuğ), sevgilisi tatildeyken onu bir başkası ile aldatmaktadır. Eda'nın (Birce Akalay) eve erken dönmesi Erkut'u yakalamasına sebep olur. Bunun gerekçesini "bir erkek olarak hep aynı kadınla hep aynı ilişkiden sıkılıyorum" diye açıklar Erkut. Her şeye rağmen Eda, aşık olduğu Erkut'tan vazgeçmez. Ertesi sabah keyifle kalkar Erkut. Yan tarafa döndüğünde şok geçirir. Eda'nın yerinde bir başkası yatmakta ve Eda olduğunu iddia etmektedir. Erkut hakkında her şeyi biliyordur bu kadın. Ama tüm huyları Eda'dan farklıdır. Farklı talepleri vardır. Erkut tam bir gün boyunca yeni Eda'yı tanımaya çalışırken ertesi gün ve her yeni gün bir başka kadınla uyanır. Sevgilisi her gün değişen Erkut, delirdiğini düşünmeye başlar.

■ **NOTLAR:** Mustafa Uğur Yağcıoğlu adını beyazperdede ilk kez, Ferhan Şensoy'un başrolünde oynadığı "Son Ders: Aşk ve Üniversite" ile duyurmuştu. Senaryosunu kendisinin yazdığı filmin yönetmen koltuğunu Iraz Okumuş ile paylaşmıştı. 35 yaşındaki Yağcıoğlu aslen tiyatro yazarı ve yönetmeni. 2000-2003 yılları arasında Gani Müjde'nin Tükenmezkalem adlı yazı grubunda çalıştı. Dolayısıyla dizi sektöründe tecrübeli bir isim. Birçok TV dizisinin senaryosunda imzası bulunan Yağcıoğlu, halen yayınlanmakta olan Ah Kalbim adlı diziyi kaleme almakta. "Sizi Seviyorum", Yağcıoğlu'nun sinemada ilk solo yönetmenliği. Yönetmen/senarist, bu yaz çekilen komedi filminde "Sevgiliniz her gün bir başka kadın olarak karşınıza çıkarsa ne yaparsınız?" sorusuna cevap arıyor. Emre Altuğ gibi popüler bir ismin varlığından güç alan filmde gerçek Eda'yı, yönetmenin önceki filminde de rol alan Birce Akalay canlandırıyor. Film boyunca bu karakter, aralarında Irmak Ünal'ın da bulunduğu 9 farklı vücutta hayat buluyor.

SONSUZ

Yönetmen: Cemal Şan. **Oyuncular:** Şevket Çoruh, Ferhat Gündoğdu, İsmail Hacıoğlu, Ayça Bingöl, Süleyman Turan, Nurinisa Yıldırım, Serap Aksoy, Mehmet Ali Nuroğlu, Özgür Ozan, Ahmet Mümtaz Taylan. **Senaryo:** Can Sinan. **Görüntü Yönetmeni:** Refik Çakar. **Kurgu:** Şenol Şentürk. **Müzik:** Nail Yurtsever. **Yapımcı:** Ferhat Gündoğdu. **Yapım:** Türkiye - Fergün Yapım (2009). **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 18 Eylül 2009

Serhan (Ferhat Gündoğdu), 30'lu yaşlarının sonundadır. 14 yaşında, namus meselesi yüzünden ablasını öldürmek zorunda kalmış, tam 20 yılını içerde geçirmiştir. Serhan, tahliye günü sokakta ilk adımlarını atarken yığılmış ve tekrar dört duvar arasına hapsolmuştur. Çünkü kanserdir. 23 yaşındaki Volkan (İsmail Hacıoğlu), Beyoğlu'ndaki bir barda DJ'lik yapmaktadır. O da kanserdir. Tedaviyi reddetmekte ve sadece kötüleştiği zaman hastaneye uğramaktadır. Sevgilisi Tuğçe (Elif Sönmez) yüzünden barın sahibi Cihan'la (Şevket Çoruh) kavgalıdır. Aynı hastanede tedavi gören eski aktör Süleyman'ın (Süleyman Turan) vasiyetini yerine getirmek isteyen iki kader arkadaşı uzun bir yolculuğa çıkarlar. Ancak barda karıştıkları kavga yüzünden Cihan, Volkan ve Serhan'ın her zaman enselerinde hissedeceği bir nefes olacaktır.

■ **NOTLAR:** "Ali'nin Sekiz Günü" ile aşk üçlemesini tamamlayan Cemal Şan, televizyona ara verip kendini tam anlamıyla sinemaya adadı. Bu senenin başında yani tam kış ortasında, Erzincan'da, bir dede ile torunun hikâyesini anlatan "Acı"yı çekmişti yönetmen. Şan, daha yeni tamamladığı bu filmi vizyona sokmadan "Sonsuz"a başladı. Filmlerin vizyon sırası ise çekim sürecinin tersini izliyor. "Sonsuz" bu ay gösterime çıkarken, "Acı" ise Ekim'de seyirciyle buluşacak. Üçlemenin senaryosunu kendisi yazan Cemal Şan, "Sonsuz"un senaryosunu, televizyon kökenli Can Sinan'a teslim etti. Farklı kültürlerden üç kanser hastasının kesişen hayatlarını anlatan filmin çekimlerine geçtiğimiz Haziran'da, İstanbul'da başladı. Çekimler bu yaz ortasında Foça'da tamamlandı. Filmin yapımcılığını üstlenen Ferhat Gündoğdu aynı zamanda karakterlerden Serhan'a hayat verdi. Yeşilçam'ın emektar aktörlerinden Süleyman Turan filmde eski bir oyuncuyu canlandırırken İsmail Hacıoğlu da rolü için 8 kilo verdi.

ÇİZMELİ KEDİ

LA VERITABLE HISTOIRE DU CHAT BOTTE

Gösterim Tarihi: 11 Eylül 2009

Yönetmen: Pascal Hérold, Jérome Deschamps, Macha Makeieff. **Seslendirenler:** Jérôme Deschamps, Yolande Moreau, Louise Wallon, Arthur Deschamps, Jean-Claude Bolle-Reddat, Atmen Kelif, André Wilms. **Senaryo:** Pascal Hérold (Charles Perrault'un Çizmeli Kedi adlı masalından). **Kurgu:** Laurent Pelé. **Müzik:** Moriarty. **Yapımcı:** Pascal Hérold. **Süre:** 80 dk. **Yapım:** Fransa (2009). **Dağıtımcı:** Medyavizyon.

Değirmencinin küçük oğlu Pierre'e, sihirli çizmeler giyen ve konuşan, tuhaf bir kedi miras kalır. Pierre, Prenses'e aşıktır. Prenses'in ise hayatta iki tutkusu vardır: Dans ve müzik. Çizmeli Kedi, Prenses'in kalbini fethedip onunla evlenmesine yardım edeceğine dair değirmencinin oğluna söz verir. Ancak bu sokak kedisinde efendilikten eser yoktur, ayrıca yalancının tekidir. Ama tatlı yalanlarıyla altından kalkamayacağı iş de yoktur. Başkaları da Prenses'le evlenmeyi arzu etmektedir. Pierre, hayatında önem verdiği tek şey yani Prenses'e duyduğu aşk uğruna düğününe mani olmak isteyenlere tüm gücüyle karşı koyacaktır.

■ **NOTLAR:** Fransızlar Amerikalılar'dan önce davranıp Çizmeli Kedi'yi 3 sene önce beyazperdeye getirdi. Hatırlanacağı gibi DreamWorks Animation, "Shrek"in ikinci filminde hikâyeye Antonio Banderas'ın seslendirdiği Puss In Boots yani Çizmeli Kedi'yi dahil etmişti. Hatta yakın zaman önce DreamWorks, Çizmeli Kedi'nin kendi adını taşıyan ve başrolünde kendisinin olacağı bir animasyonun hazırlıklarına başladıklarını; "Shrek the Third"ü kotaran Chris Miller'ın yöneteceği "Puss In Boots"un 2012'de vizyona çıkacağını ilan etmişti. Biçim olarak aslına uygun olsa da Amerikan versiyonundakinin orijinal masalla bir bağı olmadığını belirtmek gerek. Çizmeli Kedi, 17 yüzyılda yaşamış Fransız yazar Charles Perrault'un Uyuyan Güzel, Kırmızı Başlıklı Kız, Külkedisi, Parmak Çocuk gibi en ünlü masallarından birisi. Bu masaldan uyarlanan ve 3 Fransız yönetmenin işbirliğinin ürünü olan "La Veritable Histoire Du Chat Botte", 35 milyon dolar bütçeyle ve 3 boyutlu bilgisayar teknolojisiyle hayata geçirildi. Yönetmenlerden Jérome Deschamps, aynı zamanda Çizmeli Kedi'yi de seslendirdi. Animasyonun Türkçe seslendirme kadrosunda Belit Özükan, Nilgün Kasapbaşoğlu ve Ziya Kürküt var. Çizmeli Kedi'ye hayat veren isim ise, "Shrek"in Eşek'inde harikalar yaratan Mehmet Ali Erbil.

HAYATIN TUZU

Yönetmen: Murat Düzgünoğlu. **Oyuncular:** Levent Ülgen, Bülent Düzgünoğlu, Kanbolat Görkem Arslan, Asiye Dinçsoy, Erol Demiröz, Güzin Çorağan, Şener Kökkaya, Nihal Yalçın, Nedim Salman, Müfit Aytekin. **Senaryo:** Ender Özkahraman. **Görüntü Yönetmeni:** Ercan Özkan. **Kurgu:** Murat Düzgünoğlu. **Müzik:** Reşit Gözdamla. **Sanat Yönetmeni:** Osman Özcan. **Yapımcı:** Murat Düzgünoğlu. **Süre:** 98 dk. **Yapım:** Türkiye - Fikirtepe Film (2008).

Gösterim Tarihi: 4 Eylül 2009

Bitlis'te yaşayan Medine (Güzin Çorağan) camide imamlık yapan Şehsuvar (Levent Ülgen), sigara fabrikasında işçi olan Sırrı (Bülent Düzgünoğlu) ve üniversiteli olabilmek için birkaç yıldan beri dershaneye giden Meryem (Asiye Dinçsoy) adlı üç yetişkin çocuğuyla birlikte yaşayan ve onların derdini çekmekten yorulan yaşlı bir kadındır. Diğer oğlu Harun (Kanbolat Görkem Arslan), uzun zamandan beri İstanbul'da yaşamakta, orada korsan CD satmaktadır. Polisin korsana yönelik operasyonları yüzünden kısa bir süre için Bitlis'e gelir. Onun dönüşüyle birlikte, ailedeki sorunlar iyice su yüzüne çıkar.

NOTLAR: 2000'in başlarından beri televizyon için birçok film ve dizi yöneten Murat Düzgünoğlu'nun ilk sinema filmi olan "Hayatın Tuzu", ilk gösterimini geçen yıl 3. Bursa İpek Yolu Film Festivali'nde yapmış, festivalden Jüri Özel Ödülü ile dönmüştü. Ön hazırlık süreci 8 ay süren filmin çekimleri geçtiğimiz sene Nisan ayında, Bitlis ve çevresinde yapıldı.

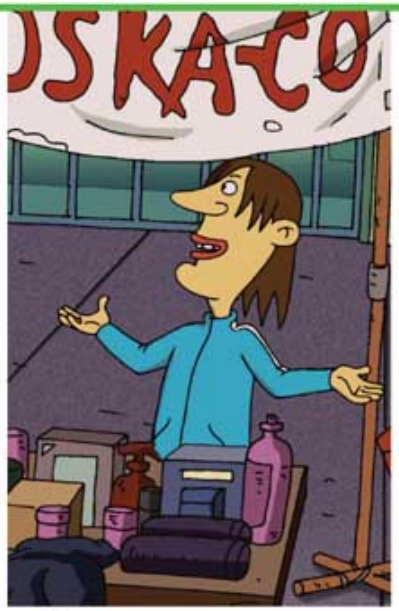

GÖÇENLER, GÖÇÜRENLER...
IMMIGRANTS

Yönetmen: Gabor Csupo. **Seslendirenler:** Dan Castellaneta, Sandor Fabry, Karoly Gesztesi, Judit Hernadi, Ferenc Hujber, Ivan Kamaras, Zsoka Kapocs, Tom Kenny, Jozsef Kerekes, Istvan Kovacs. **Senaryo:** Billiam Coronel, Josh Lieb. **Kurgu:** Mano Csillag, Peter Tomaszewicz. **Müzik:** Gabor Csupo, Gregory Hinde, Drew Neumann. **Yapım Tasarımcısı:** Laslo Nosek. **Yapımcı:** Gabor Csupo, Gabor Kalomista, Arlene Klasky, Tamas Rakosi. **Süre:** 78 dk. **Yapım:** ABD, Macaristan (2008). **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 18 Eylül 2009

ABD'ye dünyanın pek çok ülkesinden insan göç eder. Hepsi de Amerikan rüyasının peşindedir. Rus Vladislav ve Macar Joska da aynı hayalle Amerika'ya gelen iki arkadaştır. Kaldıkları binada farklı milletlerden birçok göçmen vardır. Vlad kendisi ve kızı için iyi bir hayat sağlamaya çalışırken Joska'nın amacı ise güzel kadınlarla birlikte olabilmektir. İki arkadaşın Yeni Dünya'daki maceraları, Rus-Macar yemeklerinin servis edileceği bir restoran açma girişimleri ve Amerikan kapitalist şirketiyle karşı karşıya gelmeleri ile devam eder.

NOTLAR: İkisi de aile filmi olan "Bridge to Terabithia/Terabithia Köprüsü" ve "The Secret of Moonacre/Ay Prensesi"nin Macar asıllı yönetmeni Gabor Csupo, 3. uzun metrajında daha çok büyüklere hitap eden bir animasyona imza atıyor. The Simpsons'ın 36 bölümünde animasyon yönetmeni olarak çalışan ve Dr. Nick Riviera karakterine ilham kaynağı olan Csupo, ünlü televizyon dizisindeki gibi "Immigrants"ta da yine değişik çizimleri ve renkli karakterleriyle dikkat çekiyor.

NINJA

Yönetmen: Isaac Florentine. **Oyuncular:** Scott Adkins, Todd Jensen, Tsuyoshi Ihara, Mika Hijii, Togo Igawa, Garrick Hagon, Miles Anderson, Valentin Ganev, Kenji Motomiya, Nikolai Sotirov. **Senaryo:** Zaki Rubenstein. **Görüntü Yönetmeni:** Ross W. Clarkson. **Kurgu:** Irit Raz. **Müzik:** Stephen Edwards. **Yapımcı:** Boaz Davidson, Danny Lerner, Les Weldon. **Yapım:** ABD (2009). **İthalatçı:** Sinetel. **Dağıtımcı:** Pinema.

Gösterim Tarihi: 18 Eylül 2009

Amerikalı Casey (Scott Adkins) Japonya'da, Ninjalar'ın dövüş sanatı olan Ninjutsu'yu öğrenmektedir. Ustası tarafından New York'a gönderilir. Görevi, efsanevi Yoroi Bitsu'yu yani son Ninja'nın silahlarının bulunduğu zırhlı sandığı korumaktır.

NOTLAR: 3 sene önce "Undisputed II: Last Man Standing"de birlikte çalışan ve Undisputed 3"nin de çekimlerini tamamlayan yönetmen Isaac Florentine ve oyuncusu Scott Adkins, yine bir dövüş filmi için işbirliği yaptı. Söylentilere göre "Ninja"nın senaryosunun ilk halinde başkahraman bir Japon olarak resmedilmiş. Ancak başrol için seçilen isim; Bruce Lee, Jean Claude Van Damme, Jackie Chan hayranı ve dövüş sanatları, özellikle de kickbox'ta tecrübeli bir isim olan İngiliz aktör Scott Adkins olunca filmin genel yapısı da ona göre değiştirilmiş.

G-FORCE

Başarıya ulaşmaya kararlı ekip lideri Blaster, kobay ajan Darwin, dövüş sanatları uzmanı seksi Juarez, bilgi teknolojileri uzmanı yıldız burunlu köstebek Speckles ve istihbarat uzmanı sinek Mooch'tan oluşan G-Force çok önemli bir görevle karşı karşıyadır. Zengin sanayici Leonard Saber'in (Bill Nighy) dünyayı yok etme planlarına karşı koyacak tek güç G-Force'tur.

■ **NOTLAR:** "Close Encounters of the Third Kind/Üçüncü Türden Yakınlaşmalar" ile mesleğe başlayan ve "The Abyss" ile de En İyi Görsel Efekt dalında Oscar kazanan efekt uzmanı Hoyt Yeatman'ın ilk yönetmenlik denemesinde, gerçek ve çizgi kahramanları biraraya getiren 3 boyutlu bir filme soyunması hiç de şaşırtıcı değil. Filmin senaryosunda ise "National Treasure/Büyük Hazine" yazarlarının imzası var. G-Force'un fikir babası da yine Yeatman. "Bu fikrin çıkmasını sağlayan beş yaşındaki oğlum oldu. Anaokulundaki sınıfından bir kobay fare getirmişti. Farelerden sanki üniforma ve miğfer giyen askerlermiş gibi bahsediyordu. Ben de 'bunlardan gizli ajan timi olmaz mı?' diye düşündüm." Bu fikirden yol çıkan Yeatman, internette hayvanlarla ilgili araştırma yapmış ve ilginç sonuçlara ulaşmış. Amerikan devleti tarafından eğitilerek gizli operasyonlarda kullanılan hayvanlara ilişkin hikâyeleri görünce hayli şaşırmış. Bu haberlere göre örneğin mayınları tespit eden yunuslardan kayıt cihazı taşıyan hamamböceklerine kadar, bazı hayvanlar devleti korumak için özel olarak eğitilmekteymiş. Sonuçta hayvanların gizli ajan olması fikri geliştirilmiş; üç kobay faresine bir köstebek ve bir sinek meslektaş ilave edilerek G-Force yaratılmış. Filmde G-Force'u kuran tombul bilim adamı rolünde tanıdık bir simayı izleyeceğiz. "The Hangover/Felekten Bir Gece"de yarım akıllı kayınbirader rolünde izleyenleri gülmekten kırıp geçiren Zach Galifianakis.

Yönetmen: Hoyt Yeatman. **Seslendirenler ve Oyuncular:** Nicolas Cage, Sam Rockwell, Jon Favreau, Penélope Cruz, Steve Buscemi, Tracy Morgan, Bill Nighy, Will Arnett, Zach Galifianakis, Kelli Garner. **Senaryo:** Cormac Wibberley, Marianne Wibberley, Ted Elliott, Terry Rossio, Tim Firth. **Görüntü Yönetmeni:** Bojan Bazelli. **Kurgu:** Mark Goldblatt, Jason Hellmann, Bud S. Smith, M. Scott Smith. **Müzik:** Trevor Rabin. **Yapım Tasarımcısı:** Deborah Evans. **Yapımcı:** Jerry Bruckheimer. **Süre:** 88 dk. **Yapım:** ABD (2009). **Dağıtımcı:** UIP.

Gösterim Tarihi: 18 Eylül 2009

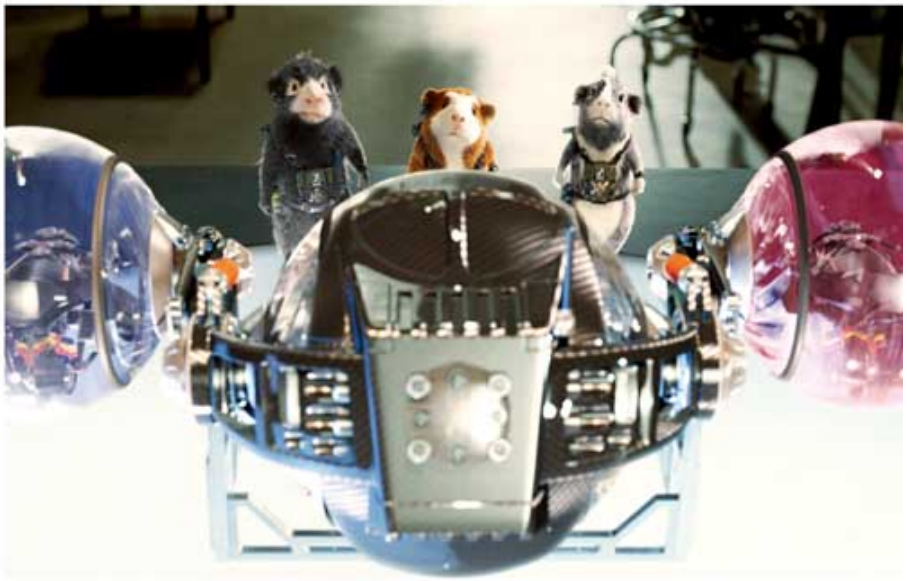

VEBA
CARRIERS

Yönetmen: Alex Pastor, David Pastor. **Oyuncular:** Lou Taylor Pucci, Chris Pine, Piper Perabo, Emily VanCamp, Dylan Kenin, Dale Malley, Christopher Meloni, Sequoyah Adams-Rice, Josh Berry, Jeremy Burnell. **Senaryo:** Alex Pastor, David Pastor. **Görüntü Yönetmeni:** Benoit Debie. **Kurgu:** Craig McKay. **Müzik:** Peter Nashel. **Yapım Tasarımcısı:** Clark Hunter. **Yapımcı:** Ray Angelic, Anthony Bregman. **Yapım:** ABD (2009). **İthalatçı:** r Film. **Dağıtımcı:** Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 18 Eylül 2009

Virüs salgını insanlığı tehdit etmektedir. Dört genç; Danny (Lou Taylor Pucci), kardeşi Brian (Chris Pine), kız arkadaşı Bobby (Piper Perabo) ve Danny'in okuldan arkadaşı Kate (Emily VanCamp) güvenli bir yere ulaşmak için arabayla kaçmaktadırlar. Çocukluğundan aklında kalan anılarına güvenen Danny, Meksika Körfezi'ndeki ıssız bir kumsalın gitmeyi deneyebilecekleri en iyi yer olduğuna grubu ikna etmiştir. Oraya ulaştıktan sonra virüsün yok olmasını bekleyecek ve salgından kurtulan kişiler olarak yeni bir hayata başlayabileceklerdir. Ama yolculukları planladıkları gibi gitmez; sadece dış değil iç tehditlerle de baş etmek zorunda kalırlar.

■ **NOTLAR:** Kuş gribi bitti derken şimdilerde de domuz gribi tehdidiyle boğuşan insanoğlunu virüs kâbusu beyazperdede hiç boş bırakmıyor. Ispanyol yönetmen kardeşler Alex Pastor ve David Pastor'un, ilk uzun metraj yönetmenlik denemeleri "Carriers"ın ilham kaynağı da kuş gribi... Kuş gribinin dünyayı henüz kasıp kavurmadığı günlerde, bu hastalık hakkında The New Yorker'da çıkan bir yazı, onlar için çıkış noktası olmuş. "Bizim ilgimizi çeken ahlaki sonuçlardı. Kanun ve uygarlık ortadan kalktığında insanlar nasıl tepki gösterirdi? Aile ve arkadaşlık bağları nasıl etkilenirdi? Amacımız asla kuş gribi hakkında bir film yapmak değildi. Bizim için hastalık, karakterler hakkında konuşmak için bir araçtı" diyor Kardeşler. "Carriers"ı zombi türüne yakın bulanlara karşı çıkıyor yönetmenler. "Zombi tarzından özellikle uzakta durmak istedik. Çünkü filmdeki düşman, bir yaratık, vampir ya da zombi gibi dışarıdan değil, kendimize ait en kötü içgüdülerdi." Filmleri için ilham kaynakları da "Le temps du loup/Kurdun Günü", "The Quiet Earth" ve José Saramago'nun "Blindness/Körlük"ü gibi kıyamet sonrası yapıtlar. Oyuncu kadrosunda, yakın zaman önce "Star Trek"te James T. Kirk'ü canlandıran Chris Pine var. Aktör "Star Trek" ile meşhur olmadan iki sene önce rol almıştı "Carriers"da.

Yönetmen: Robert Luketic. **Oyuncular:** Katherine Heigl, Gerard Butler, Bree Turner, Eric Winter, Nick Searcy, Jesse D. Goins, Cheryl Hines, John Michael Higgins, Noah Matthews, Bonnie Somerville. **Senaryo:** Nicole Eastman, Karen McCullah Lutz, Kirsten Smith. **Görüntü Yönetmeni:** Russell Carpenter. **Kurgu:** Lisa Zeno Churgin. **Müzik:** Aaron Zigman. **Yapım Tasarımcısı:** Missy Stewart. **Yapımcı:** Kimberly di Bonaventura, Gary Lucchesi, Deborah Jelin Newmyer, Steven Reuther, Tom Rosenberg, Kirsten Smith. **Süre:** 96 dk. **Yapım:** ABD (2009). **Dağıtımcı:** WB.

Gösterim Tarihi: 25 Eylül 2009

KADIN AKLI ERKEK AKLI
THE UGLY TRUTH

Abby Richter (Katherine Heigl) televizyonda çalışan hırslı bir sabah programı yapımcısıdır. Kontrolü daima elinde tutan Abby, özel hayatında ise başarısızlıklarla dolu bir sicile sahiptir. Programının reytingleri düşüş gösterince, Abby yeni işe alınan muhabir Mike Chadway'le (Gerard Butler) birlikte çalışmak zorunda kalır. Mike'ın 'Çirkin Gerçek' adlı programı, erkekler hakkında tüyo vermeyi vaat etmektedir. Mike'ın müstehcen tarzı Abby'nin sinirine dokunsa da reytinglerdeki ani artış, Chadway'in kanaldaki yerini garantiler. Bu arada Abby, Colin'le (Eric Winter) tanışır. Onun doğru erkek olduğuna inanan Abby bu kez işleri berbat etmek istememektedir. Doğru hamleleri yapmak için Mike'ın, erkek zihninin işleyiş tarzı hakkındaki görüşlerine ihtiyacı vardır. Mike, Abby'ye koçluk yaparken, Abby de Mike'ın baştan çıkarma teorilerini uygulamaya koyar.

NOTLAR: "Legally Blonde/Bu Nasıl Sarışın"dan 8 sene sonra aynı ekip yeniden biraraya geldi. Hatırlanacağı gibi söz konusu film Robert Luketic'in ilk uzun metrajıydı. Senaryoyu romandan uyarlayan kalemler ise Karen McCullah Lutz ve Kirsten Smith idi. "The Ugly Truth"ta bu üçlüyü yeniden işbaşında izleyeceğiz. Senaryo taslağı Nicole Eastman'a ait aslında. Bunun filme aktarılmasına karar verildikten sonra ise devreye Lutz ve Smith giriyor; senaryoya son şeklini veriyorlar. İlk filminin yazarlarıyla yeniden bir komedide birlikte çalışmak isteyen Luketic'in de dahil olmasıyla kadro tamamlanmış oluyor. Senaryosunun altında üç kadının imzasının bulunması nedeniyle "The Ugly Truth"un feminist bakış açısına sahip olduğu sanılabilir. Film, erkeklerin kadınlara nasıl baktığıyla ve kadınların bundan nasıl iğrendiğiyle dalgasını geçse de her iki cinsiyetin farklılığının birbirini tamamladığının altını çiziyor. "Knocked Up/Kaza Kurşunu"da sinemada yıldızı parlayan Katherine Heigl, beyazperdede tür ve rol ayırt etmeyen Gerard Butler başrollerde.

SARI SATEN

Berlin'de lisede okurken zorla evlendirilmek istenince evinde kaçan 17 yaşındaki Meryem (Hatice Balaban Çoban), yanına sığındığı dayısının oğlu Bilal (Mark Zak) tarafından aylarca cinsel şiddete maruz kalır. Meryem'e taksi şoförü Galip (Menderes Samancılar) yardım eder ve onu koruması altına alır. Aradan 17 yıl geçer. Köln'de taksi şoförü olarak çalışan ve kimliğini gizleyen Meryem'in hayattaki tek varlığı, 17 yaşındaki kızı Esra'dır (Lisa Hahn) ve o da aynı tehlikeyle karşı karşıyadır. Şimdilerde zengin bir işadamı olan Bilal, kendi diskosunda karşılaştığı Esra'yı gözüne kestirmiştir. Meryem ya kaderine boyun eğecek ya da harekete geçip kızını kurtaracaktır.

NOTLAR: Almanya'ya göç etmiş bir Türk ailesinin trajedisini anlatan "Sarı Saten", sadece konusuyla değil yapım ekibiyle de tam anlamıyla bir göçmen filmi. Filmin yönetmeni Mehmet Çoban, 1980'de sinema eğitimi için Almanya'ya gitmiş ve burada kalmış. Uzun süre gazete ve televizyonda çalışmış. 2000'in hemen başında da eşi Hatice Balaban Çoban ile birlikte Sonfilm'i kurmuş. Şirketi kuruş amacı sinema filmi çekmekmiş ama gerekli parayı sağlayabilmek için yaklaşık 8 sene beklemek zorunda kalmış. "Sarı Saten" hem bu şirketin hem de Çoban'ın ilk sinema filmi. Çoban, finansmanını bir Türk şirketinin yapması açısından, Almanya'da Alman desteğiyle film çeken Türk yönetmenlerin filmlerinden ayrı tutmakta "Sarı Saten"i. Filmin senaryosunu Hatice Balaban Çoban ve Doğan Akhanlı beraber yazmış. Yazar Akhanlı da bir göçmen. Zira Almanya'ya 1992'de göç eden yazar hâlâ orada yaşamakta. Hikâyenin çıkış fikri ise Martin Scorsese'nin 'Taxi Driver/Taksi Şoförü' gibi bir film yapmak olmuş. Yönetmen, başrolün erkek yerine kadın olmasını tercih edince ortaya Meryem karakteri çıkmış. Filmde bir kadının tek başına ayakta kalma savaşı, aile içi şiddet ve Almanya'daki Türk mafyası gibi birçok sorun Almanya'da yaşayan Türkler'in gözünden anlatılıyor. Oyuncu kadrosu Türk ve Alman isimlerden oluşan filmde Menderes Samancılar da rol alırken, Maria'yı Mehmet Çoban'ın eşi Hatice Balaban Çoban canlandırıyor.

Yönetmen: Mehmet Çoban. **Oyuncular:** Hatice Balaban Çoban, Anton Algrang, Menderes Samancılar, Lisa Hahn, Mark Zak, Bülent Şarif, Eralp Uzun, Daniel Mutlu, İrfan Kars, Cem Tuncay. **Senaryo:** Hatice Balaban Çoban, Doğan Akhanlı. **Görüntü Yönetmeni:** Oliver Soravia. **Kurgu:** Bilbo Calvez, Dirk Boll. **Müzik:** Kemal Sahir Gürel. **Yapımcı:** Güler Balaban, Özalp Çoban. **Süre:** 90 dk. **Yapım:** Almanya (2008). **Dağıtımcı:** Cinefilm.

Gösterim Tarihi: 25 Eylül 2009

GERİLİM HATTI

VERTIGE

Yönetmen: Abel Ferry. **Oyuncular:** Justin Blanckaert, Nicolas Giraud, Raphael Lenglet, Johan Libéreau, Fanny Valette, Maud Wyler. **Senaryo:** Johanne Bernard, Louis-Paul Desanges. **Görüntü Yönetmeni:** Nicolas Massart. **Kurgu:** Soline Guyonneau. **Müzik:** Jean-Pierre Taieb. **Yapım Tasarımcısı:** Sébastien Inizan. **Yapımcı:** Alain Benguigui, Thomas Verhaeghe. **Süre:** 84 dk. **Yapım:** Fransa (2009). **İthalatçı:** Filma. **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 21 Ağustos 2009

Beş arkadaş eğlenceli olacağını düşündükleri bir tırmanış yapmaya karar verir. Ancak yolun başına vardıklarında dağa tırmanış rotasının kapalı olduğunu görürler, yine de yollarına devam ederler. Göze aldıkları bu tırmanış, gittikçe daha riskli ve tehlikeli bir hal alır; kazalar birbirini izler. Yolun kapalı olmasının bir nedeni vardır ve Fred (Nicolas Giraud) ortadan kaybolur. Hava kararmaya başlayınca bu macera dolu yolculuk korkunç bir kâbusa dönüşür.

NOTLAR: Fransız yönetmen Abel Ferry'nin ilk uzun metrajı olan "Vertige", "Cliffhanger/Dağcı" ve "Vertical Limit/Dikey Limit" tarzı, seyirciye yükseklik korkusu yaşatan bir başlangıç yapıyor. Ancak ilerleyen dakikalarda kahramanlarımızın hayatta kalma savaşının nedeni yani filmin korku kaynağı değişiyor ve ormanda onlan 'bir şey' takip etmeye başlıyor. Bu açıdan da "The Hills Have Eyes/Tepenin Gözleri" ve "The Descent/Cehenneme Bir Adım"a benzetenler var filmi. Son dönemde yükselişe geçen Fransız korku türünün taze örneklerinden biri olan "Vertige", hikâyesini gerçekte yaşanmış olaylarla ilişkilendirmeyi de ihmal etmiyor.

O'HORTEN

Yönetmen: Bent Hamer. **Oyuncular:** Baard Owe, Espen Skjonberg, Ghita Norby, Henny Moan, Bjorn Floberg, Kai Remlow, Per Jansen, Bjarte Hjelmeland, Tone Stern Bergersen, Peter Bredal. **Senaryo:** Bent Hamer. **Görüntü Yönetmeni:** John Christian Rosenlund. **Kurgu:** Pal Gengenbach. **Müzik:** John Erik Kaada. **Yapım Tasarımcısı:** Karl Juliusson. **Yapımcı:** Bent Hamer. **Süre:** 90 dk. **Yapım:** Norveç (2007). **Dağıtımcı:** Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 21 Ağustos 2009

40 yıldır Norveç Demiryolları'nda çalışan makinist Odd O'Horten (Baard Owe), yasalar gereği 67 yaşında emekliye ayrılmak zorunda kalır. Arkadaşları onun için veda ve kutlama partisi düzenler. Ancak O'Horten sabah uyandığında son seferini kaçırır. Kendini tam anlamıyla boşlukta hisseden yaşlı adam, diplomat olduğunu söyleyen Sissener (Espen Skjonberg) ile tanışır.

NOTLAR: "Eggs/Yumurtalar" ve "Salmer fra kjokkenet/Mutfak Hikâyeleri" ile uluslararası alanda büyük beğeni toplayan Norveçli yönetmen Bent Hamer'in son filmi "O'Horten". Film, işten başka bir hayatı olmamış bir emeklinin gözünden yalnızlık ve yaşlılık olgusunu melankoli ve komediyi harmanlayarak anlatıyor. Yönetmen, O'Horten'in kayakçı annesi nezdinde tüm kadın kayakçılara selam gönderiyor filmiyle. Zira Hamer'in annesi de eski kayakçılardan. Ülkesinde pek çok ödül kazanan "O'Horten", bu sene Yabancı Dilde En İyi Film dalında Norveç'i Oscar'da temsil etmişti.

EVDEKİ DÜŞMAN

ORPHAN

Yönetmen: Jaume Collet-Serra. **Oyuncular:** Vera Farmiga, Peter Sarsgaard, Isabelle Fuhrman, CCH Pounder, Jimmy Bennett, Margo Martindale, Karel Roden, Aryana Engineer, Rosemary Dunsmore, Jamie Young. **Senaryo:** David Johnson. **Görüntü Yönetmeni:** Jeff Cutter. **Kurgu:** Timothy Alverson. **Müzik:** John Ottman. **Yapım Tasarımcısı:** Tom Meyer. **Yapımcı:** Leonardo DiCaprio, Joel Silver, Susan Downey, Jennifer Davisson Killoran. **Süre:** 123 dk. **Yapım:** ABD, Kanada (2009). **Dağıtımcı:** WB. **Gösterim Tarihi:** 4 Eylül 2009

Filmle ilgili yazı 62. sayfada

PONTYPOOL: ÖLDÜREN KELİMELER

PONTYPOOL

Yönetmen: Bruce McDonald. **Oyuncular:** Stephen McHattie, Lisa Houle, Georgina Reilly, Hrant Alianak, Rick Roberts, Boyd Banks, Tony Burgess, Rachel Burns, Daniel Fathers, Hannah Fleming. **Senaryo:** Tony Burgess (kendisinin Pontypool Changes Everything adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Miroslaw Baszak. **Kurgu:** Jeremiah L. Munce. **Müzik:** Claude Foisy. **Yapım Tasarımcısı:** Lea Carlson. **Yapımcı:** Jeffrey Coghlan, Ambrose Roche. **Süre:** 95 dk. **Yapım:** Kanada (2008). **İthalatçı:** Cinemateque. **Dağıtımcı:** Tiglon Film. **Gösterim Tarihi:** 18 Eylül 2009

Filmle ilgili yazı 60. sayfada

11'E 10 KALA

Yönetmen: Pelin Esmer. **Oyuncular:** Mithat Esmer, Nejat İşler, Tayanç Ayaydın, Laçin Ceylan, Savaş Akova, Sinan Düğmeci, Tülin Özen, Aşkın Şenol, Selen Uçer, Emine Şans Umar. **Senaryo:** Pelin Esmer. **Görüntü Yönetmeni:** Özgür Eken. **Kurgu:** Ayhan Ergürsel, Pelin Esmer, Cem Yıldırım. **Sanat Yönetmeni:** Naz Erayda. **Yapımcı:** Pelin Esmer, Tolga Esmer, Nida Karabol Akdeniz. **Süre:** 110 dk. **Yapım:** Türkiye (2009). **Dağıtımcı:** Özen Film. **Gösterim Tarihi:** 25 Eylül 2009

Filmle ilgili yazı 56. sayfada

SURETLER

SURROGATES

Yönetmen: Jonathan Mostow. **Oyuncular:** Bruce Willis, Rosamund Pike, Radha Mitchell, Ving Rhames, Michael Cudlitz, Helena Mattsson, Jack Noseworthy, Valerie Azlynn, Boris Kodjoe, Jordan Belfi. **Senaryo:** Michael Ferris, John D. Brancato (Robert Venditti ve Brett Weldele'nin The Surrogates adlı çizgi roman serisinden). **Görüntü Yönetmeni:** Oliver Wood. **Kurgu:** Kevin Stitt, Barry Zetlin. **Müzik:** Richard Marvin. **Yapım Tasarımcısı:** Jeff Mann. **Yapımcı:** Max Handelman, David Hoberman, Todd Lieberman. **Süre:** 104 dk. **Yapım:** ABD (2009). **Dağıtımcı:** UIP. **Gösterim Tarihi:** 25 Eylül 2009

Filmle ilgili yazı 48. sayfada

RICKY

Yönetmen: François Ozon. **Oyuncular:** Alexandra Lamy, Sergi Lopez, Mélusine Mayance, Arthur Peyret, André Wilms, Jean-Claude Bolle-Reddat, Marilyne Even, Véronique Joly, Martine Vandeville, Myriam Azencot. **Senaryo:** François Ozon. **Görüntü Yönetmeni:** Jeanne Lapoirie. **Kurgu:** Muriel Breton. **Müzik:** Philippe Rombi. **Yapım Tasarımcısı:** Katia Wyszkop. **Yapımcı:** Claudie Ossard, Chris Bolzli. **Süre:** 90 dk. **Yapım:** Fransa (2009). **İthalatçı:** Bir Film - Mars Productions. **Dağıtımcı:** Tiglon Film. **Gösterim Tarihi:** 25 Eylül 2009

Filmle ilgili yazı 52. sayfada

Hazırlayan: **TOLGA AKINCI** tolga.akinci@boxofficeturkiye.com

TÜRKİYE box office 14 - 16 Ağustos 2009

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Seyirci	Top. Seyirci
1. Buz Devri 3: Dinozorların Şafağı	Tiglon	163	7	29.858	1.185.401
2. G.I. Joe: Kobra'nın Yükselişi	UIP	96	2	19.530	78.924
3. Harry Potter ve Melez Prens	Warner Bros.	154	5	15.209	565.904
4. Kız Kardeşimin Hikâyesi	Warner Bros.	68	1	12.719	12.902
5. Metrodan Kaçış	Warner Bros.	66	3	10.399	74.031
6. Hayalet Sevgililerim	Warner Bros.	56	4	5.561	89.763
7. Terra'yı Kurtarmak	UIP	31	2	4.488	14.241
8. Kan Gölü	Tiglon	25	1	4.088	4.088
9. Halk Düşmanları	UIP	66	6	3.290	117.429
10. Histeri	Tiglon	33	3	2.407	17.949

ABD box office 14 - 16 Ağustos 2009

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. District 9	TriStar	3.049	1	37.354.308	37.354.308
2. G.I. Joe: Kobra'nın Yükselişi	Paramount	4.007	2	22.324.341	98.577.529
3. The Time Traveler's Wife	Warner Bros.	2.986	1	18.623.171	18.623.171
4. Julie & Julia	Sony	2.354	2	12.055.918	43.340.386
5. G-Force	BuenaVista	3.065	4	6.915.642	99.056.616
6. The Goods: Live Hard, Sell H.	Paramount	1.838	1	5.642.137	5.642.137
7. Harry Potter ve Melez Prens	Warner Bros.	2.771	5	5.141.072	283.879.025
8. The Ugly Truth	Sony	2.733	4	4.448.232	77.450.118
9. Küçük Denizkızı Ponyo	BuenaVista	927	1	3.585.852	3.585.852
10. Funny People	Universal	2.584	3	3.010.755	47.910.620

Rakamlar Amerikan Doları.

1 YIL ÖNCE
2008
15 - 17 Ağustos
1. Mumya: Ejder İmparatoru'nun M.
2. Kara Şövalye
3. Zohan'a Bulaşma
4. Dünyanın Merkezine Yolculuk
5. Star Wars: Klon Savaşları

2 YIL ÖNCE
2007
10 - 12 Ağustos
1. Harry Potter ve Zümrüdüanka Y.
2. Simpsonlar: Sinema Filmi
3. Şüphe
4. Neşeli Dalgalar
5. Kız Erkek Meselesi

3 YIL ÖNCE
2006
14 Temmuz - 10 Ağustos
1. Karayip Korsanları 2
2. Superman Dönüyor
3. Hızlı ve Öfkeli 3
4. Korkunç Bir Film 4
5. Göl Evi

Yabancı filmlerde son durum

Türkiye'de, uzun bir aradan sonra yani üç seneden beri ilk defa bir yabancı film 1 milyon seyirci barajını geçti. "Buz Devri 3: Dinozorların Şafağı"nın bu başarısı üzerine ülkemizde en çok iş yapan yabancı filmlerin seyirci sayılarına yer verelim istedik.

Film Adı	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Kopya	Hafta	Kişi
1. Titanik	Özen Film	20.02.98	31	181	2.844.022
2. Yüzüklerin Efendisi: Yüzük Kardeş.	Warner Bros.	21.12.01	75	54	1.759.705
3. Truva	Warner Bros.	14.05.04	162	28	1.692.458
4. Matrix Reloaded	Warner Bros.	16.05.03	136	21	1.470.316
5. Yüzüklerin Efendisi: İki Kule	Warner Bros.	20.12.02	108	42	1.459.205
6. Altıncı His	UIP	04.02.00	63	39	1.428.659
7. Matrix	Warner Bros.	03.09.99	70	59	1.354.812
8. Yüzüklerin Efendisi: Kral'ın Dönüşü	Warner Bros.	05.03.04	156	38	1.252.640
9. Buz Devri 3: Dinozorların Şafağı	Tiglon	01.07.09	181	7	1.185.401
10. Harry Potter ve Felsefe Taşı	Warner Bros.	01.02.02	104	30	1.173.068
11. Mumya	UIP	18.06.99	44	61	1.113.193
12. Harry Potter ve Sırlar Odası	Warner Bros.	29.11.02	110	32	1.111.378
13. Cesur Yürek	Özen Film	22.09.95	20	189	1.111.249
14. Da Vinci Şifresi	Warner Bros.	19.05.06	195	23	1.028.928
15. Karayip Korsanları: Ölü Adamın S.	UIP	14.07.06	162	18	1.005.052
16. Akıl Oyunları	UIP	08.03.02	55	39	979.820
17. Karayip Korsanları: Dünyanın Sonu	UIP	25.05.07	216	21	970.114
18. Buz Devri 2	Özen Film	14.04.06	118	41	949.360
19. Çakal	UIP	16.01.98	36	53	938.470
20. Matrix Revolutions	WB	05.11.03	155	24	912.440
21. Gladyatör	UIP	19.05.00	59	58	911.550
22. Şeytanın Avukatı	Warner Bros.	30.01.98	30	54	911.260
23. Ah Mary Vah Mary	Özen Film	27.11.98	46	78	885.354
24. Bodyguard	Warner Bros.	15.01.93	11	32	846.795
25. Son Samuray	Warner Bros.	06.02.04	125	30	828.794
26. Dikey Limit	Warner Bros.	26.01.01	85	37	813.027
27. En İyi Arkadaşım Evleniyor	Warner Bros.	21.11.97	31	43	807.459
28. 300 Spartalı	Warner Bros.	16.03.07	112	17	807.443
29. Aslan Kral	UIP	20.01.95	24	20	800.934
30. Ocean's Eleven	Warner Bros.	15.02.02	80	27	799.407
31. Görevimiz Tehlike 2	UIP	16.06.00	79	29	792.865
32. Terminatör 2	Özen Film	25.10.91	11	42	768.207
33. Harry Potter ve Ateş Kadehi	Warner Bros.	18.11.05	161	20	764.958
34. Jurrasic Park	UIP	17.09.93	15	48	759.594
35. Evde Tek Başına 2	Özen Film	15.01.93	17	63	755.621

Not: Liste 1990'dan günümüze kadar vizyona giren filmleri içermektedir. Kaynak: www.boxofficeturkiye.com

İNGİLTERE box office 14 - 16 Ağustos 2009

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. The Time Traveler's Wife	Entertainment	425	1	1.410.333	1.410.333
2. Aliens in the Attic	Fox	435	2	1.323.575	1.323.575
3. G-Force	BuenaVista	468	3	941.848	8.901.104
4. Harry Potter ve Melez Prens	Warner Bros.	464	5	932.745	46.766.825
5. G.I. Joe: Kobra'nın Yükselişi	Paramount	442	2	827.389	3.867.004
6. The Ugly Truth	Sony	398	2	809.390	4.081.306
7. Bandslam	Entertainment	377	1	628.957	628.957
8. Buz Devri 3: Dinozorların Şafağı	Fox	417	7	508.915	32.415.015
9. Teklif	BuenaVista	380	2	445.689	10.367.556
10. A Perfect Getaway	Momentum	214	1	418.703	418.703

Rakamlar İngiliz Sterlini.

İsmail Hacıoğlu
Sonsuz

2009	Başka Semtin Çocukları	43.260
2009	Gökten 3 Elma Düştü	22.229
2007	Kabadayı	2.002.512
2007	Bana Şans Dile	52.821
2006	Sınav	1.161.226

Kate Beckinsale
Whiteout

2007	Boş Oda	73.724
2006	Karanlıklar Ülkesi: Evrim	62.677
2006	Click	225.668
2005	Göklerin Hâkimi	206.034
2004	Van Helsing	357.876

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Kerem Akça	Okan Arpaç	Alkan Avcıoğlu	Selin Güral	Cumhur Cambazoğlu	Cüneyt Cebenoyan	Atilla Dorsay	Murat Erşahin	Engin Ertan	Ömür Gedik	Burak Güral	Senem İşmen	Ean Nuckhepowar	Nil Kural	Ege Görgün	Müjde Işıl	Murat Özer	Uygar Şirin	Murat E. Eren	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin S. Yalçın	Fırat Yücel	Ortalama
Buz Devri 3: Dinozorların Şafağı	3	2.5	4		2.5	4	3.5	2.5	3	3	4	4		2	2.5	4	2.5	2.5	3.5		4	3	3.5	3.5		3.19
Dehşetin Soluğu		1	2		1.5																	1				1.37
Felekten Bir Gece	3	2.5	2.5	3.5	3.5	3.5	1.5	3	3.5	3.5	4	3.5		2	3.5	3.5	3	3	2.5			3	3.5	3.5		3.09
Franklyn	3	2	2.5	1.5	4							3		2	3	4	2.5					3.5	3.5			2.87
G. I. Joe: Kobra'nın Yükselişi	3	2.5	2.5	2	2	2	0.5	1	1.5		2	2.5		1		3		1				2	2			1.90
Gerilim Hattı	2		2.5			2	1	3			3	1.5			2.5			1				2.5		2		2.09
Günışığı Temizleme Şirketi	3	3	2.5		4			3.5	3	1.5		3	2	2			2.5	2				3.5	2.5	3.5		2.76
Halk Düşmanları	4	3.5	3.5	3.5	2	3.5		4	4		3.5	3			4	3.5	2.5	3.5	2.5			4.5	3	4	3.5	3.44
Harry Potter ve Melez Prens	3	1.5	1.5		2.5	2.5	1.5	2	2			1.5		2	2.5	3		1.5	2	2.5		2.5	2			2.11
Hayalet Sevgililerim	2.5	1.5	2	2		2.5					3	2	2	1	1.5				1.5			2.5	2.5			2.03
Histeri		3	2	2	2.5	2.5	1.5	2.5				3			2.5		1	1.5				3			3	2.30
Kan Gölü	2.5	1	3	3	4	2	2	3	3	3		3.5	2.5		3	4	3.5	1.5	2			3.5				2.77
Kız Kardeşimin Hikâyesi	3		3.5			3	2.5	4			3.5	3	2.5		2		2.5	2				3.5	2.5	3		2.89
Kontes	2.5	3			1		3	2.5		1.5		2	2	2	2		2	2.5	1.5	2.5	2	3.5	2.5			2.23
Küçük Denizkızı Ponyo	3.5	3	4	3.5	3		4		3	3		4		2		5	2.5	3	4		5	4		4		3.55
Metrodan Kaçış	3	3	3	3	2.5	2			2.5		3.5	2.5		1	3	3	3					3	2.5			2.70
O'Horten	3.5		3.5		3.5	4	2.5	3.5	4	3.5		3.5	3.5		3	5	3	3			4	3		4	3	3.50
11'e 10 Kala		1.5				3.5	3		2.5			3					3.5	2.5		3	4	1	3	4.5	3	2.92
Ricky		3.5			2.5	4		3.5	2	3.5			3	2			2	2.5			2.5				3	2.83
Seni O Kadar Çok Sevdim Ki...		3	2.5		3.5		3	4	4	2.5			4		3.5		3.5	4			3.5	3.5	4.5	3.5	4	3.53
Soysuzlar Çetesi	3.5	3.5		4			2	2.5	3	5	3.5	3.5	5		4	3.5	3.5	3.5	2.5	4	2.5	4	3	4	4	3.52
Terra'yı Kurtarmak	2.5	3	3			3	1.5	3	3		4	3		2				3				3	3			2.84
Tıkanma	3	2	2.5		3.5	3	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5		2.5			2.5		2.5		3	2.5	2	2.5	2.57

Sarı renkte olan hanelerde en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

SEYİR DEFTERİ

UYGAR ŞİRİN
uygarsirin@merkezdergi.com.tr

* "Harry Potter" serisini fazla bir şey anlamadan izlemeye devam ediyorum. Altı film geride kaldı, "Ne oldu?" deseniz pek bir fikrim yok. Bundan daha elim ve daha vahim olmak üzere "Harry Potter nasıl biri?" deseniz cevabını bilmiyorum. Hermione'yi, Ron'u, Dumbledore'u sorun, haklarında hiç olmazsa bir paragraf yazabilirim ama Harry?.. "Gözlüklü, sevimli çocuk." Altı film oldu, ortada bir "karakter" varsa da ben göremiyorum. Romanlarda tablo farklıdır eminim, fakat olup biten her neyse sinemaya geçmiyor. Hal böyle olunca, mesela "Harry Potter ve Melez Prens"te her şeyi bırakıp görüntü yönetmenliğini seyrediyorum.

* Romantik komedilerin son 15-20 dakikasında mesaj verilmesine alışkınız, icabında razıyız. "Mutluluğu yıllarca kariyerde aradım. Oysa tek gerçek aşkmış" ya da "Mutluluğu yıllarca tek gecelik ilişkilerde aradım. Oysa tek gerçek aşkmış" hikâyesi... "Hayalet Sevgililer" ise onuncu dakikada mesaj bombardımanına bir başlıyor, sonra hiç susmuyor. Bu heyecanı, ihtirası ve kötülüğü anlamak mümkün değil. Sanki ilk sen söylüyorsun bu lafları. Hayır. Senden önce 500 film aynı şeyi söyledi.

* Yılın iki "tartışmalı" filmini seyredip rahatladım: Lars Von Trier'nin "Antichrist"ı ve Sacha Baron Cohen'li "Brüno"... Bir Trier-sever olarak "Antichrist" için "en kötü filmi" diyebilirim rahatlıkla. "Şok edici" olmasında veya "kadın düşmanı" olmasında değilim (zaten yazılıp çizilenlere bakmayın, biraz film izlediyseniz şok edici bir durum yok). Asıl mesele şu: Trier'nin elinden çıkmamışcasına sığ ve sıradan bir filmle karşı karşıyayız. Benim için en büyük marifeti, kamerasını (ve kalemini) her filmde yepyeni biçimlerde kullanmak olan bir yönetmenden, ortaokul kompozisyonunu andıran bir metin ve garantici bir sinematografi gelince afalladım tabii. Öte yandan "Provokatif adam!", "Yine provokatif film yapmış!" saçmalıkları hakkaten çok sıkıcı. Filmin tek provokasyonu "Andrei Tarkovski'ye adanmıştır" cümlesiyle bitmesi. Millet Trier görünce kırmızı görmüş boğa gibi provoke olmaya hazır, o ayrı.

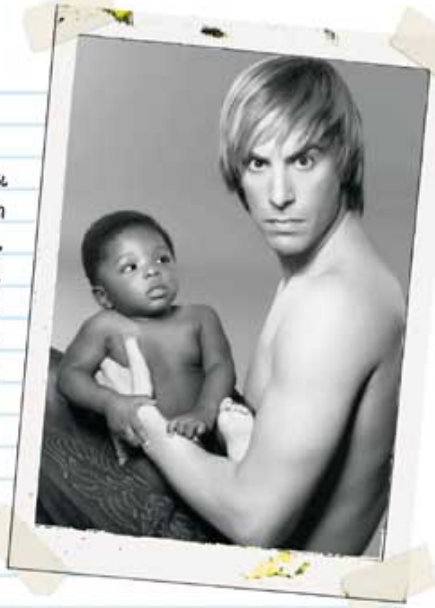

* "Brüno" için "Borat"ı kerteriz alabilirsiniz. O filme karşı hisleriniz büyük ölçüde bunda da kendini tekrar edecektir. Ben "Bu espriyi tanıyorum" hissi dışında yine çok eğlendim. Brüno'nun bir terörist grubun lideriyle veya eşcinselleri heteroseksüelleştirmeye çalışan bir rahiple konuştuğu, arka jenerikte şarkı söylediği bölümler unutulacak gibi değil. Dudak büken veya ayıplayan hanımefendi ve beyefendilere inat, Sacha Baron Cohen'e saygılarımızı sunuyoruz.

* Son zamanların favori film hikâyelerinden biri: "Kişisel gelişim" (ne demekse) kitapları yazan adamın bizzat kendi hayatı felaket durumdadır. Ele talkım verirken kendi salkım yutmaktadır, zaten merhemi olsa başına sürer falan filan... Başkalarına akıl veren insanların aslında kendi dertlerine bile derman olmadıklarını, en az bizim kadar mutsuz olduklarını düşünmeye ne kadar meraklıyız, di mi? "Öyle göründüğüne bakma, onun da sorunları var; yalnız değiliz, o da sefil bir halde."

* "Kan Gölü" dediğin, bildiğin taşra korkusu. "Texas Chainsaw Massacre"dan beri revaçta olan ve son zamanlarda eski popülerliğini yeniden kazanan (Los Angeles'tan Paris'e varoşlar ayaklanırken başka türlüsü düşünülemezdi zaten) bu damar, irkiltici ama sıradan filmlere meze olmakta. "Kan Gölü" de onlardan. İngiliz filmi olması sayesinde son 15 dakikasında Hollywood'un hayatta göze alamayacağı manevralar yapıyor. Tek lezzetli kısmı da orası nitekim.

* "Kontes" bayağı şuursuz bir film. Bir film 80 dakika boyunca bir hikâye anlatıp sonra geri kalan 10 dakikada o hikâyeyi hiç anlatmamış, hatta o hikâyenin kurduğu cümlenin tam tersini kuran bir hikâye anlatmış gibi davranır mı? İlginç bir vaka gerçekten... Julie Delpy'nin, bizzat kendisinin yönettiği bir filmde kariyerinin en kötü performanslarından birini sergilemesi de ayrıca ilginç. Ya da çok normal.

* "Hayalet Sevgililerim"in eğlenceli tarafı, Wayne Amca'yı canlandıran Michael Douglas'ın, nam kendinden önde giden efsane yapımcı Robert Evans'ı taklit etmesi. (Meşhur gözlüklerinden çatallı sesine kadar.) Evans'ın hayatını anlatan "The Kid Stays In The Picture" adlı belgeseli bulup bulaştırabilirseniz, bu ikisini arka arkaya izlemenizi tavsiye ederim.

BURÇİN S. YALÇIN burcyalc@hotmail.com

Soysuzlar Çetesi

Tarantino tarih yazıyor ama her zamanki gibi kendi tarihini...

Açıkçası, hazretin, zaten gayet iyi bildiğimiz bir şeyi, yoğun sinema sevgisini her yeni filminde bir öncekine göre daha yüksek sesle haykırmasına ne demeli, insan bilemiyor. "Soysuzlar Çetesi"nde Tarantino "Sinema benim her şeyim" diye bas bas bağırıyor.

Üstelik, filmlerindeki bu sinema sevgisi artık sadece basit göndermeler olmaktan çıkmış, öykünün ana iskeletinin temeli, hatta ve hatta filmin üretim şeklinin bir parçası olmuş durumda. Bir önceki filmi "Death Proof/Ölüm Geçirmez"deki Dublör Mike ve 'filmci' kızların öyküsünü hatırlayın. Ama işte sadece bu da değil, "Kill Bill"de Uma Thurman'ın dublörlüğünü yapan Zoë Bell'e "Ölüm Geçirmez"de hayli hacimli bir rol vermesi, üstelik Bell'in orada kendisini oynaması (filmdeki adı da Zoë'ydi) ve normalde bir filmde ne iş yapıyorsa onu yapması, yani tehlikeli sahneleri kanlı canlı icra etmesi tam da böyle bir şey. Karakterlerini giderek daha fazla 'film kurdu' şeklinde servis etmesi, handiyse iflah olmaz birer sinefil yapması da bundan. Ama doğrusu bunu yaparken üslubu hiç de kör gözüm parmağına değil, tam tersine incelikli. Pam Grier'e "Jackie Brown"da, David Carradine ve Sonny Chiba'ya "Kill Bill"de biçtiği rollerin de bir adım ötesi bu.

"Soysuzlar Çetesi"nin hemen başlarında bir yerde, Teğmen Aldo Raine (Brad Pitt) Alman askerlerin nerede saklandıklarını sorduğu, önünde diz çökmüş Alman çavuş Werner'den olumsuz yanıt alınca, Tarantinovari bir alaycılıkla şöyle diyor: "Açıkçası, Werner, aynı şeyi duymaktan hepimize gına geldi. Işin doğrusu, Donny'nin bir Nazi'yi öldüresiye benzetmesi bizim için film izlemek gibi bir şey." Tarantino istiyor ki karakterleri de filmlere bayılsın, film izlemek onlar için de yapmaktan hoşlandıkları herhangi bir şey kadar önemli olsun. "True Romance"te videocuda çalışan Clarence'ın (Christian Slater) örneğin Sonny Chiba filmlerinden hoşlanan bir fahişeye âşık olması nasıl Tarantino'nun kendi kişisel fantezisinin bir parçasıysa, küçük bir Fransız köyünde Naziler'in elinden kaçan Shosanna'nın tutup Paris'te bir sinema sahibi olması ve intikamını da bu sinema üzerinden alacak olması da aynı ölçüde Tarantino'ya özgü bir fantezi.

Yeri gelmişken, şu fanteziyi bir özetleyelim: Fransız bir köylü kızı olan Shosanna ailesinin katlinden kaçıp bir sinema sahibi oluyor, aktörlük de yapan Alman bir asker ona abayı yakıyor. Bu asker Goebbels'in emrinde çekilen son filminin galasını Shosanna'nın sinemasında yapmak istiyor. Kız, gösterim esnasında cereyan edecek, Üçüncü Reich'ın 'bir numara'sını ortadan kaldırma amaçlı, üstelik araya kendisinin de çektiği bir 'kısa film'in de gireceği bir kundaklama planı yapıyor. Öbür tarafta, içlerinde bir film eleştirmeninin de bulunduğu 'soysuzlar çetesi'nden üç üye bu galaya casusluk yapan bir Alman aktrisin eşliğinde, üstelik İtalyan kameraman ve asistanları kılığında girecekler... Operasyonun adı da Kino... "Nasıl yani?!" demeden önce karşımızda duranın bir Tarantino filmi olduğunu hatırlayalım.

İtiraf etmek gerek, "Soysuzlar Çetesi" sıradan bir izleyiciden ziyade sinefillerin çok daha rahat empati kurup çok daha yoğun keyif alacakları bir deneyim. Öyküde mebzul miktarda sinemasal gönderme var. Peki, sıradan bir izleyici için Emil Jannings ismi ne anlam ifade eder?

Aslında sinemanın propaganda gücünü erkenden keşfetmiş olan Hitler ve şürekasının yaptığını yapıyor burada bir bakıma Tarantino da. (Yalnız bu benzetmeyi olumsuz algılamayın) Nihayetinde "Soysuzlar Çetesi"nde Tarantino, daha önceki filmlerinde ne yapıyorsa onu yapıyor: Kendi fantezilerinin propagandasını... Bu uğurda tarihi tahrif etmekten de çekinmiyor. Nasıl bundan önceki filmlerinde türleri istediği gibi yontuyorduysa, burada da sadece II. Dünya Savaşı filmlerini değil, tarihi de kendince yeniden şekillendiriyor. Haliyle ilk dönem filmlerini sevip de son yıllarda yaptıklarını yadırgayanları anlamak zor. "Ölüm Geçirmez" veya "Soysuzlar Çetesi"nde yaptığı şeyler "Rezervuar Köpekleri" veya "Ucuz Roman"da yaptıklarından farklı değil ki! Kaldı ki, satır aralarını iyi yakalarsanız, "Soysuzlar Çetesi"nde diyaloglar yine önceki filmlerindeki gibi tadından yenmeyecek cinsten.

Tarantino'nun Avrupa kültürüne bir ilgisi olduğu muhakkak. "Ucuz Roman"da Jules ile Vincent ve Vincent ile Mia arasındaki Paris ve Amsterdam diyaloglarını (o filmin senaryosunu Amsterdam'da yazmıştı) veya "Ölüm Geçirmez"deki İtalyan Vogue'u esprisini hatırlayın. Burada da tüm film baştan sona kıta Avrupası'ndan eğlenceli gözlemler barındırıyor.

"Soysuzlar Çetesi", Tarantino'nun Avrupa kültürüne gösterdiği bir saygı ve hürmet çerçevesinde okunabilir pekala. Shosanna'nın "Biz Fransızlar filmleri yönetmenleriyle anarız" veya Bridget von Hammersmark'ın "Siz Amerikalılar İngilizce'den başka dil bilmez misiniz?" lafları gibi hayli replik var filmde. Üstelik kimi espriler de ancak 'köklü' bir Avrupalı'nın anlayabileceği tatta. "Eğer illa bir Fransız kızı istiyorsan Vichy'dekileri öneririm" diyen Shosanna'nın Fransa'nın II. Dünya Savaşı'nda Almanlar'la işbirliğine giden Fransız kentine gönderme yapması gibi... Ya da 'strudel' için açılan onca uzun parantez gibi... Eh, "Ucuz Roman"la kazandığı Altın Palmiye'nin onu tüm dünyaya tanıttığını düşünürsek, Tarantino'nun gösterdiği bu şükrana kim şaşırır ki!

Son olarak bu filmi yorumlarken şunu unutmayalım: "Soysuzlar Çetesi" II. Dünya Savaşı'nın bir yeniden yorumu değil, olsa olsa ancak II. Dünya Savaşı filmlerinin yeniden yorumu olabilir. ■

INGLOURIOUS BASTERDS ★★★★

Yönetmen: QuentinTarantino.
Oyuncular: Brad Pitt, Mélanie Laurent, Christoph Waltz, Eli Roth, Diane Kruger, Daniel Brühl, Michael Fassbender, Til Schweiger.
Senaryo: Quentin Tarantino.

Yapım: ABD/Almanya/Fransa (2009). | **Süre:** 153 dk.

Gösterim Tarihi: 21 Ağustos 2009

bilet ix
ANA SPONSOR
bilim İLAÇ
KURUMSAL DESTEKÇİLER
T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul 2010 AVRUPA KÜLTÜR BAŞKENTİ
İLETİŞİM SPONSORU
SABAH
ORGANİZASYON
gençistanbul
EFOR
12 Eylül 2009
Aya İrini Müzesi
21.00
www.moccmoz.com
DAVID
HELFGOTT

KUTLUKHAN KUTLU kutlukhan@gmail.com

Metrodan Kaçış

Kağıt üzerinde her şey sürükleyici bir Tony Scott filmi için hazır görünüyor ama...

İngiliz Scott kardeşlerin küçüğü Tony ta 80'lerde "Top Gun"la Amerikan film endüstrisinin nabzını bir kenara not etti, sonra da bu notu hiç unutmadı. Öncelikle, pek de basiretli olmayan bir tanımlamayla zamanında "MTV jenerasyonu sinemacılığı" ya da "video klip tarzı yönetmenlik" olarak nitelenmiş üslubun bayraktarlarından ve en usta temsilcilerinden Tony Scott: Görsel dilinde olabildiğince hareketi seviyor; sadece büyük beceriyle düzenlediği aksiyon sekanslarında değil, gerilimi sırtlayan konuşma sahnelerinde bile kamerası pek durmuyor, bir o yana bir bu yana salınıyor, bir o açıda bir bu açıda beliriyor. Tarantino "Tony için uzun bir plan yirmi saniyedir" derken şaka etmemiş: Durağan anlarda bile dört-beş saniyede bir başka açıya kesen yönetmenin anlatımının, bir bakıma öyküden bağımsız bir iç görsel tempoya sahip olduğu söylenebilir. Hollywood öteden beri bu görsel üslupla bol kovalamacalı, zamana karşı yarışmalı, erkekler arası rekabetli, yıldızlarla bezeli aksiyon sinemasını evlendirmiş durumda... Ve geneline bakarsanız bu, mutlu bir birliktelik gibi de görünüyor.

O yüzden de aslında kağıt üzerinde hikâyenin ana hatlarına bakınca her şey sürükleyici bir Tony Scott filmi için hazır görünüyor: Silahlı dört adam New York metrosunda bir vagon dolusu yolcuyu esir alıp şehirden on milyon dolarlık fidye ister, paranın bir saat içinde teslim edilmemesi halinde de yolcuları birer birer öldüreceklerini söyler... Ancak 70'lerde ünlü bir roman olarak macerasına başlayan ve vaktinde çok ilgi görmese de zamanla bir tür mini-klasik haline gelen "The Taking of Pelham One Two Three" ile beyazperdeye de sıçrayan bu hikâye, çok geçmeden Scott'ın elinde ufalanmaya başlıyor. Ve doğrusu bunda Scott'ın sıkılgan kamerası kadar, senaryonun da payı var.

Biraz ilk uyarlamada olduğu gibi, bu filmde de ortadaki temel "vaziyet"in ötesinde bize pek bir şey vermiyor senaryo. Öncelikle, "kötü adam"ların da, yolcuların da karakterlerine vakıf olamıyoruz. Metro vagonunu kaçıranların ele başı, John Travolta'nın öfke dalgalarıyla tekinsiz alicenaplık anları arasında gidip gelen "klasik kötü adam paketi"nin sıradan bir uzantısı gibi duruyor (Elbette onun geçmişi hakkında fazla bir şey bilmememiz senaryonun gereği ama burada mesele karakterin tarihi değil, genel tavrının iki boyutlu bir sonuç ortaya çıkarmış olması). Yolcular ise "şakası olmadığını" baştan göstermiş bu suçlunun merhametine kaldıkları için haklarında endişelenmemiz gereken insanlar sözde ama hiçbiri hakkında pek bir şey öğrenemiyoruz, neredeyse sadece yüzlerden ibaretler. Zaten bu durum "Metrodan Kaçış"ın bütün yan karakterleri için de büyük oranda geçerli.

Evet, belki karakterlerin aksiyon sinemasında hızla akan olay örgüsünün, yoğun atmosferin ya da görkemli aksiyon sekanslarının elinde piyon olmasına yabancı değiliz ama Scott'ın filminde olan bu da değil. En başta, karşımızda öyle sıkı sıkıya örülmüş bir senaryo yok (Mesela yere devrilen notebook'tan internete canlı yayın yapılması gibi defalarca görsel olarak vurgulanan bir öğe bile senaryonun koşuşturmacasında gerektiği yeri bulamıyor). Diğer bir sorun, filmin duygusal yatırımını trendeki yolcuların ya da onları esir tutan adamların (yani suçun faillerinin ve mağdurlarının) kaderine değil, rehine görüşmelerini götürmek zorunda kalan hareket memurunun kaderine yapması. Yolcuların hayatı konusundaki potansiyel endişemizi başıboş bırakan bu tercih, Scott'ın "yıldız odaklı" sinemasının penceresinden bakıldığında belki çok da şaşırtıcı değil ama filmin gerilimini emip tüketiyor ve dramatik dengesini tamamen sarsıyor. Çünkü her şeyden önce Washington'ın karakteri bu yükü taşıyabilecek derinlikte ya da özgünlükte bir "yolculuk" yaşamıyor öyküde... Belki "Metrodan Kaçış"ın finali Washington'ın "bir noktada sendelemiş olsa da özünde iyi huylu, cesur ve metanetli New York sakini"nin kaderine dokundurma yapıp odağı hakikaten de ona kaydırdığını teslim ediyor ama Washington'ın karakterini tutunacak tek dal haline getiren herhangi bir zenginliğe sahip olması değil, aktörün artık güvenilirleşmiş iyi performansıyla diğer karakterlerdeki zaafların bileşimi.

Bir başka sorun ise pratikte umursadığımız tek karakter onunki olduğu için, onun dışında gerçekleşen bütün koşuşturmacanın gerilimden yoksun aksiyon sineması egzersizleri halini alması. Mesela parayı yetiştirme girişimiyle New York trafiğinde tam bir kargaşa yaratan polis arabaları üzerine kurulu bölümler, heyecanı artıran stratejik hamleler değil de "asıl öykü"yü bölüp dikkat dağıtan Hollywood zorunluluklarıymış hissi veriyor.

Bu haliyle "Metrodan Kaçış" Tony Scott'ın görsel maharetinden örnekler verse de ne etkileyici bir karakter öyküsü, ne saat gibi işleyen bir gerilim, ne de tam anlamıyla yüksek tempolu bir aksiyon filmi. Yani yönetmenin "Enemy of the State"inin aksine 70'ler işi serinkanlı ve gerilimli suç öyküleriyle 80'ler sonrası aksiyonun karışımı bu defa ortaya kendi cazibesine sahip bir film çıkarmamış. ■

THE TAKING OF PELHAM 1 2 3

Yönetmen: Tony Scott.
Oyuncular: Denzel Washington, John Travolta.
Senaryo: Brian Helgeland (Morton Freedgood'un aynı adlı romanından).

Yapım: ABD, İngiltere (2009)	Süre: 121 dk.

Gösterim Tarihi: 31 Temmuz 2009

Ali'nin en büyük hayali okula gidebilmek.

Anneler, babalar, eğitimciler, sivil toplum kuruluşları ve Türkiye'de yaşayan herkese sesleniyoruz. Ülkemizde, Ali gibi okula gidemeyen, gönderilmeyen yüz binlerce engelli var. Onların engelli olmaları eğitim almalarına, sosyal hayatın ve istihdamın bir parçası olmalarına engel değil. Gelin, siz de **"Eğitim Her Engeli Aşar"** kampanyasındaki yerinizi alın ve engelli çocuklarımızı eğitime kazandırın. **Unutmayın, en büyük engel eğitimsizliktir!**

gelişimcreative

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI

Eğitim Her Engeli Aşar

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ

T.C. DEVLET BAKANLIĞI | T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI | T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü | T.C. BAŞBAKANLIK ÖZÜRLÜLER İDARESİ BAŞKANLIĞI | Kampanya Ana Sponsoru EFİYAPI

Kampanya Medya Sponsoru: atv, SABAH

Destekleyenler: Milliyet, Radikal, Yeni Şafak, RATEF

Hizmet Sponsorları: NETRON TECHNOLOGY, ZyXEL, CMC

www.egitimherengeliasar.org | Mutlu Engelli Hattı 0212 444 6000 | www.beyazay.org.tr

ENGİN ERTAN engin.ertan@turkuvazdergi.com.tr

Kan Gölü

Filmin en önemli eksiği, fikirlerinin altını gerçekten dolduracak entelektüel bir bakış.

Korku/gerilim türünün en sık başvurduğu temalardan birisi 'davetsiz misafir'dir. Bildiğiniz üzere bu filmlerde kahramanların özel alanına beklenmedik şekilde, hatta zorla giren bir veya bir grup sapık hayatlarını cehenneme çevirir. Bu vesileyle ailenin ne kadar kutsal ve korunması gereken bir değer olduğu, yabancılara asla güvenilmemesi gerektiği ve benzeri muhafazakâr mesajlar da etkileyici bir şekilde seyirciye dikte edilir. Başka bir deyişle, korku sinemasına politik kanattan saldıran kitlenin sıklıkla örnek verdiği bir alandır 'davetsiz misafir' filmleri.

Öte yandan bu formülü ters yüz ederek kullanan filmler de yok değildir. Geçtiğimiz ay vizyona giren ve yılın kalburüstü korku filmlerinden kabul edilen "Kan Gölü/Eden Lake" de bunlardan birisi. Film, hafta sonu tatili için büyük şehirden kalkıp taşraya doğru yola çıkan genç bir çiftin başına gelen felaketleri konu alıyor. Jenny (Kelly Reilly) ve Steve'in (Michael Fassbender) küçük tatil kasabasında bir grup yeniyetme serseri tarafından sayısız işkenceye maruz kalmaları, elbette alışıldık bir korku filmi gibi algılanabilir. Fakat satır aralarına bakınca, senarist ve yönetmen James Watkins'in farklı dertleri de olduğu göze çarpıyor.

Her şeyden önce "Kan Gölü"nü çok yakın durduğu 'davetsiz misafir' filmleri arasında değerlendireceksek, burada ev sahibi başkarakterler değil. Eğer başkasının hayatına giren birisi varsa, bu şehirli genç çift. Elbette halka açık bu alanda tatil yapmak herkes kadar onların da hakkı, dolayısıyla ziyaretlerinde kanuna aykırı bir yön yok ama sinir bozucu bir gösteriş olduğu kuşkusuz. Steve'in parasıyla alabildiği tüketim maddelerine düşkünlüğünü, bazen altını fazla kalın çizerek önümüze koyan Watkins, çiftin büyük jipleri, marka kıyafetleri ve teknolojik oyuncaklarıyla kasabaya dalışının pekâlâ bir tahrik unsuru olabileceğini vurguluyor âdeta. Üstelik Watkins'in bu konuyla ilgili seyircisine sunduğu tek veri Steve'in 'yuppie'liği değil. Çiftin arasında geçen bir diyalog sayesinde öğreniyoruz ki, bu doğal alan kısa zaman sonra halka kapatılacak ve yerine bir takım binalar inşa edilecek. Kuvvetle muhtemel ki bölgenin yerlileri çocukluklarından beri yüzdükleri göle artık her istediklerinde giremeyecekler, buraya tatil yapmaya gelen turistlerse onlar değil, büyük şirketler için bir geçim kaynağı olacak. Dolayısıyla kişisel alanlarına şehir veya üst sınıf tarafından çoktan bir müdahale gerçekleşmiş durumda. Steve ile Jenny'nin hâl ve tavırlarının onlara çağrıştırdıkları, misafirlerin ev sahibince neden sevilmedikleri de bu bağlamda son derece açık.

Yorumu bir kenara bırakıp, daha net olarak 'davetsiz misafir' kavramına yönelirsek eğer, Watkins alışılmadık bir numara daha yapıyor. Zira filmin başlarında sayılabilecek bir sahnede, henüz çocukların şakası gerçekten tehlikeli bir hâl almamışken, Steve huzurlarını kaçıran grubun üyelerinden birisinin evine dalmakta sakınca görmüyor. İzin almadan ve neredeyse elini kolunu sallayarak... Dolayısıyla film, gerçek 'davetsiz misafir'in kim olduğuyla ilgili numarasını bu sahnede iyice açık kılıyor.

Bu noktadan sonra çocuklar ve çift arasında gerçekleşen kovalamaca, bilinçli şekilde sınıf meselesine yapılan vurgularla bölünüyor. Örneğin Steve ve çetenin başı arasında Ray-Ban marka gözlükler üzerine geçen diyalog elbette öylesine yazılmış değil. Daha ilginciyse, insanın aklına ister istemez Michael Haneke'nin "Ölümcül Oyunlar"ını getiren birkaç detay. "Ölümcül Oyunlar"da da bir burjuva ailesinin, kendilerini dışarıdan gelecek tehditlere karşı korumasını ümit ettikleri alet edevat yardımıyla tekrar eve hapsolmalarını izleriz. Örneğin evden kaçmaya çalışırken güvenlik sistemi devreye girer ve yakalanırlar. "Kan Gölü"nde de benzer şekilde ne o büyük jip, ne GPS alıcıları, ne de bluetooth özellikli telefonlar kurtuluşu sağlıyorlar. Hatta arabasının alarmı, kaçmaya çalışan Steve'i bilakis tuzağa düşürüyor.

"Kan Gölü" ve "Ölümcül Oyunlar" arasındaki benzerliği buradan ötesine götürmeye çalışmak zorlama kaçabilir. İki film arasındaki önemli bir fark, Haneke'nin korku sinemasına veya 'davetsiz misafir' kavramına el atarken, türün klişelerine yüz vermemesi hatta onu yapıbozuma uğratması. Watkins ise filmine sıkıştırdığı tüm bu temalara rağmen, gayet düz şekilde ilerleyen bir tür sineması örneği çekmeye çalışmış. Bu durum bir noktadan sonra filmi daha sıradan ve tanıdık sulara çektiği gibi, okumaya çalıştıkça mesajını da karmaşık kılıyor. Zira eleştirinin merkezine Steve ve Jenny'yi yerleştirdiğimizde, işin ucu onlara uygulanan sadistçe işkenceleri olumlamaya kadar çıkabiliyor. Başka bir deyişle, "Kan Gölü"nün en önemli eksiği, tüm bu fikirlerin altını gerçekten dolduracak entelektüel bir bakış, en azından daha oturmuş bir sınıf bilinci. Bu hâliyle Watkins'in ilk yönetmenlik denemesi tatmin edici bir sonuca bağlanmayan mesajı ve kafa karışıklığıyla gerçek bir başarıya dönüşemiyor ama son dönemde izlediğimiz çoğu içi boş korku filminin de rahatlıkla birkaç adım ötesine geçiyor. ■

EDEN LAKE ✪✪✪

Yönetmen: James Watkins.
Oyuncular: Kelly Reilly, Michael Fassbender, Tara Ellis, Jack O'Connell, Finn Atkins, Jumayn Hunter, Thomas Turgoose, James Burrows, Thomas Gill, Lorraine Bruce.
Senaryo: James Watkins.

Yapım: İngiltere (2008). **Süre:** 91 dk.

Gösterim Tarihi: 14 Ağustos 2009

MURAT EMİR EREN murat.eren@turkuvazdergi.com.tr

Kontes

Delpy filmini kötü şöhretli Erzebet Bathory'nin günümüzdeki algılanışı üzerine kurmuş...

Geçmişte yaşananların gelecekteki algılanış biçimi sadece tarihi simalarla ilgili değil kendi sıradan yaşamlarımızla ilgili de bir mesele. Örneğin herhangi bir başarısızlık, çoğu zaman nedenleriyle değil, sadece sonucuyla kişisel tarihinize geçer. Çoğu kişi için geçmişten bakıldığında, o dönem içinde bulunduğunuz psikolojik, ekonomik durum önemini yitirir. Geriye yalnızca yüzeysel bir sonuç kalır. Bu sonuç yabancı bir gözde sade bir başarısızlıktır. Aynı yüzeysel yaklaşımın tarihin önemli simaları, ya da önemli tarihi olayların bugünkü değerlendirilişi için de geçerli olduğu teziyle yola çıkıyor "Kontes". Henüz ilk sahnesinden itibaren tarihi kişiliklerin algılanışından dem vuruyor. Uydurma öykülerin kimi zaman gerçeklerin önüne geçtiğini, insanların, gerçeği araştırmaktan ziyade inanmak istedikleri dedikodulara kolayca inanmayı tercih ettiklerini vurguluyor. Haliyle popüler tarihin bir ucube, bir seri katil olarak resmettiği Erzebet Bathory'nin yaşamı da, temelde tarihi olayların algılanışıyla ilgili kelam etmek isteyen "Kontes" için biçilmiş kaftan haline geliyor.

Yönetmen-senarist Delpy'nin yola çıkarken son derece sağlam bir tez geliştirdiği ve bunu aktarmak üzere harika bir karaktere sahip olduğu su götürmez. Buna rağmen sonuç biraz tuhaf. Malum Erzebet Bathory, vampir kontes olarak nam salmış, uğruna karanlık öyküler, masallar, şarkılar yazılmış, 650 kadar genç kızı öldürdüğü, kanlarını içtiği ya da kanlarında yıkandığı iddialarıyla kitaplara geçmiş sivri bir sima. Delpy, onu anlatırken, insani yönlerini, yaşamını etkileyen olayları deşmeye çabalasa da, sonuç olarak filmini getirip onu tarih gözünde popüler kılan noktaya, canavarlığına bağlamaktan da kaçınmıyor. Işte Delpy'nin baştaki tezi de bu noktada havada kalıyor. Tarihi gerçeklerin algılanışıyla ilgili adaletsizliklerden dem vuran "Kontes"in tek varlık sebebinin, Erzebet Bathory'nin gerçekte sorumlu olup olmadığını asla öğrenemeyeceğimiz vukuatları olduğunu hatırlıyoruz. Film belli bir süre başlangıç noktası olan tarihin algılanışından dem vursa da, daha sonra Bathory'nin yaşamının izleyici tarafından tüketilmeye müsait kısımlarıyla uğraşmaya devam ediyor. Herhangi bir döküdramadan farksız biçimde ilerliyor olması, anlatıcının müdahil olduğu sahneler ve biraz da Delpy'nin etrafındaki oyuncuların yetersiz performanslarıyla film, ortaya koyduğu tezin altında ezilip kalan bir yapıya bürünüyor. Özellikle Bathory'nin büyük aşkı Istvan'ı canlandıran Daniel Brühl'ün, senaryoda da üstünkörü geçilen bu aşk ilişkisini inandırıcı kılmakta son derece başarısız olduğunu söylemek mümkün. "Sinemanın Avrupalı yakışıklı genci" personasından bazlama yanakları nedeniyle epey uzaklaşan Brühl'ün, giydiği kostümlerden, rolü kavrayışına dek gülünç bir performans sergilediğini dahi iddia edebiliriz.

"Kontes", yapım tasarımıyla da son derece tuhaf bir sıkışmışlık hissi veriyor. Yalnızca Bathory'nin yer aldığı gündelik yaşam sahneleri ve yan karakterlerin kısa sohbetlerinden oluşan ekstra sahnelerle ilerleyen film, çoğu zamanını da iç mekanlarda, dar kadrajlarla geçiriyor. Filmde, Bathory'nin yaşamına etki eden karakterlerin sadece kısa süreli eylemleriyle karşılaşıyoruz. Bu eylemlerin nedenlerini anlayabilmemiz için yeterli bilgilere sahip olduğumuzsa söylenemez. Bu noktada filmin, bir yandan tarihi karakterlerin yüzeysel algılanışından yakınıp bir yandan Bathory haricindeki karakterleri umursamaması gibi bir başka problem karşımıza çıkıyor. Kanlı Kontes'in eylemlerinin belki de etrafındaki düşmanları tarafından kurulmuş bir kumpas olabileceği üzerine de giden yapım, net olarak herhangi bir tarafta yer almaktansa kaçınıyor. Kimi zaman Bathory çevresinde dönen şatafatlı efsanelere fazlasıyla kapılıp, cinayet, kan banyosu gibi sahneleri şevkle izleyicisine aktaran, kimi zamansa bunların illüzyon olabileceğini vurgulayan Delpy, son kertede izleyiciyi başladığı yerde, Bathory'le ilgili karar veremeyeceği bir noktada bırakıveriyor. Filmin net bir tavrı olmadığı için, izleyicide en azından Bathory ile ilgili bir kafa karışıklığı dahi kalmıyor... ■

THE COUNTESS

Yönetmen: Julie Delpy.
Oyuncular: Julie Delpy, William Hurt, Daniel Brühl, Anamaria Marinca, Andy Gatjen, Adriana Altaras, Jack O. Berglund, Lukas T. Berglund, Sebastian Blomberg, Sabine Firit.
Senaryo: Julie Delpy.

Yapım: Fransa, Almanya (2009) | **Süre:** 98 dk.

Gösterim Tarihi: 31 Temmuz 2009

BİR SİNEMA YAZARININ YAZI – II

"... Karşınızda Eylül'ün sesi Ağustos'a çekildi Eylül'ün sesi Birazdan konuşacak 'Bu dünyada yaşamak can sıkıcı bir şeydir baylar.'..."

-EDIP CANSEVER

Süregelir sıkıntı ve alır başını gider arada... Yaz sonları böyledir genelde; yaralar insanı. İki minik gamzeyle beliren mutluluk, yerini oturaklı bir hüzne bırakır. "Annie Hall"un romantizmi gibidir yaz akşamlarının özeti. Aşklar, kayıplar ve kaygıların mevsimi eylül başlarken, yine Woody Allen koşar imdada. Carlo Di Palma'nın kamerasıyla "Eylül"ü duyumsatır bize. Verilip tutulmamış sözler, aranmamış telefonlar, saklanmamış mektuplar... Olmayan bir zamanı özlemek. "Jules ve Jim"i, Kundera'nın sözcüklerini, Boris Vian'ı, Kosinski'yi... "Being There"... Anlamı, anlamsızlığı hayatın... Ölüm sonra. Keskin bir bıçak gibi kesip atan her şeyi. Bütün kelimelerin içini boşaltan o kesin son. Harika bir insan olan Nezihe Araz ve o nazik yönetmen Ersin Pertan da yoklar artık. Salih Dikişçi, Aykut Oray, usta kalem Demirtaş Ceyhun da... Her geçen gün öksüzleşiyor anlamlar. "Groundhog Day" gibi bir şeyi, bir şeyleri özlemek... Kubrick'in var olmadığı gerçeği gibi sokakta yürürken ağlayıvermek. Ayna karşısında o unutulmaz Travis Bickle repliği: "You talkin' to me? You talkin' to me? You talkin' to me? Then who the hell else are you talking... You talking to me?"... "Stranger Than Paradise"tır hayat; öyledir. Her yerde her şeyin aynı olması gibi, sevmek... "Aşk odur ki, sonradan hiçbir şeye pişman olduğunu söylememeli insan.": "Love Story", zamana ait olmayan bir klasiktir; hor görülemez ve ihmal edilmez... "Atları da Vururlar" gibi geçiyor günler. Ne kadar aynı, Pollack'ın filmi ve Horace McCoy'un kitabı, yaşananlarla... Şu Tim Burton'un "Big Fish"i de yeteri kadar önemsenmeyen filmlerden: "Bazı balıkları yakalayamazsınız. Diğerlerinden daha hızlı ve güçlü olduklarından değil, sadece farklı olduklarından." "La Strada", üzer ama iyi gelir ruha; arada bir izlenince. Martin Sulik'in "Bahçe"si (Zahrada) gelmiş geçmiş en iyi masallardan biridir. Slovak yönetmen, yaşama dair çoğu şeyi çözmüş bir bilge sanki... "Bugün ne pişirelim?" gibi bir şey değildir, "Bugün ne izleyelim?" sorusu. İzlemek, farklı bir 'yok olmadır' aslında. Gündelik hayatın boğucu sıradanlığından başka bir yere ışınlanmaktır. Okumak gibi. Yeni bir denizde yüzmek, bir çocuğun ayakkabısını bağlamak, trene el sallamak gibi... Sonra sizi asla tanıyamamaları... 'O'nun, bazen en yakınlarınızın. "Siz geniş zamanlar umanlardansanız" yanmışsınız. Öyle bir dünya yok artık. Zarifliklerin devri kapandı. Nobran, hoyrat günler sürüyoruz. Fazla hızlı, sürekli ve daimi olarak tüketiliyor her şey. "Popüler olanla olmayanı ayırmak gerek!"... Sevdiğiniz, kollarınızın arasındayken ona güzelliklerden bahsetmelisiniz. Filmler, kitap sayfaları, gün batımı, gün doğumu, kabak çiçeği dolması, müziğin ritmine eşlik etmek, onu anlamak, anlamaya çalışmak, gerçekten sarılmak, bırakmamak, sevmek. İyileştiricidir sevmek. Yerine koyar eksikleri. "The Way We Were", "Fransız Teğmenin Kadını", "Serseri Aşıklar", "Maria's Lovers", "Tess" ve daha pek çok film vardır hafızanda; o, şehri terk ederken. Başka bir yerde başka birileriyle başka şeyler konuşurken birden 'o' takılır akla. Kalbinizi avutmalısınız. Artık ne sinema, ne şiir... En iyisi yok olmak, görünmeyecek denli küçülmek, belki de tanımsız olmaktır. Yaz biterken, yazmak zordur. Günün son ışıkları beyaz duvara vururken "Lost in Translation"dır artık her şey. "Kırda Bir Pazar" hüznü sarar kalbinizi. Ağlayamazsınız. "Ağlayacaktı, kim anlayacaktı?" durumu oluşur aniden. "Yaşam gelip geçti" dersiniz; "Vişne Bahçesi"nin yaşlı uşağı Firs gibi. "Sanki hiç yaşamadım"...

KAN GÖLÜ

Suçlu kim?

James Watkins'in ilk yönetmenlik denemesi olan İngiliz yapımı gerilim, oldukça sarsıcı ve karanlık... Şehrin yorucu koşuşturması ve kaosundan uzaklaşmak için, cennette olduğunuzu ilan eden bir göl kenarına kamp yapmaya giden iki sevgili... Erkek, kadına evlenmek teklif etmek üzere. Issız kumsalda kurdukları çadır, güneşin huzurlu ışınları ve ayaklarının dibinde bir çarşaf gibi uzanan dingin göl... Ama huzuru bozan ziyaretçilerle birlikteler. Bir grup genç ve yakındaki kasabada onları bekleyen ebeveynleri... Aşırı milliyetçi, eğitimsiz, vahşi kapitalizmden beklediği payı alamamış, şehre ve şehir insanlarına düşmanlık besleyen kasabalılar, onların öfkelerinden beslenen gençler, çiftin mutluluklarını, değer yargılarını ve umutlarını yok etmeye kararlılar... İlk bakışta, Peckinpah'ın "Köpekler/Straw Dogs" ve Boorman'ın "Kurtuluş/Deliverance" gibi ünlü klasiklerini hatırlatan yapım, çok sayıda benzeri Hollywood örneklerinden öykü derinliği ve mesele bazında ayrılmayı başarıyor. Salt kan akıtmak, dehşet ve korku salmak dışında değindiği dertler ve saptamalar, toplumsal problemleri, yaraları işaret ediyor. Shane Meadows'un ani bir aparkût ve sert bir kroşe etkisi yaratan nefis filmi "This Is England"a öykünen; görünmeyen ama avazı çıktığı kadar bağıran tehlikenin varlığına dikkat çeken "Kan Gölü", korkutmak ve ürkütmenin yanı sıra, modern yaşamın hemen yanı başında, tam ortalık yerinde bekleyen ölümcül teh-

MURAT ERŞAHİN murat.ersahin@superonline.com

"G. I. JOE: KOBRA'NIN YÜKSELİŞİ" ve "TERRA'YI KURTARMAK"

İki film birden

Bu iki film, aynı hafta vizyona girdiler. İkisi de öncelikle çocuklara sesleniyor. Ama biri savaş teknolojileri ve silahlar üzerine; diğeri ise barışçıl bir animasyon… Vahşi kapitalizmin temel direklerinden dev oyuncak firması 'Hasbro'nun özellikle erkek çocuklar arasında bir salgına dönüşen Transformers'tan tam yirmi yıl önce, 1964 yılında piyasaya sürdüğü oyuncak; G. I. Joe adını taşıyordu. Açılımı: Global Integrated Joint Operating Entity (Küresel Bütünleşmiş Çalışma Birimi) olan ve Amerikan askerlerini tanımlayan bu oyuncaklar, Transformers ile aynı yıl, yani 1984'te TV'de çizgi dizi olarak yerlerini aldılar. İkinci Dünya Savaşı'nda Amerikan deniz piyadeleri için kullanılan "G. I. Joe" terimi, ekibe yeni elemanların katılımıyla çizgi romanlara da taşındı. Beyazperde için uzun süre bekleyen proje, "Mumya" serisinden tanıdığımız Stephen Sommers'a emanet edildi ve Hollywood'un formülünü gayet iyi bildiği aksiyon-bilimkurgu-gerilim kırması bir macera filmi olarak perdeye yansıdı. Eğlenceli olmasına eğlenceli ama aşırı militarist yapısıyla, Amerikan ordusunu parlatan ve silah sektörünü yücelten yapım, silahlarla ve savunma teknolojisiyle fazla haşır neşir. 1960'larda Amerikan hükümetinin katkısıyla oyuncak piyasasına sürülmüş G. I. Joe'lar, aynı Action Man gibi özellikle çocuklar için yan etkisi ve hasarı olan kötü bir alışkanlığa yol açabilirler… Aşırı milliyetçi, CIA ve Pentagon kökenli olması dışında, filmin hiç artısı yok mu? Bilgisayar destekli yapım tasarımının ve özellikle Paris'te geçen aksiyon sahnelerinin başarısı, filmin az sayıdaki artılarından. İkiz kulelerin yanına bir kurban da Avrupa'dan alalım diyerek, Eyfel kulesinin yerle bir edilişinin, insanın içini acıtan önemli bir detay olduğunu da ekleyelim. Silahla oynamak yerine, kitap okuyun diyen filmler tercihimiz tabii... "Terra'yı Kurtarmak" ise, özellikle çocuklar için daha öğretici bir seçenek. Birçok filmde tehlikeli ve sinsi düşmanlar olarak gösterilen uzaylılar, bu kez mağdur durumda olan canlılar. İşgalciler ise insanoğlu… Kanada doğumlu Aristomenis Tsirbas'ın yazıp yönettiği ABD yapımı animasyon, barışçıl ve çevre dostu insancıl mesajlarıyla dikkat çekiyor. Ottowa Film Festivali'nde animasyon dalında büyük ödülü kazanan üç boyutlu yapım, ülkemizde dublajlı olarak vizyona giriyor. Filmin orijinal seslendirme kadrosundaki önemli isimler insana, "Tamam ama en azından bazı kopyalar orijinal olarak gösterilseydi keşke" dedirtiyor. Brian Cox, Rosanne Arquette, Danny Glover, Ron Perlman, Beverly D'Angelo, Dennis Quaid, Luke Wilson, Amanda Peet ve Evan Rachel Wood, seslendirmede rol alan ünlü oyunculardan bazıları… Sevgi dolu animasyon, 'vizyondaşı' "G. I. Joe" ile tamamen tezat anlayacağınız. Kurmanın, yok etmekten daha zor olduğunu, hangi gezegende olursak olalım, bütün canlıların koca evrende barış içinde yaşamak zorunda olduklarını ve şu an 'hayat' olduğu bilinen tek gezegen olan dünyamızı mahvetmeden, ona daha dikkatli ve özenli bakmamız gerektiğini söyleyen "Terra'yı Kurtarmak", çocukların yanı sıra yetişkinlere de önerilir. "G. I. Joe" ise, farklı dertleri ve bakışları olanlar için öncelikle… Filmin "ne olduğu" o denli öne çıkıyor ki, içerdiği "sinema", "teknoloji" ve "emek" maalesef ikinci plana atılıyor. Sadece bol yağlı bir patlamış mısır kokusu kalıyor geriye…

likeyi işaret ediyor. Yok etmeye programlanmış gençlerin ve onların kayıp ailelerinin bu hale gelişini, aslında büyük sisteme, yönetime ve toplumsal yaralara bağlayan filmde, müthiş "Hunger"daki muhteşem Bobby Sands rolüyle akıllara kazınan Alman asıllı Michael Fassbender ve özellikle Nicholas Roeg'in "Puffball"uyla hayran kitlesini artıran, tipik İngiliz Kelly Reilly çok iyiler. Gayet güçlü kuvvetli, atletik erkek karakter, doğanın korumasız kollarında, küçük çocuklara teslim olmakta gecikmiyor. Kadın ise, intikam güdüsü ve hayatta kalmayı daha iyi beceren genleriyle hemen teslim olmuyor. Shane Meadows filmleri (This Is England ve Somers Town) ile gönüllerimizi fetheden 1992 doğumlu Thomas Turgoose ise 'taşralı çocuk Cooper' rolünde yine harika… Turgoose'un adını, gelecekte birçok nitelikli işte sıklıkla duyacağımız su götürmez bir gerçek. Film adına, can sıkan ve soru işareti yaratan nokta ise, suçun, kabahatin ve kötülüğün, özellikle finalde, belli bir sınıfa ve onun geleceğine yüklenmesi. Bu suçta tabii ki, anamalın, sistemin büyük payı var ama netice biraz kolaycılık kokuyor gibi. Geniş izleyici kitlesine seslenen film, sinir bozucu yapısıyla, çizdiği gerçeklikten taviz vermemeyi başarıyor. Şiddet yüklü tedirgin edici öyküsü, oyuncu performansları ve teknik kalitesiyle düzgün bir alt-tür yapımı var karşımızda.

TIM'İN MASAL FABRİKASI

Tim Burton, ünlü çocuk romanından uyarlanan "Alice in Wonderland/Alis Harikalar Diyarında"da kendi fantastik dünyasını tüm ihtişamıyla sergiliyor. Hem de 3 boyutlu olarak...

Tim Burton sinemasının masalsı atmosferi ve fantastik karakterleri bu sefer gerçekten de bir masalda hayat buluyor. Lewis Carroll mahlasıyla tanınan İngiliz yazar Charles Lutwidge Dodgson'ın 1865'te yayımlanmış Alice's Adventures in Wonderland/Alis Harikalar Diyarında ve onun devamı niteliğindeki Through the Looking-Glass/Aynanın İçinden'den uyarlanan "Alice in Wonderland", Burton'ın kadim dostu Johnny Depp ile 7. ve hayat arkadaşı Helena Bonham Carter ile de 6. ortak çalışması.

Hikâye malum... Alice adlı bir kız, tavşan deliğinden düşer ve tuhaf varlıkların fantastik dünyasına adım atar. Burton'ın filminde olaylar birazcık değişiyor tabii. Kahramanımız Alice, filmde 19 yaşında ve küçük bir kızken gittiği o sıra dışı dünyaya geri dönüyor. Ve çocukluk arkadaşları Beyaz Tavşan, Tweedledee ve Tweedledum, Tırtıl, Cheshire Kedisi ve tabii ki Çılgın Şapkacı'yla yeniden biraraya geliyor. Burton, bu filmi neden yapmak istediğini şöyle açıklamış: "Daha önce izlediğim hiçbir film versiyonunu tam anlamıyla sevmedim demenin farklı bir yoluydu."

Filmin oyuncu kadrosu da kendisi kadar renkli... Alice'i, ilk önemli rolüne soyunan 20 yaşındaki Mia Wasikowska canlandırıyor. Lindsay Lohan ve Dakota Blue Richards'ın talip olduğu bu rol için adı pek duyulmamış Wasikowska'nın seçilmesi sürpriz olmuştu ilk zamanlarda. Filmde kötü kalpli Kupa Kraliçesi'ne Helena Bonham Carter, Beyaz Tavşan'a Michael Sheen, Tırtıl'a Alan Rickman, Beyaz Kraliçe'ye Anne Hathaway, Tweedledum ve Tweedledee'ye Matt Lucas, Cheshire Kedisi'ne de Stephen Fry hayat veriyor dijital ortamda. Çılgın Şapkacı karakteri ise kızılımsı saçlarıyla Johnny Depp'in.

Daha önce defalarca beyazperdeye gelen masalın, Burton'ın ellerinde göz kamaştırıcı bir havaya büründüğünü, filmin yeni yayınlanan fragmanında şahit oldu sinemaseverler. Tümünü izlemek için ise biraz beklemek gerekiyor. Zira "Alice in Wonderland", ülkemizde ABD ile aynı zamanda, 5 Mart 2010'da vizyona girecek.

PEK
YAKINDA

İLK BAKIŞTA "AVATAR"

James Cameron'ın yeni filmi için gerçekleştirilen mini ön gösterimin, benzerlerinden en büyük farkı, yüksek teknolojinin sadece kendisini beyazperdede değil bizzat filmin materyallerinde de gösteriyor olması.

Bir James Cameron filmiyle daha buluşmaya 3 aydan az bir zaman kaldı. Her filmiyle sinema teknolojisine değeri ölçülemez katkılar sağlayan Cameron, tam 10 yılını verdiği yeni filmi "Avatar"ın, dünyanın pek çok ülkesinde bir küçük ön gösteriminin yapılmasına izin verdi. Daha önce aynı uygulamayı kısmen de olsa "Titanic" için de yapmıştı. Geçtiğimiz ay Avatar için gerçekleştirilen bu mini ön gösterimin, benzerlerinden en büyük farkı yüksek teknolojinin sadece kendisini beyazperdede değil bizzat filmin materyallerinde de gösteriyor olması. Nitekim filmin 15 dakikasını taşıyan özel dijital hard disk, kullanıldıktan yaklaşık yarım saat kadar sonra hiçbir şekilde bir daha izlenemez hale geliverdi...

Cameron ve Fox yetkilileri aslında filmin bu ön tanıtım gösterimini daha önce 21 dakika olarak planlamışlar. Ancak Cameron, seyircilerinin filmin tamamını izledikleri sıradaki seyir zevklerini zedelememek için bu süreyi 15 dakikaya indirmiş. İyi de yapmış. Seyrettiğimiz kısa bölümler yıllardır en çok beklenen filmler listesinin tepesinde olan filmin çok küçük bir parçasını bize özetliyor sadece. Filmin sürprizlerini açık etmiyor ve sadece resmi fragmanından birazcık fazlasını veriyor.

Filmin hikâyesi hakkında bildiğimiz şey, çok uzak bir gelecekte insanların, içinde değişik biyolojik türler barındıran egzotik bir gezegen olan Pandora'ya gerçekleştirdikleri işgal sırasında felçli bir savaş kahramanının yaşadığı olağanüstü deneyimi anlatıyor olması. Jake Sully (Sam Worthington), ordu için çalışan bir doktorun (Sigourney Weaver) ellerine kendisini teslim ediyor. Bu gezegenin yerli halkı Na'vi'lerden birine dönüştürülerek gezegene özel görev için indirilen Jake, seyrettiğimiz bölümlerden anladığımız kadarıyla bunun tam tersini yapıyor. Kendisinin de fiziksel olarak dönüştüğü bu masmavi tenli, uzun boylu, kuyruklu ve zarif yaratıkların arasına karışıyor ve onlarla beraber insanlara karşı savaşıyor.

Hint mitolojisinde Tanrı'nın yeryüzüne inerken kendisi için seçtiği suret anlamına gelen Avatar kelimesi ise burada Jake Sully'nin Na'vi ırkına benzemesi için kendisine seçilen kılıf anlamında kullanılıyor.

Cameron, bu ön gösterimde kendisinin de belirttiği gibi, filmin sadece ilk yarısına ait belli parçaları sundu. Bu parçalar içinde Jake Sully'nin tekerlekli sandalyesiyle askeri üsse gelişi, doktoruyla olan diyaloğu, yeni fizigiyle uyanışı, son derece egzotik bitki ve hayvanlarla dolu ormanda bir takım büyükbaşlarla karşılaşması, filmin dişi Na'vi'si Neytiri (yeni "Star Trek"in Uhura'sı Zoe Saldana) ile tanışması, kabileye kabul edilişinin sonunda uçan bir yaratığa hükmetmeye çalıştığı sahneler ve resmi fragmanının bir bölümü bulunuyordu.

Na'vi'ler insan fizyolojisinin hayli deforme edilmiş ama yine de oldukça zarif çizgilerle korunmuş hali. Seslerine yapılan yumuşak müdaheleyle ve bu film için oluşturulduğu belli olan, "Yüzüklerin Efendisi"ndeki elf diline benzeyen lisanlarıyla hayli seksi yaratıklar. CGI ve performans yakalama teknikleriyle çekilmiş, sadece onların göründüğü orman sahneleri zaman zaman çok iyi üretilmiş bir Playstation 3 oyunu tadı veriyor gibi görünse de hareketlerindeki yumuşaklık ve doğallık etkileyici...

Anlaşılan internette yayılan, filmin yüzde 40'ının canlı performans, yüzde 60'ının da CGI ve performans yakalama tekniğiyle çekildiği yönündeki haberler doğru. Bize gösterilen sahnelerde mesela CGI efektlerinin Zemeckis'in "Beowulf"unun bir hayli ilerisine gittiğini görebildik. Ama aralarındaki asıl farkı sanırız finalde, insanlarla Avatar'lar arasındaki hayli büyük ve vahşi savaş sırasında farkedilebileceğiz daha çok. Zaten filmin getirdiği devrimci yenilik CGI ve gerçek performansların sinema tarihinin en başarılı birleşimini gerçekleştirmeleri olacaktır.

Şimdi artık internette belki bir tane daha farklı versiyonda fragman izleriz. Aralık ayında da filmin kendisi dijital salonlarımıza arz-ı endam eder. Sanırız şimdilik baştan sona 3D gözlükler eşliğinde seyredeceğimiz en uzun film olacak kendisi. Heyecanla bekliyoruz...

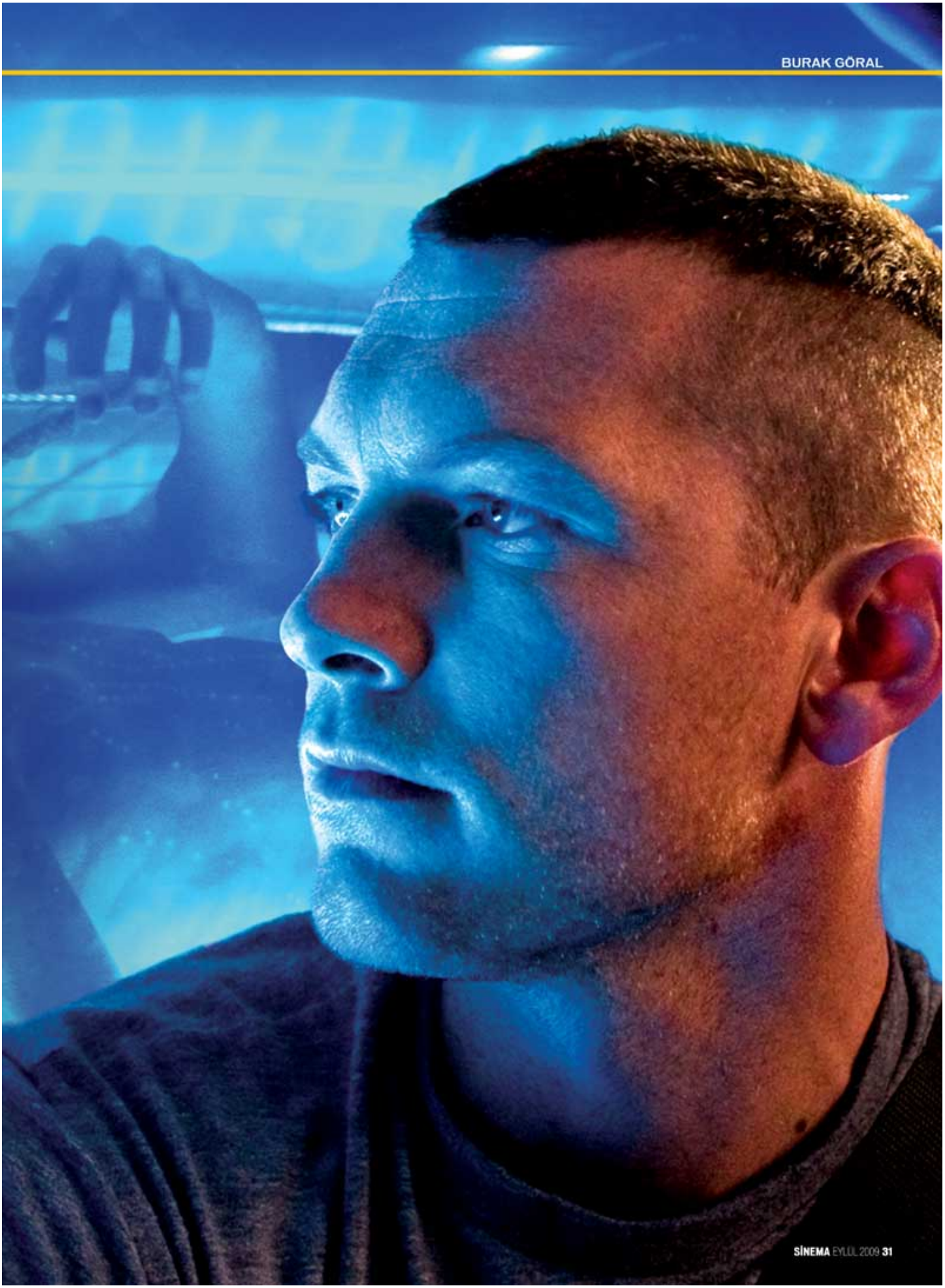

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

WOLVERINE 2

Logan'ın Wolverine'e nasıl dönüştüğünü "X-Men Origins: Wolverine/X-Men Başlangıç: Wolverine"de izlemiştik. 150 milyon dolar bütçeli filmin 363 milyon dolar hasılat yapması, hem de hayranlarının Wolverine'i beyazperdede izleme isteği biraraya gelince devam filmi de kaçınılmaz oldu. "Wolverine 2", 2011'de seyirci karşısına çıkacak. Filmi Gavin Hood'un mu yöneteceği yoksa başka bir ismin mi devralacağı henüz netleşmedi. Ama senaryoyu yazacak isim belli: "The Usual Suspects/Olağan Şüpheliler"in Oscar'lı kalemi Christopher McQuarrie. Yazarın devam filminde X-Men adını çıkaracağı söyleniyor. Zaten filmin konusu hakkındaki ilk ipuçları da bunu doğrular nitelikte. Zira hikâye Japonya'da geçecek. Okyanusun diğer yakasına giden Wolverine, hayvani içgüdüleri ile samuray gibi onurlu bir yaşam arasında seçim yapmak zorunda kalacak.

UNSTOPPABLE

Geçtiğimiz aylarda "The Taking of Pelham 1 2 3/Metrodan Kaçış" ile sinemalarımıza misafir olan Tony Scott, ne Denzel Washington'dan vazgeçiyor ne de aksiyondan. "Unstoppable" adını taşıyacak yeni filminde yönetmen 5. kez Washington ile birlikte çalışacak. Para konusunda stüdyoyla anlaşamayan aktör, önce projede yer almayacağını açıklamış ancak daha sonra yeniden ekibe katılmıştı. "Unstoppable"ın merkezinde zehirli madde taşıyan bir tren var. Washington'ın canlandırdığı mühendis ve Chris Pine'ın hayat verdiği kondüktör, bu treni durdurmak için zamana karşı yarışır. Trenin raydan çıkması, içindeki maddenin dökülüp çevredeki herkesin ölümüne sebep olması demektir. İkili, lokomotifle takip ettikleri treni devrilmeden önce kontrol altına almak zorundadır. "Die Hard 4/Zor Ölüm 4"ün senaristi Mark Bomback'ın senaryosunu yazacağı filmde Rosario Dawson da rol alacak.

DEEP WATER

Patricia Highsmith'in romanı Deep Water, The Talented Mr. Ripley/Yetenekli Bay Ripley'den iki sene sonra yani 1957'de yayımlanmıştı. Hikâyenin kahramanı küçük bir kasabada ailesiyle birlikte yaşayan Victor Van Allen. Mutlu bir yuvası olan Victor'ın güzel eşinin başka erkeklerle ilişkisi vardır ve bu adamlar birer birer cinayete kurban gitmeye başlar. Highsmith'in, normal bir aile görüntüsünün altındaki bastırılmış şiddeti anlattığı bu romanı da sinemaya uyarlanıyor. Mike Nichols'ın yöneteceği filmin senaryosunu, uyarlama konusunda tecrübeli bir isim olan Joe Penhall (Enduring Love, The Road) yazacak.

SAFİYE HÜSEYİN

"Mumya Firarda" ve "Kirpi"nin yönetmeni Erdal Murat Aktaş, 3. sinema filminin hazırlıklarına başladı. Yönetmen yeni filminde, Hilal-i Ahmer'in (Kızılay) hemşiresi Safiye'nin gözünden Çanakkale Savaşı'nda cephe gerisinde yaşananları anlatacak. Filmin kahramanı Safiye Hüseyin (Elbi), Çanakkale'nin kadın kahramanlarındandı ve Türkiye'de modern hemşireciliğin gelişmesinde büyük pay sahibiydi. Safiye, 3 yabancı dil konuşan, iyi eğitim almış ve kendisini mesleğine adamış bir kadındı. 1915 yılında Çanakkale'de gönüllü olarak görev aldı. Cephe gerisinde kurulan sahra hastanelerinde ve sargı yerlerinde yaralı askerlerin yardımına koştu. Safiye Hüseyin projesinin Çanakkale zaferinin 95. yıldönümü olan 18 Mart 2010 tarihinde vizyona girmesi planlanıyor.

THE ROAD

Yollar yürümekle aşınmaz

"No Country for Old Men/İhtiyarlara Yer Yok"un ardından Cormac McCarthy hayranlarını beyazperdede yeni bir uyarlama daha bekliyor. "The Road", yazarın No Country for Old Men'den hemen sonra kaleme aldığı romanı. 2006'da yayımlanan eser, 2007'de Pulitzer Ödülü kazanmıştı. "The Road", kıyamet sonrası diyebileceğimiz kapkaranlık bir fonda geçer. Bir baba ve oğlu, bilinmeyen bir afet yüzünden uygarlığın ve hatta neredeyse tüm yaşamın yok olduğu yeryüzünde yolculuk yapmaktadır. Onların bu yolculuğu boyunca insanoğlunun hem acımasız hem de acınası yüzü sergilenir. McCarthy'nin romanını senaryolaştıran isim Joe Penhall. Kendisi, Ian McEwan'ın Enduring Love adlı romanını da senaryoya dökmüştü. "The Road"un yönetmen koltuğunda Avustralyalı John Hillcoat (daha önce yönettiği filmler ülkemizde vizyona girmedi) oturuyor. Filmde babayı Viggo Mortensen, karısını Charlize Theron ve oğlu da Kodi Smit-McPhee ("Romulus, My Father/Babam Romulus"ta izlemiştik) canlandırıyor. Guy Pearce ise eski asker rolünde...

SOUL KITCHEN

Yine yeniden komedi

Venedik Film Festivali'nde Altın Aslan yarışına katılacak olan "Soul Kitchen", Fatih Akın'ın uzun zamandır aklında olan bir projeydi. En sonunda da geçen yıl hayata geçirdi. Çekimleri Hamburg'ta yapılan filmde Türk sevgilisi Almanya'dan Şanghay'a taşınan ve Soul Kitchen adlı işlettiği restoranda işleri pek yolunda gitmeyen Zinos'un hayatını düzene sokma çabasını izleyeceğiz. Akın, "Temmuz'da"daki gibi işin içine komediyi de katmayı ihmal etmiyor. Filmde yönetmenin vazgeçilmez iki oyuncusu, Moritz Bleibtreu ve Birol Ünel rol alıyor. Akın, uzun yıllar sonra komedi filmi çekmesinin sebebini şöyle açıklamış: "Şimdi ciddi bir film daha çekmeye katlanamayacaktım. Hayat sadece çatık kaşla geçmiyor. Gülmek, güneş ışınları, gevşeklik... Bütün bunlar da hayatın birer parçası. O nedenle bir yandan, art arda ciddi konulu başka bir filme daha dayanamayacağımı düşündüm. Öte yandan ciddi konular bana başarıyı getirdiği için, sadece başarıya da endeksli olmak istemedim. Daha basit bir şey olmalıydı; bizi hoplatan zıplatan bir şey."

Filmekimi yaklaşıyor

Bu sene 8. yaşını kutlayacak olan Filmekimi 16-25 Ekim tarihleri arasında Beyoğlu Emek Sineması'nda sinemaseverlerle buluşacak. Filmekimi'nin takipçilerini bu yıl güzel bir sürpriz bekliyor. Festival süresi, iki hafta sonunu içerecek şekilde 10 güne uzatıldı. Filmekimi'nin programında, aralarında Cannes, Berlin, Sundance, Venedik gibi saygın festivallerde boy gösteren ödüllü filmler ile büyük ustaların yapıtlarının da bulunduğu toplam 30 film yer alacak. Alışıldığı üzere, her gece 21.30 seansında bir filmin galası yapılacak. Woody Allen'ın yıllar sonra yeniden New York sokaklarına döndüğü son filmi "Whatever Works", Theo Angelopoulos'un "Ağlayan Çayır"la başlayan üçlemesinin ikinci filmi "The Dust of Time", Jane Campion'ın bu yıl Cannes'da Altın Palmiye için yarışan filmi "Bright Star" programda öne çıkan yapımlar. Filmekimi biletleri, Ekim başında Biletix satış noktaları; www.biletix.com ve Biletix çağrı merkezi (0216 556 98 00) aracılığıyla satışa sunulacak.

"Bright Star"

Yerli filmler haftası

Umut Sanat, Kocaeli'nde işlettiği iki sinemada, Ncity Avm ve Outlet Eurimages'da 14 Ağustos-17 Eylül tarihleri arasında Kocaeli Geleneksel Yerli Filmler Haftası düzenliyor. Her yaz gerçekleştirilen bu etkinlik bu yıl haftalık olmaktan çıkarılarak bir aydan daha uzun bir süreye uzatıldı. Gösterildiği yıllarda büyük ilgi ile karşılanmış ve yurt çapındaki festivallerden ödüllerle dönmüş eski ve yeni tarihli pek çok Türk filmi, etkinlik kapsamında gösteriliyor. 12:00, 14:15, 16:30, 18:45 ve 21:00 seanslarında gösterilen filmlerin bilet fiyatları ise 6 TL olarak belirlendi. Yerli Filmler Haftası'nda "Babam ve Oğlum" (Çağan Irmak), "Ağır Roman" (Mustafa Altıoklar), "Gönderilmemiş Mektuplar" (Yusuf Kurçenli), "Deli Yürek - Boomerang Cehennemi" (Osman Sınav), "Eğreti Gelin" (Atıf Yılmaz), "Büyük Adam Küçük Aşk" (Handan İpekçi), "Gelibolu" (Tolga Örnek), "Yol" (Yılmaz Güney) ve "Namuslu" (Ertem Eğilmez) başta olmak üzere birçok yapım seyirciyle buluşuyor.

Hayata atılan çalım

Neredeyse bir sene önce vizyona gireceği duyurulan "Çıngıraklı Top" nihayet 18 Eylül'de seyirciyle buluşuyor. Egemen Ertürk'ün ilk sinema filmi olan ve senaryosunu kendisinin yazdığı yapımın kahramanları körler. Filmde futbolun da önemli bir rolü var. Hikâye, Körler Derneği'nin kurduğu futbol takımının etrafında gelişiyor ve onların hayata bağlılıklarını anlatıyor. "Çıngıraklı Top"un dikkat çekici özelliği, duygu sömürüsüne açık bir konu olan görme engellilerin hayata tutunuş öyküsünü (ya da kendi tabiriyle 'hayata körü körüne atılan bir çalım'ı) spor merkezli, biraz da aşk ve komedi soslu bir filme dönüştürmesi. Başrollerini Burak Önal ve İpek Özkök'ün paylaştığı filmde İlyas Salman, Osman Tamburacı, Yüksel Aksu ve İlhan Mansız da rol alıyor.

Yeni bir AFM açılıyor

Kurtköy'de, TEM ve Sabiha Gökçen Havalimanı'na bir km mesafedeki World Atlantis Alışveriş Merkezi, Eylül ayından itibaren ziyaretçilerini sinema keyfiyle buluşturmaya hazırlanıyor. World Atlantis Alışveriş Merkezi'nin, sektör lideri olan AFM ile yapmış olduğu işbirliğiyle hizmete girecek olan sinema katında, 1.070 koltuk kapasiteli 7 salon yer alacak. AFM Atlantis, yangın söndürme sistemleri, yangın çıkış kapı ve koridorları gibi tavizsiz uygulanan Kuzey Amerika mimari standartları doğrultusunda inşa edilen, Dolby Digital ses sistemi gibi son teknolojik ürünlerle donatılan salonlarıyla ve şık fuayesi ile göz dolduracak. AFM Atlantis'te ayrıca her salı günü annelere bebekleriyle birlikte film izlemenin ayrıcalığını yaşatacak olan "Dikkat! Sinemada Bebek Var" uygulaması da gerçekleştirilecek.

Altın Karagöz için başvurular başladı

Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen Uluslararası Bursa İpek Yolu Film Festivali 14 - 22 Kasım tarihleri arasında dördüncü kez düzenleniyor. Türk sinemasını desteklemek ve film üretimini teşvik etmek amacıyla ilk kez geçtiğimiz yıl hayata geçirilen Ulusal Altın Karagöz Uzun Metraj Film Yarışması bu yıl da devam ediyor. Ön jüri tarafından belirlenecek filmler, yarışma ana jürisi tarafından En İyi Film, En İyi Yönetmen, En İyi Senaryo, En İyi Kadın Oyuncu ve En İyi Erkek Oyuncu kategorilerinde değerlendirilecek.

En İyi Film seçilen yapım 50.000 TL, En İyi Yönetmen de 25.000 TL para ödülünün sahibi olacak. 2009 yılı yapımı veya 2009 yılı Eser İşletme Belgesi almış olan filmlerin başvuru yapabileceği Ulusal Altın Karagöz Uzun Metraj Yarışması için son başvuru tarihi 10 Ekim. Ön elemeden geçen filmler 20 Ekim 2009'da yapılacak basın toplantısında katılımcılara ve basına duyurulacak.

Ayrıntılı bilgi ve başvuru için:
Uluslararası Bursa İpek Yolu Film Festivali
Gazeteciler Sitesi Keskin Kalem Sokak No:43
Esentepe 34394 İstanbul
Tel: + 90 212 216 72 72
Faks: + 90 212 216 95 96
bilge@ipekyolufilmfest.com
www.ipekyolufilmfest.com

"ANTALYA ÖNCELİKLE TÜRK SİNEMASININ FESTİVALİ"

AKSAV Genel Sanat Yönetmeni Vecdi Sayar, geçmiş dönemdeki hataları ve bu seneden itibaren Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde yapılacak köklü değişiklikleri anlattı.

MÜJDE IŞIL

"Kolay değil... Antalya halkının beklentileri, sinema sektörünün beklentileri, uluslararası sinema kamuoyunun bir festivalden beklentileri, bütün bunları uzlaştırarak bir senteze varmak gerekiyor. Bu, aşağı yukarı 3 ayda hazırlanan bir festival olacak" diyor Antalya Kültür Sanat Vakfı'nın Genel Sanat Yönetmeni Vecdi Sayar. Bu sene, geçen yılın yarısı kadar bir bütçeyle yani 9 milyon TL ile yola çıkıldığını bilmek, bu zorluğun derecesini anlatıyor aslında.

Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde yepyeni bir dönem başlıyor artık. Antalya Kültür Sanat Vakfı (AKSAV), son beş yıldır Türkiye Sinema ve Audiovisuel Kültür Vakfı (TÜRSAK) ile birlikte organize ettiği festivali bu seneden itibaren kendisi düzenliyor. 29 Mart yerel seçimlerinde Antalya Büyükşehir Belediyesi AKP'den CHP'ye geçti ve yeni Belediye Başkanı Prof. Dr. Mustafa Akaydın ile birlikte değişimler kendini gösterdi. İlk olarak AKSAV'ın Genel Sanat Yönetmenliği, deneyimli bir isme, Vecdi Sayar'a teslim edildi. TÜRSAK'ın da kurucusu olan Sayar, İstanbul Film Festivali başta olmak üzere pek çok yerli festivalin yıllarca sanat yönetmenliğini yürüttü, yurtdışında Kültür Müşavirliği yaptı ve çok sayıda Türk filmleri festivali düzenledi. Bu kadar tecrübeli bir ismin Antalya Altın Portakal Film Festivali'ni devralması, son yıllarda 'halktan uzak, starlara yakın' görüntüsüyle ön plana çıkan festivalde ciddi değişimler yaşanacağını gösteriyordu. "Amacım bir kurumu karalamak değil, yapılan yanlışlardan kaçınmak... Yoksa onlar da iyi niyetle bu işin içine girdiler ve en iyisini yapmaya çalıştılar" diyen Vecdi Sayar, festivalin özüne döneceğinin altını çiziyor: "Antalya Festivali artık tatil olanaklarıyla değil sinema tartışmalarıyla anılmalı. Katılımcılara festival sürecinde birlikte üretme, halkla buluşma, sinema konuşma ortamı yaratırsak, onların da bu heyecanı paylaşacağını düşünüyorum."

Bu sene 10-17 Ekim tarihleri arasında düzenlenecek olan 46. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali'ne kısa bir süre kaldı. Antalya-İstanbul-yurtdışı üçgeninde yoğun çalışma programını sürdüren Vecdi Sayar ile İstanbul'da bulunduğu kısa süre içinde görüştük; geçmişte yapılan hatalar, hem bu seneki hem de geleceğe yönelik değişiklikler ve festival programı üzerine söyleştik.

Vecdi Sayar

Geçmiş yönetimin neden olduğu başlıca sorun festivalin halktan kopukluğu muydu?

Bana göre birkaç sorun var ve bunlar birbiriyle ilintili; bir tanesi, kaynakların doğru kullanılmaması. Doğru yerlere kullanılırsa, bir film festivali için 20 milyon TL'lik bir bütçe aslında çok da fazla değil. Fakat geçen yıl, bu kaynak kentle festivalin buluşması doğrultusunda hemen hemen hiç kullanılmamış. Tanıtıma çok fazla kaynak ayrılmış. Yabancı star getirmeye ciddi bir kaynak ayrılmış ve bunun medyada getireceği yankıya bel bağlanmış. Dolayısıyla program içeriğinden çok festivalin kamuoyuna nasıl yansıdığı kaygısı ön plana geçmiş. Oysa, getirilen filmlerin seyirciyle buluşmasını sağlamak temel kaygı olmalı. Geçen yılın üçte biri civarında bir bütçeyle yola çıkıyoruz ve tabii sponsor arayışımızı sürdürüyoruz.

Geçen yılki gereksiz kaynak kullanımının bir başka örneği de Film Market. Geçen yıl katılan yabancıların bir kısmıyla yurt dışında karşılaştığımda konuştum. Söylenen şu: Çok sayıda dağıtımcı çağrılmıştı ama alıcı yoktu. Alıcısı olmayan bir pazarın işlemesi mümkün değil. Bırakın Antalya'da, İstanbul'da bile, film pazarı düzenlemenin çok gerçekçi olmadığını düşünüyorum. Film pazarı içeren festivaller, dünya film piyasasında etkin rol oynayan ülkelerin festivalleri. Bizim bu işi üstlenmemiz için biraz erken bence. Umarım ileride dünya sinema piyasasının önemli merkezlerinden biri olur Türkiye ve o zaman da bir film marketin önü açılır. Şu anda böyle bir çabanın gereksiz kaynak kullanımı olduğunu düşünüyorum. Ayrıca, festivalin prestijinin artmasına değil, azalmasına yol açıyor. Çok kişi bana şöyle anlattı: "Geldik. Markette kimse yoktu. Herkes plajdaydı. Biz de plaja gittik..." Böyle bir durumla karşılaştığınızda o festivale çok fazla saygıyla yaklaşmazsınız; bu da prestij kaybına yol açar. Daha mütevazı hedefler koyup, onları gerçekleştirmek gerekir diye düşünüyorum. Magazin basınında çok yer almak için "star" peşinde koşmak yerine, film programıyla doğrudan ilişkili, özellikle Avrupa sinemasının sanatçılarını çağırmak daha doğru geliyor bana. Tabii, her festivalin pırıltılı bir cephesi de vardır. Starlar gelir, onların halkla buluşması sağlanır... Ama bu yönde yeterli çaba gösterilmemiş gibi geliyor bana. Toplantılar hep oteller çerçevesinde kalmış. Sanatçılar, otele girmiş, otelden çıkıp dönmüşler. Bunlar benim uzaktan edindiğim izlenimler, Antalyalılar'dan ve festival katılımcılarından edindiğim bilgiler... Antalya Festivali'nin geleneksel yapısında varolan halkla buluşma özelliğini koruyarak, buna TÜRSAK'ın festivale kazandırdığı uluslararası

VENÜS'TEN MÜLHEM BIR KADIN HEYKELCİĞİDİR BU, ELİNDE BİR PORTAKAL OLAN... BUNU DEĞİŞTİRMENİN GEREKÇESİ NEYDİ, KİMSE ANLAMIŞ DEĞİL.

standartları de ekleyip, daha ölçülü, daha dengeli bir festivale yönelmemiz gerekir. Bir başka sorunlu alan da, festivalin Antalya'dan tamamen kopuk bir biçimde düzenlenmesi. Oysa, 46 yaşına ulaşmış bir festivalin kendi kadroları ile çalışması, bu kadroları yetiştirmesi gerekir. Akdeniz Üniversitesi'nde bir Sinema-TV bölümü olması önemli bir avantaj. Bu gençleri kazanmamız, kentin festival coşkusunu paylaşmasını sağlamamız gerekiyor.

■ Kurucusu olduğunuz TÜRSAK sizden şimdiye kadar görüş almış mıydı?

Hayır. Hatta konuk olarak bile davet edilmediğimi söyleyebilirim.

■ Bu sene Film Market'le birlikte Avrasya Film Festivali de kalkıyor değil mi?

Avrasya Film Festivali adıyla ayrı bir festivalin başlatılması bir imaj karışıklığına yol açıyordu. Birbiriyle yarışan iki festival sorunlu bir durum. İkinci sorun olarak, Avrasya tanımının yanlış olduğunu söylüyorum. Avrasya jeopolitik bir kavram. Avrupa'nın doğusundan başlıyor ve Kazakistan'ın Çin sınırında bitiyor. Avrasya denilmiş, ama yarışmanın coğrafi sınırlaması bütün Avrupa ve Asya ülkelerini kapsıyor. Biz, iki yarışma yerine, aynı festival şemsiyesi altında bir uluslararası yarışma ve bir ulusal yarışma düzenleyeceğiz. Ama Türki cumhuriyetler olarak da tanımlanan Avrasya sinemaları, bizim sinemamızla ortak öğelere sahip ve onları yakından izlemekte fayda var. Onun için bu seneden başlayarak her sene 'Avrasya Sinemalarından' başlıklı bir bölüm koyacağız.

■ Programın diğer başlıkları neler?

Yaklaşık 20 bölümden oluşacak program. Yaşayan ustaların son yapıtlarından oluşan bir paketimiz olacak. Çoğu Cannes ve diğer büyük festivallerde gösterilmiş bu filmlerinin Türkiye prömiyerlerini yapacağız. 'Ustaya Saygı: Milos Forman', 'Akdeniz'in Yıldızları', politik filmler üzerinde yoğunlaşan 'Dünyanın Halleri', Godard, Chabrol, Truffaut, Varda gibi ustaların filmlerinden oluşan 'Yeni Dalga 50 Yaşında' gibi bölümlerimiz var. Bu sene film konusunda çok hızlı bir çalışma yaptık. Karlovy Vary Festivali'nde izlediğim bazı filmleri programa seçtim. Venedik'ten de bazı filmleri son dakikada – katalog baskıya girmeden - programa dahil etmek istiyorum.

■ Yarışmalardan ve festivalin ana temalarından söz edebilir misiniz?

Ulusal Yarışma, Uluslararası Yarışma, Ulusal Belgesel Film Yarışması, Ulusal Kısa Film Yarışması ve yarışma dışı bölümlerden oluşuyor programımız. Bu yılın iki ana teması var. Birincisi, 'Sinemamızın 60'lı Yılları'. Türk sinemasının geçmişine retrospektif bir bakışla eğilmek istiyoruz ve bunun için 5 yıllık bir program yaptık. Neden 5 yıllık? Çünkü 5. yıl, festivalin 50. yılı oluyor. Başlangıç tarihi olarak festivalin başladığı ve aynı zamanda Türk sinemasının ciddi bir atılım gerçekleştirdiği 60'lı yılları aldık. Bu yıl 60'lı yıllarla başlayacağız. 'Sinemamızın 60'lı Yılları' başlıklı bir toplu gösteri ile... Gelecek yıl, 70'li yıllar... Sonra 80'ler, 90'lar ve 50. yıla geldiğimizde de sinemamızın 2000'li yılları gündemimizde olacak. Bu bölüm çerçevesinde, her yıl 10 yönetmenden birer film göstermeyi planlıyoruz. 5 yılın sonunda 50 yıldan 50 filmlik bir seçki oluşacak. Sektöre ve sinema yazarlarına danışarak oluşturacağız bu listeyi. Bunu kitaplarla destekleyeceğiz. TÜRSAK'ın iyi yaptığı şeylerden biri de titizlikle hazırlanmış yayınlardı. Bunları sürdüreceğiz. Giovanni Scognamillo, Atilla Dorsay, Agah Özgüç, Burçak Evren ve diğer SIYAD üyeleri bu yayın sürecine katkıda bulunacak.

Bu yılın ikinci ana teması ise, 'Sinema ve Müzik'. Sinemada müzik kullanımı ve müziğin bir aktör olarak sinemada yer alması. Hem Türkiye, hem de dünya sinemasının örneklerinden bir seçki sunacağız. 60'lı yılların müzikal filmlerinin fotoğraflarından oluşan bir sergi de planlıyoruz.

■ Davet edilecek yabancı konuklar hakkında neler söyleyeceksiniz?

Bu yıl, ünlü konuk getirmek gibi bir telaşımız yok. Bir defa, bu kadar kısa zaman içinde ünlü sinemacıların katılımını sağlamak mümkün değil. Herkes programını çok önceden yapmış oluyor. Elbette, film programının gerektirdiği ölçüde yabancı konuklarımız olacak. Ama esas hedefimiz kendi sinemamızın festivalde ağırlıkla temsil edilmesi. Ustalarıyla, gençleriyle... Geçen yıl medyayı yabancı starların magazin haberleri kapladı. Türk sinemasının pek çok önemli filmi yarıştı ama onlar hiç tartışılmadı. Antalya'nın öncelikle Türk sinemasının festivali olduğunu ve yurt dışından gelecek insanların da birinci hedefinin burada Türk sinemasını izlemek olduğunu akıldan çıkarmamak gerekir. Daha çok paramız olduğu zaman, daha çok sanatçı getirme imkânımız olduğu zaman da bu önceliğimizi yitirmememiz gerekir. Birinci planda bizim sinemamız olmalı, sonra uluslararası konuklar diye düşünüyorum.

■ Film gösterimleri nerelerde olacak?

Sinemaları kentin farklı noktalarına yayacağız. Antalya Belediyesi'nin 5 tane alt belediyesi var. O belediyelerin sınırları içindeki insanlara ulaşmak için farklı merkezleri kullanmak istiyoruz. Sinema sayısı artacak ve biletler ucuzla-

Bu sene festivalde Milos Forman adına özel bir bölüm olacak.

yacak. Bu sene biletler 5 TL olacak. Hatta bazı sinemalar için 1 TL gibi sembolik bir fiyat düşünülüyor. Her gece, kentin farklı noktalarında (hedefimiz 15 nokta) Türk sinemasının son yıllardaki önemli ve popüler filmlerini halka ücretsiz göstereceğiz.

■ Bu süreç içinde hangi kurumlarla görüş alışverişinde bulunuyorsunuz?

Vecdi Sayar ve Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Mustafa Akaydın, festivalin basın toplantısında.

ANTALYA'DAKİ SİYASİ DEĞİŞİM NEDENİYLE, YANİ BELEDİYENİN AKP'DEN CHP'YE GEÇMESİ SONUCU KARŞIMIZDA CİDDİ BİR MUHALEFET VAR.

İki ayrı düzlemde görüşmelerimiz oldu, olmakta... Birincisi, Antalya'daki yerel basın, çeşitli kültür kurumları, yerel belediyeler, Ticaret ve Sanayi Odası gibi kurumlarla işbirliği yapmak istiyoruz. Bu kurumların temsilcilerinden oluşan geniş bir danışma kurulu oluşturduk Ve bu danışma kuruluna görüşlerini sorduk. Geçen yıllardaki festivallere ilişkin eleştirileri nedir ve bu sene nasıl bir festival görmek istiyorlar? Çok ilginç, çok yararlı öneriler de geliyor. Böylece kentli kendisini festivalin parçası hissedebiliyor. İkinci ayağımız da İstanbul. Bütün sinema örgütleriyle çok iyi bir diyalog kurduk. Türkiye Sinema Platformu'yla toplantılar yaptık. Her konuda sinema örgütlerinin görüşlerini alıyoruz.

■ Altın Portakal adı çıkarılarak Uluslararası Antalya Film Festivali adı mı kullanılacak?

Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali ismi çok uzun. Bunu dünyadaki örneklere bakarak sadeleştirelim, Uluslararası Antalya Film Festivali diyelim diye bir öneri getirdim. Altın Palmiye, Altın Aslan, Altın Ayı festivalin adında yoktur, ödülün adıdır. Bu festivallerin hepsi kentin adıyla anılır. Gerek Vakıf'taki arkadaşlarım, gerekse Danışma Kurulu üyeleri bu öneriye sıcak baktı. Ama Yönetim Kurulu'muzda, bu radikal bir değişiklik olur; şimdilik ismi değiştirmeyelim görüşü benimsendi. Antalya'daki siyasi değişim, yani belediyenin AKP'den CHP'ye geçmesi sonucu karşımızda ciddi bir muhalefet var. Ve herkes bekliyor, nereden vuralım diye... Yerel basında 'Antalyalı'nın portakalı elinden alınıyor' diye haberler çıktı. Bu konuyu bir polemik unsuru yapmamak adına geri adım attım. Altın Portakal adını koruyoruz. Bence bir süre sonra Antalya halkından ve basınından gelecektir böyle bir talep. Portakal ödül olarak ve ödülün adında güzel bir simge ama festivalin adında olması hiç de gerekmiyor bana göre.

■ Ödül miktarlarında bir değişiklik var mı?

Bütçede kısıtlamaya gidilince normal olarak ödüllerin de azaltılması sonucu doğabilecekti ama oradan fedakârlık etmeyelim dedik. Geçen yıl büyük ödül 300 bin TL idi. Bu aynen korundu. Müzik, senaryo, yönetim gibi dallarda ise artış yapıldı. Uluslararası festivalde 100 bin dolarlık ödül vardı. Bu yıl bunu koyamadık. İleride sponsorumuz olursa, uluslararası yarışmanın ödülünün Antalya'da film çekme desteği olmasını önereceğim.

■ Altın Portakal'da eski heykelciğe dönüldü değil mi?

Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Mustafa Akaydın, geçen dönemde değiştirilen ve yenisi halk tarafından benimsenmeyen ödül heykelciği yerine, eski heykelciğe dönülmesini önerdi. Hem Antalya halkının, hem de sinema sektörünün desteklediği bir karar oldu bu. Biliyorsunuz, Venüs'ten mülhem bir kadın heykelciğidir bu, elinde bir portakal olan... Bu simgeyi değiştirmenin gerekçesi neydi, kimse anlamış değil.

■ Belediye başkanlığının CHP'ye geçmesi nedeniyle Kültür Bakanlığı ve Başbakanlık Tanıtma Fonu'nun desteğinin azalacağı yönünde bir endişeniz var mı?

Geçen yıl Bakanlık ve Tanıtma Fonu'nun verdiği destek 7 milyon TL civarında. Kültür Bakanlığı'ndan bu yıl aynı miktar gelemeyecek. Ve bunun bir miktarı, geçen yılın borçlarını kapatmak için kullanılmış. Tanıtma Fonu'na başvuru yapıldı ama sonucu henüz bilmiyoruz. Açılış konseri için Aspendos'u istedik Bakanlık'tan. Maalesef ret cevabı aldık. Oysa Antalya Devlet Senfoni Orkestrası ile film müzikleri konseri planlıyorduk Aspendos'ta. Yani, tarihsel mirasa zarar verecek bir ses düzeni içermiyordu program. Şimdi, açılışı Konyaaltı'ndaki Açıkhava Tiyatrosu'nda yapacağız. Festivalin siyasi bir çatışma alanı olarak kullanılmaması gerekir. Bu festivalde Kültür Bakanı ile Deniz Baykal yanyana oturmalı. Festivallerin bir barış ortamı olduğunun, festivallerin amacının Türkiye kültürünü dünyaya tanıtmak olduğunun vurgulanması gerekir. Ben Bakan'ın bu vizyona sahip olduğunu biliyorum. Biz bu işbirliği ortamını yaratmaya çalışacağız. Amaç, sinemamız ve Antalya adına bu işi büyütmek olmalı.

■ Önümüzdeki sene hiçbir yerde yarışmamış Türk filmlerinin ilk gösteriminin Antalya'da yapılacağını açıkladınız.

Bence bu, bir festivalin önemini, prestijini artıran bir faktördür. Türkiye'de film festivali sayısı arttı. Ama bunların içinde birkaç tanesi ulusal prömiyerleri paylaşmak noktasında yarışabilir; örneğin, İstanbul ve Antalya. Zamanlama açısından da çok uygun. Biri ilkbaharda, biri sonbaharda. Yapım ve vizyon tarihlerinin denk düştüğü filmler İstanbul'da vizyona çıkmayı tercih edebilir. O zaman bu filmleri Antalya'da yarışma dışı gösteririz. Amaç, her yarışmada yeni filmlerin sunulması olmalı. Bu sene yerli yapım sayısı 70'i bulacak deniyor. Her festivale yetecek sayıda film var demektir bu. Diyelim ki 70 film içinde 15'i öne çıkıyor. Eğer festivallerin ön jürileri sağlıklı kararlar alırsa, aşağı yukarı aynı filmler iki tarafa da seçilecek demektir. Yani İstanbul'da gördüğünüz filmleri bir de Antalya'da göreceksiniz. Bu, sinema yazarlarını zorlayan bir durum. Ulusal ve uluslararası sinema basını, İstanbul'da göremedikleri filmleri görmek için gelmeli Antalya'ya. Doğaldır, sektör ister, hem orada ödül alsın hem burada… Ama önemli bir kısmı 'haklısınız' diyor. Bunu bir kez daha görüşeceğiz örgütlerle ve zannediyorum önümüzdeki yıldan başlayarak bu kriteri uygulayacağımızı bu festivalde ilan edebiliriz. ■

TÜRK DERGİ TARİHİNDE BUGÜNE KADAR VERİLMİŞ

EN DEĞERLİ ABONELİK HEDİYESİ SİNEMA'DAN!

EuroSoft

Lessons For Life ENGLISH

ENGLISH

İngilizce Komple Set
Türkçe Destekli

Windows Vista

Piyasa değeri 345TL

Dünyaca ünlü interaktif İngilizce öğrenim seti

Lessons for Life sizler için şimdi Türkçe destekli!

• kendi kendinize • hızla • eğlenerek öğrenin...

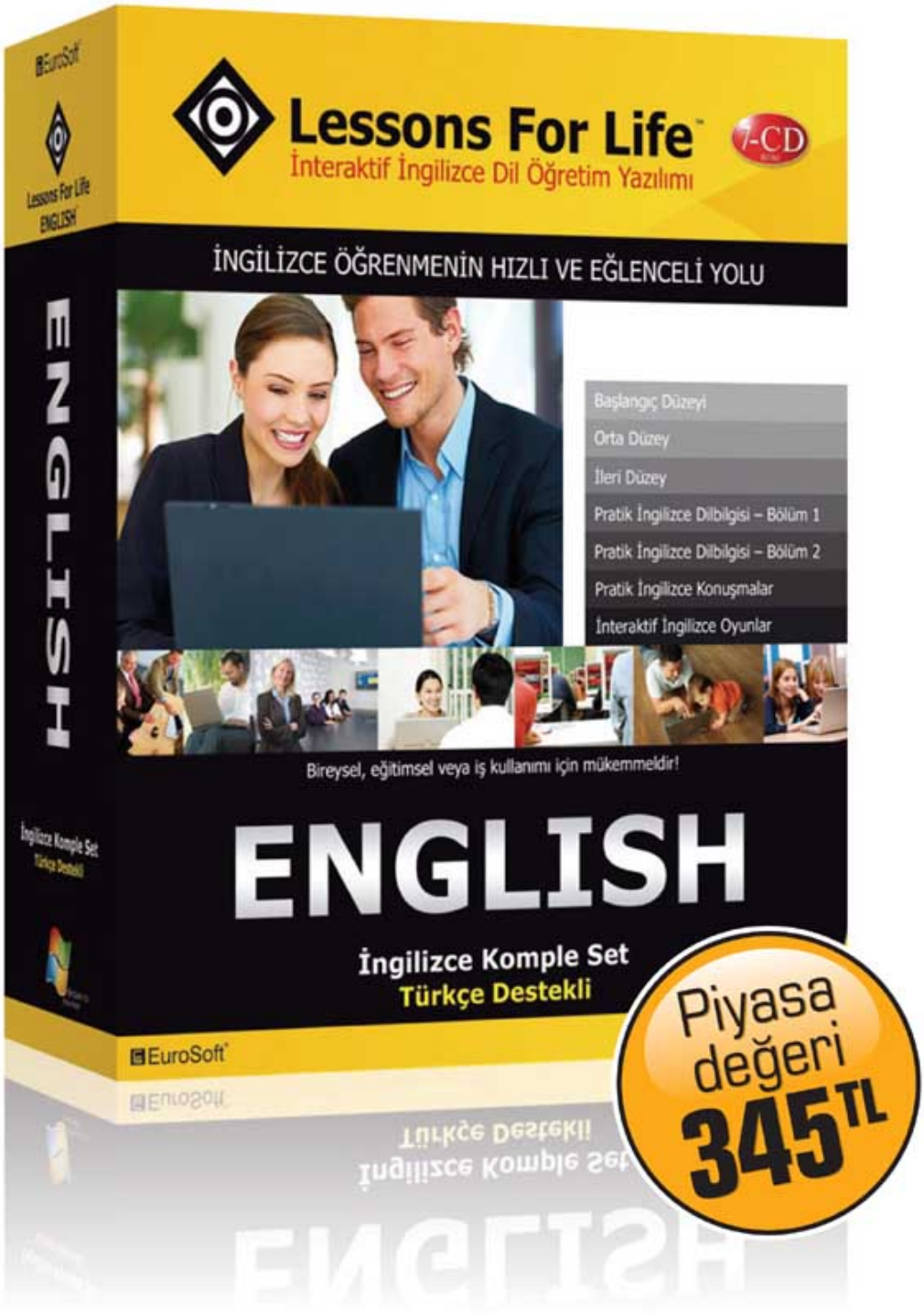

Tüm seviyeleri içeren komple set

• Başlangıç (beginner) • Orta (intermediate) • İleri (advanced)

Tek başına İngilizce öğreten set

İngilizce öğrenmek için ihtiyacınız olan tam donanımlı İngilizce kursu. İster size, ister çocuklarınıza.

- Dilbilgisi (grammer)
- Okuma (reading)
- Yazma (writing)
- Dinleme (listening)
- Konuşma (speaking)
- Telaffuz (pronunciation)
- Kelime Bilgisi (vocabulary)
- Kültür (language culture)

1 Yıllık Sinema aboneliği

+

Lessons for Life İnteraktif Türkçe Destekli İngilizce Öğrenim Yazılımı
(Toplam 10 CD)

~~411 TL~~

119 TL

Ayda sadece 9.90 TL'ye 12 taksitle!

Anlaşmalı kredi kartlarına 12 taksit fırsatıyla!
Derginiz her ay yurtiçikargo güvencesi ile adresinize ulaşacaktır.
Abonelik fiyatı, dergi kapak fiyatı ve yurtiçi kargo ile yapılacak gönderi bedelinin toplamıdır.

www.turkuvazabone.com

HEMEN ARAYIN 0 216 651 5 651

KAHVALTI KULÜBÜ'NDE BİR DAKİKALIK SAYGI DURUŞU

80'li yıllarda senaryosunu yazdığı ve yönettiği dürüst gençlik filmleriyle bir kuşağın kalbini kazanan John Hughes, geçtiğimiz ay geçirdiği bir kalp krizi ertesinde hayata veda etti. Henüz 59 yaşındaki Hughes, uzun süredir sinema dünyasından uzaklaşmış ve kendini özletmişti.

"Ferris Bueller'la Bir Gün/Ferris Bueller's Day Off"da Ferris (Matthew Broderick), Chicagoland'deki coşkulu kalabalığın içinde şarkı söylerken yakın dostu Cameron (Alan Ruck) ile sevgilisi Sloane (Mia Sara) arasında bir konuşma geçer. Cameron, hayattan ne istediğini bilmediğini, bilse de asla Ferris gibi aklına eseni yapabilen biri olamayacağını söyler. Zaten hiçbir şeye yeteneği olmadığını da ekler. Sloane da aynı durumda olduğunu belirtir. O ana kadar Ferris'in uçarı ve aklı bir karış havada dünyası içinde hayran hayran dolanırken, bu diyalogla birlikte gerçeğin demirden yapılmış duvarına toslayıveririz. Sandığımızın aksine, bu hikâyenin özdeşleşmeye can attığımız Ferris'i değil, gelecek kaygısı sarmış bir Cameron'ı, bir Sloane'u olduğumuzu idrak ederiz bir anda. John Hughes, 1986 yapımı "Ferris Bueller'la Bir Gün"deki bu kısa anla bile, genç olmanın dayanılmaz ağırlığının ne mene bir bela olduğunu anımsatıp, insanı kalıplar içine sokma heveslisi bu adaletsiz dünyada yalnız olmadığımızı bir kez daha hissettirir. Üstelik bu, anlayan ve anlatan bir adamın uzattığı ne ilk, ne de son dost elidir…

Hughes, senaryo yazarı olarak başladığı kariyerinde sayısız gençlik filmiyle karşımıza çıktı. Yalnızca el atmakla kalmayıp, bu türü yeniden tanımladı ve özgün bir formata ulaştırdı. Bunu yaparken bir neslin hislerine tercüman olup uslanmaz karamsarları kendine güvenli bireylere dönüştürdü. Karşılığında büyük ödüller kazanmadı belki ama sinema tarihine geçen birçok özel sahneye imzasını atıp sayısız gencin hayır duasını aldı... Hughes, geçtiğimiz ay geçirdiği kalp kriziyle, henüz 59 yaşında aramızdan ayrıldı ama geride oldukça geniş bir hayran kitlesi ve bir dönemin popüler sinema anlayışını simgeleyen filmler bıraktı.

Senaryo yazarlığını üstlendiği "National Lampoon" ve "Beethoven" serileri ile hem senarist, hem de yapımcı olduğu "Evde Tek Başına/Home Alone", 80'li ve 90'lı yılların en popüler aile filmlerinden birkaçıydı. Video döneminde sık sık kiralanan ve vaktiyle televizyondaki her gösterimi izlenme rekorları kıran bu filmler, dönemin naif komedi anlayışını temsil ederken, aile ve toplum içindeki özgün kimlikleri de olduğu gibi kabul etme mesajı veren belli bir düzeyin üzerinde yapımlardı. Kimi çevrelerce fazla çocuksu olarak tanımlansalar da en azından geriye dönüp bakıldığında o günün modasını, yaşantısını, heveslerini ve insan ilişkilerini yansıtan çalışmalardı.

Senarist ve yapımcı kimliklerinin haricinde adının altına getirilebilecek en önemli sıfatlardan birisi de yönetmenlikti John Hughes'un. 1984 yılında çektiği "16. Doğum Günüm/Sixteen Candles" ile ilk kez yönetmenliği deneyen Hughes, daha sonra adının birlikte anılacağı '80'lerde genç olmak' meselesinin de yolunu açmış oldu bu filmle. Başkarakterine 16. yaş günü pastasındaki mumları üflerken, âşık olduğu okulun popüler çocuğunun ilgisini çekmeyi dilettiren Hughes, ergenlikteki en büyük meselelerden bazılarını da aynı mum üzerinden bizlere üflemişti. Bir Amerikan lisesinde kaç farklı grup vardır, kim kiminle arkadaşlık eder, popüler kızlar ne giyer, ezikler nasıl hayatta kalır… Bu ve benzeri pek çok can alıcı sorunun yanıtını, yalnız kendin olmakta bulduğun bir dizi gençlik filminin ilki olan "16. Yaş Günüm", aynı zamanda kızıl prenses Molly Ringwald ve kaybedenlerin sesi Anthony Michael Hall'u da hem Hughes filmografisine, hem de sinema tarihine kazandırmıştı.

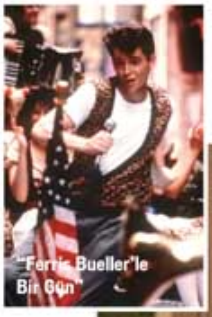
"Ferris Bueller'le Bir Gün"

Bir yıl sonra gelen "Kahvaltı Kulübü/The Breakfast Club" ise meselenin özünü ortaya koyan filmdir. Hafta sonu cezaya kalan beş liselinin, birlikte geçirmek zorunda kaldıkları bir günde geçen film, lisedeki popüler, asi ve ezik prototiplerini masaya yatırıp, her birinin çözümlemesini yapar. "Kahvaltı Kulübü"nün beş üyesinin esrar içip kafalarını dumanladıktan sonra bir çember oluşturarak neden cezaya kaldıklarını anlattıkları sahneyse gerçek bir klasiktir. Burada, ergenlik döneminde ve kişiliklerinin oturma sürecindeki çocuklarına ailelerin etkileri deşifre edilir. Böylece çevre ve toplum baskısı üzerine gerçek bir saptama yapar Hughes. Bu yaşlarda omuzlanan yükün ağırlığından dem vurup, hırçınlığın kökenine iner.

Bu filmden sonra çektiği "Weird Science"da mükemmel kadını yaratıp başlarına iş açan iki inek karakterin fantastik hikâyesini anlatır Hughes. 1986'daysa senaryosunu yazdığı "Pembeli Kız/Pretty in Pink" ile bir kez daha popüler çocukla yakın ilişkiler içindeki sıradan kızın (Molly Ringwald) öyküsünün peşine düşer. Popüler çocuk bir şekilde onun içindeki güzelliği keşfedecek ve bu sırada olan kızın can dostu Duckie'ye (Jon Cryer) olacaktır. Zira Duckie de kalbini en yakın arkadaşına kaptırmıştır… Hughes'un bu masum aşk üçgenleri "Pembeli Kız"la sınırlı değildir. Yine senaryosunu yazdığı bir diğer lise filmi "Harika Şeyler/Some Kind of Wonderful", "Pembeli Kız"ın üç ana karakterinin karşı cinslerle yapılmış bir özdeşi gibidir. Bu kez filmin merkezindeki karakter popüler kıza âşık bir genç erkektir ve en yakın kız arkadaşı da aslında onu sevmektedir.

Hughes'un aynı yıllarda çektiği "Ferris Bueller'la Bir Gün" de örtük bir üçlü gönül ilişkisi etrafında gezinse bile filmin esas numarası bütün bunların çok daha fazlasıdır elbette. Ferris Bueller sisteme, sistemin boşluklarından faydalanarak saldıran bir liselidir. Film içerdiği ufak oyunlar, minik tezgâhlar ve çeşitli hınzırlıklarla liseli bir gencin hayatında eğlenceye de yer açabilen bir rehber niteliğindedir âdeta. Hayatı kocaman bir oyun gibi görmesinin yanında, taşıdığı gelecek kaygılarıyla da net bir gerçekliğe sahiptir. Ferris'i Hughes'un genç karakterlerinin görkemli bir finali olarak tanımlamak da mümkündür. Bundan sonra senarist/yönetmenin ilgi alanı Ferris gibilerin büyüyüp, dış dünyaya adapte olma çabalarına (She's Having a Baby) veya şehir hayatının koşuşturması içinde unuttukları bazı insani duyguları hatırlamalarına (Planes, Trains & Automobiles) yoğunlaşır.

Hughes, kariyerinin bundan sonraki döneminde gerçek hayatta yakın bir dostluğu da paylaştığı komedyen John Candy'nin rol aldığı bir grup projeyle uğraşarak, Candy'nin ani ölümüne dek bir dizi yapımcılık başarısına imza attı. Bu sarsıntılı ölümün ardından bir süre kabuğuna çekilen Hughes, birçoklarına göre bu olayla Hollywood'a olan inancını tamamen yitirdi. İçinde yaşadığı dünyanın gösterişli ve sahte havasından bunalıp film çekmemeye, yalnızca para kazandıran yeni projeler üretmeye başladı. Bu dönemde bile "Bebek Firarda/Baby's Day Out", "101 Dalmaçyalı/101 Dalmatians" ve "Flubber" gibi ses getiren, popüler işlere imza atmaktan geri kalmadı.

Bir süredir yeni bir iş için hevesi kalmamış olan Hughes, 6 Ağustos 2009 tarihinde hayata gözlerini yumduğu Manhattan'deki evinden, bu tahammül etmesi zor hayattan mezun olan diğer liselilerin yanına uçup gitti. Geride "Kahvaltı Kulübü"nün finalindekine benzer bir mektup bırakmadı ama biz onu daima kulübün en doğru saptamaları yapan ve hislerimize tercüman olan üyesi olarak hatırlayacağız. ■

"16. Doğum Günüm"

EBRU ÇELİKTUĞ

ROSAMUND PIKE

Yeni kuşak İngiliz meslektaşları arasında sivrilen genç oyuncu, tiyatroda başladığı oyunculuk kariyerini telaşsız adımlarla sürdürüyor. Soğuk ve uzak sarışın güzelliğinin "Suretler"de rolüne neler kattığına hep birlikte şahit olacağız!

Opera şarkıcısı bir anneyle yetenekli bir viyolonistin tek çocukları olarak dünyaya gelen Rosamund Pike'ın çok küçük yaşlardan itibaren kulis hayatına tanık oluşunun oyunculuğu seçmesindeki payı yüksek: "Provalarda ve kulislerde, oyuncuları izleyerek bayağı zaman geçirmiştim. Bana bu tutkuyu aşılayansa, müthiş bir opera olan "Merry Widow"da, başında kocaman peruğu ve boynunda otrişiyle rol alan annemdi; muhteşem görünüyordu, tam bir film yıldızıydı! Ben gösterişsiz bir çocuktum, annemse inanılmaz derecede göz kamaştırıcı ve heyecan vericiydi" diyor. 16 yaşında National Youth Theatre'a katılan ve Oxford'da İngiliz edebiyatı okuyan Pike, oyunculuğa tiyatroda başladı ve hâlâ devam etmekte. Yeni kuşak İngiliz meslektaşları arasında sivrilen oyuncu, henüz 21 yaşında rol aldığı "Die Another Day/Başka Gün Öl" ile uluslararası anlamda ilk çıkışını yakaladı. Halle Berry, Pierce Brosnan ve hayranı olduğu Judi Dench karşısında hiç de ezilmeden canlandırdığı Miranda Frost karakteriyle yeni kuşak Bond kızları arasındaki yerini aldı (role seçilene dek hiçbir Bond filmini seyretmemişti). Bu başarılı çıkışın ardından, Hollywood'un parıltılı dünyasına dalmaktansa, ülkesine dönüp tiyatro oyunculuğuyla kariyerine devam etmeyi yeğledi. Terry Johnson'ın oyunu "Hitchcock Blonde"da canlandırdığı, Janet Leigh'in dublörü olmak isteyen hevesli oyuncu portresi övgüyle karşılandı, üstelik sahnede 10 dakika boyunca çıplak oynaması fazlasıyla dikkat çekti. Johhny Depp ile rol aldığı "Libertine" ve Amos Gitai'nin yönettiği "Promised Land"in ardından "Aşk ve Gurur"da rol alan Pike, Bennett kardeşlerden Jane rolünde, perdede Keira Knightley'den rol çalmayı da başarmıştı!

"Aşk ve Gurur"un ardından isabetsiz bir tercihle başarısız bilgisayar oyunu uyarlaması "Doom"da rol aldı. "Fracture/Cinayet Gecesi"nde Anthony Hopkins ve Ryan Gosling'e eşlik etti; bu aynı zamanda ilk Los Angeles deneyimiydi. "Fugitive Pieces/Bölük Pörçük Yaşamlar"daysa soykırım mağduru Jakob'ı canlandıran Stephen Dillane ile başrolü paylaştı.

Piyano ve çello çalmadaki yeteneğini ebeveynlerinden miras alan Pike, Almanca ve Fransızca'yı akıcı olarak konuşabiliyor. Sadece bir ünlü olmaktansa bir oyuncu olarak uzun bir kariyeri hedeflediğini belirten 30 yaşındaki oyuncu, "Suretler"de Bruce Willis'in canlandırdığı FBI ajanı Greer'in eşi Maggie rolünde, pürüzsüz güzelliğiyle karşımıza çıkacak. Öte yandan Nick Hornby'nin romanından Lone Scherfig tarafından (Wilbur Ölmek İstiyor, Yeni Başlayanlar İçin İtalyanca) perdeye uyarlanan "An Education"da rol alan Pike, komedi yeteneğiyle Nick Hornby'yi o kadar etkilemiş ki, yazar tamamen Pike'a odaklı bir komedi filmi yazmaya karar vermiş! ■

Dünyanın En Güzel Evleri

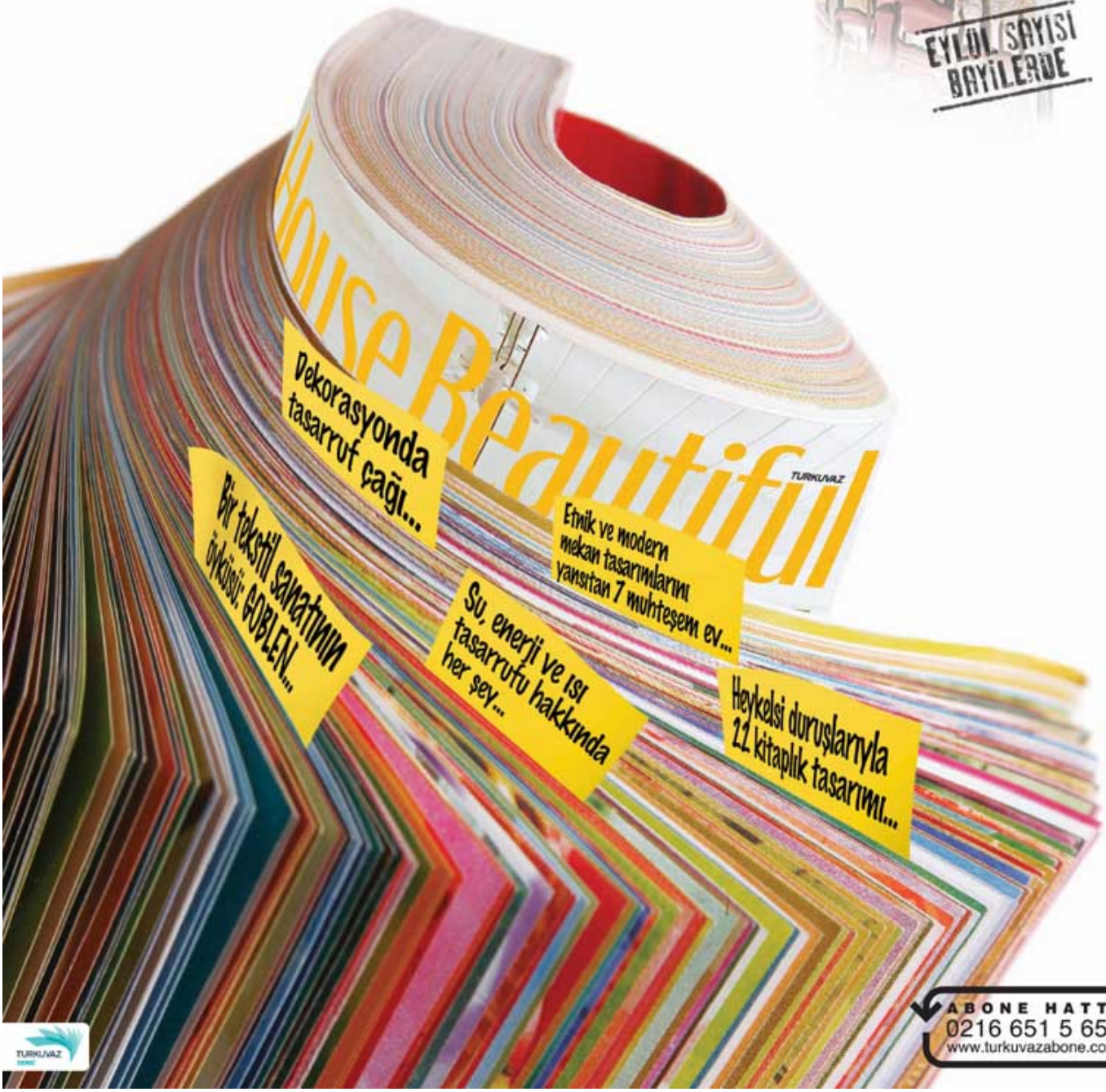

ABONE HATTI
0216 651 5 651
www.turkuvazabone.com

CANNES:
60. YILDA SÜRPRİZLER, FİYASKOLAR, ELEŞTİRİLER

Cannes notları bu yıl öylesine gecikti ki... Ama yine de, özetle de olsa yazmaya karar verdim. Çünkü, malum, Cannes filmleri sonraki aylar boyu festivalleri dolaşır, sinemalara gelir ve aktüaliteyi oluşturmayı sürdürür. O zaman, işte kısa notlarla görebildiklerim...

Altın Palmiye için yarışanlar

Yarışma filmlerinden ve ustalardan başlarsak, Lars von Trier'in "Antichrist"ı bilindiği gibi şenliğin en tartışmalı yapımlarından biri oldu. 'Sakin Danimarkalı'yı Amerikan korku filmlerini aratmayacak bu kan ve şiddet öyküsüne çeken acaba neydi? Yoğun bir cinsellikle örülü film, tek sözcükle şaşırtıcı, hatta şoke edici. Görüp tartışmayı bekliyoruz.

Michael Haneke ise tersine, belki en sakin ve klasik filmini yapmıştı: Avusturya faşizminin kökenlerini daha 1914'lerde ve aile düzeyinde araştıran görkemli bir siyah-beyaz filmle... Jüri bu sakinliğe prim verdi ve "Beyaz Kurdele" Altın Palmiye'yi kucakladı. Pek de itiraz almadan...

Jane Champion'un "Bright Star/Parlak Yıldız"ı da ultra-klasik bir yapımdı. 1810'larda ünlü şair John Keats'in çok kısa sürmüş yaşamından kesitler veren film, olgun bir sinemayla anlatılmış bir Jane Austen romanı tadındaydı. Ama ödül listesine giremedi. Benzer şeyler, Ang Lee ustanın şu günlerde 40. yılı kutlanan Woodstock rock konserlerini belgesele yakın bir kıvamda anlattığı "Taking Woodstock" filmi için de söylenebilir: gösterişli, ama çok ikna etmeyen bir çaba.

Ken Loach "Looking for Eric"de ünlü futbolcu Eric Cantona üzerine, onu da başrollerden birinde kullanan değişik bir film yapmıştı. Ama bu 'ısmarlama' işte bile (çünkü bu tümüyle Cantona'nın ona sunduğu bir projeydi) kişiliğini ve sinemacı gücünü koruyarak övgüler aldı. Bir de yan ödül... Fransız Alain Resnais ise "Les Herbes Folles/Çılgın Otlar" adlı filminde, yine bir avuç insan arasında geçen ve fantezi yüklü bir ilişkiler ağını alabildiğine hafif, ama içi boş olmadan hafif bir üslupla veriyor ve 87 yaşında hâlâ formda olduğunu kanıtlıyordu. Armağanı ise özel bir "60. Yıl Ödülü" oldu.

Bellochio, Almodovar ve diğerleri

İtalyan Marco Bellocchio, "Vincere/Yenmek" adlı filminde diktatör Mussolini'nin yaşamından pek bilinmeyen bir kesit verirken, yine klasik, ama sağlam bir sinemaya dayanıyordu. Bu değerli (ve Cannes ödülsüz) yönetmenin tümüyle eli boş dönmesi biraz yadırgandı. Bir başka Latin yönetmen, İspanyol Pedro Almodovar ise yeni filmi "Broken Embraces/Kırık Öpücükler"le pek ikna edemedi. Karışık bir duygusal ilişkiler ağını anlatmada belki yine ustaydı yönetmen... Ama sanki en iyi filmlerini geçmişte bırakmış gibiydi. Ve onlarla alamadığı Altın Palmiye'yi bu kez yine alamadı.

Fransızlar'dan Jacques Audiard "Bir Peygamber"le Arap kökenli bir genç adamın suç dünyası içinde yükselişiyle kara-film ve siyasal film türlerini harman eden ilginç bir yapım sundu ve jüri büyük ödülünü kucakladı. Fransa'yı temsil eden Gaspar Noe ve Xavier Giannioli imzalı diğer filmleri göremedim, ama pek yankı yapamadıklarını söyleyebilirim.

Yarışmadaki diğer İngiliz filmi, Andrea Arnold imzalı "Fish Tank/Balık Havuzu" İngiliz gerçekçiliğinin tipik izlerini taşıyan düzeyli bir filmdi, ama pek önemli sayılamazdı. Filistinli Elia Süleyman'ın özel anılarına dayanan siyasal filmi "Geri Kalan Zaman"ı ise çok beğendim ve ödül listesine hiç girememesine şaştım.

"Kınatay"

Uzak Doğu'dan tartışmalı filmler

Gelelim Uzak-Doğu sinemasına... Cannes bu yıl bu sinemayı özel biçimde onurlandırdı. Öncelikle seçilen filmlerle, sonra da ödülleriyle... Ben bu seçimlere katıldığımı pek söyleyemeyeceğim. Kore filmi, Park Chan Wook imzalı "Susuzluk", bir tür vampir hikâyesi; günümüzün modası gereği... Ama aşırı bir şiddetten destek alıyor ve yeterince doyurmuyor. Hong Konglu ve kimilerine göre 'kült yönetmen' Johnnie To'nun Johnny Halliday'li "İntikam"ı ise kimi çok başarılı çekimlerine karşın, bizler için çok yadırgatıcı bir gangsterlik öyküsü.

Filipin sineması son yıllarda Cannes'ın özel koruması altında gibi... Brillante Mendoza'nın "Kınatay" filminin yarışmaya alınması, üstelik hayli amatörce yanlarına karşın En İyi Yönetmen ödülüne layık görülmesi, benim ve birçok kişinin protestosuyla karşılandı. Jüri başkanı Isabelle Huppert'den ilahi sinema adaleti eninde sonunda hesap soracaktır! Çinli Lou Ye'nin eşcinsel bir ilişkiyi yürekli biçimde anlatan ve elbette ülkesinde yasak filmi "Bahar Ateşi"ni, bu mücadeleci yanıyla savunmak mümkün. Ama, eğer konu eşcinsel sinema ve bunun kimi ülkelerde temsil ettiği sanatçı özgürlüğü kavramı ise, kendi adıma Belirli Bir Bakış bölümünde sunulan ve benzer bir ilişkiyi İsra-

"Beyaz Kurdele"

Atilla Dorsay
al.dorsay@superonline.com

"Parlak Yıldız"

"Geri Kalan Zaman"

il'in en tutucu Hasidiler kesimi içinde sunan Haim Tabakman imzalı "Eyes Wide Open/Gözler Tümüyle Açık" filmini bin kez tercih ederim.

Resmi bölümün özel gösterileri

Gelelim yine 'resmi bölüm' içinde, ama yarışma-dışı olarak gösterilen filmlere... Bu bir avuç filmin sadece birkaçını görebildim. Meksikalı, yetenekli genç yönetmen Alejandro Amenebar'ın merakla beklenen yeni filmi "Agora", bu kez tarihsel bir yapım. 4. yüzyılda, çökmekte olan Roma'nın yönetimi altındaki İskenderiye'de ve ünlü kütüphanesi çevresinde geçiyor film. Ve o dönemde Hıristiyanlarının kütüphaneyi yakarak insanlığın yüzyıllardır biriktirdiği tüm kitap ve yazmaları yokedişi anlatılıyor. Film, konusunun ilginçliğine ve yönetmenin belli ustalıklarına karşın, sonuç olarak resimli bir tarih kitabı olmanın pek ötesine geçemiyor.

Bir diğer Filipin filmi, iki yönetmenli "Manila", bu sinema üzerine kötümser düşüncelerimi değiştirecek gibi değil. Fransız yapımı, Marina de Van imzalı psikolojik gerilim "Geriye Dönme", iki harikulade oyuncusu Sophie Marceau ve Monica Bellucci'nin varlığından da destek alarak, sevdiğim bir film oluyor. Ama eleştirmenler filmi öylesine ayaklar altına alıyorlar ki...Allahtan festival sonrası Positif dergisi çok olumlu bir yazı koyuyor da, ben yine o "ilahi sinema adaleti"ne inanmaya başlıyorum! Bu bölümdeki bir diğer film, çılgın İngiliz Terry Gilliam'ın son eseri "Doktor Parnassus'un Hayal Alemi" oluyor. Ama bu filmi adam gibi değerlendirmek için birkaç kez görmek gerek. Hele o sınırsız fantastik dünya içinde, film bitmeden ölen Heath Ledger'i üç apayrı ve çok ünlü oyuncu birden canlandırınca, işler büsbütün karışıyor!

Belirli Bir Bakış'ın filmleri

Belirli Bir Bakış adlı resmi (demek ki önemli), ama filmlerin Altın Palmiye için yarışmadığı diğer bölüme gelince... Bu bölümde de bir düzine kadar ilginç film izledim. Iranlı Kürt sinemacı Bahman Gobadi'nin "Kimse Iran Kedilerini Bilmez" adlı filmi, Tahran'da, yeraltında rock müziği yapan gençlik gruplarını anlatan önemli bir belgeseldi. Rus filmi, Pavel Loungine imzalı "Çar", yine sinemadan bildiğimiz ünlü Korkunç İvan dönemini anlatan bir tarihsel üstünyapım... Fransız ustası Alain Cavalier, kişisel bir büyük acıyı anlattığı "Irene"de bir tür 'okuma sineması' kıvamında, belki özgün, ama son derece sıkıcı bir film sunuyordu. Bir diğer Fransız filmi olan Denis Dercourt imzalı "Yarın Şafakta" ise eski usul kılıç düellolarına merak saran iki kardeş öyküsüyle pek tatmin etmiyordu.

Büyük sıkıntılara rağmen ayakta kalmaya çalışan Rumen sinemasından gelen "Polis, Adjektif" adlı Corneliu Porumboui filmi, vicdan sahibi bir polisin bu yüzden amirleriyle çatışmasını anlatan son derece ilgiye değer bir siyasal film, yine bu ülkeden gelen, Altın Palmiyeli Cristian Mungiu'nun senaryosunu yazdığı ve beş ayrı yönetmenin çektiği "Altın Çağdan Öyküler" ise, komünist rejimin son günleri üzerine küçük hikâyeler anlatan hoş bir taşlama örneğiydi.

Uzak ülkelerden, Amerikan bağımsız yapımı "Precious", Lee Daniels'in kusursuz bir siyahi genç kız portresi çizdiği ilginç bir filmdi. Avustralya'dan gelen Warwick Thornton imzalı "Samson ve Dalila", Aborijin azınlık içinde geçen iç burucu bir aşk hikâyesi... Filipin filmi "Bağımsızlık", kendine özgü bir siyah-beyazla, tablolar biçiminde anlatılmış, görsel açıdan hoş bir deneme, Kolombiya yapımı "Rüzgarın Yolculukları" ise yaşlı bir müzisyenin yolculuğu boyunca ülkeden pitoresk yansımalar getiren bir farklı kültür sergilemesi... Hollandalı Jean Van de Velde'nin çektiği "Sesiz Ordu" da Afrika gerçeklerine, özellikle de 'çocuk askerler' olgusuna göz atan insancıl, etkileyici bir yapım...

Positif'den gelen eleştiri

Yazıyı Positif dergisinde çıkan ve jüri kararlarını eleştiren yazının bir bölümüyle bitirmek istiyorum: "Lirizm, özgünlük, şiir ve kadını yücelten bir imaj gibi şeyler yansıtan filmleri, yani "Parlak Yıldız", "Kırık Öpücükler", "Çılgın Otlar" veya "Yenmek" gibi filmleri dışlayan jüri, böylece formlarının zirvesinde olan en büyük ustalardan bazılarını görmezden gelerek, geçerli temaları ve üslupları bilmek istemeyen bir sanat ve yaşam anlayışını onaylamış oldu. Belki de artık jürilere bunca oyuncunun yanısıra, yapımcı, dağıtımcı, görüntü yönetmeni, müzikçi, sanat yönetmeni, sinefil ve de eleştirmen gibi mesleklerden de isimler alınmalı. Bir zamanlar olduğu gibi... Festivali yıllardır büyük ustalıkla yöneten Gilles Jacob da o meslekten gelmiyor mu?" ■

"Altın Çağdan Öyküler"

"Antichrist"

YÜZÜNÜN HAKKINI VERİYOR

Şimdiye kadar onun sert, rahatsız edici, sınırdaki karakterlere yatkın olduğunu sanmıştık ama Peter Sarsgaard bir yetimenin masum kurbanı da olabiliyor.

Peter Sarsgaard beyazperdeye 1995 yılında, Tim Robbins'in yönettiği, Sean Penn'in damgasını vurduğu "Dead Man Walking/Ölüm Yolunda"da küçük bir rolle, cinayet kurbanı Walter Delacroix olarak adım attı. "Desert Blue" (1998) ve "The Man in the Iron Mask/Demir Maskeli Adam"da (1998) daha büyükçe rollere kavuştu. İkincisinde John Malkovich'in şahsında hayat bulan Şövalye Athos'un bahtsız oğlu Roul'u oynamıştı. Ne var ki, herkes onun farkına bir maktulü değil de bir katili oynadığı zaman vardı. Sarsgaard, "Boys Don't Cry/Erkekler Ağlamaz"da, bu rolle Oscar alan Hilary Swank'ın erkek çocuk kılığında dolaşan karakteri Brandon'ın katillerinden biri, homofobik John Lotter olarak başarılı bir performans sundu. Sonra da "Shattered Glass", "Kinsey", "Jarhead" gibi filmlerde "arkadaş" karakterlerini izledik. Ancak Amerikalı aktörün genelde sert, rahatsız edici, sınırdaki karakterlere yatkın olduğu söylenebilir.

Bu sefer ise onu iyi niyeti elden bırakmayan bir manevi baba olarak izliyoruz. John Peter Sarsgaard, ayın filmlerinden "Orphan/Evdeki Düşman"da, iyicil yüzüne daha fazla yaraşan bir karakteri oynuyor. John, eşi Kate'i (Vera Farmiga) mutlu etmeye çalışan bir koca. Bekledikleri bebek ölü doğunca bir çocuk evlat edinmeye karar veriyorlar ve boynu ile bileklerine kurdele takıp farbalalı eski moda elbiseler giyen, çok ciddi Rus yetim Esther'i seçiyorlar. Esther çevredeyken tuhaf şeyler oluyor ama John sonuna kadar ona iyimserce yaklaşıyor. Sonuçta bir çocuk, diye düşünüyor. Dolayısıyla da bu filmde 'rahatsız edici' olmak çocuk yüzlü Sarsgaard'a değil, küçük kızı oynayan Isabella Fuhrman'a düşüyor.

Sonuç olarak, Sarsgaard gene başrolde değil, çoğu kez olduğu gibi ikincil bir karakteri oynuyor sayılır. Aslında böyle bir seçimi yok, ona böyle roller geliyor. Başkalarının haklı olarak oynamayı reddettiği kötü yazılmış karakterleri o da oynamıyor ama, kötücül sayılıp oynanmayanlara bir itirazı yok. İlk başrolü Wayne Wang'ın yönettiği, 2001 tarihli "The Center of the World"deydi. Molly Parker ile ikisi, dot.com milyoneri olmasına ramak kalan bir bilgisayar mühendisi ile yanında Las Vegas'a götürdüğü striptizciyi oynuyorlardı. İkisi de, bir anlamda, tek boyutlu karakterlerini zenginleştirmeye çalışıyorlardı.

Sarsgaard, bir otel odasında geçen ve sevişme konusunda hayli zengin bu filmi, annesiyle babasının görmediğini tahmin ediyor. Zaten onun performanslarına hiç inanamıyorlarmış. Çok iyi bile oynasa, karaktere oğulları gözüyle baktıkları için, film üzerinde yoğunlaşamıyorlarmış. Arkadaşları için de aynı şeyin geçerli olduğundan yakınıyor. Örneğin bazı arkadaşları, "The Center of the World"ü Yale'de izlemiş, hayli de eğlenmişler. "Tanıdıkları birinin filmde oynaması onlara tuhaf geliyor. Bu durum, onların gözünde filmin bir şeyler kaybetmesine yol açıyor. Farklı bir şekilde izliyorlar."

Tarih ve edebiyat okumuş olan otuz sekiz yaşındaki Illinois'li Sarsgaard, oyunculuğa da üniversitede, Mama's Pot Roast adlı komedi doğaçlama grubunun kurucu üyelerinden biri olarak başladı. Üniversitedeki Actors' Studio programına dahil oldu. Edward Norton gibi o da, New York'ta, efsanevi oyuncu hocası T. Schreiber'in kendi adıyla anılan stüdyosunda çalıştı. Broadway dışı yapımlarda sahneye çıktı.

1995'te başladığı sinemada, "Erkekler Ağlamaz" ile hem yeteneğini kanıtladı, hem de pek çok film için ona önerilecek bıçak sırtında tiplerin ilkini canlandırdı. Val Kilmer'le oynadığı "The Salton Sea"de uyuşturucu müptelası Jimmy the Finn'le yalnızca dikkat çekmekle yetinmedi, Val Kilmer'in aklında da kaldı. Yıllar sonra karşılaştıklarında, onu belli ki rolüyle özdeşleştirmiş, ziyan olmuş tatlı bir delikanlı olarak hatırlayan Kilmer, Peter'ı ceket-kravatla görmenin ne kadar tuhaf olduğunu söylemiş. Oysa bir erkek okuluna giden Peter Saarsgard'ın yılları kravat refakatinde geçmiş. "Kravat takmak, benim için normal," diyor, "ama onun için değil, bu yüzden de tuhaf olduğumu düşünüyor."

En etkileyici performanslarından biri ("Jarhead"i unutmadan), "Shattered Glass"daki (2003), aktöre Ulusal Sinema Eleştirmenleri Derneği'nin saygın ödülünü kazandıran Charles 'Chuck' Lane'dir. Asparagas haberlerle kendini yeniden yaratmaya kalkışan Stephen Glass'ın (Hayden Christensen) "The New Republic" dergisindeki arkadaşlarından biridir Chuck. Michael Kelly'nin (Hank Azaria) yerine geçen kişi olarak, onun gibi Glass'ın uçarılıklarına, aşırılıklarına toplantılarda kafa sallar durur. Glass karakterinin yaratıcı zıddıdır, akıldan çıkmaz bir Chuck'tır.

Bebek yüzü, yumuşak ama bazen pek tekinsiz olabilen sesi ve genelde acayip olma eğilimi gösteren karakterleri, onun John Malkovich'le mukayese edilmesine yolaçtı. Belki Malkovich'in "Demir Maskeli Adam"da onun babasını oynamasının da bunda rolü vardır. Bu karakterlerin yanısıra, esas karakterin arkadaşını oynadığına da sık sık rastladık (Kinsey, Shattered Glass, Garden State, Jarhead). Sam Mendes'in yönettiği "Jarhead"de bu arkadaş, Jake Gyllenhaal'in oynadığı Anthony Swofford'du. Mekânları ise, çöl, kısacası Desert Storm/Çöl Fırtınası'nın mekânı. Savaşı az bir savaş filmi. Oyununun eleştirmenler tarafından beğenilmesine (çoğunlukla beğeniliyor zaten) ek olarak, bu filmin Sarsgaard'da bir başka hatırası da olabilir. Çünkü Hollywood'un en iyi kadın oyuncularından Maggie Gyllenhaal'le, yani rol arkadaşı Jake'in kızkardeşiyle 2005 yapımı bu filmin hemen ardından, 2006 Nisan'ında nişanlandı. Aynı yıl, Ekim başında Ramona diye bir kızları oldu. Bu yıl 2 Mayıs'ta da evlendiler. İki iyi oyuncunun birlikte olması insana nedense doğruymuş gibi geliyor.

Beğendiği oyuncularla oynadığı aksiyon filmleri de var. Örneğin, kızının kaybolduğuna kimseyi inandıramayan Jodie Foster karakteri Kyle Pratt ile "Flightplan/Uçuş Planı"nda ilgilenen görevli oydu. Film pek beğenilmedi ama iyi iş yaptı. "Skeleton Key/Iskelet Anahtar" ise, bağımsız filmler, "sanat filmleri" gibi tercihleri olan Sarsgaard'ın belki de oyuncuları için tercih ettiği büyük bütçeli bir film. Kate Hudson arkadaşı, Gena Rowlands ve John Hurt'e de her zaman hayranlık duymuş ki, kendisine hiç tereddütsüz katılıyoruz.

Peter Sarsgaard, bu ay tehdit saçan bir yetimin manevi babası olarak karşımızda. Ama doğrusu asıl başka bir filmini, Jaume Collet-Serra'nın "Orphan"ı (2009) ve Bertrand Tavernie'nin "Electric Mist/Dans la brume électrique"i (alkolik film yıldızı Elrod Sykes'ı oynuyor) gibi 2009'da çektiği "An Education"ı da merak ediyoruz. Lone Scherfig'in filminin senaryosu Nick Hornby'ye ait ki, bu da daha fazla heyecanlanmamıza yolaçıyor. Sarsgaard'ı bu filmde, 17 yaşındaki bir kızla ilişki kuran ondan çok daha büyük David olarak izleyeceğiz. İçimizde kötü bir şeyler olacak gibisinden bir his var. ■

EN İYİ 5 PERFORMANS

- Shattered Glass (2003)
- Jarhead (2005)
- Boys Don't Cry (1999)
- The Dying Gaul (2005)
- The Center of the World (2001)

İNSANLIK

EBRU ÇELİKTUĞ

Yakın gelecekte insanların gerçek hayatı bir kenara bırakıp robot kopyalarıyla sanal bir hayatı yaşamalarını konu alan bilimkurgu filmi "SURETLER" (Surrogates), sonbaharın merakla beklenen büyük bütçeli filmlerinden biri. Bruce Willis, Radha Mitchell ve Rosamund Pike'ı bir araya getiren film, bir çizgi roman uyarlaması.

Bilgisayar dünyasındaki teknik gelişmeler şüphesiz işlerimizi kolaylaştırıyor, sunduğu imkânlar göz kamaştırıyor. Ama bir de madalyonun öbür yüzü var ki, özellikle bilimkurgu edebiyatının bazı kalemleri, bu konuyla ilgili, hiç de parlak olmayan bir gelecek tasvir ediyorlar. Suretler'i yazan Robert Venditti de çok da ileride olmayan bir gelecekte, insanların evlerine kapanıp tamamen sanal hayatlar sürdürdükleri karanlık bir dünya kuruyor eserinde: "Uzun vadede üzerimizdeki etkilerinin ne olacağını kale almadan teknolojiyi hayatlarımıza sokuyoruz. İşte bu duruma dikkat çekmeye çalıştım." Bunu yaparken de günümüz modern toplumlarının, güzellik, cinsellik, sağlık konusundaki saplantılı tavırlarına eleştirel, daha doğrusu sorgulayıcı bir tavırla yaklaşıyor yazar. İstediğiniz tüm özellikleri taşıyan bu gerçek görünümlü robotlar sayesinde, hastalık korkusu ya da ahlaki endişeler olmadan sevişebilir, akciğerlerinizi riske atmadan sigaranızı tüttürebilirsiniz. Tüm bunları yattığınız yerde, sinirlerinizin her hücresine kadar hissederek yaşayabilirsiniz hem de! 2006'da yayımlanan Suretler'in kazandığı başarı üzerine Venditti romanın devamını yazdı. Aslında devam demek doğru değil, öncül bir çizgi roman bu, adı da "Surrogates: Flesh & Bone". Suretler'in 15 yıl öncesini, sözkonusu teknolojinin ilk kez ortaya çıkıp popülerleştiği dönemi ele alıyor. Üç yeni yetme arkadaş, baba-

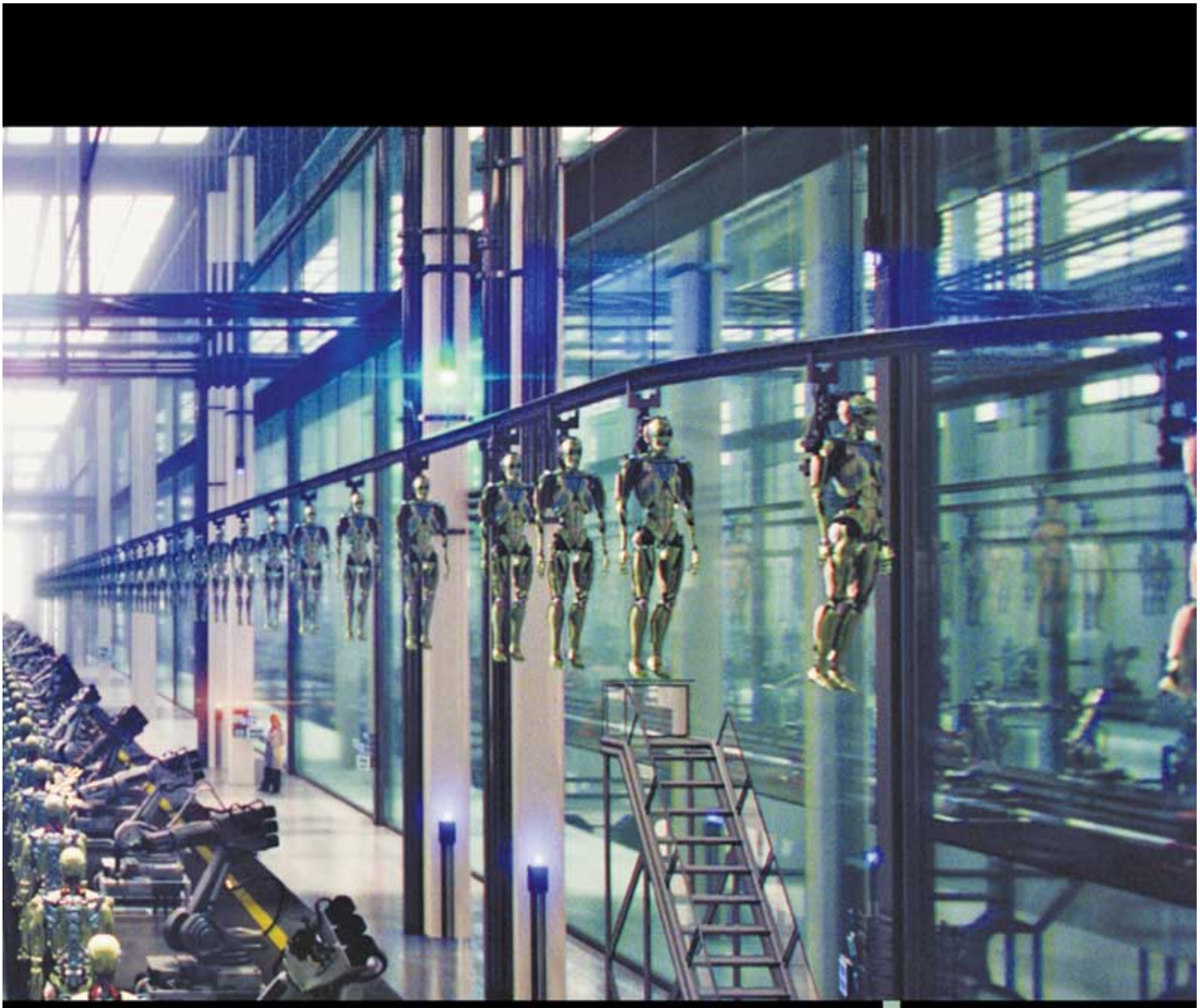

ASLINI KAYBEDİNCE

larının suretleriyle sokakta yaşayan bir evsizi öldürüyorlar. Suretlerin gençler tarafından kullanılmasının ne derece uygun, ahlaki ve doğru olduğu üzerinde duruyor hikâye. Daha sonra üçüncü kitap olarak ilk kitabın 15 yıl sonrasını yazmayı planlayan Venditti'nin eserlerini resimleyen isimse çizgi roman çizeri Brett Weldele. Robert Venditti aslında bilimkurgu edebiyatı ve çizgi romanlarla fazla ilgisi olmadığını, bu nedenle de literatüre fazla hâkim olmadığını belirtiyor. Peki Suretler'in çıkış noktası ne diye sorulduğunda, üniversite son sınıfta okuduğu, internet bağımlılarıyla ilgili bir kitaptan, "The Cyber Gypsies"den bahsediyor yazar: "Kitapta, internette oyun oynama bağımlıları, işlerini ve hatta evliliklerini kaybediyorlardı. Çünkü artık o sanal dünyada yarattıkları kişilikten kendilerini ayıramıyorlardı. Bu okuduklarım uzun süre kafamın içinde dolandı durdu. Ta ki, bir gün 'Eğer bir şekilde, insanın kendi kişiliğini taşıyan bir kopya yapılıp da gerçek dünyaya çalışmaya, ilişkiler kurmaya gönderilebilirse ve dolayısıyla kimse artık kendi olma gereğini duymazsa ne olur?' düşüncesi ortaya çıkana dek. Böyle bir dünya nasıl olurdu? İşte Suretler'in çıkış noktası buydu."

Venditti, her ne kadar çocukluğunda hiç çizgi roman meraklısı olmasa da 2000 yılında okumaya başladığı bu formatın, kaleme almak istedikleri için en uygun tür olduğuna karar vermiş: "Çizgi roman formatının sınırlı olmadığını düşünüyorum, ama beni yazma şeklimi değiştirmeye zorladığı bir gerçek. Düzyazı kaleme alan biri olarak hikâyelerimde diyaloglar kısaydı. Oysa çizgi romanlarda diyaloglara daha fazla yaslanma ihtiyacı duyuyorum doğal olarak." Venditti, Suretler'i yazarken, amacının uyarmak, ikaz etmek olmadığının da altını çiziyor: "Yapmak istediğim şey, 'Bu kötü bir şey!' demek değildi, suretlerin toplum üzerindeki olumlu-olumsuz etkilerini göstermek ve kararı okura bırakmak istedim. 'Teknoloji kötü mü ve sonunda bizi felakete mi sürükleyecek?' sorularının cevabını ben de bilmiyorum. Bence zaten aklınızda bir cevap varsa bile ➔

bir kitap yazıyorsanız, bu cevabı okuyucunun vermesini sağlamalısınız yoksa sıkıcı bir vaazcıya dönüşebilirsiniz."

Film haklarını Disney'in satın aldığı bu eser, "Terminatör 3: Makinelerin Yükselişi"nin yaratıcı ekibi; yönetmen Jonathan Mostow ve senaristler Michael Ferris-John Brancato ikilisi tarafından perdeye aktarıldı. Brancato, eserin Philip K. Dick tarzı bir fütürist evrene sahip olduğunu belirtmekte. Konunun büyük bir bütçe gerektirmesi ve sonradan Disney için pek de uygun bir malzeme olmadığının anlaşılması üzerine Touchstone'a devredilen projenin yapımcıları arasında oyuncu Elizabeth Banks de ("The 40 Year Old Virgin/Kırk Yıllık Bekar") bulunmakta. Jonathan Mostow, ilk bakışta kariyeri parlak bir yönetmene benzemiyor. Kurt Russell'ın rol aldığı 1997 yapımı aksiyon "Breakdown" ile adını duyuran Mostow, uzun süre "Oyun/The Game" projesi üzerinde çalışmış ve geliştirmişti; ama stüdyonun son anda verdiği kararla proje David Fincher'a verildi ve Mostow da yürütücü yapımcı olarak projede yer alabildi. Daha sonra 2000 yılında "U-571" ile başarılı bir çıkış yapan yönetmen, 2003'teki "Terminatör 3: Makinelerin Yükselişi"nde, serinin James Cameron'ın çekmek istemediği bu halkasında, olumsuz eleştirilerin hedefi olmaktan kurtulamadı.

Çizgi romanın hayranlarının akıllarına takılacak ilk soru şüphesiz, filmde Steeplejack adlı kötü karakterin bulunmayışı olacak. Jonathan Mostow, karakterin filmde bu isimle yer almadığını belirtiyor. Kitapta Steeplejack, insanların büyük bir zevkle kullandıkları robot kopyalarını hunharca yok eden gizemli bir figür. Bruce Willis'in canlandırdığı dedektif Greer onun peşine düşüyor. İkisi arasında başlayan yüksek gerilimli kedi-fare oyunu, dijital çağda sosyallik ve insanın doğası üzerine her ikisini de düşünmeye zorluyor. Mostow, filmi hakkında çok fazla ipucu vermek istemiyor, ama röportajlarda belirttiğine göre filmde kitapta yer almayan farklı temalar da ele alınmış: "Çizgi romana nazaran bazı temaları daha derinlemesine işledik. İnsanın fiziksel kusursuzluk takıntısı üzerinde daha fazla durduk. Hepimiz her zaman harika görünmek istiyoruz, hiç de gerçekçi olmayan bir şekilde üstelik! Çizgi roman bu basit ve orijinal konuyu ele alıyor ve üzerine pek çok ilginç soru sorduruyor. Aslında biz projeyi ilk aldığımızda çizgi roman şu anki kadar sesini duyurmamıştı. Oysa şimdi bizi eleştirecek büyük bir hayran kitlesi var!" Polisiye yönü bir yana, Mostow'un da belirttiği gibi, "Suretler"de özellikle Amerikan toplumunun hezeyan halinde tutunduğu bazı kavramlara yönelik sorular var. Fiziksel görünüme verilen aşırı önem, devamlı genç ve fit görünme arzusu, bu yüzden estetik operasyonlara başvurma, kozmetiklere olan düşkünlük, moda gibi değişken diyetler, sağlıklı yaşam gurularının fetvaları, insanları kendilerini oldukları gibi kabul etmekten uzaklaştırıp kendilerine yabancı hale getiriyor. Bu yüzden de pek çok kişi, sanal âlemde kendi alter egolarını yaratıp, onlar üzerinden başkalarıyla ilişki kuruyor.

Rosamund Pike ajan Greer'in (Bruce Willis) eşi rolünde.

Radha Mitchell ajan Peters'ı canlandırıyor.

Yakın gelecekte karanlık bir dünya tasviri

Film, 2054 yılında, sanal gerçeklik ve sibernetikteki ilerlemelerin sayesinde, insanların artık odalarından bile çıkmadan sürdürdükleri bir yaşam tarzını temel alıyor. Yattığınız yerden kopyanızın her hareketini kontrol edebiliyor ve deneyimlerini sanki bizzat siz yaşıyormuş gibi hissedebiliyorsunuz. Kopyanız alışveriş yapıyor, büronuzda çalışıyor, başkalarıyla tanışıyor -ki büyük ihtimalle onlar da başkalarının kopyaları. Bu deneyimi tercih etmenizin nedeni de her zaman olmak istediğiniz insanı olabilme şansını elde etmek. Çünkü kopyanızı siz seçiyorsunuz ve onun güçlü, çekici, hep genç ve sağlıklı olması da yaşattığı deneyimlerin verdiği zevki artırıyor. Ama bu yaşam tarzından memnun olmayan birisi var ki, insanların robotlar aracılığıyla sanal bir hayat sürmesini değil, gerçek hayatlarına dönmelerini istiyor. İlk kurbanı da bu üstün teknolojiyi geliştiren genç üniversite öğrencisi oluyor. Daha sonraki, suretleri hedefleyen cinayetlerde ise ilginç bir şekilde suretlerin ait olduğu gerçek insanlar da hayatını kaybediyor. Ola-

Bruce Willis aksiyon ve bilimkurgu karışımı filmde gene büyük bir belanın içinde buluyor kendini!

Ajan Greer'in de bir sureti var elbette!

yı çözmek içinse ajan Greer (Bruce Willis) ve partneri ajan Peters görevlendiriliyorlar.

2006 yapımı, bilgisayar oyunu uyarlaması "Sessiz Tepe/Silent Hill" ile hatırladığımız Radha Mitchell, başta Jonathan Mostow'un yönetmenliği olmak üzere "Suretler" projesinde kendisine cazip gelen pek çok özellik olduğunu söylüyor: "Büyük filmleri başarılı bir şekilde yönetmiş olan çok yetenekli bir yönetmen var ortada. O çok zeki bir adam ve çok net, harika fikirleri var. Senaryonun kendisi çok cazipti ve hikâyenin özünden kaynaklanan tartışmalar bile çok ilginçti" diyor, "Hikâyenin en sevdiğim yanıysa, hayatımızı nasıl yaşadığımız, zor durumlarla nasıl yüzleştiğimiz ve toplum hakkında sorular sordurması. Olay örgüsünde pek çok sürpriz gelişme var. İnsanı sürekli diken üstünde tutuyor. Böylece sürekli olarak filmin içinde kalıyorsunuz." Bruce Willis ise ajan Greer karakteriyle ilgili şunları söylüyor: "Karakterim hassas, kırılgan bir polis. İşlerin yürüyüş şeklinden pek memnun değil. Ve karısıyla arası iyi değil, suret olayı yüzünden karısıyla bir uzaklaşma yaşıyor ve onu geri istiyor. Suretlerin yan etkilerinden biri de, insanların bir maske gerisine saklanabilmeleri, bu da kötü bir şey değil aslında. Dünyada bir maskenin arkasına saklanmak isteyebilecek ve saklanan pek çok insan vardır eminim."

Jonathan Mostow ise, filmin diğer robotları konu alan bilimkurgu filmlerinden farklı olduğunun altını çiziyor: "Diğer filmlerdeki bağımsız düşünebilen robotların aksine buradaki robotlar sadece birer makine, hatta birer kukla gibiler. Robot sizin kontrolünüz dışında herhangi bir şey yapmıyor; internetteki varlığınız gibi bir şey yani. E-posta yazılımını programlayabilirsiniz fakat sizin yerinize e-posta yollayamaz. Kendiniz yazıp yollayacaksınız. Evde oturup hayatınızı ikinci elden yaşama fikri, günümüzde yaşadığımız şey aslında. E-posta, Facebook ve Twitter, bunların hepsine evinizin güvenli ortamından ulaşabilirsiniz. Suretler için gerekli teknoloji şu anda var. İnsanların beyin dalgalarını okuyup bunları motor faaliyetlere dönüştürme imkânımız var. Örneğin tamamen felçli olmalarına rağmen klavyeyle yazabilen insanlar var, çünkü hangi harfi düşündüklerini anlayabiliyoruz. Robot teknolojisinde büyük bir devrim olursa ki, 15, 20 ya da 30 yıl sonra mı olur bilemem ama sonuçta böyle bir şey olacak, bilimadamı olmasam da dünyanın bu yönde ilerleyeceğini söyleyebilirim. O noktaya gelir mi gelmez mi, bu tür bir teknoloji için bir pazar var mı yok mu, bunu zaman gösterecek. Teknolojinin, internetin ve bilgisayarların son 20-30 yıldaki gelişiminin bana gösterdiği bir şey varsa o da, insanların, evlerinden hiç çıkmamalarını sağlayacak şekilde rahatlık sağlayacak bir yeniliğe karşı koymamaları. Ve bu yeniliği, hayatlarında var olan bir şeyle değiştirmeleri gerektiğinde bunu satın almaları. Bunu yapıyorlar. İnsanlar bunu istiyor!" ■

"BAZI TEMALARI ÇİZGİ ROMANA NAZARAN DAHA DERİNLEMESİNE İŞLEDİK. İNSANIN FİZİKSEL KUSURSUZLUK TAKINTISI ÜZERİNDE DAHA FAZLA DURDUK." J. MOSTOW

Mucize bebek

Dünya prömiyeri Altın Ayı ödülü için yarıştığı geçtiğimiz Berlinale'de gerçekleşen, ülkemizdeyse ilk olarak Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde seyirciyle buluşan RICKY gösterime giriyor. Nisan ayında festivalin konuğu olarak İstanbul'a gelen yönetmen François Ozon ile bu ay izleyeceğimiz filmi üzerine bir söyleşi yaptık.

ENGİN ERTAN

Günümüz Avrupa sinemasının en gözde yönetmenlerinden birisi François Ozon. İlk uzun metrajı "Sitcom" ile 90'lı yılların sonunda yakaladığı çıkışı birbirinden ilginç filmler takip etti. Aşırı üretkenliği nedeniyle zaman zaman Rainer Werner Fassbinder ile karşılaştırılan Fransız yönetmen, kısa zamanda kendine özgü bir tarzı seyirciye kabul ettirdi.

Ozon'un, ilk gösterimi geçtiğimiz Berlin Film Festivali'nde gerçekleşen yeni filmi "Ricky" de onun sinemasının tipik özelliklerini taşımakta, ancak ufak bir farkla... Bu şaşırtıcı masal, yönetmenin iki ayrı ana hattan gidiyor gibi gözüken filmografisinde bir kesişme noktası oluşturuyor. Başka bir deyişle "Ricky", Ozon'un şen şakrak ve eğlenceli filmleriyle ciddi dramlarını buluşturuyor.

Kızı Lisa (Mélusine Mayance) ile beraber yaşayan bekâr anne Katie (Alexandra Lamy), bir gün çalıştığı fabrikada İspanyol göçmeni Paco (Sergi López) ile tanışıyor. Birbirlerine çabucak aşık oluyorlar ve Paco çok geçmeden anne ile kızın yanına taşınıyor. Katie'nin hamile kalışıysa bu geçiş sürecini iyice hızlandırıyor. Çocukları Ricky dünyaya geldiğindeyse birden her şey değişiyor. Bebeğin beklenmedik ve mucizevi farklılığı Katie'yi Paco'dan uzaklaştırırken, kızına yakınlaştırıyor.

Bu hikâye filmin ilk yarısında gerçekçi bir dille perdeye taşınırken, Ricky'nin farklılığının ortaya çıkışından itibaren Ozon fantastiğe doğru yol alıyor. Dram ve mizahın filmin içindeki dağılımı da benzer bir

François Ozon Nisan ayında Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin konuğu olarak ülkemize gelmişti.

Filme adını veren bebek Ricky, hem sevimli hem de sıra dışı bir özelliğe sahip.

yol izliyor. "Ricky"yi bir komedi olarak tanımlamak mümkün olmasa bile, film ikinci yarısında kesinlikle daha eğlenceli bir hâl alıyor. Bu yıl Nisan ayında "Ricky"nin Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde gerçekleşen gösterimi için İstanbul'a gelen Ozon ile bir röportaj yapma fırsatı bulmuş ve filmin bu ilginç yapısı üzerine sorularımızı yöneltmiştik. Röportaj hikâye akışındaki önemli bir sürprizi ele verdiği için filmi gördükten sonra okumanızı tavsiye ederiz. "Ricky" François Ozon'un en iyi filmlerinden birisi olmasa bile, yönetmenin takipçilerini fazlasıyla tatmin edebilir. Bittikten sonra seyircinin kafasında oluşan kimi soru işaretlerinin cevaplarınıysa aşağıdaki röportajda bulmanız mümkün.

■ Şu ana kadarki filmografiniz söz konusu olduğunda birbiriyle çelişen, iki farklı tarzın öne çıktığını görüyoruz. Bunlardan birisi daha renkli, eğlenceli ve hatta "camp" iken, diğeri daha ciddi ve gerçekçi. Hatta bu iki tarzın birbirini takip edişinde bir düzen olduğu bile söylenebilir. "Ricky" ise gerçekçi bir dram gibi başlayıp, ikinci yarısında daha eğlenceli bir filme dönüşüyor. Bu kariyerinizde bir değişime veya bahsettiğimiz düzende bir kırılmaya işaret ediyor olabilir mi?

Bu gazetecilerin ve film eleştirmelerinin yapacağı bir saptama. Ben film çekerken kendime bu tarz sorular sormuyorum, daha ziyade bir hikâye anlatmaya odaklanıyorum. Açıkçası çok kesin bir kariyer planım olduğunu da söyleyemem. Fakat "Ricky" ile yapmaya çalıştığım farklı türleri birleştiren bir filme imza atmaktı. Gerçekçi şekilde başlayıp, zamanla fantastiğe yönelen bir hikâye anlatmak istemiştim.

■ Filmografinizden bahsetmişken, "Ricky"yi izlerken ilk uzun metraj filminiz "Sitcom"u anımsamamak neredeyse imkânsız. "Sitcom" olabildiğince sorunlu bir aile portresi çizerken, "Ricky" bu açıdan daha iyimser bir film. Zaman içerisinde sizin de aile konusundaki fikirleriniz değişti mi?

Aslında "Ricky" için de iyimser bir film diyemem. Bu iki filmi beraber değerlendirirken, ele alınan ailelerin de çok farklı olduklarını vurgulamak gerek. "Sitcom"daki tipik bir ataerkil burjuva Fran- ➡

sız ailesiydi. Açıkçası bu film benim için bahsettiğim aile yapısını dağıtmak için de bir yöntem olmuştu. Finalde baba karakterini öldürerek yeni bir aile modeli önerisi sunmaya çalışmıştım. Ayrıca "Sitcom"daki sorunlu aile 10 yıl önceki Fransız toplumuna ve o dönemde yaşanan değişime değinmek için de bir araçtı.

"Ricky" ise bugünün Fransası ile ilgili bir film. Günümüzde gerek Fransa'da, gerekse dünyanın pek çok ülkesinde sayısız bekâr anne var. Dolayısıyla bu anneler ve çocukları farklı bir aile modeli oluşturuyor, hatta bir nevi çift hayatı yaşıyorlar. "Ricky"yi düşünürseniz, filmin başında küçük kız kalkıyor, annesini uyandırıyor, kahvaltı hazırlıyor ve beraber evden ayrılıyorlar. Annenin bir sevgilisi olup, bu hayata bir erkek dâhil olduğundaysa çiftin düzeni sarsılmaya başlıyor. Buradaki, aile içerisinde yerini bulamama hâli "Ricky"de özellikle üzerinde durmak istediğim temaydı. Finaldeyse bir uyum yakalandığını söylemek mümkün ama melankolik bir havası da var. Bu nedenle "Ricky"nin tam anlamıyla mutlu sonla bittiğini söyleyemem.

■ "Ricky" için eğlenceli veya iyimser demiş olsak da filmin baştan sona gergin bir atmosferi olduğunu da söylemeliyiz. Bunun önemli sebeplerinden birisiyse müzik kullanımı, hatta filmin tema müziği biraz "Rosemary'nin Bebeği"nin meşhur ninnisini hatırlatıyor. Bu bilinçli bir seçim miydi?

Bir bakıma evet... "Ricky"de mutlaka gerilimli ve ürpertici bir atmosfer de yaratmak istedim, bunun için üzerinde durduğum önemli etkenlerden birisi müzikti. Fakat filmi korku türüne yaklaştıran tek unsur müzik değil bence. Mesela Lisa karakteri Amerikan filmlerindeki tekinsiz kız çocuklarından çok farklı değil. Bu karakteri canlandıran Mélusine Mayance'ı bulduğumda gerçekten inanılmaz bir yüzü olduğunu düşündüm. Bir oyuncunun yüzü çok önemlidir, oraya pek çok duyguyu ve anlamı yansıtabilirsiniz. Mélusine ile çalışmaktan bu nedenle çok memnunum, perdede çok güçlü bir ifadesi var. Özellikle yüzünün yakın planları çok etkileyiciler.

■ "Ricky" farklı okumalar için de seyirciye kapı açan bir film. Bunu mucizevi bir hikâye olarak kabul etmek mümkün olduğu gibi, annenin içine sıkıştığı gerçekten kaçmak için kurduğu bir hayal olarak yorumlamak da mümkün.

Kesinlikle... Örneğin Fransa'da konuştuğum bir seyirci filmin kürtaj üzerine olduğunu ve anne karakterinin buradan kaynaklanan travmadan kaçmak için böylesi bir fantazi kurduğunu düşünmüş. Sanırım bahsettiğim seyirciyi bu yoruma yönlendiren unsur Katie karakterini Ricky'ye hamileyken hiç görmememiz. Bu nedenle Ricky'nin hiçbir zaman var olmadığını düşünmüş olmalı.

Sıradan gözüktüklerine bakmayın, ziyadesiyle alışılmadık bir aile bu...

Mélusine Mayance keşfe değer bir çocuk oyuncu.

Benim için seyirciye bahsettiğiniz tarzda bir kapı açabilmek çok önemli, çünkü izleyiciler filmleri yorumlayacak ve kendi sonuçlarına ulaşabilecek kadar zekiler. Diğer yandan kimi seyirciler böylesi bir muğlaklığı rahatsız edici de bulabiliyorlar. Özellikle günümüz sinemasında düz şekilde anlatılan hikâyelere talep iyice arttı. Örneğin "Ricky" Fransa'da eleştirmenlerden çoğunlukla olumlu tepkiler aldı ama ticari açıdan başarılı olamadı. Sanırım basit hikâyeler talep eden seyirciler için fazla garip ve sıra dışıydı. Elbette filmin bu şekilde karşılanabileceğini tahmin de ediyordum. Belki de bu filmle seyirciyi huzursuz etmek bilinçli bir tercihti diyebilirim. Bir izleyici olarak benim de hoşlandığım şey izlediğim filmlerden rahatsız olmak, düşünmeye zorlanmak ve kendi hayal gücümü harekete geçirmek.

■ "Ricky"nin kimi seyirciler için biraz sıra dışı veya karışık olabileceğini söylediniz. Zaten filmin açılış sahnesi de böylesi bir soru işareti uyandırıyor.

Evet, kesinlikle... O sahneyi hikâye içerisinde siz nereye oturttunuz?

■ Paco'nun evi terk edişinden sonra geldiğini düşündüm.

Aferin (gülüyor)... Aslında açılıştaki sahne senaryoda tam da bahsettiğiniz kısımda yer alıyordu. Fakat farklı yorumlara imkân tanımak için böyle bir değişiklik yapmaya karar verdim.

■ "Ricky"yi çekerken dini imgelerden esinlendiniz mi? Elbette mucizevi bir doğum ve bekâr anne akla İsa mitini getiriyor. Hatta bu bağlamda finalde göldeki sahneyi de İsa'nın dünyaya geri dönüşü olarak yorumlamak mümkün.

Aslında bundan özellikle kaçındım, çünkü Ricky için "melek" yakıştırması yapılmasını istemedim. Bu nedenle filmin giriş bölümünün mümkün olduğunca gerçekçi gözükmesini istedim. Ricky ile ilgili sürprizin ortaya çıktığı ilk sahnelerdeyse ürkütücü bir atmosfer yaratmayı hedefledim. Gore demek doğru olmaz ama belki Cronenberg filmleri gibi diyebilirim. Filmin gösterimlerinde Ricky'nin sırtındaki yaraları görünce çığlık atan seyirciler bile oluyor.

Fakat bahsettiğiniz göldeki final sahnesinde ister istemez bu dinsel çağrışımları kabul ettim. Çünkü o sahne için rüya benzeri bir atmosfer hedeflemiştim. Annenin durumu kabul edişini ancak bu şekilde seyirciye geçirebileceğimi düşündüm. Dolayısıyla en sonunda melek benzetmesi de kaçınılmaz oldu. Fransa'da bir bebek veya çok küçük bir çocuk ölürse ondan melek diye bahsedilir. Belki bunun da etkisi olabilir.

Bu tarz çağrışımlardan uzak durmaya çalışmamın bir diğer sebebi de aslında dini bir eğitim almış olmam. Bundan hep kaçmaya gayret gösterdim ama en sonunda filme de yansıdı.

■ Her ne kadar melek benzetmesinden kaçındığınızı söyleseniz de, "Ricky"nin görüntüsü cherubları anımsatıyor insana. Hatta bu benzerlikten yola çıkarak, filmlerinizde sık sık değindiğiniz cinsel politikaya da bağlayabiliriz "Ricky"yi. Her ne kadar filmde bebeğin bir erkek çocuk oldu-

Yönetmene göre filmdeki anne ve kız bir nevi çift hayatı yaşıyor, alternatif bir aile modeli oluşturuyorlar.

"BİR İZLEYİCİ OLARAK BENİM DE HOŞLANDIĞIM ŞEY İZLEDİĞİM FİLMDEN RAHATSIZ OLMAK, DÜŞÜNMEYE ZORLANMAK VE KENDİ HAYAL GÜCÜMÜ HAREKETE GEÇİRMEK" FRANÇOIS OZON.

François Ozon sette oyuncularıyla.

ğunu bilsek de, cherublar bazen cinsiyetsiz olarak resmedilirler. Kaldı ki Ricky'nin farklılığı ve ailesi tarafından kabul edilme süreci rahatlıkla birisinin eşcinselliğini ailesine açıklamasının metaforu olarak da yorumlanabilir.

Cherub benzetmesi daha önce hiç aklıma gelmemişti ama cinsel politikanın filmlerimde önemli bir yeri olduğu elbette doğru. "Ricky"de de bir farklılığın aynı zamanda zenginlik olabileceğini anlatmaya çalıştım. Örneğin anne karakterini filmin başında son derece depresif olarak görüyoruz. Zor bir işte çalışıyor, yeterince para kazanamıyor, yaşadığı evi sevmiyor ve sevdiği erkek tarafından terk ediliyor. Fakat Ricky'nin kanatları çıkmaya başladığında onun da hayatı değişiyor ve yaşamında sihirli bir şey oluyor. Böylece etrafındaki gerçekliği de farklı bir gözle görmeye başlıyor. Hatta annelik içgüdüsünün farkına varması bile bu mucize sayesinde gerçekleşiyor. Her ne kadar hali hazırda bir anne olsa bile, içinde yaşadığı koşullar nedeniyle kızıyla yeterince ilgilemeyen bir kadından bahsediyoruz. Ricky'nin farklılığıysa içindeki sevme potansiyelini yeniden keşfetmesine araç oluyor. Gerçek hayatta da benzer durumlar olduğunda, örneğin bir ailenin bedensel veya fiziksel engelli bir çocuğu doğduğunda içinden geçilen bir kabullenme süreci vardır ve bu süreç büyük bir sevgiyle sonuçlanır. Ben de bu duruma dikkat çekmek istedim. Ricky'nin farklılığının bu sevgi potansiyelinin ortaya çıkması için bir araç olabileceğini göstermeyi hedefledim.

■ Bu farklılığı filmde görsel olarak canlandırmak güç olmadı mı? Örneğin Ricky'nin uçtuğu sahneler gibi.

Hem çok zor, hem de çok eğlenceliydi, çünkü bebek havada olmaya bayıldı. Yükseklik korkusu olmadığı için uçmaktan büyük keyif alıyordu. Örneğin süpermarketteki sahneyi çekmek çok keyifliydi. Bir Pazar günüydü ve mekân bomboştu, çekim için bütünüyle bize ayrılmıştı ve böyle bir mekânı kullanmak gerçekten çok ilginç bir deneyimdi.

■ "Ricky"den biraz uzaklaşırsak, "Kızgın Taşlara Düşen Su Damlaları"yla Rainer Werner Fassbinder'e bir saygı duruşunda bulunmuştunuz. Aşırı üretkenliğiniz veya ilgilendiğiniz temalar nedeniyle de sık sık Fassbinder ile karşılaştırılıyorsunuz.

Fassbinder yılda dört film çekiyordu, bense sadece bir tane tamamlayabiliyorum (gülüyor)...

■ Yine de son derece üretken bir yönetmensiniz. Fassbinder'in sizin üzerinizde nasıl bir etkisi var?

Fassbinder'in filmlerini öğrenciliğim döneminde keşfetmiştim ve o zamandan itibaren benim için çok önemli bir isim oldu. Onun sinemasıyla tanıştığımda, benim içimdeki film çekme tutkusunu dışarıya çıkartmak için de bir anahtar bulduğumu düşünmüştüm.

Öğrencilik yıllarımda bazen kendimi suçlu hissederdim, çünkü eklektik bir zevkim vardı. Bir yandan Max Ophüls'ün veya Douglas Sirk'ün melodramlarına bayılır, öte yandan Maurice Pialat'dan veya Eric Rohmer'in filmlerindeki gerçekçilikten de etkilenirdim. Bahsettiğim suçluluk duygusu bunların uyuşmadığını düşünmemden kaynaklanıyordu. Fassbinder'i keşfettiğimdeyse bu suçluluk hissi kayboldu. Karşımda hiçbir şeyden korkmayan bir yönetmen vardı. Komedi, müzikal, drama, gerçekçi sinema, teatral bir mizansen... Bu gibi birbirinden çok farklı şeyleri denemekten çekinmeyen bir yönetmendi. Ayrıca aşırı üretkenliği ve enerjisi kendi zevklerimin ve tutkumun izini sürmem için de bana özgüven sağladı. Mesela bu kadar fazla film çekmesi ve bu filmlerin hepsinin bir başyapıt olmaması da beni çok etkiliyor. Görece zayıf filmlerinde bile beni yakalayan unsurlar bulabiliyorum. Sanırım bunun benim çalışma tarzıma yakın olduğunu söyleyebilirim. Ayrıca "Ricky"den bağımsız olarak sordunuz ama bu filmde çok farklı tarzları bir araya getirmem de bir bakıma Fassbinder ile ilişkilendirilebilir.■

"Gerçeğin fantastikliğinden besleniyorum"

PELİN ESMER, GERÇEK HAYATTAKİ AMCASINDAN ESİNLENDİĞİ, İSTANBUL VE ADANA'DAN ÖDÜLLERLE DÖNEN İLK KURMACA FİLMİ "11'E 10 KALA"DA, İNSANLARIN KENDİNİ EMNİYETTE HİSSETME İHTİYACINI RENGÂRENK BİR İSTANBUL FONUNDA ANLATIYOR.

MÜJDE IŞIL

Sinema deyince gözlerinin içi parlıyor. Kendine ve yaptığı işe güveniyor ama bir o kadar da mütevazı ve samimi bir duruşu var. Bu dengeyi, konuşmasında ve hayata bakış tarzında da hissetmek mümkün. "İyimser değilim" diyor ama gerçek ile kurmaca, eski ile yeni, olumlu ile olumsuz, amatörlük ile profesyonellik arasındaki o dengeyi hep muhafaza ediyor. Onun için belgesel ya da kurmaca fark etmiyor zaten. Önemli olan, anlatacağı konu hangi türe uygunsa o yolda ilerlemek ve sağlam bir sinema yapmak.

Pelin Esmer'in adını, "Oyun" adlı ilk uzun metraj belgeseli ile duymuştuk. Kendi deyimiyle "kurmaca gibi bir belgesel" olan "Oyun" ile 2005 yılında San Sebastian'da yarıştı. Dünyada elliden fazla festivalde gösterilen filmi ile Adana Altın Koza Film Festivali Yılmaz Güney Anı Ödülü, SİYAD - Türk Sineması Ödülleri Özel Ödülü ve New York Tribeca Film Festivali En İyi Yeni Belgesel Film Yönetmeni Ödülü başta olmak üzere pek çok ödüle layık görüldü. Yönetmenin sinema serüveni "Oyun"dan öncesine dayanıyor aslında. Esmer, bir yıl Yavuz Özkan'ın sinema atölyesine devam etti. Ziya Öztan, Osman Sınav ve Elisabeth Rygard'ın uzun metraj sinema filmlerinde, belgesellerde ve reklam filmlerinde yönetmen yardımcılığı yaptı. Bu arada Kadir Has Üniversitesi'nde belgesel film üzerine dersler de verdi. 2005 yılında ise ağabeyi Tolga Esmer ve Nida Karabol Akdeniz ile birlikte Sinefilm'i kurdu.

Esmer'in ilk belgeseli 2002 tarihli "Koleksiyoncu". 46 dakikalık bu belgeselde amcası Mithat Esmer'in koleksiyon tutkusunu anlattı ki, yıllar sonra bu konu ilk uzun metraj kurmaca filmine de zemin hazırlayacaktı. "Koleksiyoncu" Yunanistan, Küba, Danimarka, Almanya ve ABD'de çeşitli uluslararası film festivallerinde gösterildi. Roma Bağımsız Filmler Festivali'nde En İyi Belgesel ödülünü kazandı.

"11'e 10 Kala" Pelin Esmer'in ilk uzun metraj kurmaca filmi. Film kurmaca ama temelinde Esmer'in belgeselcilikten gelen araştırma hevesi mevcut. "Filme bu müthiş koleksiyoncuyu anlama arzusuyla başladım" diyor yönetmen. Ve "merakım bitmedi" diye de ekliyor.

Hayli karamsar sayılabilecek bir konuyu ve karakterleri, "aslında hepsi kendi dünyalarında haklı" şeklinde bir gerçekçilikle dengelemesi de onun belgeselci tarafsızlığından geliyor muhtemelen.

"11'e 10 Kala", transistörü icat eden kişi olmayı hayal etmiş, 83 yaşındaki koleksiyoncu Mithat Bey (Mithat Esmer) ile kapıcısı Ali'nin (Nejat İşler) kesişen öyküsünü anlatıyor. İçkiden tutun da ekmek üzerindeki etiketlere kadar her şeyin koleksiyonunu yapan ve bu yüzden karısının çekip gitmesine bile engel olmayan Mithat Bey'in saat gibi işleyen hayatı depremle aniden değişir. Oturduğu Emniyet Apartmanı, depreme karşı emniyetli değildir ve daire sakinleri binanın yıkılıp yeniden inşa edilmesi için karar alır. Kapıcı Ali, kızı kapıcı dairesindeki rutubetten astıma yakalanınca, daha iyi koşullar sağlayana kadar bir süre önce ailesini köye geri yollamıştır. Apartman yıkılırsa Mithat Bey koleksiyonunu; Ali de işini ve evini kaybedecektir. Mithat Bey, koleksiyonunu kurtarmak için çabalarken Ali de bir yandan ona yardım eder bir yandan da kendine güvenceli bir iş arar.

Filmin oyuncu kadrosunda küçük rollerde görünen ünlü isimler var. Örneğin Tayanç Ayaydın, Mithat Bey'in yeğeni Ömer'i canlandırıyor. Füsun Demirel ise Mithat Bey'in kardeşi Gülümser'in telefondaki sesi olarak karşımıza çıkıyor. Tülin Özen mezarlıkta başkahramanımıza mezar yazısı tercüme ettirirken, filmin yapımcılarından Nida Karabol Akdeniz'i de doktor rolünde izliyoruz.

İlk gösteriminin yapıldığı İstanbul Film Festivali'nde Jüri Özel Ödülü'nü, Adana Altın Koza Film Festivali'nde En İyi Film ("Köprüdekiler" filmi ile birlikte) ve En İyi Senaryo Ödülü'nü kazanan "11'e 10 Kala" bu ay vizyona giriyor. Ekim'de ise Antalya Film Festivali'nin Uluslararası Yarışma bölümünde Altın Portakal için yarışacak. Biz de Pelin Esmer ile Nejat İşler'in ünlü Tezgâh Sahaf Cafe'sinde buluştuk ve ilk kurmaca filminin ayrıntılarını konuştuk.

■ Sinemayla ilişkiniz nasıl başladı?

Boğaziçi Üniversitesi'nde sosyoloji okudum. O yıllarda tek okumak istediğim şey sosyolojiydi. Çok zevkle, keyifle okudum ve çok beslendiğimi düşünüyorum. Üniversite yıllarında sinemaya merakım başladı. İyi bir İstanbul Film Festivali izleyicisiydim. Ayrıca antropoloji derslerinde çok sevdiğim hocam Leyla Neyzi, bize çok enteresan belgeseller izlettiriyordu. Bu arada 3. sınıftayken Jeanne Finley adlı Amerikalı yönetmen kamerasını alıp belgesel yapmak üzere tek başına Türkiye'ye gelmişti. Türkiye'de kadın ve İslam ile ilgili bir belgesel yapıyordu ve bir asistana ihtiyacı vardı. Leyla Neyzi ona beni önermiş. Jeanne'e asistanlık yapmaya başladım. 8 ay ikimiz çok yoğun çalıştık. O deneyim bana bu işin o kadar da imkânsız olmadığını gösterdi ve cesaret verdi. Sonra sinemaya karar verdim. Kendimi daha iyi ifade edeceğim bir alan olduğunu düşündüm.

Pelin Esmer

■ Bu deneyimin etkisiyle mi belgeselle başladınız yönetmenliğe?

Aslında 'ben belgeselci olacağım' ya da 'kurmaca yapacağım' diye bir kararım yoktu. Halen böyle bir ayrımım yok. Projeye ve konuya bağlı olarak belgesel de kurmaca da çekmek istiyorum. Hatta o zaman da ilk filmim "Koleksiyoncu" adlı belgeseldi; "11'e 10 Kala"yı esinlendiğim karakterle ilgili. Onu belgesel mi kurmaca mı yapayım sorusunu çok sordum. Her ikisini de yapmak istediğime karar verdim. Ama önce sadece ona dair ufak bir şeyle başlamak istedim. Kendi varlığıyla o kadar güçlü bir karakterdi ki olduğu gibi ona yönelmek, ona yakınlaşmak istedim. Önce bir belgesel yapmaya karar verdim. Sonra uzun metrajda ondan esinlendiğim karakteri onun oynamasıyla daha da mutlu oldum tabii. ➡

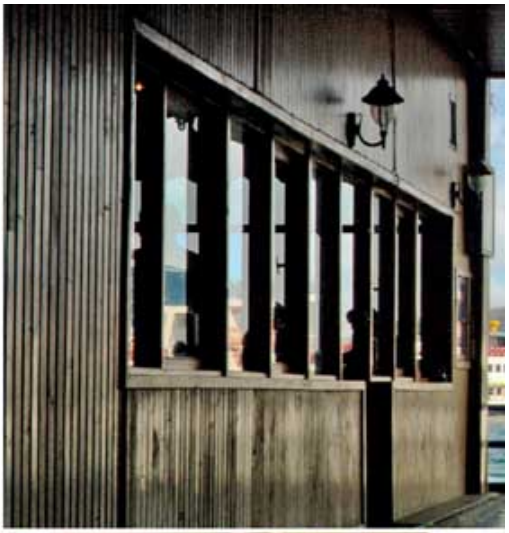

■ **"11'e 10 Kala", "Koleksiyoncu"yu tamamladı mı?**
Onun devamı ya da tamamlayıcısı değil. İkisi çok farklı filmler. "Koleksiyoncu" bu karakteri tanıma isteğimle, sadece ona yönelik yaptığım bir çalışmaydı.

■ **İki film arasında anakarakter dışında hiçbir ortak özellik yok mu?**
Temel ortaklık, koleksiyon ve koleksiyoncu karakteri. Belgesel, yani "Koleksiyoncu", benim çok ilgimi çeken bir karakteri tanımam ve ona yaklaşmam için bir deneyimdi. Ve daha sonra o karakterden esinlenerek bir senaryo yazdım. O da "11'e 10 Kala" oldu. Bu sadece koleksiyoncunun değil, koleksiyoncuyla kapıcısı Ali'nin de hikâyesi.

■ **"11'e 10 Kala"nın senaryosunu Cannes Film Festivali'nde yazmışsınız. Bu süreci anlatır mısınız?**
Cannes Film Festivali'nin bir organizasyonu, Cinefondation, her sene Paris'te iki dönem 6 genç yönetmeni senaryosu üzerinde çalışmaya davet ediyor. 2007 senesinde 4,5 ay boyunca, sakin bir ortamda yazma şansım oldu. Senaryoya orada başladım ama orada bitirmedim. İçimden bu senaryonun hep İstanbul'da biteceğini hissediyordum. İstanbul'da bitirmek istedim. Çünkü filmin benim için İstanbul'la çok bağlantısı vardı.

■ **Filmde İstanbul 3. karakter gibi...**
Böylesine bir koleksiyoncu için İstanbul'un çok uygun olduğunu düşünüyorum. Her an sürprizlere açık, her an karşınıza bir şeyler çıkarabilecek, bir koleksiyon objesinin peşinde ömrünüzü sürdürebileceğiniz bir şehir İstanbul. Filmdeki Mithat Bey'in koleksiyonu kadar renkli ve çeşitli bir şehir. Ayrıca burada doğup büyümüş olmama rağmen beni hâlâ her gün şaşırtan bir şehirden tabii ki çok etkileniyorum. Filmde bir karakter muamelesi yapmak istedim İstanbul'a. Şehri, Mithat Bey ile Ali karakteri arasında sanki değiş tokuş edilen bir karakter gibi gördüm diyebilirim yazarken.

■ **"Oyun" için "kurmaca gibi bir belgesel yapmak istedim" demişsiniz. "11'e 10 Kala" için de tersi mi söz konusu? Yani film için "belgesel gibi kurmaca" denebilir mi?**
Çok doğru olmaz. Bu bir kurmaca film. Belgeseli andıran neyi olabilir? Gerçek bir karakterden esinlendiğim ve esinlendiğim karakteri kendisi canlandırdığı için belgeseli andıran bir yanı olabilir ama sonuç olarak film için 'belgeselimsi' diyemem.

■ **Belgesel alanında deneyimli bir yönetmen olarak, sinemamızda son zamanlarda belgesele yakın duran ("İki Dil Bir Bavul", "Köprüdekiler" gibi) filmlerin ağırlık kazanmasını nasıl yorumluyorsunuz? Bu yönelimin sebepleri neler olabilir sizce?**
Artık delikanlıların tavlamak istedikleri kızlara 'boş vakitlerimde belgesel seyrederim' derken kastettikleri belgesellerden farklı belgeseller de yapılıyor da ondan! Bunlar kızları tavlamaya belki daha bile yardımcı olabilirler! Belgesel de hayatımızda pek çok şey gibi çeşitlendi. TV belgesellerinin yanı sıra sinema için yapılan kurmaca filmlerdeki gibi bir hikâyesi ve karakteri olan harika belgeseller izliyoruz hem Türkiye'de hem yurtdışında. Örnekler çoğaldıkça da 'belgesel'den değil 'belgesel sinema'dan söz etmeye başlayabildik. 'Belgesel' deyince akla sadece 'gerekli ama sıkıcı' fikri gelmiyor artık. Ev ödevi yapar gibi değil de kurmaca filmlerde olduğu gibi düşünmek için, gülmek için, ağlamak için, soru sormak için de belgesel film izlemeye başladık, hem de sinemalarda. Türkiye'de bu tür güzel örnekler izlemeye başlayınca, belgesel-kurmaca tartışmaları başladı. Çok da verimli buluyorum bu tartışmaları, daha da tartışılmalı. Belgesel film, gerek üretim ve anlatım biçimiyle, gerekse bir hikâye ve karakterler üzerinden yol almasıyla kurmacaya yaklaştıkça, kurmaca da spontanlık, doğaçlama, gerçek karakterlere yönelme ya da onlardan esinlenme, belgesel kamerasına yakın kamera kullanımı gibi, pek çok açıdan belgesele yaklaştı. Bu çift taraflı bir hareket, bu da belgeselin sinema olarak algılanmasında önemli bir rol oynadı bence. Deneyimli yönetmenler de yeni yönetmenler de farklı anlatım biçimleri, yapım yolları denemekte daha cesur diye düşünüyorum. Bu sadece belgesel-kurmaca tartışması bağlamında değil tabii. Dijital teknolojinin sinemayı demokratikleştirmesiyle, alternatif üretim biçimlerinin doğmasıyla da çok bağlantılı. Artık 'bütçem belgesele yetiyor, onun için belgesel çekeyim' diye bir durum yok. Soru artık proje özelinde, bu hikâye belgesel olarak mı kurmaca olarak mı çekmeye daha uygun sorusu.

Nejat İşler, kapıcı Ali rolünde...

■ **Belgeselden sonra kurmacaya geçiş yapmak zor oldu mu sizin için?**
En büyük fark kurmacada elinizde bir senaryo ve belirlenmiş bir çekim süresi var. Belgeselde biraz daha özgürsünüz. Ancak karakterlerin gerçek hayattaki ritimlerine adapte olmanız, sizin o hayatlara misafir olmanız gerekiyor. Belgesel çekmek yönetmen için çok besleyici ve eğlenceli bir şey. Kurmacada ise farklı bir heyecan var. Hayalinizde canlandırdığınız dünyayı gerçekleştirmeye çalışıyorsunuz. Hayal ettiğiniz her neyse ona yakın olanı peliküle yansıtmaya çalışmak gibi müthiş bir zevki var.

■ **Filmin adı hem Reşat Ekrem Koçu'nun İstanbul Ansiklopedisi'yle bağlantılı hem de saati çağrıştırıyor. Bunu seçmenizin nedeni neydi?**
Koleksiyonu zaman kavramından bağımsız düşünmek benim için mümkün değil. "11'e 10 Kala"nın saat, dakiklik, kesintisizlik ve süreklilikle ilişkisi var.

■ **Mithat Bey gerçek dışı, fantastik bir karakter gibi... Onun gerçek olduğuna inanamıyor insan...**
Gerçek çok fantastik geliyor bana. Gerçeğin fantastikliğinden beslenmeye çalışıyorum.

■ **Rol alması için Mithat Bey'i nasıl ikna ettiniz?**
Hiç kolay bir şey değildi talep ettiğim. Belgeselden bir aşinalığı vardı kameraya. Ama kurmacada uyması gereken bir düzen, set ve ekip vardı. Çok yorucu bir şey. Ekip olarak mümkün olduğunca onun düzenini bozmamaya çalıştık. Koleksiyonunu hiç aksatmamaya özen gösterdik. Onun çekimlerine öğ-

İstanbul, Mithat Bey ile Ali arasında değiş tokuş edilen bir karakter gibi...

Emniyet Apartmanı, emniyet arayan karakterlerin ortak mekanı.

Filmde Mithat Esmer'in kendi koleksiyonu kullanıldı.

len saatlerinde başlayıp çok geç olmadan bitirmeye çalışıyorduk. Onun için de keşfedilecek bir dünyaydı bu. Zaman zaman zorlandı tabii, ama çok zevk aldı. Birbirimizden çok şey öğrendiğimizi düşünüyorum. Filmi izleyince çok beğendi ve çok mutlu oldu. Benim için en büyük ödül onun bu olumlu tepkisiydi.

■ **Filmdeki koleksiyonlar amcanız Mithat Bey'e mi ait?**

Koleksiyonların büyük bir kısmı kendisinden ödünç aldığımız şeylerdi. Sonra hepsi tekrar kategorize edilip kutulanarak çok dikkatli bir şekilde iade edildi. Aksesuarların pek çoğu da onun koleksiyonundan kullandığımız şeylerdi. Ama tüm mekânlar Naz Erayda ve ekibi tarafından kuruldu. Mithat Bey'in evi hayal ettiğimden de güzel oldu. Çok mekân dolaştık orayı bulmak için. Bu mekâna girdiğimizde ve pencereden dışarı baktığımda bir vinçle karşılaştım. Bu sanki bana sunulmuş bir prodüksiyondu. Hem filmin içeriğine denk gelip hem de vincin göründüğü sahneyi çekmeme olanak sağlayan müthiş bir sürprizdi.

■ **Mithat Bey'in karşısına Nejat İşler gibi profesyonel ve popüler bir ismi koymak riskli değil miydi?**

Sinema tamamen risk almaktır diye düşünüyorum ama Nejat İşler'e karar verdiğim andan itibaren bunu bir risk olarak görmedim. Nejat'ın çok iyi bir oyuncu olduğunu düşünüyorum. Karşısında bir amatörle çok farklı bir tecrübe yaşayacağına inandım. Ondan beklediğim hiç kolay bir şey değildi. Birbirleriyle kuracakları ilişki en az performansları kadar önemliydi benim için. Nejat'ın bu film için doğru bir ilişki kuracağına inandım. Mithat Bey onunla çekim dışında Nejat, çekim sırasında Ali olarak ilişki kurdu. Nejat da onunla çekim dışında Mithat Amca, çekimde Mithat Bey olarak…

■ **Filmdeki herkes bir şekilde emniyet istiyor. Dolayısıyla apartmana verdiğiniz Emniyet ismi bilinçli bir seçimdi değil mi?**

Evet. Aslında hepimiz emniyet arayışı ve ihtiyacı içerisindeyiz. Kimi koleksiyonu yakınında ve koynundayken kendini emniyette hissediyor. Kimi daha emniyetli bir evde, kimi karısı ve kızının, sevdiğinin yanında emniyette hissediyor.

■ **Mithat Bey'in durumundan yola çıkarsak filmde eski İstanbul kültürünün mağlubiyeti söz konusu değil mi?**

Filmi mağlubiyet hissiyatıyla yazmadım. Burada, hayattaki önceliklerin çakışması, çelişmesi var. Aynı binada yaşayan, emniyet öncelikleri farklı olan kişilerin biraradalığı var. Tabii ki öncelikler farklı olunca çatışma da oluyor.

■ **Mithat Bey'in yalnızlığı aslında çok trajik değil mi? Ama siz bunu acınacak düzeye hiç indirmiyorsunuz.**

Çünkü, Mithat Bey'in yalnız olduğunu düşünmüyorum. Evet, yalnız yaşayan, kendi yalnızlığını kendince yaşayan bir insan ama bir yandan da evinde binlerce objeyle birlikte yaşayan bir insan. O objelerin her biri onun için bir karakter olabilir. Koleksiyonun peşinde İstanbul'da dolaşırken o objeleri aracılığıyla kurduğu çok özel ilişkileri var. Aslında pek çoğumuzdan çok daha sosyal ve insanlarla birarada olan bir insan. Evinde de koleksiyonuyla beraber. Çok farklı yalnızlık biçimleri var aslında.

Olumsuzluğun, onun getirdiği olumlu bir şeyle birlikte varolabildiğini düşünüyorum. Dolayısıyla karakterleri yaratırken ne iyi karakterim-kötü karakterim oldu, ne de bir insanın durumu konusunda çok iyi-çok kötü gibi bir düşüncem oldu. Her şeyin arkasında birden fazla duygunun ve durumun olduğuna inanıyorum. Filmde Ali de Mithat Bey'e yeni bir amaç veriyor sonuçta.

■ **İlk kurmaca senaryonuzla Adana'da ödül almayı umuyor muydunuz?**

Ümit ediyordum tabii ki. Ödül açıklanana kadar bilmiyordum. Ümidimiz güzel sonuçlandı.

■ **İstanbul Film Festivali'nde HD formatında ve 124 dakika gösterilmişti. Vizyona hangi formatta girecek?**

Adana'ya gitmeden yani 35 mm'ye basmadan önce filmi 110 dakikaya indirdim. Vizyona da bu versiyonu girecek.

■ **Film hangi uluslararası festivallerde yarışacak?**

San Sebastian Film Festivali'nin hem ana yarışmasına hem de genç yönetmenler bölümüne davet edildik. Epey davet var ama prömiyer problemleri nedeniyle bir sıralama ve strateji belirliyoruz.

■ **Bundan sonraki projeniz belgesel mi olacak kurmaca mı?**

Belgesel projeleri de var, kurmaca projeleri de... Her ikisinden de ayrı tat alıyorum. Yaptığım film ne biçimde olursa olsun elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorum. Üzerinde çalıştığım projeler var. Hangisinin öncelik kazanacağı imkâna ve zamana bağlı. ■

GERÇEK BİR KARAKTERDEN ESİNLENDİĞİM İÇİN VE BU KARAKTERİ KENDİSİ CANLANDIRDIĞI İÇİN BELGESELİ ANDIRAN BİR YANI OLABİLİR AMA SONUÇ OLARAK FİLM İÇİN 'BELGESELİMSİ' DİYEMEM.

"Kırk zombi kırkının da dili tutuk zombi"

Ülkemizde daha ziyade festival takipçileri tarafından tanınan Kanadalı yönetmen Bruce McDonald, yeni filmi "PONTYPOOL: ÖLDÜREN KELİMELER" (Pontypool) ile bu ay vizyona konuk oluyor. Şaşırtıcı ve özgün bir fikir etrafında gelişen bu alışılmadık tür filmi, kimilerince 'entelektüeller için bir zombi hikâyesi' olarak tanımlanıyor.

ENGİN ERTAN

Zombi ve korku sineması denildiğinde akla gelen ilk isim kuşkusuz George Romero. Başarılı tür sineması örnekleri olmanın ötesinde, politik alegoriler olarak da yorumlanan Romero'nun filmleri takipçileri için önemli birer esin kaynağı olmuşlardı. Özellikle son yıllarda korku sinemasında tekrar gözde bir eğilime dönüşen zombilerin günümüz sinemacıları tarafından benzer bir yaklaşım çerçevesinde kullanıldıklarını söylemekse ne yazık ki pek mümkün değil. Bugünün tabana kuvvet koşan zombileriyle Romero'nun başyapıtı "Ölülerin Şafağı"ndaki tüketim toplumu eleştirisini aynı kümede değerlendirmek hayli zor.

Kanadalı Bruce McDonald'ın yönettiği "Pontypool/Pontypool: Öldüren Kelimeler" klâsik anlamda bir zombi filmi değil belki. Hatta verdiği kimi röportajlarda McDonald da bu tanımlamadan özellikle kaçınıyor ve filmindeki yaratıkları 'dilbazlar' olarak adlandırıyor. Filmin hikâyesini özetlemek bu durumu biraz açıklayabilir belki. "Öldüren Kelimeler" Kanada'da Ontario yakınlarındaki küçük bir kasabada, Pontypool'da geçiyor. Yerel radyo istasyonunda program yapan Grant Mazzy (Stephen McHattie), programın yapımcısı Sydney Briar (Lisa Houle) ve Mazzy'nin asistanı Laurel Ann (Georgina Reilly) günün erken saatlerinde stüdyoda buluştuklarında dışarıda olup bitenlerden henüz haberdar değiller. Bu sakin

Yönetmen Bruce McDonald (üstte). Filmin başrol oyuncuları Stephen McHattie ve Lisa Houle gerçek hayatta beraberler.

kasabada günün olayı başlangıçta dışarıdaki kar fırtınası gibi gözükürken, kısa zaman sonrasında garip şiddet olaylarıyla ilgili bilgiler radyoya gelmeye başlıyor. Ekip bu olayları ve kaynağını çözmeye çalışırken, çok geçmeden ordu kasabayı karantinaya alıyor. Böylece kahramanlarımız da bir kilisenin bodrum katındaki radyo istasyonunda hapis kalıyorlar. Çoğu zombi filminde dört duvar arasına saklanmak yaratıklardan korunmak için geçerli bir yöntem olabilir ama bu sefer durum farklı. "Öldüren Kelimeler"de insanları zombi benzeri yamyamlara dönüştüren virüs fiziksel temasla değil, sözcüklerle yayılmakta. Dolayısıyla kelimeler dudakların arasından çıkıp, işitildikleri ve algılandıkları sürece tehlike devam ediyor. Başka bir deyişle radyo istasyonu saklanmak için güvenli olduğu kadar tehlikeli de...

Tony Burgess'in Pontypool Changes Everything isimli romanından uyarlanan (senaryonun yazarı da Burgess) film, türe kuşkusuz yeni bir açılım getirmeye çalışıyor. Yönetmen McDonald her ne kadar virüsün etkisi altındaki insanları zombi olarak adlandırmasa bile, Romero'nun alegorilerini açık şekilde bir referans kaynağı olarak kullanıyor. Zombilerin bir örnek hareketleri ve bilinçsizce hedefe saldırışları bu sefer tüketim toplumuna bir gönderme değil. Fakat McDonald aynı davranış şeklini popüler kültürün insanlar üzerindeki etkileri ve bunun 'dil' üzerinden hızla yayılışını göstermek için kullanıyor. William Burroughs'ın 'Dil bir virüstür' sözünden etkilendikleri açıkça belli olan Burgess ve McDonald, iletişim çağında belirli eğilimlerin süratle dünyanın dört bir yanına dağılmaları ve aynı hızla taklit edilmelerinden dem vuruyorlar. Kimilerince 'entelektüeller için bir zombi filmi' olarak tanımlanan "Öldüren Kelimeler"de Roland Barthes'tan bir alıntıya veya benzeri referanslara rastlamak da şaşırtıcı değil dolayısıyla.

Filmdeki virüsün yayılış şekli ve insanlar üzerindeki etkisiyse senarist ve yönetmenin kurdukları düşünsel yapıyı daha katmanlı hâle getiriyor. Öncelikle virüs sadece İngilizce yoluyla bulaşıyor, yani küresel iletişimin diliyle. Fakat her kelime böylesi bir etkiye sahip değil. Virüs içerenler 'canım', 'tatlım' ve benzeri 'sevgi sözcükleri'. Bunlar için, gündelik iletişimde anlamını en çok yitiren kelimeler de diyebiliriz. İnsanlar kaptıkları virüsün etkilerini hissetmeye başladıktan sonraysa duydukları kelimelere saplanıp kalıyorlar. Bir anlam bütünlüğü olmadan aynı kelimeleri, bölük pörçük tümceleri tekrar etmeye başlıyorlar. Kendilerini ava doğru götüren izse ses. Fakat karşılaştıkları yeni insanlarla iletişim kuramayınca, sesin kaynağına saldırarak öldürüyorlar. Bu durum da popüler kültür ve medyada yer alan eğilimlerin veya bazı kelimelerin nasıl moda olduğuna, kitleler tarafından bilinçsizce taklit edildiğine ve en nihayetinde dili anlaşılmaz bir şekle soktuğuna açık bir gönderme.

"Öldüren Kelimeler"i zombi mitine getirdiği bu yorum dışında özgün kılan bir diğer yönüyse zaman ve mekân kullanımı. Neredeyse gerçek zamanda ve tek bir mekânda geçen film, bu riskli tercihe rağmen baştan sona izleyicinin ilgisini ayakta tutmayı büyük ölçüde beceriyor. Doksanlı yılların başında müzik merkezli bağımsız filmlerle Kanada sinemasının önemli isimleri arasına giren Bruce McDonald (kendisi için 'rock 'n roll yönetmeni' diyenler de var), takipçilerinin bileceği üzere bir önceki filmi "The Tracey Fragments"da ilginç bir biçim denemesine kalkışmıştı. Bu filmde yeniyetme bir kızın parçalanmış ruh hâlini kadrajı sayısız ekrana bölerek vermeye çalışan yönetmen, "Öldüren Kelimeler"de de aynı yaklaşımı sürdürüyor. Biçim olarak "The Tracey Fragments"tan son derece farklı olsa bile, "Öldüren Kelimeler" benzer şekilde 'tasarım bir film'. McDonald bu sefer görüntüyü parçalamaktansa, mümkün mertebe bir bütün olarak tutmaya çalışıyor ve teatral bir mizansene yöneliyor. Başka bir deyişle, alışılmış kalıpların dışına çıkarak denemeye devam ediyor. Filmin tasarım hâlinden bahsetmişken, "Öldüren Kelimeler"in aynı ekip tarafından eş zamanlı olarak bir radyo oyununa da dönüştürüldüğü bilgisini eklememizde fayda var.

Diğer yandan bu gibi tasarım veya bir fikir üzerine kurulu filmlerin temel handikaplarından bazılarını da taşıyor "Öldüren Kelimeler". Zekice ve çarpıcı olan 'dil üzerinden yayılan virüs' fikri bir noktadan sonra miadını dolduruyor. Başka bir deyişle, film baştan sona aynı yoğunlukta bir zihin egzersizi vaat edemiyor seyircisine. Öte yandan, zamanlamasının son derece yerinde olması, baştan sona gergin bir atmosferi sınırlı bütçesine (1,5 milyon dolar) ve az sayıda karaktere rağmen korumayı becermesi McDonald'ın takdire layık bir yönetmenlik sergilediğini gösteriyor. Dolayısıyla "Öldüren Kelimeler" örnek aldığı Romero filmlerinin yanına konulacak bir başyapıta dönüşmüyor belki ama dikkate değer ve özgün olduğu şüphesiz. Sadece aksiyon ve şiddete yoğunlaşmayan, satır aralarında elle tutulur bir şeyler de söyleyen korku filmlerine hasret kalan seyirciler şimdilik beklentilerini McDonald'ın bu ilginç denemesiyle giderebilirler başka bir deyişle. Unutmadan eklemekte fayda var, vizyonda değilse bile, festival gösterimlerinde etrafında belirli bir hayran kitlesi toplamayı başaran "Öldüren Kelimeler"in devam filmi "Pontypool Changes" da 2010 yılında seyirci karşısına çıkacak. Kadro şimdilik resmi olarak açıklanmış değil, dolayısıyla Burgess ve McDonald'ın bu devam filmiyle ilişkilerinin ne düzeyde olduğunu henüz bilmiyoruz. Fakat madem bir seriye dönüşme ihtimali de var, bu ilginç zombi filmini en azından türün meraklıları kaçırmamalı diye düşünüyoruz. ■

"SİZE BABA DİYEBİLİR MİYİM?"

Kötülük bazen hiç umulmadık şekillerde ortaya çıkabilir! Evlat edinilmiş yetenekli ve akıllı bir kız çocuğundan ne zarar gelebilir ki? İspanyol yönetmen Jaume Collet-Serra, şeytani davranışlı çocukların saçtığı dehşeti yeni bir açıdan ele almayı deniyor. Vera Farmiga, Peter Sarsgaard ve taze yetenek Isabelle Fuhrman'ın rol aldığı "EVDEKİ DÜŞMAN" (Orphan), şaşırtıcı, sürprizli, tüyler ürperten bir gerilim.

EBRU ÇELİKTUĞ

Paris Hilton'ın rol gereği feci şekilde can verdiği ve kendisine sinir olanların bolca keyif aldığı "Mumya Evi"nin ardından bir kez daha bir korku filmiyle karşımıza çıkan İspanyol asıllı yönetmen Jaume Collet-Serra, bu kez daha iddialı gözüküyor. Öncelikle yapımcıların arasında Joel Silver, Leonardo DiCaprio ve Robert Downey Jr'ın eşi Susan Downey gibi deneyimli ve iş yapacak yapımların kokusunu hemen alan isimler var. Alex Mace'in 10 sayfalık taslağını geliştirerek sürprizli sonuyla seyirciyi son ana kadar istim üstünde tutmayı başaran senaryonun arkasındaki isimse David Leslie Johnson. Kendisi uzun süre, Stephen King uyarlamalarıyla adını duyduğumuz, bol Oscar adaylı "Yeşil Yol/Green Mile" ve "Esaretin Bedeli/The Shawshank Redemption"ın yönetmeni (en son "Öldüren Sis/The Mist" ile sinemalarımıza uğrayan) Frank Darabont'un asistanlığını yapmıştı. Korku türüne oldukça aşina bir isim yani. Johnson'ın çıkış noktası büyük ölçüde 1956 yapımı Mervyn LeRoy imzalı "The Bad Seed" olmuş: "'The Bad Seed'in tüm 'kötü çocuk' filmlerinin ana modeli olduğunu düşünüyorum. Bu bir gerçek ve bunun üzerine çıkabilmek için şöyle bir yol izledim: 'Evdeki Düşman', 'The Bad Seed'e benzeyecekti, diğer 'kötü çocuk' filmlerine benzer bir yapısı olacaktı, seyirciye daha önce böyle bir şey seyrettiği hissini yaşatacaktı. Ama öyle bir sürpriz içerecekti ki, bir anda seyircinin kafasındaki her şey alt üst olacak ve böylece ortaya tamamen farklı bir film çıkacaktı!"

"Evdeki Düşman", sorunlu bir aileye evlatlık olarak giden çok daha sorunlu bir kız çocuğunun yarattığı terörü konu alıyor. Evlilikleri çoktan karaya oturmuş olan Kate (Vera Farmiga) ve John (Peter Sarsgaard), ölü doğan bebeklerinin acısıyla bir kez daha sarsılıyor. Çareyi, yaş olarak oğulları Daniel ve küçük kızları Max'in arasında olan dokuz yaşındaki Esther'i evlat edinmekte buluyorlar. Yetimhaneye gittiklerinde, tatlı tatlı şarkı söyleyen ve çok güzel bir resim yapmakta olan Esther, çizdiği bu ilk imajıyla öncelikle John'u adeta büyülüyor ve gönülden fethediyor. Esther'in entelektüel zekasından ve yeteneğinden Kate de etkileniyor tabii. Üstelik Esther, daha önce kendisini evlat edinen aileyi yangında kaybettiği ve zar zor hayatta kalmayı başardığı için ayrı bir sempati uyandırıyor çevresinde. Ama yeni yuvasına gelişinden kısa süre sonra bazı tatsız olaylar hatta ölümler yaşanmaya başlayınca, Esther'in hiç de göründüğü kadar masum ve sevimli olmadığını görüyoruz. Bunu ailede ilk fark eden ise, alkol problemi nedeniyle pek de ciddiye alınmayan ve neredeyse Esther konusunda paranoyak düşünceler beslediği için tedavi altına alınacak kadar sözüne inanılmayan Kate oluyor. Kate, aslında yetenekli bir müzisyen ama ailesi için kariyerinden vazgeçmiş. John'ın gözünde; kulakları duymayan kızları Max'in başına gelen kazadan, o esnada içkili olmasa kazayı engelleyebilecek olan Kate sorumlu. Bu noktada, gerçeği gördüğü halde kendisine bir türlü inanılmayan kahraman ve bu sayede esas kötünün her seferinde aklandığı bir mücadele devreye giriyor. Karşımıza çok sık çıkan bir şablon bu kuşkusuz; ama başta yönetmen Collet-Serra olmak üzere, yapımcılar ve oyuncular, finaldeki sürprizle filmin pek çok benzerinden ayrıldığını ve başarısının da burada yattığını söylüyorlar. Tecrübeli yapımcı Joel Silver filmle ilgili olarak "Sanırım böyle bir kötü karakteri seyretmek oldukça ilginç. Gerçek hayatta görmek istemezsiniz, ama bir filmde izlemek eğlenceli. Hiçbir şeyin durduramadığı, küçük bir kız görünümündeki bir psikopat söz konusu!" diyor. Collet-Serra ise "Esther eve geldikten kısa süre sonra göründüğü gibi masum olmadığını anlıyoruz. Bir filmde kötü şeyler yapan kötü bir çocuk varsa, bir korku filminden bekleyeceğinizden daha fazla kurnazlık söz konusudur! Küçük şeyler olmaya başlar, evin içinde bir düşmanla yaşadığınızı fark ettiğinizdeyse, bu küçük kız durumu kendi lehine çevirmeye başlamıştır bile!" diye ekliyor. Collet-Serra, türün diğer filmlerinden ilham almaya çalışmamış, senaryoyu o kadar beğenmiş ki, onun orijinalliğine bağlı kalmaya gayret etmiş: "Benim için enteresan olan kişi Kate'ti, çünkü film onun bakış açısından ele alınıyor ve aile bölünürken onun nasıl hissettiği ön planda anlatılıyor. Her şeyin sebebi o küçük kız ama böyle tatlı bir kızı nasıl suçlayabilirsiniz ki? Filmin en başında korku filmlerinin bir alt janrı olan 'kötü çocuk'lu filmlerdeki klişelere yer verdiğimin farkındayım. Seyircinin beklediğini vermeyi, sonra da sürprizi ortaya koymayı tercih ettim."

Çok eskiden beri iyi arkadaş olan Peter Sarsgaard ve Vera Farmiga, projede birbirlerinin isminin geçtiğini duyar duymaz teklifi kabul etmişler. Vera Farmiga, 2007'de aynı tür bir korku filmi olan "Joshua"da da rol almıştı aslında. Yeni doğan kız kardeşine karşı yıkıcı bir kıskançlık duyan oğullarının yarattığı terörle mücadele eden karı koca rolünü Sam Rockwell ile paylaşmıştı. Benzer bir filmde daha rol almanın ne Farmiga'nın kariyerine ne de "Evdeki Düşman"a köstek olmayacağını düşünen yönetmen Collet-Serra: "İki film birbirinden yüzde yüz farklı. Vera'nın oynadığı karakter de öyle. 'Joshua'da ana karakter babaydı, buradaysa ana karakter anne. 'Joshua' da başarılıydı. Bu filmdeyse çok daha fazla şiddet var!" diyor.

Sarsgaard ve Farmiga korku filmlerini çok seviyorlar. Sarsgaard, favori filmlerinin "Kehanet/The Omen" ve "The Bad Seed" olduğunu söylüyor. Farmiga'nın favorileriyse Roman Polanski'nin "Tiksinti/Repulsion" ve "Rosemary'nin Bebeği/Rosemary's Baby" filmleri. Gerek senarist Johnson gerekse yönetmen Collet-Serra da, özellikle 1970'lerin korku filmlerine düşkünlüklerini her fırsatta belirtiyorlar. Johnson, yazdığı senaryonun insanlara Polanski filmlerini hatırlatmasından gurur duyduğunu söylerken, Collet-Serra: "Romanski'nin büyük bir hayranıyım" diyor. "Senaryoda onun filmlerini hatırlatan bir şeyler bulduğum için projeye dahil oldum diyebilirim. Karakterler çok iyi geliştirilmiş, özellikle geçmişlerinin filmdeki önemi büyük, çünkü daha sonra heHbüyük, çünkü daha

Esther (Isabelle Fuhrman) yeteneği ve olgunluğuyla Kate ve John'u adeta büyülüyor.

"ESTHER ÇOK KARMAŞIK BİRİ. BİR AN ÇOK TATLI VE MUTLU, BİR AN SONRA DELİREBİLİYOR, MUTSUZ VE ÖFKELİ OLABİLİYOR. KİMSE TARAFINDAN SEVİLMEDİĞİNİ HİSSEDİYOR."

sonra onların yakasını bırakmıyor. Polanski'nin hepimizin gündelik hayatında sahip olduğumuz korkuları ve içinde olduğumuz psikolojiyi keşfetme şekline de hayranlık duyuyorum. Bizi korkutan da tam olarak bu..."

Senaryoyu okuduktan sonra Esther'i oynama konusunda büyük bir istek duyan ve seçmelere giderken tıpkı filmde izleyeceğimiz gibi kurdeleler takıp eski moda giysiler giyerek büyükannesinin Rus aksanını kullanan Isabelle Fuhrman, şüphesiz filme damgasını vuruyor. Çeşitli makyaj müdahaleleriyle Esther'in karanlık geçmişini tutarlı kılacak bir görünüme kavuşan Fuhrman, daha senaryoyu okurken çok heyecanlandığını ve Esther'i oynamanın kendisi için gerçek bir meydan okuma olduğunu belirtiyor röportajlarda: "Esther çok karmaşık biri. Bir an çok tatlı ve mutlu, bir an sonra delirebiliyor, mutsuz ve öfkeli olabiliyor. Kimse tarafından sevilmediğini hissediyor. Dünyadaki her şeyin kendi aleyhinde olduğunu düşünen küçük ve iyi bir kız çocuğu sanki. Kurban olduğunu düşünüyor. Onun bütün farklı yönlerini –utangaçlığını, tatlılığını, kötülüğünü, tuhaflığını ve çılgınlığını- bir kişide birleştirmeye ve kendimden de bir şeyler katmaya çalıştım. Eğer insanların aynı anda Esther'i hem sevmelerini hem de ondan nefret etmelerini sağlamışsam, işimi yaptım demektir!" Isabelle Fuhrman'ın diğer adayları sürpriz şekilde geride bırakmasıyla, Esther karakteri başlangıçta sarı kıvırcık saçlı, mavi gözlü olarak düşünülmüşken, Fuhrman'ın fiziki özelliklerine uygun olarak yeniden tasarlanmış. Filmdeki performansı, Natalie Portman'ın "Leon"daki ve Kirsten Dunst'ın "Vampirle Görüşme"deki performanslarıyla kıyaslanan Fuhrman'ın önümüzdeki tarihlerde MGM'nin "Kötü Ruh/Poltergeist"i yeniden ve sahne sahne aynen çekmeyi planladığı filmde rol alacağı da söylenmekte.

Öte yandan bir filmde bir çocuğu kötülük yaparken gösterirken dozunu ayarlamak, şüphesiz çok önemli bir nokta. Collet-Serra bu konuda: "Çocukların asla izlemelerine izin verilmeyecek bir filmde rol almaları yeterince garip bir durum zaten! Aslında bir korku filmi çekmek eğlenceli ve zararsız bir süreç. Hiç de sarsıcı ve yaralayıcı değil, üstelik çocuklar çok eğleniyor, onlar için Cadılar Bayramı gibi bir şey!" diyor. Senarist Johnson ise bu konuda şunları söylüyor: "'The Bad Seed' çekildiğinde de konu tabuydu. Çocukların korkunç gösterilmesi meselesi yani.... Çünkü çok içgüdüsel bir şekilde çocukları koruma ihtiyacı duyarız. Ve bunu tersine çevirdiğinizde, yani çocuğu kötü bir karaktere dönüştürdüğünüzde, kutsal bir şeye saldırmış olursunuz. Onlar masumiyeti temsil ederler çünkü. Başka bir açıdan –ki bunun doğru olup olmadığını bilmiyorum- çocuklar bizim ölümlü oluşumuzu da hatırlatırlar hep. Sonuçta çocuğunuz size benzer, büyür ve sizin gibi davranır ve sonra da sizin yerinizi alır. Bilemiyorum ama belki de korkunun bir alt türü olarak ısrarla karşımıza çıkmasının sebeplerinden biri de budur."

"Evdeki Düşman", evlatlık alınan bir kız çocuğunun yarattığı terörü konu ettiğinden dolayı tepki gördü ve yapımcılar, "Evlatlık alınan bir çocuğu kendi çocuğun gibi sevmek zor olmalı" ve "Sanırım annecik beni çok sevmiyor" gibi fragmanlarda geçen bazı replikleri çıkarmak zorunda kaldı. Türün meraklılarının ilgisiz kalmayacağını düşündüğümüz, genel olarak olumlu eleştiriler alan "Evdeki Düşman", özellikle Esther'i canlandıran Isabelle Fuhrman'ın şaşırtıcı incelikler taşıyan oyunculuğuyla akılda kalacağa benziyor. ■

Rahibe Abigail'i "Bağdat Cafe" ile hafızalarımıza yerleşen CCH Pounder canlandırıyor.

KÖTÜ TOHUMLAR

Şeytan/The Exorcist (1973)

Bütün zamanların en ürpertici korku filmi denince akla şüphesiz William Friedkin'in başyapıtı "Şeytan" geliyor. 1949 yılında Washington D.C.'de yaşanmış gerçek bir olaydan hareketle William Blatty'nin kaleme aldığı çok satandan uyarlanan filmde henüz 12 yaşındaki Linda Blair'in canlandırdığı Regan'ın vücuduna giren ve bir türlü çıkmak bilmeyen şeytanın kovulma sahnelerini hafızalardan silmek pek mümkün değil! Linda Blair'in, başının 180 derece döndüğü ve yeşil şeyler kustuğu sahneleri daha sonra -kaçınılmaz olarak- skeçlere malzeme olsa da, kesilmiş sahneleriyle gösterime giren versiyonu bile yıllar sonra etkisini devam ettirmişti. 10 dalda Oscar adaylığına (iki tanesini kazandı) sahip film, küçük bir kızı zapt eden kötülükle, iyiliğin savaşının müthiş bir sembolü olarak -ve tabii Mike Oldfield'ın unutulmaz müziğiyle- sinema tarihinde özel bir yere sahip.

Linda Blair: 1959 doğumlu Blair, 1977'de "Şeytan"ın devam filmi "Şeytan 2: Aykırı"da rol aldı, ama daha sonra kayda değer bir oyunculuk kariyeri kotaramadı. Alkol ve uyuşturucu sorunlarıyla boğuştu, son yıllardaysa hayvan haklarıyla ilgili çalışmalarda bulunuyor.

Kehanet/The Omen (1976)

1970'lerde satanizme olan merak malum. Özellikle 1968'de Roman Polanski'nin çektiği "Rosemary'nin Bebeği" ve "Şeytan" ile doruğa ulaşan bu eğilime İngiliz sinemasından Richard Donner "Kehanet" ile katkıda bulundu. Gregory Peck ve Lee Remick'in başrolleri paylaştığı filmde geleceğin ABD başkanı olarak dünyayı felakete sürükleyecek Damien rolünde Harvey Stephens sevimli görünüşünün tersine çevresine bolca kötülük saçtı, önüne çıkan her engeli acımasızca ortadan kaldırdı. İsa karşıtlarınca, şeytanın oğlu Damien'in ABD'li parlak diplomatın ölü doğan oğlunun yerine geçmesi planlanmıştı. David Seltzer'in çok satan romanından uyarlanan film Jerry Goldsmith'in müziğiyle Oscar kazandı ve devam filmlerinin yanı sıra 2006'da bir kez daha çevrildi.

Harvey Stephens: 1970 doğumlu oyuncu, evli ve bir çocuk sahibi olarak sinemanın dışında bir hayat sürüyor. 2005 tarihli, "Kehanet'in Laneti" adlı bir belgeselde, film çekilirken meydana gelen tuhaf olaylarla ilgili olarak 1996'da verdiği bir röportaj yer alıyor.

The Bad Seed (1956)

Mervyn LeRoy'un yönettiği bu edebiyat uyarlaması, dört Oscar adaylığıyla türünün en başarılı, öncü ve kült filmlerinden biri. (Nick Cave'in ünlü grubu "Bad Seeds" de adını oyundan alıyor). Bu kez içine kötü ruh ya da şeytan girmiş bir çocuk değil, basbayağı bir psikopat sözkonusu! Bilinçsizce, canı istediğinde ya da istediği herhangi bir şeyi elde edemediğinde öldürmekten çekinmeyen sarı saçlı mavi gözlü, cin gibi sevimli Rhoda'nın (Patty McCormack) yaptıklarının farkına varan tek kişi olan annesi Christine (Nancy Kelly) bu tuhaf durumla yaşamaya alışamayacaktır tabii ki! Broadway'de de sahnelenen oyun oldukça ses getirmişti. Ülkemizde de Lale ve Alev Oraloğlu'nun rol aldığı, Nevzat Pesen'in çektiği "Kötü Tohum" adlı filmle perdeye aktarıldı. "Anneciğim, anneciğim, sana bir kucak dolusu öpücük versem, bana ne verirsin?" repliğini unutmak mümkün mü?

Patty McCormack: "The Bad Seed" ile en iyi yardımcı kadın oyuncu adayı olan 1945 doğumlu oyuncu, kariyerine televizyon ağırlıklı yapımlarda yer alarak devam ediyor.

Alev Oraloğlu: 1954 doğumlu oyuncu, "Kötü Tohum"da rol aldığında henüz dokuz yaşındaydı. Şehir tiyatrosunda ve TV dizilerinde oyunculuğunu sürdürüyor.

Halka/Ringu (1998)

Japon yazar Koji Suzuki'nin dört kitaptan oluşan serisinden fazlasıyla değiştirilerek sinemaya Hideo Nakata tarafından aktarılan ve sonra Hollywood'un da ilgisine mazhar olan "Halka"da bir video kasette seyrettikleri tuhaf görüntülerin ardından bir hafta sonra öleceklerine dair telefon alan kurbanlar, yüzlerinde cin çarpmış gibi bir ifadeyle kalp krizinden hayatlarını kaybediyorlardı. Bu lanetli kasette gördükleri Samara adlı (Japon versiyonunda Sadako) bir genç kızın bilinçaltından fırlamış imgelerdi aslında. Nakata'nın "Halka"sında Sadako'yu canlandıran Rie Inou, Kabuki tiyatrosunda öğrenciydi ve abartılı kasılma ve titremelerle Sadako'nun rahatsız edici ve korkutucu vücut hareketlerini ortaya koymuştu.

Rie Inou: 1967 doğumlu oyuncu, "Halka"nın devam filminde de rol aldıktan sonra sinemada başka bir filmde rol almadı.

Daveigh Chase: 1990 doğumlu genç oyuncu, ABD versiyonunda canlandırdığı Samara'yı oynamadan önce "Lilo ve Stiç"te Lilo'ya sesini vermişti. "Halka"nın sonrasında televizyon ve sinemada kariyerini sürdürmeye devam ediyor.

Lanetliler Kasabası/The Village of the Damned, 1960

Gözlerinden tuhaf bir ışık çıkan, kasabadaki insanlara her şeyi yaptırabilen bu tuhaf çocuklar da nereden çıktı? Bir gün, Midwich kasabasında ikamet eden herkes bilincini yitirip uyudu ve o günden sonra kasabadaki doğurabilecek yaştaki tüm kadınlar hamile kalıp aynı tarihte doğum yaptılar. Beyaz tenli, beyaz saçlı bu çocuklar hızla büyüdüler. Telepatiyle anlaşıyorlardı; biri bir şey öğrendiğinde diğerleri de hemen o bilgiye sahip oluyordu. Başka ülkelerde de benzer şekilde dünyaya gelen çocuklar vardı; bir kısmı yaşayamamış, bir kısmı özel eğitime tabi tutulmuş, bazılarıysa anneleriyle birlikte öldürülmüştü. Kasabanın yerlilerinden Gordon Zellaby (George Sanders), düşünce gücünü kullanarak bu çocuklara karşı direnebilecek miydi? Alman yönetmen Wolf Rilla'nın kültleşen filminin dört yıl sonra devamı da çekildi: "Children of the Damned". Çocukların gerçek hayattaki akıbetlerine gelince... Birkaç tanesi dışında hiçbirinin sinemayla ilgisi olmadı!

İyi Evlat/The Good Son (1993)

Sarı saçları ve renkli gözleriyle masum ve sevimli bir meleği andıran Macaulay Culkin, 13 yaşında psikopat ruhlu Henry'yi canlandırdığı "İyi Evlat"ta, akranı Elijah Wood'a kök söktürmüştü! Ian McEwan'ın romanından uyarlanan filmde, annesini kaybeden Mark (Elijah Wood) babasının iş gezisine çıkması nedeniyle amcasının yanına gidince kuzeni Henry'nin (Macaulay Culkin) sevimli görüntüsünün altında nasıl bir psikopat saklıdığını yavaş yavaş fark ediyordu. Ama Henry ile ilgili bildiği gerçekleri dile getirdiğinde Henry hep bir şekilde haklı, Mark ise suçlu duruma geçiyordu!

Macaulay Culkin: Shirley Temple'den sonra gelmiş geçmiş en başarılı çocuk yıldız olarak anılan Culkin, çocukluğunun parlak günlerini daha ileriki yaşlarında yakalayamadı. 1980 doğumlu oyuncu, aralıklarla, pek de ses getirmeyen projelerde yer almaya devam ediyor.

TÜRK SİNEMASI İFTİHARLA TAKDİM EDER!

Her sezon başlangıcında yaptığımız gibi setleri ve projeleri gözden geçirdik ve yerli sinemadaki son durumun ayrıntılı bir haritasını çıkarmaya çalıştık yine. Bu ay başlayan yeni sezonda, dile kolay, 50'yi aşkın Türk filminin seyirciyle buluşması bekleniyor. Sinemamızdaki üretim patlaması sevindirici elbette ama son yıllardaki hızlı gelişmenin bazı sorunları da beraberinde getireceğini tahmin etmek zor değil. Örneğin bu yıl, Eylül - Mart ayları arasına sıkışmış görünen gösterim tarihleri dağıtım konusunda bazı sıkıntıların yaşanabileceğinin işaretlerini veriyor. Çözüm konusunda tartışmalar başladı bile. Hedefse, Türk filmlerinin gösterimini bütün bir yıla yayabilmek.

OLKAN ÖZYURT / olkanozyurt@gmail.com

YAHŞİ BATI

Yönetmen: Ömer Faruk Sorak
Oyuncular: Cem Yılmaz, Özan Güven, Demet Evgar, Zafer Algöz, Özkan Uğur, Dilek Çelebi, Ferdi Sancar, Cansu Dere, Mazlum Çimen, Tuncay Özinel, Uğur Polat, Süleyman Turan ve Yılmaz Köksal
Gösterim tarihi: Ocak 2010

Spagetti western olur da Anadolu western olmaz mı? Hayal gücü konusunda sınır tanımayan sinemacılarımız western filmlerinin yoğun ilgi gördüğü yıllarda 'Ne var ki, biz de çekeriz' cesaretiyle yola çıkmış, bugün garip bir tebessümle andığımız onlarca 'kovboy' filmi çekerek furyaya dâhil olmuşlardı. Elbette senaryolar taklitti, kostümler ve dekorlarsa derme çatma... Yine de oyuncular (Ayhan Işık, Tamer Yiğit, Yılmaz Güney, Cüneyt Arkın) silah çekme, ata binme

Cem Yılmaz ve Ozan Güven bir kez daha beraberler. Demet Evgar ise ekibe yeni katılanlardan.

Yönetmen Ömer Faruk Sorak.

Uğur Polat ve Zafer Algöz.

konusunda Clint Eastwood ile yarışabilirlerdi! Hani Cem Yılmaz olmasa aklımıza tekrar gelmeyecekti Anadolu western. Yıl 2009, İstanbul Kemerburgaz'da kurulan sette Anadolu western'in en fiyakalı filmi "Yahşi Batı" çekiliyor.

Malum Yılmaz'ın Tarantinovari bir hâli var. Sinema tarihimizde çıktığı kişisel yolculuktan yanında hep bir şeylerle geri dönüyor, mesela "Turist Ömer Uzay Yolunda" - "G.O.R.A." ilişkisinde olduğu gibi. Şimdi de 60-70'li yıllarda çekilen Anadolu western filmleri ona ilham vermişe benziyorlar.

"Yahşi Batı"nın hikâyesini, Yılmaz'ın nasıl bir filmle karşımıza çıkacağını kestirmek şimdilik zor, çünkü projenin detayları henüz basına yansımadı. Birtakım demeçler dışında filmle ilgili ulaşılabilen fazla bir bilgi yok. Yılmaz vaktiyle, "'Yahşi Batı' deyince akla, western filmlerine gönderme olacak gibi bir şey geliyor. Bu gönderme kalıbını da çok sevmemekle beraber akla gelen şey bu. Ama amacım "bir kovboy filmi" çekmek değil. Hikâye 1850, 60 ve 70'lerde Amerika'da geçtiği için, ayrıca iki Türk'ün, iki Osmanlı'nın başına gelen bir macera olduğu için adı 'Yahşi Batı' oldu. Çok fantastik değil ama eğlenceli." demişti. Filmle ilgili olarak, "western filmlerini ti'ye alacak" türü bir takım söylentiler çıktı, ancak bunların ne kadarı doğru çıkar bilinmez. Bildiğimiz, filmin 1880'de dönemin padişahı tarafından bir emaneti teslim etmek üzere ABD'ye gönderilen Teşkilat-ı Mahsusa üyeleri Lemi Bey ve Aziz Bey'in Vahşi Batı'da yaşadıkları üzerine kurulu olduğu. Bizimkiler soyulup don paça ortada kalınca işler değişiyor. Kurallarını bilmedikleri bir dünyada dımdızlak ortada kalmak, serde delikanlılık da olduğu için pek dokunuyor. Yenilmeyi, kaybetmeyi kaldıramıyorlar. Bir de vatan toprağına dönmek zorundalar. İkili önce bu Vahşi Batı denen dünyanın kodlarını çözmeye başlıyor, sonra da oyunu kurallarına

Cansu Dere ve Özkan Uğur.

göre oynayarak hem hayatta kalmaya, hem de memlekete dönmeye çalışıyor.

Yılmaz "Yahşi Batı"da yönetmen koltuğunda oturmuyor, bu sefer senarist, oyuncu ve yapımcı olarak projenin içinde. Yönetmen ise "G.O.R.A."da da birlikte çalıştığı Ömer Faruk Sorak. Oyuncu kadrosundaysa yine tanıdık isimler var. "G.O.R.A." ve "A.R.O.G."ta birlikte rol aldığı Ozan Güven, Özkan Uğur ve Zafer Algöz yine Yılmaz'a eşlik ediyorlar. Ekibe yeni katılan isim ise Demet Evgar. Uğur Polat veya Cansu Dere gibi isimler de "Yahşi Batı"nın western kasabasında göreceğimiz oyuncular arasındalar. Yeşilçam aktörleri Yılmaz Köksal ve Süleyman Turan ise kadronun sürprizleri.

Çekimleri Temmuz ayında başlayan filmin 6,5 haftada tamamlanması planlanıyor. Film için Kemerburgaz'da inşa edilen kasabada kiliseden bara, cenaze levazımatçısından şerif bürosuna kadar western filmlerinin vazgeçilmez mekânları kuruldu. Çekimleri son sürat devam eden filmin setinden şimdilik hem iyi hem de kötü haberler geldi. Seyis Ramazan Eser'in sette hayatını kaybetmesi tahmin edileceği gibi ekibin moralini bozdu. Fakat bu acıyı içlerine bastırıp çalışmalarını sürdürüyorlar. "A.R.O.G."ta çalışanlara şahane bir set ortamı sunan Yılmaz, bu sefer de çıtayı düşürmüyor. Kemerburgaz'daki setten gelen fotoğrafları görünce sanat yönetimi ve kostüm tasarımı açısından da iddialı bir filmle karşılaşacağımız anlaşılıyor. "Yahşi Batı"nın kostümleri "A.R.O.G."ta olduğu gibi Gülümser Gültunca'ya emanet edilmiş. Sanat yönetmeni ise "A.R.O.G."ta ne kadar başarılı olduğunu gördüğümüz Hakan Yarkın. Hikâye Cem Yılmaz'a ait olduğu için Gültunca ve Yarkın, filmin dünyasını Yılmaz'la işbirliği içerisinde yaratmışlar. Fida Film ile CMYLMZ Fikirsanat'ın işbirliğiyle hayata geçirilen film, sezonun en merak uyandıran yapımlarından birisi. Şimdilik fotoğraflarıyla yetinmek zorundayız ama filmin teaser'ı yakın zamanda sinemalara düşecek. ■

"Yahşi Batı" sanat yönetimiyle de iddalı bir proje.

Zeki Demirkubuz'un uzun zamandır merakla beklenen yeni filmi "Kıskanmak"ta kadın karakterleri Nergis Öztürk ve Berrak Tüzünataç canlandırıyorlar.

KISKANMAK

Yönetmen: Zeki Demirkubuz
Oyuncular: Serhat Tutumluer, Berrak Tüzünataç, Nergis Öztürk, Bora Cengiz, Hatice Aslan
Gösterim tarihi: 6 Kasım 2009

"Kader"den sonra "Kor" adlı bir filme başlayan ve birkaç günlük çekimden sonra projeyi iptal edip rafa kaldıran Zeki Demirkubuz, "Kıskanmak"la ilk defa bir dönem filmine imza atıyor.Nahid Sırrı Örik'in, değerinin biraz geç anlaşıldığını söyleyebileceğimiz romanını sinemaya uyarlayan Demirkubuz, filminde 1930'lar Türkiyesi'nden bir kesit sunacak ve güzelliği 'çirkin' bir kadının gözüyle sorgulayacak. Yönetmen, kitabı 90'ların başında okumuş ve o dönem bir şeyler yapmak istemiş ancak araya başka projeler girmiş. Hayatta anlaşılmaya muhtaç insanlara daha özenli baktığını söyleyen Demirkubuz, "Kitabın kahramanı Seniha da daha çok anlaşılması gereken bir insan, çünkü çirkin, kurumuş, fiziksel olarak güzel olan diğer insanların bütün özlemlerine sahip ama bunları yaşayabilmesinin koşulları yok. Burada bir trajedi var ve bu da beni daha çok ilgilendiriyor" diyor. Sezonun en merak edilen yerli filmlerinden biri olan "Kıskanmak"ın çekimleri Zonguldak, Safranbolu ve İstanbul'da gerçekleştirildi. Kurgusu da tamamlanan filmin ilk gösterimi Antalya Film Festivali'nde yapılacak muhtemelen.

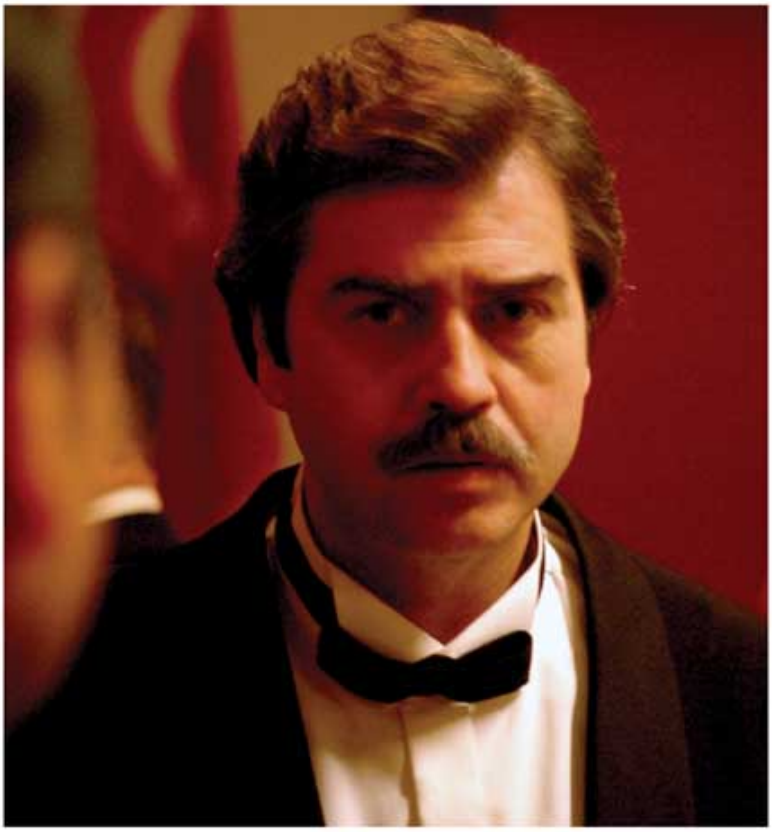

Yönetmen: Çağan Irmak
Oyuncular: Erdem Akakçe, Meral Çetinkaya, Derya Alabora, Rıza Akın, Durul Bazan
Gösterim tarihi: 2 Ekim 2009

Çağan Irmak, önceki filmlerinde de değindiği anne-oğul ilişkisini yeni filmi "Karanlıktakiler"de enine boyuna masaya yatırıyor. Psikolojik sorunları olan annesi Gülseren (Meral Çetinkaya) ile birlikte yaşamak zorunda kalan ve bir kadına âşık olan 30'lu yaşlarındaki Egemen'in (Erdem Akakçe) hikayesini anlatıyor bu kez yönetmen. Irmak'ın sessiz sedasız Kuzguncuk'ta çektiği filmin dünya prömiyeri Montreal Film Festivali'nde gerçekleşti. Yönetmen "Karanlıktakiler" için, "Bu sefer kara komedi çekiyorum. Çok değişik olacak. Kendi kendimle dalga geçtiğim bir film bu. Kendimle derken, mesleki ve kişisel olarak, hepsiyle dalga geçiyorum. Hepsi var," şeklinde bir açıklama yapmıştı. İyi bir hikâye anlatıcısı olan ve özellikle son filmi "Issız Adam" ile kadın seyircilerin gönlünü çalmayı başaran Çağan Irmak, merakımızı çok değil bir ay sonra dindirecek.

GÖSTERİME HAZIR FİLMLER

DİĞERLERİ

ACI
Cemal Şan'ın bu sezon için tamamladığı iki filmden biri olan "Acı", Erzincan'ın bir dağ köyünde çekildi. Bir dede ile torunu arasındaki ilişkiyi anlatan ve 2 Ekim'de vizyona girecek olan filmde Nesrin Cavadzade ile Erol Demiröz başrolleri paylaşıyorlar.

KAMPÜSTE ÇIPLAK AYAKLAR
Oyuncu Cansel Elçin'in kamera arkasına geçip yönetmen koltuğuna oturduğu filmde İstanbul'da okumaya gelen Hintli bir genç kızın arkadaşlarıyla yaşadıkları anlatılıyor. Ezgi Asaroğlu, Damla Sönmez, Türkü Hazer ve Cansel Elçin'in oynadıkları film 2 Ekim'de vizyonda.

UZAK İHTİMAL
Bir rahibe adayı ile İstanbul'a atanan müezzinin yakınlaşmasını konu eden "Uzak İhtimal" şimdiye kadar festivallerde aldığı ödüllerle adını duyurdu. Mahmut Fazıl Coşkun'un yönettiği ve Nadir Sarıbacak ile Görkem Yeltan'ın başrollerinde oldukları film 9 Ekim'de seyirciyle buluşacak.

MAZİ YARASI
Ani bir ölümle aramızdan ayrılan yönetmen Ersin Pertan'ın son filmi. Nilüfer Açıkalın, Erkan Taşdöğen, Mehmet Çepiç, Algı Eke, Alp Tuğhan Taş, Barbaros Alkan, Hilal Çelenk, Murat Yener Yıldırım'ın rol aldıkları "Mazi Yarası", aldatma, terk edilme, intikam, masumiyet, pişmanlık ve bağışlama temalarıyla örülü bir aşk hikâyesini konu ediyor. Filmin vizyon tarihiyse 9 Ekim.

NEFES
Güneydoğu'daki Karabal tepesinde, 2635 metrede konuşlanmış röle istasyonunu korumakla görevli 40 kişilik bir timin öyküsünü anlatan filmin çekimlerinin tamamlandığı söyleniyor. Levent Semerci'nin yönettiği, vizyon tarihi sürekli değişen filmin 16 Ekim'de seyirciyle buluşacağı duyuruldu.

İKİ DİL BİR BAVUL
Orhan Eskiköy ile Özgür Doğan'ın beraber yönettikleri "İki Dil Bir Bavul" yılın sürprizlerinden. Adana'da Yılmaz Güney Özel Ödülü kazanan filmde bir Kürt köyüne atanan sınıf öğretmeninin Kürt çocuklara Türkçe öğretme serüveni anlatılıyor. Film 23 Ekim'de vizyonda.

MELEKLER VE KUMARBAZLAR
Yönetmen Ertekin Akpınar, Adapazarı'nda çektiği "Melekler ve Kumarbazlar"ı "erkeklerin dünyasını anlatan sert bir taşra filmi" olarak tanımlıyor. Cem Davran, Bülent Şakrak, Kutay Köktürk, Nail Kırmızıgül, Hakan Meriçliler ve Macit Sonkan'ın rol aldıkları film 23 Ekim'de seyirciyle buluşacak.

KOLPAÇİNO
Atıl İnaç'ın yönettiği ve Şafak Sezer'in başrol oynadığı "Kolpaçino" bir mafya komedisi olma iddiasında. Çekimleri İstanbul'da gerçekleşen filmin senaryosunu Leman çizerlerinden Kaan Ertem ve Suat Özkan ile Şafak Sezer yazmış. Filmde Sezer'e, Hakan Ural ile Aydemir Akbaş eşlik ediyorlar. Film 30 Ekim'de vizyonda.

KONAK
Safranbolu'ya giderken arabaları bozulan, sonra da sığındıkları konakta ürkütücü olaylar yaşayan altı gencin öyküsü... Sezonun korku filmlerinden olan "Konak"ın çekimleri tamamlandı. Cem Akyoldaş'ın yönettiği filmde Almeda Abazi, Kerem Fırtına, Sevil Uçar, Paşhan Yılmazel, Damla Debre oynuyor. 30 Ekim'de vizyonda.

İNCİR ÇEKİRDEĞİ
Selda Çiçek ilk uzun metraj denemesinde Mardin'i mesken tutuyor ve mayına basarak hayatını yitiren bir genç ile ablasının yaşadıklarına odaklanıyor. Çekimleri geçen yıl yapılan filmde Özgü Namal, Derya Durmaz, Barış Çakmak, Turgay Tanülkü ve Sevinç Erol oynuyorlar. Film 6 Kasım'da vizyonda.

BEŞ ŞEHİR
"Polis" ile iyi bir çıkış yapan ama "Güneşin Oğlu" ile hayal kırıklığı yaratan yönetmen Onur Ünlü, yeni filmi "Beş Şehir"de bir polis, bir tezgâhtar, bir öğretmen, bir seyyar satıcı ve 11 yaşında bir çocuğun yaşamla, ölümle ve aşkla iç içe geçen hikâyesini anlatıyor. Bülent Emin Yarar, Şebnem Sönmez, Beste Bereket, Tansu Biçer, Ahmet Rıfat Şungar ve Ege Tanman başrolde. Film 13 Kasım'ta vizyonda.

KARA KÖPEKLER HAVLARKEN
Kısa filmleriyle tanınan Mehmet Bahadır Er, ilk uzun metraj filminde iki varoş delikanlısı Selim ve Çaça'nın şehrin kanunsuzları arasından sıyrılarak yaptıkları sınıf atlama mücadelesini anlatıyor. Filmde Cemal Toktaş, Volga Sorgu ve Erkan Can rol alıyorlar. "Kara Köpekler Havlarken"in sonbaharda vizyona girmesi planlanıyor.

ABİMM!
Şafak Bal'ın yönettiği, Mustafa Üstündağ, Levent Üzümcü, Rüçhan Çalışkur, Haldun Boysan ve Selen Seyven'in oynadığı filmin çekimleri tamamlandı. Hem hüzün hem komedi içeren bir aile dramının anlatıldığı film 4 Aralık'ta vizyonda.

ADINI SEN KOY
Yazar Tuna Kiremitçi bu yıl sinemaya transfer oluyor. Çekimleri Eskişehir'de gerçekleşen, bir aşk hikâyesinin anlatıldığı filmde Melis Birkan, Cemal Toktaş, Ahmet Mümtaz Taylan rol alıyor. Film 4 Aralık'ta vizyonda.

ORADA
Bir ilk film... Hakkı Kurtuluş ve Melik Saraçoğlu'nun birlikte yönettiği "Orada", bir aile dramını anlatıyor. Büyükada'da çekilen filmde Dolunay Soysert, Sinan Tuzcu, Erol Günaydın, Füsun Erbulak ve Bahtiyar Engin rol alıyorlar. 25 Aralık'ta vizyonda.

KOSMOS

Yönetmen: Reha Erdem
Oyuncular: Sermet Yeşil, Türkü Turan, Hakan Altuntaş
Gösterim tarihi: Belli değil

Kalburüstü filmleriyle son dönem Türk sinemasının öne çıkan yönetmenlerinden Reha Erdem, "Hayat Var"ın gösterime girdiği kış aylarında yeni projesi "Kosmos"un çekimlerini yapıyordu. Gezici Festival için geçen yıl Kars'a gelen Erdem, şehrin atmosferinin kendisini etkilemesi üzerine çekimleri burada yapmaya karar vermişti. Filmleriyle ilgili az ve öz konuşan Erdem, "Kosmos"da mucizeler yaratan bir hırsızın öyküsünü anlatacağını söylüyor. Hırsızı da "Kaç Para Kaç" filminde çırak olarak izlediğimiz Sermet Yeşil oynuyor. Eksi 30 derecede bile çekim yapan yönetmen, doğa şartlarının zorluğuna rağmen Kars'ta çalışmış olmaktan memnun. Erdem'e göre Kars doğal bir film platosu ve "Kosmos"un atmosferine sinen masal havası Kars'ta doğal olarak mevcut.

KÖPRÜDEKİLER

Yönetmen: Aslı Özge
Oyuncular: Cemile İlker, Umut İlker, Fikret Portakal, Murat Tokgöz
Gösterim tarihi: 16 Ekim 2009

Yılın sürpriz filmlerinden biri olarak "Köprüdekiler" öne çıkıyor. İlk defa gösterildiği İstanbul Film Festivali'nde En İyi Film seçilen, Adana'da da aynı ödülü "11'e 10 Kala" ile paylaşan "Köprüdekiler" şu sıralar dünya turunda. Aslı Özge ikinci filminde bir seyyar çiçek satıcısı, bir dolmuş şoförü ve bir polisin hikâyesini belgeselvari bir anlatımla aktarıyor ve seyirciyi İstanbul'da 'altta' kalan insanların öyküsüne ortak ediyor. Filmini "yeniden sahnelenmiş, denetim altında bir belgesel" olarak tanımlayan Özge, aşırı milliyetçilikle ilgili kaygılarını da bir parantez açarak anlatıyor. Pek çok sinemacının da gözdesi olan "Köprüdekiler"in uluslararası alanda sivrileceğini tahmin etmek hiç zor değil.

PUS

Yönetmen: Tayfun Pirselimoğlu
Oyuncular: Ruhi Sarı, Mehmet Avcı ve Nurcan Ülger
Gösterim tarihi: Belli değil

Filmlerinde sıradan insanların hikâyeleri üzerinden vicdan, suç gibi meseleleri ele alan Tayfun Pirselimoğlu, bol ödüllü "Rıza"dan sonra çektiği "Pus"ta kamerasını İstanbul'un 'tekinsiz' semtlerinden Altınşehir'e çeviriyor. İlk defa Adana Film Festivali'nde gösterilen filmin temasının ölüm olduğu ve Pirselimoğlu'nun işçi sınıfı üzerinden yaşamın en sert yüzünü anlattığı söylenebilir. Yönetmen filmle ilgili olarak şöyle diyor: "Her yazarın ölümle bir meselesi vardır. Bir başlangıç ve bir son var ve bunun arasında bir çember çiziyoruz. Başladığımız yere geliyoruz ve başladığımız yer de aslında ölümün kendisi. Çember dediğimiz şey de bir noktadan ibarettir."

Yönetmen: Yılmaz Erdoğan
Oyuncular: Yılmaz Erdoğan, Erdal Tosun, Sinan Bengier, Ayberk Atilla, Büşra Pekin, Ersin Korkut
Gösterim tarihi: 27 Kasım 2009

"Organize İşler" sonrasında "Vizontele 3" ile 'başka türlü projeler' arasında gidip gelen Yılmaz Erdoğan, en sonunda şehir merkezli bir hikâyede karar kıldı. Mutfak ekibinden yeni yüzleri de ekibine katan Erdoğan, filminde hayatını promosyon kuklası olarak kazanan Rıza'nın trajikomik hikâyesini anlatıyor. Diğer filmlerinden farklı olarak bu sefer tek bir karakterin öyküsüne odaklanan Erdoğan, bu durumun kendisini çok heyecanlandırdığını söylüyor. Filmin ana karakteri Rıza'yı canlandıran Erdoğan, oyuncu olarak müthiş keyif alsa da yönetmen olarak biraz yorulmuş: "Ben oynadığım için, kameranın önünde en çok zaman harcadığım iş oldu. Hatta ona göre örgütlendiğimiz için reji işinden biraz yoruldum doğrusu." Kuşkusuz bu yorgunlukta, yaşanan teknik bir talihsizlik sonucu yapılan bazı çekimlerin tekrarlanmasının da etkisi var. Yine de Erdoğan ortaya çıkan filmden memnun gözüküyor.

GÖSTERİME HAZIR FİLMLER

BÜŞRA
Bahadır Boysal'ın çizgi karakteri Büşra'nın sinema uyarlaması. Mine Kılıç, Tayanç Ayaydın, Çiğdem Batur, Coşku Cem Akkaya'nın rol aldıkları ve Alper Çağlar'ın yönettiği film, Büşra'nın türbanlı bir karakter olması vesilesiyle tartışma yaratma potansiyeline sahip. Film Mart 2010'da vizyonda.

KARS ÖYKÜLERİ
Ankara Sinema Derneği'nin yapımcılığı üstlendiği, Özcan Alper, Ahu Öztürk, Emre Akay, Ülkü Oktay, Zehra Derya Koç'un Kars üzerine çektikleri kısa filmlerden oluşan projenin çekimleri tamamlandı. Film 2010'da vizyona girecek.

KARABULUT
Sekiz yıldır Türkiye'de yaşayan Amerikalı Theron Patterson tarafından çekilen filmde Reha Özcan, Haktan Pak, Yeşim Ceren Bozoğlu rol alıyor. Yıllar önce kaybettiği eşinin ardından hayata bir türlü tutunamayan ve oğluyla yeterince ilgilenemediği için vicdan azabı çeken bir babanın hikâyesinin anlatıldığı filmin çekimleri geçen yıl tamamlanmıştı. Filmin 2010'da vizyona girmesi planlanıyor.

MERDİVEN ALTI
Yönetmen Nur Akalın'ın çektiği, Deha Özer Şenay, Kaan Yılmaz, Şenay Aydın, Ferit Kaya, Metin Yeğin'in rol aldığı filmde, şahit olduğu bir cinayet nedeniyle polis tarafından aranan ve yakalanıp askere gönderilmekten korkan inşaat işçisi Sinan'ın hikâyesini izleyeceğiz. Adana Film Festivali'nde gösterilen "Merdiven Altı"nın bu sezon vizyona girmesi planlanıyor.

BORNOVA BORNOVA
"Made in Europe" ile dikkat çeken İnan Temelkuran, yeni filminde memleketi İzmir'i mesken tutuyor. Yine bol diyaloglu ve bol karakterli bir filme imza atan yönetmen işsizlik ve onun yarattığı ruh hâli ile ilgili bir film yaptığını söylüyor. Öner Erkan, Kadir Çermik, Damla Sönmez, Erkan Bektaş, Öner Ateş, Murat Kılıç, Hasan Şahintürk, Mustafa Kırantepe, Selen Uçer, Ceren Demirel, Gonca Vuslateri, Lale Temelkuran, Nalan Örgüt, Yağız Pala, Semih Can ve Mehmet Fidan'ın rol aldığı "Bornova Bornova"nın Kasım'da vizyona girmesi planlanıyor.

KUTU
İlksen Başarır ile Mert Fırat'ın senaryosunu birlikte yazdığı ve Başarır'ın yönettiği filmde işitme engelli bir genç ile çağrı merkezinde çalışan kızın aşkı anlatılıyor. Fırat'ın Lale Mansur ve Saadet Işıl Aksoy ile başrol paylaştığı "Kutu", ülkemizde sayıları 10 milyonu bulan engellilerin yaşamlarına dikkat çekecek. Filmin Aralık'ta vizyona girmesi planlanıyor.

BABAM BÜFE
Meriç Demiray'ın yönettiği "Babam Büfe"de Turan Özdemir, Levent Tülek ve Nalan Kuruçim'in rol alıyorlar. Filmde bir televizyon kameranı ile kapıcısının kısa yoldan zengin olmak için yaptıkları yalan haberler ve bunların hayatlarına etkisi konu ediliyor. Demiray ilk uzun metrajında ülkedeki yoksulluğun insanları nasıl çaresizliğe sürüklediğini trajik bir hikâye üzerinden anlatma derdinde. Film 2010'da seyirciyle buluşacak.

BÜYÜK OYUN
"Zincirbozan" filminden sonra yönetmen Atıl İnaç, savaş, terör ve kadın olmak üçgeninde bir hikâye anlatıyor. Ailesini Irak'ta Amerikan baskınında kaybetmiş bir kızın, Türkiye-Irak sınır dağlarında yaşadıklarını konu edinen filmin çekimleri bitti. Montreal Film Festivali'nde dünya prömiyerini yapacak filmde Suzan Genç, Selen Uçer, Rana Cabbar rol alıyor. Şimdilik kesinleşmiş bir vizyon tarihi yok ama film ekibi 2009'da "Büyük Oyun"u seyirciyle buluşturmak istiyor.

D
Yazar, gezgin Metin Yeğin, filminde 1988'de siyasi mahkûmların büyük olay yaratan Metris Cezaevi firarının öyküsünü anlatacak. Selim Akgül, Mustafa Diyar Demirsoy, Nebil Sayın ve Turgay Tanülkü'nün rol aldığı filmin çekimleri İstanbul Küçükçekmece'de, hapishaneye dönüştürülen eski bir fabrikada tamamlandı. Uzun bir kurgu aşamasından geçen "D" festivalleri gözüne kestirmiş durumda. Bu nedenle vizyon için acele edilmiyor.

TURQUAZE
Belçika'da yaşayan Kadir Balcı'nın yazıp yönettiği filmde babalarının ölümü sonucu Türkiye'ye dönen bir ailenin yaşadıkları anlatılıyor. Burak Balcı, Charlotte Vandermeersch, Nihat Alptuğ Altınkaya ve Tilbe Saran'ın rol aldığı filmin çekimleri bitti. Önce Belçika'da vizyona girmesi planlanan ve yüksek ihtimalle Türkiye'de ilk olarak festivallerde izleyeceğimiz "Turquaze"ın 2010'da vizyona girmesi hedefleniyor.

ADALET OYUNU
Bir avukat olan Mahur Özmen ile kısa filmci Ali Özuvar'ın birlikte çektikleri "Adalet Oyunu", yargı sistemini ve savunma hakkını anlatıyor. Erol Keskin, Mustafa Uğurlu ve Tolga Evren'in rol aldıkları "Adalet Oyunu", önce kızının öldürülmesi, ardından sanık olarak yargılanan damadının beraat etmesi üzerine emekli bir hâkimin yaşadığı ikilemi anlatıyor. Filmin 2009'da vizyona girmesi düşünülüyor.

RENKLERDE KAYBOLAN HAYAT
Uzun yıllar Hollywood'da çalışan Metin Güngör, ünlü ressam Fikret Mualla'nın hayatını anlattığı filminin çekimlerini tamamladı. Senaryoyu yazan ve filmi yöneten Güngör, ayrıca Fikret Mualla'yı da canlandırıyor. Okan Bayülgen'in Picasso'yu oynadığı haberleriyle gündeme gelen filmde Şebnem Schafer, Bedri Baykam, Bora Gencer gibi isimler de rol aldı. Film 2010'da seyirciyle buluşacak.

ZAFİR
"Poyraz" adlı kısa filmiyle tanınan Belma Baş, ilk uzun metrajı "Zafir"in çekimlerini Ordu'da tamamladı. Film annesi tarafından terk edilen, ergenlik çağındaki dik başlı bir kızın yaşadıklarını anlatıyor. Başrolünde Vahide Gördüm'ün oynadığı filmde, Cem Yılmaz'ın da küçük bir rolü var. Yılın sürprizlerinden biri olacağı düşünülen "Zafir"in vizyon tarihi henüz belli değil ama ilk olarak festivallerde seyirci karşısına çıkması kuvvetle muhtemel.

CİNAYET ADALET GETİRİR Mİ?

Uğur Yücel "EJDER KAPANI"nda, sinemamızın pek sık kullanmadığı polisiye-gerilim türüne el atıyor ve çocuk tecavüzcülerini öldüren bir seri katilin izinde adalet kavramını sorguluyor.

MÜJDE IŞIL

"Yazı Tura" ve "Hayatımın Kadınısın"dan sonra Uğur Yücel, "Ejder Kapanı"yla 3. kez yönetmen koltuğunda. Bir önceki filminde olduğu gibi hem yönetiyor hem de kamera önünde yer alıyor. Yücel filmde, cinayet masasının deneyimli dedektifini canlandırıyor. Konu polisiye-gerilim, rol de dedektiflik olunca Yücel'in bu türün hayranı olduğu düşünüyoruz doğal olarak. Önceki çalışmalarına bakarsak, Alacakaranlık'ta (birkaç bölümünü yönetmişti) ve kendisinin yönettiği Karanlıkta Koşanlar adlı TV dizilerinde komiser, Hırsız Polis'te ise çete lideri rolünde izlemiştik Yücel'i. Ancak yönetmen bizi şaşırtarak polisiyeye özel bir ilgi duymadığını söylüyor. "Polisiye meraklısı olmamakla birlikte hep polisiye işlerle uğraştım" diyor ve devam ediyor: "Bir türün adamı olmak istemiyorum. Canım ne istiyorsa onu yapmak istiyorum. Baktım bunu çekmek istiyorum, yaptım." Bu ilginç açıklamanın ardından "Ejder Kapanı"na nasıl başladığını da anlatıyor yönetmen. "Meyhanede oturuyoruz. Ahmet Boyacıoğlu bir senaristten ve onun senaryosundan bahsetti. Dinleyince sinirlendim. 'Biz bunları Alacakaranlık'ta yaptık' dedim. Ama sonra düşününce pişman oldum o tavrımdan. Daha sonra İstinye Park'a gittiğimde arkamdan birisi seslendi. Benimle fotoğraf çektirecek zannettim. O kişi, bahsi geçen senarist Kubilay Tat'tı. Tanıştık, senaryoyu gönderdi bana. Okuyunca beğendim ve Erol Avcı'ya (Ejder Kapanı'nın yapımcısı) gönderdim." Avcı da Yücel de "Ejder Kapanı"nın senaryosuna çok güveniyor. Özellikle Yücel, senaryonun 'zekice' olduğunun altını defalarca çiziyor. Bu arada Kubilay Tat'ın daha önce Yugoslavya'daki iç savaşta yaşanan bir aile trajedisini konu alan Alia adlı TV dizisinin senaryosunu yazmış olduğunu da ekleyelim.

Uğur Yücel'i, yönettiği filmde, emekliliğine az kalan deneyimli dedektif Abbas rolünde izleyeceğiz.

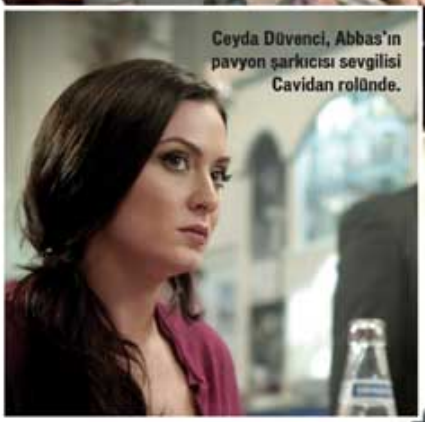

Ceyda Düvenci, Abbas'ın pavyon şarkıcısı sevgilisi Cavidan rolünde.

"Ejder Kapanı" çocuk tecavüzcülerini öldüren bir katilin izinde adalet kavramını sorguluyor. Abbas (Uğur Yücel) ve 'Akrep' Celal (Kenan İmirzalıoğlu) iki deneyimli dedektif, bir seri katilin peşinde. Katilin kurbanları, aftan yararlanıp hapisten çıkan sübyancılar. Eldeki ipuçları askerden dönen Ensar'ı (Nejat Işler) işaret ediyor; çünkü o askerdeyken, 12 yaşındaki kız kardeşi bir sübyancının tecavüzüne uğramış. Katil cinayetlerine devam ederken halk ise haklı olduğunu düşünerek onu kahramanlaştırıyor. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de çocuk tecavüzcülerine nasıl ceza verilmesi gerektiği tartışılırken, "Ejder Kapanı" bu yaraya parmak basıyor. Yani bir yanda pasif kalmakla suçlanan adalet sistemi bir yanda da katili kahramanlaştıran halk var. Yönetmene göre film olanı gösteriyor ancak taraf tutmuyor.

Nejat Işler, Berrak Tüzünataç ve Ceyda Düvenci'li kadrosuyla dikkat çeken "Ejder Kapanı"nda Kenan İmirzalıoğlu daha ön plana çıkıyor gibi... Zira Yücel, İmirzalıoğlu ile Alacakaranlık adlı dizide birlikte rol almış; ilk filmi "Yazı Tura"da da yine onunla çalışmıştı. "Kenan'ı seçtik. Çünkü onda bilgi açlığı var. Bir oyuncuda bulunması gereken temel niteliklere sahip" diyor Yücel. Akrep lakaplı Dedektif Celal'i canlandırmak için tam 18 kilo vermiş aktör.

"Ejder Kapanı"nın bütçesi 3.5 milyon dolar. Filmin yapımcısı Erol Avcı ilginç

Filmin, dünyaca ünlü Fransız ekip tarafından hazırlanan aksiyon sahneleri hayli iddialı.

Abbas'ın meslektaşı Akrep Celal rolünde, Yücel'le daha önce de ortak projelerde çalışmış Kenan İmirzalıoğlu var.

Nejat İşler'in gerçek hayattaki sevgilisi Berrak Tüzünataç, çaylak polis Ezo'yu canlandırıyor.

Nejat İşler'in canlandırdığı, askerden dönmüş Ensar şüpheleri üzerinde topluyor.

UĞUR YÜCEL'İN FİLMLE İLGİLİ VERDİĞİ İPUÇLARINDAN EN DİKKAT ÇEKENİ, FİLMİN SEYİRCİYİ ŞAŞIRTACAK SÜRPRİZLER İÇERDİĞİ.

bir açıklamada bulunuyor ve bu paranın büyük bölümünün prodüksiyona gittiğini, oyuncuların aldığı paranın cüzi olduğunun altını çiziyor. Çekimler sırasında bazı sorunlar da ortaya çıkıyor. Örneğin filmin bazı sahnelerinin Erzincan'da çekileceği açıklanmıştı. Ancak, havadan indirme sahneleri için Silahlı Kuvvetler'den izin çıkmayınca (benzer bir durum "Güneşi Gördüm"de de yaşanmıştı), Erzincan çekimleri iptal edildi.

Filmin aksiyon sahneleri hayli iddialı. Bu sahneler için "The Bourne Identity", "Ronin", "Taxi" gibi birçok filmin aksiyon sahnelerini kotaran, Jean Claude Lagniez'in başında bulunduğu Fransız ekibi Cinecascade ile anlaşılmış. "Ejder Kapanı" için Fransa'dan özel yapım arabalar ve 2 tır dolusu malzeme getirilmiş. Uğur Yücel, böyle bir ekiple çalışmaktan keyif aldığını, aksiyon sahnelerinde kendisinin bile heyecanlandığını ve ekibin ortaya çıkardığı profesyonel işe hayran kaldığını söylüyor. Galata Köprüsü'nde gerçekleştirilen araba uçma sahnesi de bunlardan biri... Aslında bu sahne senaryoda yer almıyor. Jean Claude Lagniez, filmde çalışmayı kabul edince bu sahne ilave edilmiş. Yücel'in filmle ilgili verdiği ipuçlarından en dikkat çekeni ise filmin seyirciyi şaşırtacak sürprizler içerdiği. Hatta filmin ismi de bunun bir parçası... ■

EZOP KADINLARIN DÜNYASINDA

Sadık Şendil'in ünlü eseri 7 Kocalı Hürmüz, Ezel Akay yorumuyla beyazperdede... Zengin oyuncu kadrosu ile dikkat çeken filmi Akay, 'gerçeküstü komedi' olarak tanımlıyor.

MÜJDE IŞIL

"Beş de yetmez yedi tane... Ver Allah'ım ver..." şarkısını söyleyen Hürmüz'ün hikâyesi malumunuz... Değişik mesleklerden altı kişiyle hiçbir yasal yanı olmadan evlenen Hürmüz, her kocasını haftanın bir günü ağırlamakta, gönüllerini hoş etmekte, onlardan hediyeler almakta ve ekonomik sorunlarını çözmektedir. Ancak ortada bir de 7. koca adayı, yani Doktor vardır. Doktor'a aşık olan Hürmüz, bir yandan da diğer kocalarını idare etmeye çalışır. Sadık Şendil'in ünlü oyunu daha önce iki defa beyazperdeye gelmişti. Yılmaz Atadeniz'in yönettiği 1963 tarihli filmde Hürmüz'ü Suna Pekuysal, Atıf Yılmaz'ın yönettiği 1971 tarihli filmde ise Türkan Şoray canlandırmıştı. Müzikali de yapılan eser, 1980'de televizyon ekranlarına dizi olarak gelmişti.

"Bir hikâyeyi yeniden anlatmayı çok zevkli buluyorum. Her anlatan başka şekilde anlatıyor. Bir de biz anlatalım" dedik diyor Ezel Akay, namı diğer Ezop. "7 Kocalı Hürmüz" için Maslak'ta Refresh The Venue'nün bulunduğu mekânda, 7 bin metrekarelik alanda devasa bir plato kuruldu. Platoyu gezdiren Akay, "7 Kocalı Hürmüz"ün sinemamızda 35 senedir tamamı stüdyoda çekilen ilk film olduğunun altını çiziyor. Sonra da filmin uyarlandığı eser hakkında bilgi veriyor: "7 Kocalı Hürmüz, önce sinema filmi olarak yazılmış. İlk halinde belli bir dönem yokmuş. Sinema filmi çekilirken belli bir döneme oturtulmuş. Hikâye dönem olarak 1890'ların başlarında geçiyor." Hikâye belli bir dönemde geçince bunun filme nasıl uyarlandığını merak ediyoruz. "Bugüne değil ama bugünün insanına adapte ettik. Dönemin özelliklerini dekorda ve aksesuarlarda çok çarpıttık. Bir komediden beklenmeyecek estetik kazandı. Dönem bize bahane oldu" diyor Akay. Balat civarındaki Taşkasap mahallesini yaratmak için hakikaten de stilize hatta eğri büğrü ve yıkılacakmış gibi duran evler hazırlanmış. Yönetmen bunun sebebini "Filmin estetiğinde yalancılık var. Bu bir gerçeküstü komedi" diye açıklıyor. Dekorların ilk taslağını Ezel Akay yapmış. Ayrıntılar bunun üzerinden geliştirilmiş.

Hatırlanacağı gibi yönetmenin bir önceki filmi "Karagöz Hacivat Neden Öldürüldü" de kostümlü dekorlu bir dönem filmiydi. Akay "Çekimler Hacivat Karagöz'e göre çok daha kolay oldu. Ancak kostüm ve dekor açısından aynı yoğunluktaydı. Burada Hacivat Karagöz'ün de bazı kostümleri kullanıldı" diyor. "7 Kocalı Hürmüz"ün dekor ve kostüm çalışmalarına çok güveniyor yönetmen.

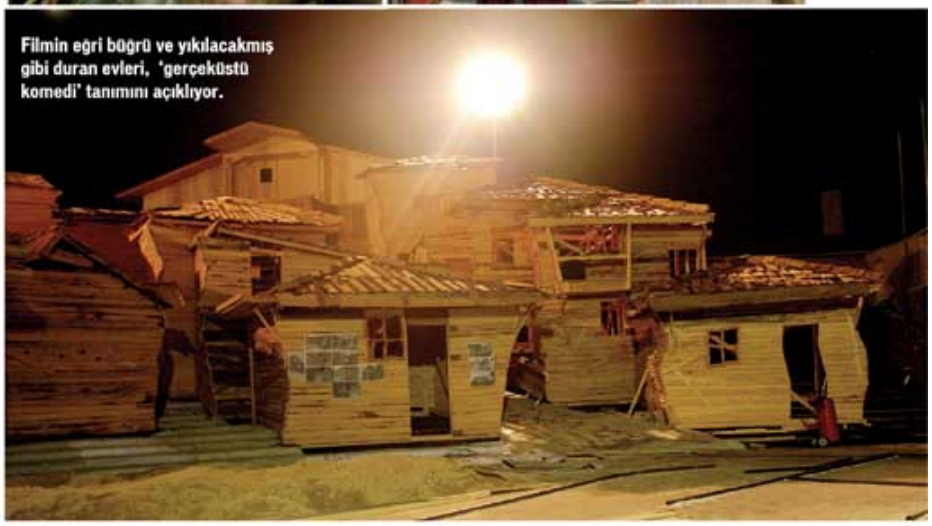

Filmin eğri büğrü ve yıkılacakmış gibi duran evleri, 'gerçeküstü komedi' tanımını açıklıyor.

Ezel Akay'ı "7 Kocalı Hürmüz" ile buluşturan isim Nurgül Yeşilçay olmuş. "Bu hikâyeyi bana Nurgül getirdi. Haklarını satın almıştı. Senaryoyu Gürsel Korat yazdı. Ben yazara ilham vermeye çalıştım. Dramaturg gibi... Yani senaryoyu biz erkekler yazdık ama kadınlara beğendirdik." Orijinal metne bağlı kalmak yerine film için tazelenmiş diyebileceğimiz bir senaryo yazılmış. Dolayısıyla hikâyeye yeni karakterler ve yeni sahneler eklenmiş.

Filmin oyuncu kadrosu birbirinden ünlü isimlerden oluşuyor. İşin ilginci, filmde ilk listeyle çalışılmış yani ilk oluşturulan oyuncu listesi hiç değiştirilmemiş. Hürmüz rolünde Nurgül Yeşilçay var. Onun kocalarını Memet Ali Alabora (doktor), Erkan Can, Sarp Apak, Cengiz Küçükayvaz, Öner Erkan, Cem Karakaya ve Ezel Akay canlandırıyor. "Ben de kocalardan birini, gelmeyen kocayı oynuyorum. Bir balonun içinde görünüyorum" diyor Akay. Kadroda Müjdat Gezen, Erol Günaydın, Zihni Göktay, Halit Akçatepe, Akay'ın "tanımak zor olacak" dediği Gülse Birsel ve tabii ki Haluk Bilginer de yer alıyor. Bilginer'in filmde 7-8 tane manisi var. Aktör, oyunda olmayan bir karakteri, mahallenin delisini oynuyor. Oyuncular çekimlerden evvel 15 gün boyunca özel prova yapmışlar. Yönetmen, onların performansını "diyalog oyunculuğundan ziyade hareket oyunculuğu" olarak tanımlıyor. Filmin çekimleri sadece 3 hafta sürmüş. Oyuncular her sahneyi iki kameranın çekiminde çoğunlukla bir kerede oynamışlar. Bu yüzden de

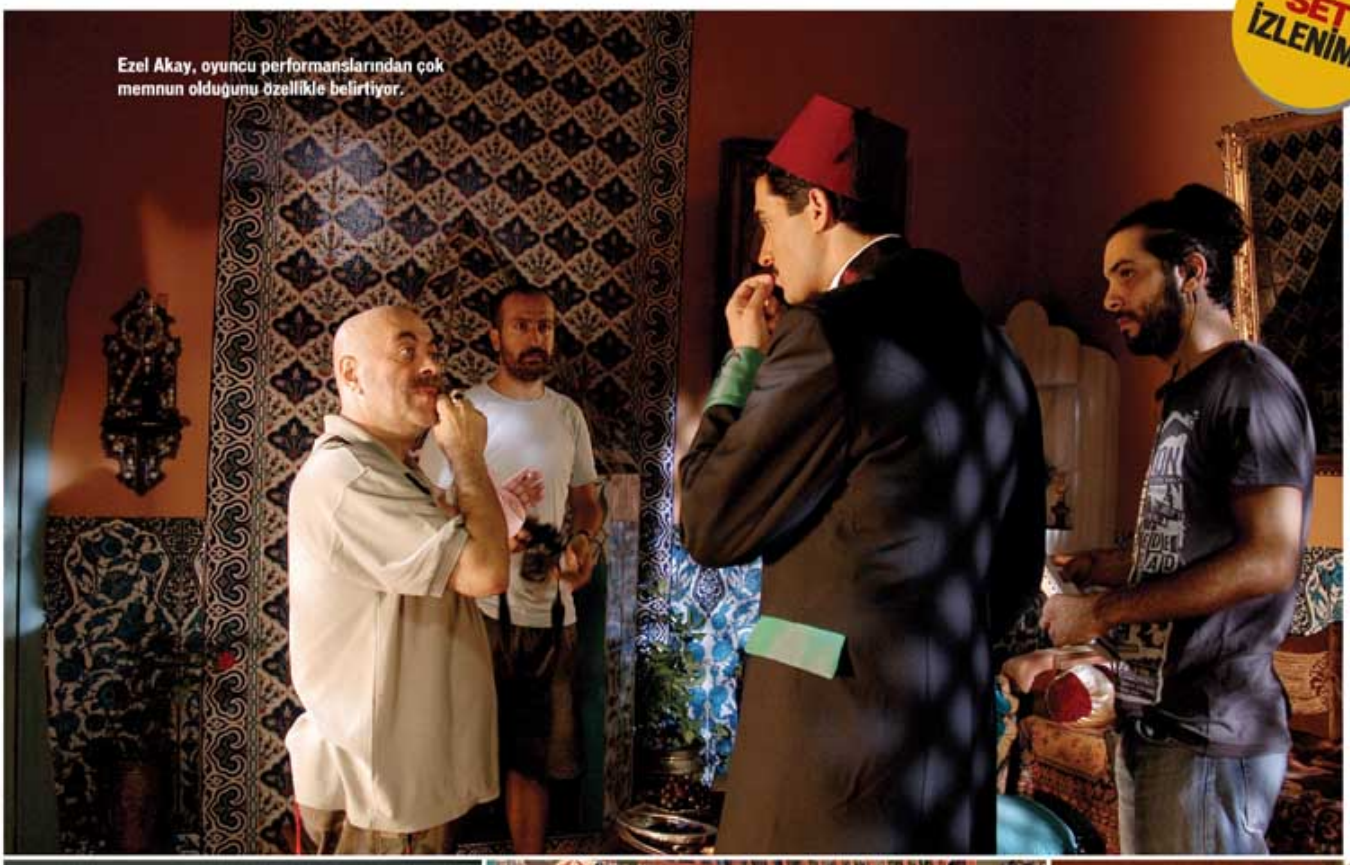

Ezel Akay, oyuncu performanslarından çok memnun olduğunu özellikle belirtiyor.

Hürmüz'ü canlandıran Nurgül Yeşilçay aynı zamanda bu projeyi Ezel Akay ile buluşturan isim.

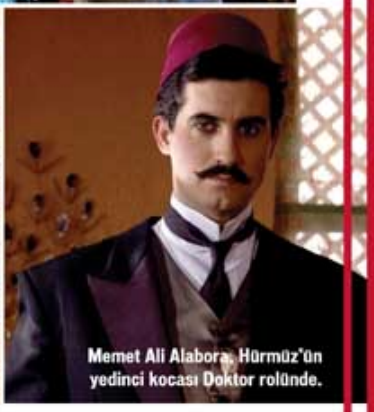

Memet Ali Alabora, Hürmüz'ün yedinci kocası Doktor rolünde.

KADINLARIN İKTİDARINDAN BAHSEDEN FİLM, BENİM İÇİN POLİTİKTİR. KADIN TARAFINDAN BAKAN VE KADIN AĞIRLIKLI BİR FİLM BU. FİLMDE ERKEKLER ZAVALLI, KADINLAR İSE İKTİDAR SAHİBİ.

sahneler çok hızlı çekilmiş. Filmin çekimleri hızlı olmuş ama aynı zamanlarda birçok sinema filmi çekildiği için ekip kurmakta zorlandığını saklamıyor Akay. Bu yüzden okullu bir ekip ile çalışmış. Dekorları boyayanlar bile resim öğrencileri, ressamlar.

Ezel Akay filmini politik buluyor. "Kadınların iktidarından bahseden bir film benim için politik bir filmdir. Cinsellikle ilgisi olan bir film değil bu. Kadın tarafından bakan ve kadın ağırlıklı bir film. Filmde erkekler zavallı, kadınlar ise iktidar sahibi" diyor. Bu ağırlığı oluşturmak için kadın jargonu üzerine ciddi araştırma yapılmış zaten.

Orijinaline göre filmde yapılan değişikliklere gelince... "Artık gülünmeyecek espriler vardı. Onları değiştirdik" diyor yönetmen. 3 tane müzikal sahne olduğu için Akay'ın 'müzikli film' olarak tanımladığı "7 Kocalı Hürmüz" için tüm orijinal parçalar da değiştirilmiş. Filmde 14 tane şarkı var ve aşağı yukarı tüm oyuncuların şarkısı mevcut. Akapella tarzı müzikler var. Hatta Vokaliz grubu da filmde hem müziğiyle hem de oyunculuğuyla yer almakta. Yönetmenin "ilginç bir modernizasyon yapıldı" dediği filmde Almanca ve suzinak makamında alaturka şarkı bile var. Şarkılardan birinin adı, filmin espri anlayışını özetliyor aslında: Bu gece yatsıdan sonra gökten herif yağacak...

2,5 milyon TL bütçeli "7 Kocalı Hürmüz" için "zengin görüntülü ama küçük bütçeli bir film" diyen Akay, filmin genel yapısını Ertem Eğilmez'in çok karakterli komedilerine benzetiyor ve uyarlama senaryo için de "Sadık Şendil'in mezarında gülüp oynayacağı bir senaryo" diyor. Filmin yapımcısı Sami Dündar'ın yorumu ise hayli eğlenceli: "Issız Adam'ın tersini yaptık." ■

Dergimizin yazarlarından Murat Emir Eren (solda) ve hem meslektaşı, hem de yakın arkadaşı Talip Ertürk, Türkiye'nin ilk zombi filmini çekmek üzere kolları sıvadılar.

ADA

Yönetmen: Murat Emir Eren ve Talip Ertürk
Oyuncular: Esra Ruşan, Kaan Keskin, Onur Buldu, Rüya Önal, Gülüm Baltacıgil, Ozan Ayhan, Evrim Gezdiren, Canan Güven, Taner Birsel
Gösterim tarihi: 11 Aralık 2009

Zombiler tüm dünyada yeniden hortladı! Türkiye'dekiler geri kalır mı? Yıllarca sinema dergilerinde dirsek çürüten iki eleştirmen Talip Ertürk ile Murat Emir Eren, Türk sinemasının ilk zombi filmini çekmek için çalışmaya başladılar. Senaryoyu da birlikte yazan Eren ve Ertürk, filmde Büyükada'ya düğüne giden bir grup gencin başına gelen ürkütücü ve komik olayları anlatacaklar. Eren yönetmenliğe transferleriyle ilgili olarak "İki sinema yazarı olarak filmler hakkında yazmak ve filmlerin etrafında dönen bir dünya kurmak bizim film yapma arzumuzu, sinema aşkımızı körükleyen şeylerdi. Bu aşkı ancak bir film yapmak dindirebilirdi. Film yapmasaydık filmimizdeki zombilerden birine dönüşebilirdik desek yeri!" diyor. Filmin çekimlerine 24 Ağustos'ta Büyükada'da başlandı. Türkiye'nin ilk zombi filminde rol alma fırsatını kaçırmak istemeyen birçok sinemasever figüran olmak için gönüllü oldu.

SİYAH BEYAZ

Yönetmen: Ahmet Boyacıoğlu
Oyuncular: Tuncel Kurtiz, Nejat İşler, Erkan Can, Taner Birsel, Derya Alabora, Şevval Sam
Gösterim tarihi: 2010

Ankara Sinema Derneği başkanı Ahmet Boyacıoğlu sinema dünyasının yakından tanıdığı bir isim. Kendisi bir uzun metraj film çekme düşünü sonunda bu yıl hayata geçiriyor. Ankara'nın, namı başkent sınırları dışına taşan Siyah Beyaz adlı bar ve sanat galerisinin müdavimlerinin hikâyesini anlatan Boyacıoğlu, hem kamera önünde hem de arkasında sağlam bir ekip kurmuş durumda. Şu günlerde çekimleri tamamlanmak üzere olan "Siyah Beyaz"ı yönetmeni sevgi, arkadaşlık, dayanışma ve yaşlılık üzerine bir film olarak tanımlıyor. Sezonun mütevazı ve samimi filmlerinden biri olarak öne çıkan yapımı görmek için de biraz beklememiz gerekecek. Zira Boyacıoğlu kurgunun film için hayati öneme sahip olduğunu düşünüyor ve bu nedenle vizyon tarihi konusunda aceleci davranmak istemiyor.

BAL

Yönetmen: Semih Kaplanoğlu
Oyuncular: Tülin Özen, Erdal Beşikçioğlu.
Gösterim tarihi: 2010

Semih Kaplanoğlu, "Yumurta" ve "Süt"ten sonra Yusuf üçlemesinin son filminin çekimlerine başladı. "Yumurta"da olgunluğa erişen, "Süt"teyse yuvadan ayrılıp yetişkinliğe adım atan Yusuf karakterinin çocukluğunu da "Bal"da izleyeceğiz. Çekimlerine geçtiğimiz ay Karadeniz'de başlanan filmde baba figürüyle tanışma imkânı da bulacağız. Kaplanoğlu, Yusuf'un hikâyesini yetişkinlikten çocukluğa doğru giderek anlatırken, ilk iki filmde zamansal olarak bir süreklilik takip etmediğini göstermişti. "Bal"da mekânın Ege'den Karadeniz'e kayması da bu bağlamda ayrıca merak uyandırıyor. Fakat üçlemenin final filmini izlemek için biraz bekleyeceğiz, çünkü "Bal"ın 2010'un sonbahar aylarında seyirciyle buluşması planlanıyor.

ÇEKİM AŞAMASINDAKİ FİLMLER

DİĞERLERİ

ALDATMA
"Polis" filminin yapımcısı Taner Elhan, senaryosunu Onur Ünlü'nün yazdığı "Aldatma" filmiyle yönetmen koltuğuna oturuyor. Çekimlerine yeni başlanan yapımda Halit Ergenç, Cansu Dere ve Songül Eden rol alıyor. Çapkın bir üniversite hocasının gönül ilişkilerinden yola çıkan Elhan, filminde insan ruhunun karanlık yönüne küçük bir pencere açıyor. Filmin vizyon tarihi 18 Aralık.

KURTLAR VADİSİ - GLADİO
"Kurtlar Vadisi" dizisinin sinema macerası devam ediyor. Turgut Özal'ın ölümü, JİTEM'in kurucusu Cem Ersever gerçeği, Apo suikast girişimi gibi yine Türkiye'nin yakın tarihine ilişkin komplo teorilerini beyazperdeye taşıyacak olan filmin çekimlerine başlandı. Sadullah Şentürk'ün yönettiği filmin başrol oyuncusu Musa Uzunlar. Film 20 Kasım'da gösterimde.

VAN GÖLÜ CANAVARI
Bir dönem adı Van ile anılan ve ne olduğu bir türlü anlaşılamayan 'canavar' sonunda beyazperdede. Bünyamin Yaşar'ın yönettiği, Nazif Çetin, Levent Aras ve Emin Hangil'in rol aldığı filmle ilgili en merak edilen unsur canavarın nasıl kullanılacağı. Çekimleri bitmek üzere olan film, sürülerini kaybeden üç çobanın yaşadıklarını anlatıyor. Vizyon tarihiyse belli değil.

SÜPÜRRR
Yeşim Sezgin'in yönettiği film, sevdiği kızla evlenmek için milli sporcu olmaya çabalayan bir gencin komik öyküsünü konu ediniyor. Cem Kılıç, Başak Parlak, Ruhi Yapıcı, Cenk Tunalı, Oya Aydoğan ve Sümer Tilmaç'ın rol aldıkları "Süpürrr"ün vizyon tarihi belli değil.

RİNA
Dizi dünyasından sinemaya geçen Şenol Sönmez'in çekimlerine Gökçeada'da başladığı filmde, adada yaşayan üç gencin komik hikâyesi anlatılıyor. Merve Sevi, Paşhan Yılmazel, Cüneyt Türel, Cezmi Baskın, Ayten Uncuoğlu, Kerem Kupacı, Erdal Tosun, Eray Türk ve Çağlar Çorumlu'nun oynadığı "Rina"nın Aralık'ta vizyona girmesi düşünülüyor.

AŞK GELİYORUM DEMEZ
Her sezon bir film çeken genç yönetmen Murat Şeker, bu yıl da "Aşk Geliyorum Demez" adlı bir romantik komediyle seyirci karşısına çıkmaya hazırlanıyor. 6 Kasım'da vizyona girecek filmde Bergüzar Korel ve Tolgahan Sayışman başroldeler. Film Mahmutpaşa'da bir han esnafının hikâyesini anlatıyor.

BURUŞUK ÖMER DESTANI
Bir kaplumbağanın başrol oynadığı Atay Sözer'in "Buruşuk Ömer Destanı" filminin çekimlerine geçen yıl başlanmıştı. Filmin bitip bitmediği henüz belli değil. Konuyla ilgili olaraksa 'bir konakta yaşayan kaplumbağanın gözünden 100 yıllık bir süreç anlatılıyor' cümlesi dışında pek malumatımız yok. Filmin bu sezon vizyona girmesi planlanıyor.

TESLİMİYET
Emre Yalgın, kendisini hayatın akışına bırakmış Gökhan'ın, transseksüel Sanem'le arasında gelişen sessiz ilişkiyi anlattığı "Teslimiyet" filminin çekimlerini bitirmek üzere. Yalgın, "Transekssüellerin hayatını karikatürize etmeden, içeriden bakışla anlatma derdindeyiz" diyerek tanımladığı "Teslimiyet"i ilk önce festivallerde göstermeyi düşünüyor. Filmde Buse Kılıçkaya, Didem Soylu, Görkem Aslan, Seyhan Arman ve Ayta Sözeri rol alıyor.

ÖLÜ YAPRAK VURUŞU
Cengis T. Asiltürk, kendi yazdığı bir kitaptan uyarladığı "Ölü Yaprak Vuruşu" ile bir aile dramı anlatacak. Çekimlerine başlanan filmin iyi bir oyuncu kadrosu var; Fikret Kuşkan, Ahu Türkpençe, Cüneyt Türel, Onur Saylak, Aytaç Arman, Fikret Hakan ve Elit İşcan kadroda dikkat çeken isimler.

AYLAVYU
Oyuncu olarak tanıdığımız Sermiyan Midyat bu sefer yönetmenliğe soyunuyor. Yapımcılığını Sinan Çetin'in üstlendiği "Aylavyu" adlı filmin çekimleriyse başladı. Mardinli bir ağanın yabancı bir gelin 'almasıyla' gelişen olayların anlatılacağı filmde "Polis Akademisi"nin Mahoney'si Steve Guttenberg gibi bir 'yıldız' da var!

KANAL-İ-ZASYON

Yönetmen: Alper Mesçi
Oyuncular: Okan Bayülgen, Hakan Yılmaz, Serhat Özcan, Aslıhan Gürbüz, Rasim Öztekin, Erol Günaydın
Gösterim tarihi: 23 Ekim 2009

Uzun zamandır bir filmde rol almayan Okan Bayülgen, Alper Mesçi'nin yönettiği "Kanal-i-zasyon" adlı komedi için kamera karşısına geçti. Filmde Kanal İ'de cam silici olarak çalışırken keşfedilen, sonra da yaptığı programlarla Türkiye'nin gündemine oturan İmdat'ın yaşadıkları anlatılıyor. Bayülgen'in TV programlarında sık sık yaptığı medya ve popüler kültür eleştirisini bu sefer sinemaya taşıyacağı setten gelen haberler arasında. En son seyirci karşısına çıkması sekiz yıl süren "Romantik" filminde izlediğimiz Bayülgen, bu sefer oyunculuğunu konuşturacağa benziyor.

GECENİN KANATLARI

Yönetmen: Serdar Akar
Oyuncular: Beren Saat, Murat Ünalmış, Alper Kul, Yavuz Bingöl, Erkan Petekkaya, Teoman Kumbaracı, Ferit Kaya, Ali Barışık, Cezmi Baskın, Arif Erkin
Gösterim tarihi: 11 Aralık 2009

Daha çok Mahsun Kırmızıgül filmi olarak lanse edilen "Gecenin Kanatları" aslında Serdar Akar'ın imzasını taşıyor. Kırmızıgül ise senaryo yazarı olarak projede yer alıyor. Yeni gelen bilgilere göre Ahmet Küçükyaylacı senaryoda imzası olan ikinci isim. Filmin konusu sır gibi saklanıyor. Sadece Beren Saat'in bir 'canlı bomba'yı, Yavuz Bingöl'ün ise bir devrimciyi oynadığını biliyoruz. Uzun bir hazırlık sürecinden sonra çekimlerine başlanan "Gecenin Kanatları"nın okuma provalarında verilen demeçlere bakılırsa, politik yönü ağır basan bir filmle karşı karşıyayız.

ÇEKİM AŞAMASINDAKİ FİLMLER

VAVİYEN

Yönetmen: Taylan Biraderler
Oyuncular: Erol Günaydın, Binnur Kaya, İlker Aksum, Settar Tanrıöğen
Gösterim tarihi: Mart 2010

En son "Küçük Kıyamet"i çeken Taylan Biraderler bu sefer Engin Günaydın'ın yazdığı bir senaryoyu filme alıyorlar. Vaviyen bir elektrik terimi; bir ışığı farklı noktalarda açıp kapamaya yarayan aygıta deniyor. Filmin başkahramanının elektrikçi olması da sanırız adının gizemini açıklıyor. Engin Günaydın, yaşadıklarından yola çıkarak yazdığı senaryonun kara komedi tarzında olduğunu söylüyor. Çekimleri Günaydın'ın memleketi Tokat'ta gerçekleştirilen filmle ilgili setten gelen haberler eğlenceli. Günaydın'ın ağabeyinin elektrikçi dükkânı filmin ana mekânlarından birisi olmuş. Günaydın ise hayatında ilk defa bıyık bırakmış ve saçlarını boyatmış... Mikrofonu yönetmenlere uzattığımızdaysa iyi konsantre olduklarını ve çekimlerin sorunsuz gittiğini söylüyorlar.

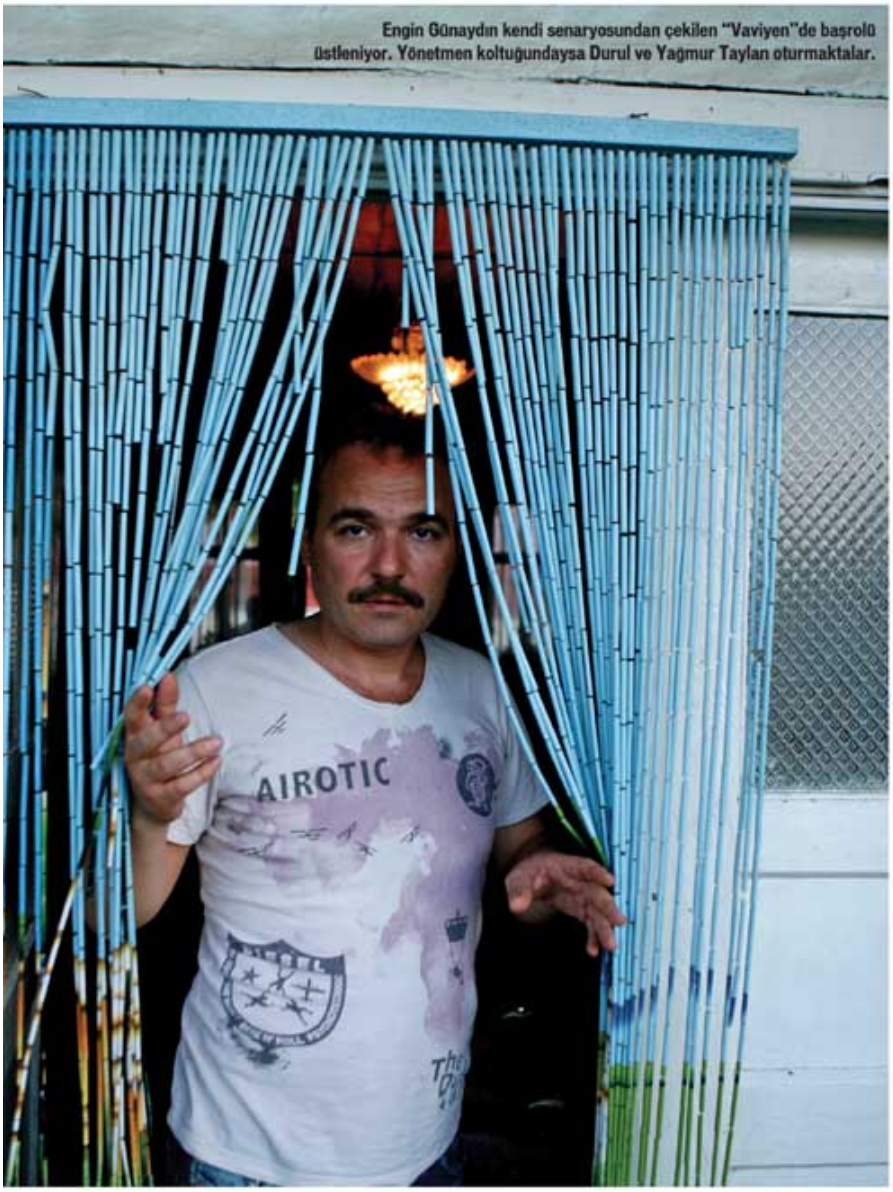

Engin Günaydın kendi senaryosundan çekilen "Vaviyen"de başrolü üstleniyor. Yönetmen koltuğundaysa Durul ve Yağmur Taylan oturmaktalar.

PROJELER

"Tatil Kitabı"nın yönetmeni **Seyfi Teoman**, Barış Bıçakçı'nın 'Bizim Büyük Çaresizliğimiz' kitabını sinemaya uyarlıyor. Bu ay Ankara'da çekilecek filmin senaryosunu Teoman ve Bıçakçı birlikte yazdılar. Ayrıca "Bizim Büyük Çaresizliğimiz" Hubert Bals Film Fonu tarafından Senaryo ve Proje Geliştirme desteğine layık görüldü.

Fazilet Çulha, senaryosunu yazdığı "Karşıyaka Memleket" filminde Nâzım Hikmet'in yaşamına odaklanacak. Tarık Akan'ın Nâzım'ı canlandıracağı filmin çekimlerine gerekli ekonomik kaynak bulununca başlanması planlanıyor.

Yapımcısı için altın yumurtlayan tavuk olan Recep İvedik, bu yıl üçüncü sinema filmiyle yeni bir maceraya yelken açacak. 12 Şubat 2010'da vizyona girecek filmin senaryosunu yine Şahan Gökbakar yazıyor. Kamera arkasında ise kardeş **Togan Gökbakar** olacak.

Komedyen **Şafak Sezer**'in fantastik filmler üçlemesinin ikincisi olan "Kutsal Damacana 2"nin başrolünde vampirler olacak. "Kolpaçino"nun çekimlerini tamamlayan Sezer, şu sıralar bu film üzerinde çalışıyor. Film 22 Ocak 2010'da seyirciyle buluşacak.

Nuri Bilge Ceylan'ın yeni filminin senaryosunu tamamladığı konuşuluyor. Ceylan'ın Kasım ayında sete çıkmaya hazırlandığı gelen haberler arasında.

Komik korku filmlerini yeniden hayatımıza sokan **Hasan Karacadağ**, çıkış filmi "Dabbe"nin devamını getirmeye niyetli. Karacadağ, 25 Aralık'ta vizyona girmesi planlanan "Dabbe 2"nin çekimlerine başlamak için gün sayıyor.

Mahsun Kırmızıgül'ün bu sezon bir aşk filmiyle karşımıza çıkacak. Konusu ve oyuncu kadrosu sır gibi saklanan film 2010'da görücüye çıkacak.

Gürcan Yurt'un çizdiği **"Robinson Crusoe & Cuma"** karikatürünün de sinemaya uyarlanması planlanıyor. Film Malta'da geçecek ama oyuncuları ve yönetmeni henüz belli değiller.

Yapımcı Faruk Aksoy, İstanbul'un fethini konu alacak **"Fetih 1453"** filmi için yoğun bir çalışma içerisinde. Filmin gösterim tarihi dışında (15 Mart 2010) şimdilik hakkında ulaşılabilen başka bir bilgi yok.

Derviş Zaim, Kıbrıs üzerine bir film daha çekmeye hazırlanıyor. Senaryosu biten film "Gölgeler ve Suretler" adını taşıyor.

NE İLK, NE DE

İnsanoğlu ölüm kadar ölümsüzlükten de korkuyor. Sonsuza kadar yaşamak fikri ne kadar cazip görünse de içten içe biliyor tekinsiz bir durum olduğunu. Hayaletler, zombiler, vampirler; hepsi de ölümsüzlüğün farklı bedelleri, ölümsüzlük korkusunun değişik tezahürleri aslında. Bu dünyayı terk etmemek öyle ya da böyle ona sonsuza kadar mahkûm olmakla aynı anlama geliyor son kertede. Sinemada da bu tema kaçınılmaz şekilde sık sık ele alınıyor.

Stephenie Meyer son yılların en çok okunan yazarı hiç şüphesiz. Şimdiye kadar 4 romanı çıkan Alacakaranlık/Twilight serisi, yayımlandığı her ülkede çoksatanlar listelerini işgal etmiş durumda. Özellikle gençler üzerinden yayılan uçsuz bucaksız bir vampir edebiyatının da fitilini ateşledi bu seri. Meyer'in etki alanının büyümesi ve vampir modasının tam bir çılgınlığa dönüşmesi ise Alacakaranlık'ın beyazperde uyarlamasıyla gerçekleşti. Bir anda ortalık vampir kaynamaya başladı. Bu eğilim ne kadar devam eder ve mesele nerelere açılır bilemiyoruz ama sinemada vampir olgusunu gözden geçirmek için iyi bir fırsat gibi göründü bize doğrusu.

Sinemada vampir konusuna geçmeden önce, kısaca da olsa edebiyatta vampir imgesini bir gözden geçirmek gerekiyor herhalde. Yarattığı Kont Dracula karakteriyle vampir mitolojisinin oluşumunda büyük katkıları olan Bram Stoker'dan çok önce şiirlerde, öykü ve romanlarda vampir imgesine rastlıyoruz. Aslına bakarsanız etimolojik açıdan 'vampir' sözcüğünün -bu konuda birçok farklı teori olmakla beraber- modern edebiyattan çok daha öncelere dayanan sağlam bir geçmişi var. Hemen tüm Slav dillerinde vampir kelimesinin bir karşılığı var. Bulgarlar vampir derken, Ruslar 'upir' diyorlar örneğin. Hatta Tatar Türkçesi'ne kadar dayandırılan bir teori bile dolaşıyor akademik çevrelerde. Yazılı kayıtlar söz konusu olduğunda eski Rusça'da 'upir' sözcüğünün ilk kullanımı ikinci binyılın başlarına, yani günümüzün neredeyse 1000 yıl öncesine denk düşüyor. Bu konuyu çok da uzatmayalım, meraklısı Wikipedia'yı bile karıştırsa çok daha fazla bilgiye ulaşabilir zira.

Antik Yunan'dan tutun Mezopotamya'ya kadar, uygarlığın filizlendiği hemen her coğrafyada vampir inanışı veya efsaneleri farklı biçimler altında da olsa karşımıza çıkıyor. Varoluşunu anlamaya çalışan, ölümü ve ölümsüzlüğü sorgulayan her kültürde, iyilik ve kötülük (günah ve sevap, aydınlık ve karanlık) gibi kavramlar üzerinden düşünen, yaşayan her toplumda bu ve bunun gibi söylenceler, efsaneler, mitler doğması olağandır elbette. Vampir de bunlardan farklı değil aslında. Ölümden korkan insanoğlu bir yandan ölümsüzlüğün mümkün olup olmadığını tartışmaya başlayacak, diğer yandansa bu ölümsüzlüğün bir küfür, bir günah olduğu düşüncesi de varoluşsal bir kara delik gibi her şeyi yutup yok edecektir. Vampir imgesi

SON...

Bu ay gösterime girecek "Son Vampir/Blood the Last Vampire" son zamanlarda tam bir çılgınlığa dönüşen vampir filmleri furyasının tüm hızıyla devam etmekte olduğunun göstergelerinden biri. Bu vesileyle korku sinemasının bu eski ve hâlâ popüler alt türünün evrimini gözden geçiriyoruz.

EMRAH KOLUKISA

"Dracula Has Risen from the Grave"de Christopher Lee.

böylesi bir çelişkinin ürünüdür bir bakıma. Ölüm Tanrı'nın emriyse eğer, ölümsüz vampir ona karşı bir küfürdür, bir nevi Deccaldir ve o ölümsüzlüğü içinde sonsuz acılara, sonsuz açlığa mahkûm kalacaktır. Ele geçirdiği sonsuz yaşamın bedeliyse ağır olacaktır.

Vampirin izini Afrika, Asya ve Amerika gibi uzak diyarlarda da sürebiliriz ama biz, yerimiz ve konumuz gereği bu meseleyi kapatıp yazılı edebiyatın alanına girmek istiyoruz. Daha önce de değindiğimiz gibi, 18. yüzyıldan itibaren şiirlerde ve hemen akabinde öykülerde vampir imgesini görüyoruz. Bunların en dikkate değerlerinden birisiyse John W. Polidori'nin 1819 tarihli The Vampyre adlı öyküsüdür. Korku türünde sınıflandırabileceğimiz bu öykü bir yandan da romantik vampir imgesinin ilk başarılı uygulamasıdır birçoklarına göre. Aslına bakarsanız Polidori'nin öyküyü yazışı da en az öykünün kendisi kadar ilginç. 1816'da (ki 'yaz gelmeyen yıl' olarak da adlandırılır bu kasvetli, anormal iklim koşullarının yaşandığı yıl) hiç dinmeyen yağmurlar yüzünden Cenevre Gölü kıyısındaki Villa Diodati'de mahsur kalan Marry Shelley, Percy Shelley, Claire Clairmont, Lord Byron ve arkadaşı Dr. Polidori, biraz da vakit öldürmek için, fantastik hikâyeler yaratmaya karar verirler. O buluşmadan günümüze Mary Shelley'nin Frankenstein'i ve Polidori'nin The Vampyre'i kalacaktır. Bu konuda Ken Russell'ın 1986 yılında çektiği "Gothic" adlı bir de film bulunduğunu söyleyerek Bram Stoker'a ve ardından sinemaya geçiş yapalım.

2 AKTÖR 1 ROL

Bela Lugosi ve Christopher Lee farklı dönemlerde kariyerlerinin zirvesine çıksalar da en çok oynadıkları Dracula karakteriyle hatırlanan iki oyuncu olarak geçtiler beyazperde tarihine. Şunu hemen belirtmekte yarar var; Bela Lugosi, tiyatrodaki Dracula performansını saymazsak, sinema kariyeri boyunca topu topu üç kez vampir rolünü üstlenmiştir. Bunların ilki elbette "Dracula", diğer ikisi ise "Abbott & Costello Meet Frankenstein" (ki burada da Kont Dracula rolündedir) ve 1944 tarihli "The Return of the Vampire"dır. Lugosi'ye kıyasla çok daha uzun bir sinema kariyerine sahip olan Christopher Lee ise 1958'den itibaren 10 filmde Kont Dracula rolünü canlandırdı. Bela Lugosi'nin siyah beyaz ilk "Dracula"sı daha aristokratik bir kont portresi çizerken, Hammer korkularıyla ünlenen Christopher Lee'nin oynadığı filmler daha gotik bir tarzın ürünüdür. Lee'nin Dracula'sı daha arsız, daha korkutucu ve renkli çekilen filmlerin izleyici üzerindeki etkisini hesaba katacak olursak, kesinlikle daha kana susamıştır. Elbette Lee'nin tiplemesinde Dracula'nın cinselliği de daha önce olmadığı kadar ön plana çıkmıştır. Sonuçta, Kont Dracula iki aktöre en unutulmaz rollerini kazandırmakla kalmayıp, onların kariyerlerini inşa etmelerine de fırsat verirken; Lugosi ve Lee de Dracula'yı gerçekten ölümsüzlüğe taşımış oldular.

ELEŞTİRMENLER BRAM STOKER'I EDGAR ALLEN POE, MARRY SHELLEY GİBİ İSİMLERLE KARŞILAŞTIRIYOR, HATTA BAZILARI ONLARDAN DAHA GÜÇLÜ OLDUĞUNU SÖYLÜYORDU.

DRACULA: BİR SÜPERSTAR

Bram Stoker'ın vampir mitolojisine yaptığı en büyük katkı elbette tüm vampir âleminin ilk gerçek süperstarı Dracula'yı yaratmış olmasıdır. O bir kahraman, hatta bir anti-kahraman ve kendisinden sonra gelen her vampirin boy ölçüşmek zorunda kalacağı bir yıldızdır. Şunu söylersek belki daha net bir manzara çıkar ortaya: Dracula, hakkında çekilen 200'den fazla filmle beyazperdede en çok konu edilen karakterlerden biridir (Sherlock Holmes'dan sonra ikinci). IMDB'ye bakacak olursanız içinde Dracula'ya dair bir atıf geçen filmlerin sayısı 700'e yakındır. Anlayacağınız popüler kültürde alabildiğine yaygın bir marka halini almıştır Kont Dracula. Bram Stoker'ın Romanya tarihindeki gerçek bir kişiden, Vlad Tepes'ten (Vlad III Dracul ya da Osmanlı tarihinde Kazıklı Voyvoda diye bilinen kişi) esinlendi-

"Vampirle Görüşme"

DRACULA GİBİ KARİZMATİK BİR KARAKTERE HOLLYWOOD DA KAYITSIZ KALMAMIŞ VE 1931 YILINDA FURYAYA KATILMIŞTI.

"Blood for Dracula"

ANNE RICE

Vampir edebiyatının gerçek anlamdaki ilk büyük ustası Bram Stoker ise eğer, onu yeniden tanımlayan da Anne Rice'dır. Aslında Stoker'ın modelini takip ettiğini de söylemek mümkün Rice'ın. Ne de olsa vampir Lestat tıpkı Kont Dracula gibi bir süperstardır. Kendi memleketi New Orleans, Louisiana'da var ettiği vampir kahramanlarıyla bir evren yaratan Rice, bir anlamda Stoker'ın ötesine geçmiş ve mevzuyu alabildiğine derinleştirmiştir. Lestat'ın yanı sıra Louise, Armand, Vittorio gibi farklı vampir karakterler yaratmış ve her birinin yüzyıllara yayılan öykülerini ayrı ayrı yazmıştır. Son derece sadık ve fanatik bir okur kitlesine sahip olan yazarın romanlarından ilki, 1973 tarihli "Interview with the Vampire" usta sinemacı Neil Jordan tarafından sinemaya uyarlanmış ama Anne Rice'ın beğenisine nail olamamıştı. Her ne kadar Lestat, Louise ve Armand'ı hak ettikleri yıldız kalitesine sahip isimler; Tom Cruise, Brad Pitt ve Antonio Banderas canlandırsa bile, Rice özellikle oyuncu seçiminden tatmin olmamış ve "Edward G. Robinson ne kadar Rhet Butler ise Tom Cruise da o kadar Lestat'dır" diyerek filmi açıkça protesto etmişti. Sonra bu sözlerini geri aldı gerçi ama gerçekten fikrini değiştirdi mi bilemiyoruz.

ğini ve bu yüzden Kont Dracula'nın şatosu için Transilvanya'yı, Karpat Dağları'nı seçtiğini biliyoruz. Tabii üzerine inşa ettiği kurgunun ve tüm o vampirik özelliklerin tarihi kişilikle, Vlad Tepes ile herhangi bir ilgisi olduğunu söylemek doğru olmaz.

Dracula 1897'de yayımlandığında çok iyi eleştiriler aldı ama okurun gözdesi haline gelişi hemen olmayacaktı. Eleştirmenler Bram Stoker'ı Edgar Allen Poe, Marry Shelley gibi isimlerle karşılaştırıyor hatta bazıları onlardan daha güçlü olduğunu söylüyordu. Sinemanın yeni doğduğu yıllarda yayılmaya başlayan Dracula modası kısa süre içinde beyazperdeye de sıçrayacaktı. Ne var ki ilk Dracula uyarlamalarından biri Bram Stoker'ın romanını çok yakından takip etse de başkarakterine Kont Dracula'nın adını veremeyecekti.

1922 yılında çekilen "Nosferatu, Bir Korku Senfonisi/Nosferatu, eine Symphonie des Grauens" bugün sessiz sinemanın klasiklerinden biri kabul ediliyor. Alman sinemacı F.W. Murnau'nun dışavurumcu başyapıtında Kont Dracula'nın Kont Orlok adını almasında Bram Stoker'ın dul eşinin isim hakkını vermek istememesi yatıyordu. Ayrıca, İngiltere yerine Almanya'ya taşınan öyküdeki belli başlı karakterler (Kont Dracula, Jonathan Harker, Mina, Renfield ve Van Helsing) korunmakla beraber, ikinci derece kişilikler (Quincey, Arthur, Lucy) ya tamamen yok sayılmış ya da rolleri işlevsizleştirilmişti. Her şey bir yana, teknik mükemmeliğiyle öne çıkan film bugün bile izleyenleri tedirgin edebilecek denli iyi kurgulanmıştır. Kont Orlok rolündeki Max Schreck o kadar etkileyici bir portre çizmişti ki, Schreck diye birinin olmadığı ve Nosferatu'yu Schreck (Almanca'da korkutmak anlamına gelen 'schrecken' kelimesinden türemiş bir isim olması da buna katkıda bulunmuştur elbette) takma adlı çok ünlü bir aktörün oynadığı söylentileri yayılmıştı. Bu konuda yıllar sonra başrollerini Willem Dafoe (Max Schreck rolünde), John Malkovich (F.W. Murnau rolünde) ve Udo Kier'in ("Nosferatu"nun yapımcısı Albin Grau rolünde) oynadıkları "Vampirin Gölgesi/The Shadow of the Vampire" adında bir film çekilecekti. E. Elias Merhige'nin yönettiği film Max Schreck'in gerçek bir vampir olduğu savından hareket ediyordu.

Dracula gibi karizmatik bir karaktere Hollywood'un da kayıtsız kalması düşünülemezdi elbette. 1931 yılında tüm Dracula uyarlamalarının en ünlülerinden biri olan "Dracula" çekildi. Başrolde adı bu rolle özdeşleşecek Bela Lugosi vardı. Film aslında doğrudan Stoker'ın romanından değil, 1924 tarihli ilk izinli Dracula uyarlaması olan tiyatro oyunundan uyarlanmıştı. İrlandalı yazar Hamilton Deane'in yazdığı oyun 1927 yılında Broadway'de sergileneceği zaman John L. Balderston tarafından elden geçirilmiş ve başrolü de yine Bela Lugosi üstlenmişti. Filmin yönetmeniyse dönemin tanınmış isimlerinden Tod Browning'di. Browning'in vampirlerle ilgili ilk filmiyse sessiz sinema döneminde çektiği "London After Midnight"dı. Bu filmin günümüze hiçbir kopyasının kalmadığını ve sinema tarihinin en ünlü kayıp filmlerinden biri olduğunu da satır arasında belirtelim. 1931 tarihli Dracula, Todd Browning'in, biraz da bütçe sorunlarından ötürü (malum Büyük Buhran sonrası yıllar), Bela Lugosi ile çekmeye başladığı ama stüdyo yöneticilerinin çok da bel bağlamadığı bir filmdi. O kadar ki, Universal yapımcıları aynı sette geceleri filmin İspanyolca versiyonunu çekme kararı almışlardı. Tabii tarih yine yaratıcıdan yana evrildi ve yapımcıların düşüncesinin aksine Bela Lugosi'nin oynadığı versiyon büyük popülerlik kazanarak klasik mertebesine yerleşti.

HAMMER FİLMLERİNDE DRACULA

1950'li yıllardan itibaren, özellikle Hammer Films'in önderliğinde ciddi bir korku filmleri furyası başladı. 1934 yılında İngiltere'de faaliyete başlayan Hammer Films, 1955 yılında zaman içinde klasikleşecek ➡

'korku' filmlerini çekmeye başladı ve gitgide büyüyecek bir akımın öncüsü oldu. Şirketin filmleri düşük bütçeli yapımlardı gerçi ama İngiliz aktörlerin nitelikli performansları ve her şeye rağmen kaliteli set tasarımlarıyla çıtayı düşürmediler, özellikle Warner Bros. gibi Amerikalı dağıtımcı ortaklarının da katkısıyla bir döneme damgalarını vurmayı başardılar. 1957 yılında "The Curse of Frankenstein" ile çok yüksek bir gişe hasılatı yakalayan Hammer, bir yıl sonra bir diğer korku ikonu olan Dracula'ya da el attı ve sinema tarihinin en başarılı uyarlamalarından biri daha doğdu. Bram Stoker'ın romanını kaynak alsa da kimi noktada değişiklikler gösteren filmde Jonathan Harker bir vampir avcısı olarak resmediliyordu. Harker bu kez masum bir kurban değil, Kont Dracula'yı yok etmek için onun şatosuna giden ama vampire dönüşen sinsi bir avcıdır ve filmin ortalarında Van Helsing tarafından bertaraf edilecektir.

Hammer'ın başarılı uyarlamasının ardından yeni Dracula filmleri de gelir elbette. 15 yıllık bir dönem boyunca Hammer çatısı altında sayısız vampir/Dracula filmi çekilir.

1970'ler boyunca istismar sinemasının da yaygınlık kazanmasıyla ilginç Dracula yorumları belirmeye başlar. Örneğin "Blacula" gibi. Blaxploitation (siyahi istismar filmleri) furyası sırasında çekilen "Blacula" ve bir yıl sonra gösterime giren devamı "Scream Blacula Scream" 'Dracula'dan daha ölümcül' sloganıyla muştulanan siyahi vampir Blacula'nın maceralarını anlatır. Dracula mitinden türetilmiş daha ilginç bir yorumsa Fransız sinemacı Charles Matton'dan gelir. Matton'un "Spermula" adlı erotik soslu bilimkurgu filminde erkeklerin kanlarıyla değil de başka sıvılarıyla beslenen kadın vampirlerin marifetleri konu edilmektedir.

"London After Midnight"

AVRUPAİ VAMPİRLER

Tam da burada kısaca Kıta Avrupası'nda çekilmiş ilginç vampir filmlerine değinmekte yarar var. 60'lı ve 70'li yıllar boyunca Avrupa'nın belli başlı sinema ülkelerinin her birinde vampir filmlerinin bolca çekilmiş olduğunu görüyoruz. Burada bizim için önemli olan bu filmlerin bolluğundan öte çekenlerin kimler olduğu. Örneğin İtalya'da Mario Bava'nın çektiği vampir filmlerinin ayrı bir yeri var. Korku sinemasının İtalyan kanadını temsil eden en önemli sinemacılardan biri olan Bava, kariyerine "Mask of Satan" ("Black Sunday" olarak da bilinir) adlı bir vampir filmiyle başlamıştı. Bir Gogol uyarlaması olan film (tabii değişikler sonrası Gogol ile pek bir ilgisi kalmamıştı hikâyenin) başrolündeki Barbara Steel'in enigmatik varlığına da çok şey borçluydu elbette. İspanyol korku sinemasında ise Arjantinli yönetmen Leon Klimovsky üzerinde durulması gereken isimlerden biridir. "Kurtadam Vampir Kadına Karşı" şeklinde dilimize çevrilen "La Noche de Walpurgis", kariyerinde birçok korku filmine imza atan Klimovsky'nin uluslararası alanda büyük başarı kazanan ilk filmidir ve İspanya'da bir korku filmleri furyası başlatmıştır. Öte yandan erotizmin gitgide daha çok öne çıktığı filmlere imza atan Jesus Franco da İspanyol sinemasında es geçilmemesi gereken bir başka yönetmendir. Franco en çok klasikleşmiş "Dr. Orloff" filmiyle hatırlanır elbette ama başrolünü Christopher Lee'nin üstlendiği "Count Dracula" adlı bir film de çekmiştir (ki burada Klaus Kinski'nin de Renfield rolünü üstlendiğini görürüz). Yine

Uzun yıllar boyunca Türk sinemasındaki tek korku filmi olarak anılan, Mehmet Muhtar'ın yönettiği "Drakula İstanbul'da", 90'lı yıllarda TV gösterimleri sayesinde tekrar keşfedilmiş ve farklı bir gözle ele alınmıştı. Bu dönemin, eski Türk filmlerinin sakil özellikleriyle dalga geçme alışkanlığından nasibini alan "Drakula İstanbul'da" pek çok genç seyirci tarafından kahkahalarla karşılanmıştı. Oysa Muhtar'ın filminin sinemadaki vampir literatüründe kendine has bir yere sahip olduğunu söylemek gerek. Atıf Kaptan'ın canlandırdığı Kont Drakula, perdeye yansıyan sayısız vampir arasında uzun köpek dişlerine sahip olan ilki. Elbette bu uyarlama kültürel kimi farklılıklar nedeniyle yer yer tökezliyor (finaldeki sarımsak esprisi gibi) ama vampir miti meraklıları başta olmak üzere tüm sinemaseverlerin ilgisini de kesinlikle hak ediyor.

Tomas Alfredson'un imzasını taşıyan "Låt den rätte komma in", bu yılki İstanbul Film Festivali'nde "Gir Kanıma" adıyla gösterilmişti.

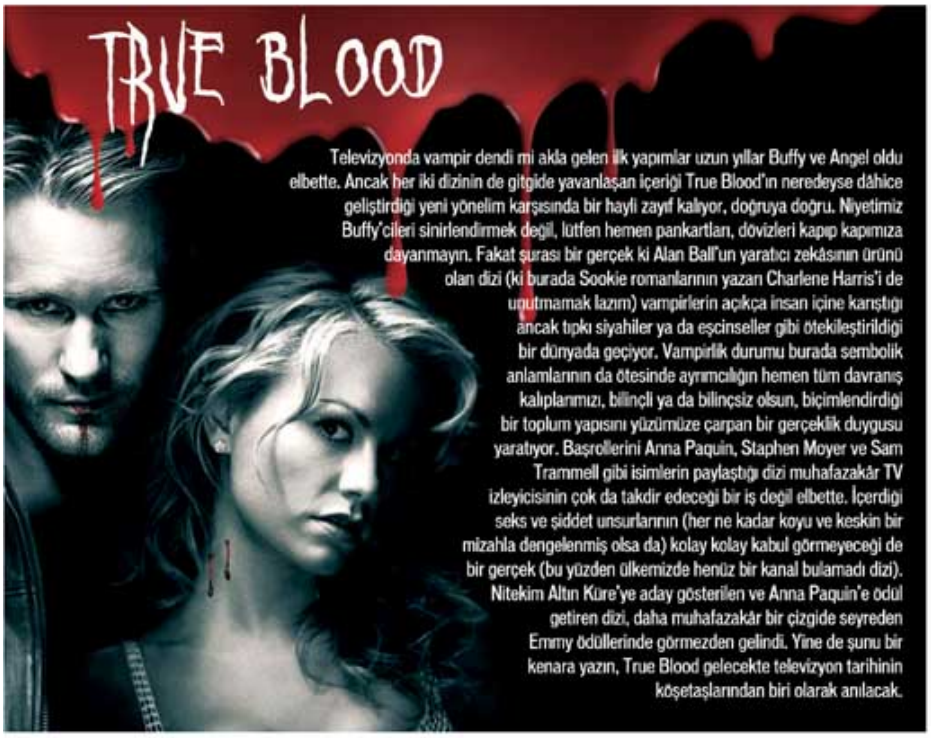

Televizyonda vampir dendi mi akla gelen ilk yapımlar uzun yıllar Buffy ve Angel oldu elbette. Ancak her iki dizinin de gitgide yavanlaşan içeriği True Blood'ın neredeyse dâhice geliştirdiği yeni yönelim karşısında bir hayli zayıf kalıyor, doğruya doğru. Niyetimiz Buffy'cileri sinirlendirmek değil, lütfen hemen pankartları, dövizleri kapıp kapımıza dayanmayın. Fakat şurası bir gerçek ki Alan Ball'un yaratıcı zekâsının ürünü olan dizi (ki burada Sookie romanlarının yazarı Charlene Harris'i de unutmamak lazım) vampirlerin açıkça insan içine karıştığı ancak tıpkı siyahiler ya da eşcinseller gibi ötekileştirildiği bir dünyada geçiyor. Vampirlik durumu burada sembolik anlamlarının da ötesinde ayrımcılığın hemen tüm davranış kalıplarımızı, bilinçli ya da bilinçsiz olsun, biçimlendirdiği bir toplum yapısını yüzümüze çarpan bir gerçeklik duygusu yaratıyor. Başrollerini Anna Paquin, Staphen Moyer ve Sam Trammell gibi isimlerin paylaştığı dizi muhafazakâr TV izleyicisinin çok da takdir edeceği bir iş değil elbette. İçerdiği seks ve şiddet unsurlarının (her ne kadar koyu ve keskin bir mizahla dengelenmiş olsa da) kolay kolay kabul görmeyeceği de bir gerçek (bu yüzden ülkemizde henüz bir kanal bulamadı dizi). Nitekim Altın Küre'ye aday gösterilen ve Anna Paquin'e ödül getiren dizi, daha muhafazakâr bir çizgide seyreden Emmy ödüllerinde görmezden gelindi. Yine de şunu bir kenara yazın, True Blood gelecekte televizyon tarihinin köşetaşlarından biri olarak anılacak.

Haim ve Jamie Gertz gibi genç kuşak oyuncuların oynadığı "Kayıp Çocuklar"dan günümüzde büyük bir çılgınlığa dönüşen "Alacakaranlık"a uzanan (arada Buffy'den de geçerek) bir çizgi çekmek mümkündür. Yine de "Kayıp Çocuklar"ın 80'lerin içinde savrulup giden genç neslin acılarını gözler önüne seren alt metni ile romantizmden başka bir derdi olamayan yeni binyılın gençliğine seslenen "Alacakaranlık" arasında dağlar kadar fark var kanımızca.

Vampir filmleri üzerine söylenecek daha çok şey var elbette. Aksiyon sineması içinde ele alınması gereken "Blade" serisi ya da Rodriguez-Tarantino ikilisinin karnaval benzeri katliam filmleri "Günbatımından Şafağa/From Dusk Till Dawn" gibi örneklere sıra gelmedi bile gördüğünüz gibi. Fakat son bir film var ki, "Alacakaranlık" serisinin bizce sulandıra sulandıra tüketmeye yeltendiği vampir filmlerinin namusunu kurtardı. İsveçli sinemacı Tomas Alfredson'un imzasını taşıyan "Gir Kanıma/Låt den rätte komma in" bahsettiğimiz film. Tüyler ürperten atmosferinden, az bulunur güzellikteki görüntülerine kadar son yıllarda çekilmiş en iyi vampir filmlerinden (hatta en iyi filmlerden) biri olan "Gir Kanıma", iki çocuk karakteri üzerine inşa ettiği hikâyesiyle vampirlik durumu hakkında çok yeni bir şey söylemiyor belki. Fakat çocuk yaştaki cinsiyetsiz (ya da en azından cinsiyeti belirsiz) vampir üzerinden sonsuz mahkûmiyet ve koşulsuz aşk üzerine kurduğu cümleler bu tür için bir hayli yeni ve iddialı. Aslına bakarsanız biz de bu okuduğunuz dosyayı "Alacakaranlık" çılgınlığı ya da bu furyadan nasiplenmeyi hesaplayan başka vampir filmlerinden ziyade, Alfredson'un zihnimizi allak bulak eden filminin büyüleyiciyi etkisinden ilham alarak hazırlamak istedik. ■

TÜRÜN SİVRİLEN ÖRNEKLERİ BU TÜRDE ÇOKÇA ÜRÜN VEREN İSİMLERDEN ZİYADE, KARİYERLERİ BOYUNCA BELKİ SADECE BİR VAMPİR FİLMİ ÇEKEN YÖNETMENLERDEN GELİR.

Franco imzalı "Vampyros Lesbos" da yönetmenin takdire şayan vampir filmleri arasında gösterilir. Fransız sinemacı Jean Rollin ("Le Viol du Vampire", "Vierges et Vampires", "Levres de Sang"), İspanyol çizer ve yönetmen Jose Ramon Larraz ("Vampyres") da adını anmamız gereken sinemacılar arasındalar.

İlginç olan asıl nokta ise vampir filmleri arasında asıl sivrilenlerin bu türde (ya da alt türde diyelim) çokça ürün veren isimlerden değil de, tek tük işlere imza atan, kariyerleri boyunca belki sadece bir vampir filmi çeken yönetmenlerden gelmiş olmasıdır. Örneğin Roman Polanski'nin 1967 tarihli "Korkusuz Vampir Avcıları/Dance of the Vampires" adlı komedisi unutulmaz bir Dracula parodisidir. Başrollerini Klaus Kinski, Isabelle Adjani ve Bruno Ganz üçlüsünün üstlendiği "Nosferatu: Phantom der Nacht" ise büyük ölçüde F.W. Murnau'nun klasiğinin bir yeniden çevrimi olmakla birlikte Werner Herzog'un en önemli filmlerinden biri olarak anılır. Andy Warhol'un (Paul Morrissey çekmiştir elbette) Udo Kier'i kültleştiren ve korkutmaktan ziyade erotizmi öne çıkaran "Blood for Dracula" adlı filmi kimilerince entelektüel bir mastürbasyondan başka bir şey değilse de vampir literatüründe kendine has bir yere sahiptir. Aynı şekilde Tony Scott'ın David Bowie, Catherine Deneuve ve Susan Sarandon ile çektiği "Açlık/The Hunger" (1983) ve Kathryn Bigelow'un western vampir filmi "Near Dark" yıllar içinde kült statüsü kazanan özel yapımlardır. İrlandalı sinemacı Neil Jordan'ın Hollywood yıldızlarıyla kotardığı "Vampirle Görüşme/Interview with the Vampire: The Vampire Chronicles" ve tabii ki Francis Ford Coppola imzalı "Bram Stoker's Dracula" da bu çerçevede ele alınabilecek tekil örnekler arasındadır.

80'lerin kült vampir filmi "Kayıp Çocuklar/The Lost Boys" ise yeniyetme gençleri başrole taşıyan ilk vampir filmlerinden biridir. Jason Patric, Kiefer Sutherland, Corey

"Alacakaranlık"

Kara Film ve Yeni Gerçekçiliğin Doğuşu

BU AY SİNEMA TARİHİNİN İLGİNÇ BİR DÖNEMİNE, İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE SONRASINA UZANIYORUZ. SAVAŞIN YARATTIĞI KARAMSARLIK, KARA FİLM TÜRÜNÜN ÇIKIŞINA ZEMİN HAZIRLARKEN, BELGESELCİLİK BÜYÜK GELİŞME GÖSTERİYOR. SAVAŞ SONRASI DÖNEME DAMGASINI VURAN İTALYAN YENİ GERÇEKÇİLİĞİ İSE, SOSYAL EŞİTSİZLİK, FAKİRLİK GİBİ TEMALARA EĞİLİŞİ VE BENİMSEDİĞİ DOĞAL ESTETİK ANLAYIŞI İLE TÜM DİKKATLERİ ÜZERİNDE TOPLUYOR.

PINAR TINAZ GÜRMEN

"Yurttaş Kane"

1939 - 1945 yılları arasında yaşanan Ikinci Dünya Savaşı, hiç kuşkusuz tüm ülkeleri gerek ekonomik, gerekse sosyal anlamda derinden etkiledi. Savaş öncesinde iç pazarlarına yönelik olarak üretim yapan çoğu ülke sineması, siyasi ve ekonomik zorluklar nedeniyle çöküş yaşarken, dev rüya fabrikasının ürünlerini tüm dünyaya pazarlayan Hollywood ise krizi fırsata dönüştürmenin yollarını aradı. Savaş konulu melodramlar, belgeseller, halkı içinde bulunduğu karmaşık ruh halinden uzaklaştırmayı hedefleyen müzikaller ve 1930'ların suç filmlerinin bir uzantısı olan kara film örnekleri ile tüm dünya pazarını ele geçiren Hollywood, popüler sinemadaki üstünlüğünü bir kez daha ortaya koydu. Avrupa'da savaşa tepki olarak ortaya çıkan yeni akımlar ise yavaş ve güçlü adımlarla yer almaya başladı sinema sahnesinde…

Hollywood'da Savaş Temalı Filmler

Ikinci Dünya Savaşı başladığında, Amerika Birleşik Devletleri'nin hangi safta yer alacağı belliydi ancak fiilen savaşa dahil olması 1941 yılında Japon ordusunun Pearl Harbor'a düzenlediği ani baskının ardından gerçekleşti. Bu noktaya kadar çizgisini fazla değiştirme gereği duymadan, klasik anlatılar ile yoluna devam etmiş olan Hollywood için artık yeni bir dönem başlamıştı. Sinema filmleri bundan böyle savaşı tüm dünyaya Amerika ve müttefiklerinin bakış açısından anlatacak, konulu filmlerin öncesine yerleştirilen belgeseller ile halka savaşın gidişatı hakkında bilgi verecek ve her şeyden önemlisi gerçekleşecek olası felaketleri meşrulaştırmanın önünü açacaktı…

Amerikan hükümeti, Hollywood'un en yetkin sinemacılarını, savaş hakkında belgeseller yapmaları yönünde görevlendirince, Frank Capra, John Ford, Antole Lit- ▶

RUSYA'NIN EN BÜYÜK FİLM ARŞİVLERİNDEN BİRİNİ İÇİNDE BARINDIRAN MOSS FİLM STÜDYOSU SAVAŞ DÖNEMİNDE TAMAMEN YANDI. BU FAÇİADA YOK OLAN FİLMLERDEN BİRİ DE BUGÜN ELİMİZDE SADECE FOTOĞRAFLARI BULUNAN, EISENSTEIN'IN "BEJIN ÇAYIRI" ADLI ESERİYDİ.

vak, John Huston ve William Wyler gibi ustalar bir an bile duraksamadılar. Capra ve Litvak'ın 1943-1945 yılları arasında yedi bölüm olarak gerçekleştirdikleri belgeselleri "Why We Fight?/Neden Savaşıyoruz?" bu türdeki filmlerin en bilineniydi. Huston, hava kuvvetlerine destek veren 1943 yapımı "Report from the Aleutians/Aleut Adaları Raporu"na imza atarken, Wyler 1944'te "The Memphis Belle: A Story of a Flying Fortress/Memphis Belle:Uçan Kalenin Hikayesi"nde filmle aynı adı taşıyan bombardıman uçağının öyküsüne değindi. Bu kervana Kuzey Pasifik savaşını perdeye taşıyan 1942 yapımı "The Battle of Midway/Midway Savaşı" ile katılan Ford ise, bir yıl sonra çektiği "December 7th/Aralığın Yedisi" adlı dokü-dramada Pearl Harbor baskınını ele aldı...

Savaş temasının işlenişi sadece belgesel filmlerle sınırlı kalmadı kuşkusuz. Wyler, 1942 yılında çektiği "Mrs. Miniver/Bayan Miniver"da savaşın alt üst ettiği sıradan hayatları ele alırken, Hawks 1941 yapımı "Air Force/Hava Kuvvetleri" ve "Sergeant York/Aslan Yürekli Çavuş" ile vatanseverlik temasını işledi. Michael Curtiz, Ingrid Bergman ve Humphrey Bogart'lı "Casablanca"da klasik bir aşk üçgenini savaşa dair simgesel öğelerle bezeyerek farklı bir bakış açısı yakalarken, Hollywood'a transfer olan İngiliz sinemacı Alfred Hitchcock 1940'ta çektiği "Foreign Correspondent/Yabancı Muhabir", Mervyn Leroy ise aynı tarihli "Waterloo Bridge/Waterloo Köprüsü" ile savaş sinemasına katkıda bulundular.

Elbette savaşı farklı biçimlerde ele alanlar da vardı. Lubitsch, 1942'de Nazizm'e ve Hitler'e eleştiri getirdiği komedi filmi "To Be Or Not To Be/Olmak ya da Olmamak" ile dikkati çekti. Chaplin ise Alman diktatörün oldukça cesur bir portresini çizdiği "The Great Dictator/Şarlo Diktatör" ile kara komedinin en güzel örneklerinden birini verdi. Ancak ne var ki, bu türdeki savaş komedileri için zaman biraz erkendi. Perdede tüm dünyayı kana bulayan gerçek bir düşmanın karikatürünü görmek çoğu izleyicinin hoşuna gitmedi. Savaş psikolojisi içindeki insanların düşmanlarını mümkün olduğunca güçlü ve karanlık görme eğilimleri yadsınamazdı. Dolayısıyla bu filmlerin değeri, gösterime girdikleri dönemden yıllar sonra anlaşılabildi.

Hollywood savaş temasını sıklıkla ele almakla birlikte, direkt olarak bu konuyla ilgili olmayan dramlara da yer verdi bu dönem içinde. Bunlar arasında ilk akla gelen Orson Welles'in 1941 yapımı klasik eseri "Citizen Kane/Yurttaş Kane"di. Basın imparatoru Charles Foster Kane'in iniş çıkışlarla dolu hayat öyküsünü anlatırken alışılmışın dışında bir karar alarak filmini 50mm. objektifle çeken Welles, kahramanının çevresiyle olan ilişkisini görsel olarak hiç kesmemeyi denedi. Ford, 1941'de çektiği "How Green Was My Valley/Vadim O Kadar Yeşildi ki"de maden işçilerinin yaşamlarını romantik bir bakış açısıyla ele alırken, 1940 yapımı bir Steinbeck uyarlaması olan "The Grapes of Wrath/Gazap Üzümleri"nde yoksulluk teması üzerine eğildi.

Savaş boyunca kahramanlık ve vatanseverlik öyküleri ile cepheye destek veren ve halkın da aynı şekilde savaşın haklılığına inanması için çaba sarf eden Hollywood, kazanılan zaferden(!) sonra ister istemez çizgisini değiştirmek zorunda kaldı. Nitekim sözkonusu zafer binlerce insanı radyasyona maruz bırakan ve belki şu an bile hesaplamamızın mümkün olamayacağı büyük bir hasar yaratan atom bombası sayesinde kazanılmıştı. Kuşkusuz her savaş kanlıydı, her savaş masumiyeti yok ediyordu ama İkinci Dünya Sava-

FARUK KENÇ

Türk sinemasının önemli isimlerinden biri olan Faruk Kenç, Osmanlı İmparatorluğu Harbiye Nazırı ve Merkez Ordu Sinema Dairesi'nin kurucusu Enver Paşa'nın yeğeniydi. Almanya'da eğitim görmekteyken İkinci Dünya Savaşı'nın çıkması ile yurda geri dönen ve kendisine meslek olarak sinema yönetmenliğini seçen Kenç'in bu çıkışı, diğer genç sanatçıları da yüreklendirdi ve Türk sinemasının verimli bir döneme girmesine katkıda bulundu. "Taş Parçası"(1939), "Yılmaz Ali"(1940), "Dertli Pınar"(1943), "Karanlık Yollar"(1947) gibi filmleri ile bir döneme damgasını vuran Kenç'in önemli bir çalışması da, 1938 yılında M.K. Atatürk'ün cenaze törenine dair belge filmlerini çekmiş olmasıydı. 1964 yılına dek yönetmenliğe devam eden Kenç, Ayhan Işık, Belgin Doruk gibi yıldız oyuncuları da sinemaya kazandıran kişiydi.

"Çifte Tazminat"

"Şarlo Diktatör"

CHARLIE CHAPLIN'İN SAVAŞA ELEŞTİRİ GETİREN FİLMİ "BAY VERDOUX", YÖNETMENİN HÜKÜMET TARAFINDAN KARA LİSTEYE ALINMASINA NEDEN OLDU VE İNGİLİZ ASILLI SİNEMACI BİRKAÇ YIL SONRA ÜLKEYİ TERK ETMEYE ZORLANDI.

şı'nın finali, dünya yüzünde yaşanmış tüm benzerlerinden ayrı bir noktada durmaktaydı... Özeleştiri yanı ağır basan filmlerin en ünlüsü Wyler'ın 1946'da çektiği ve savaştan dönen askerlerin zorlu yaşam mücadelelerini anlattığı "The Best Years of Our Lives/Hayatımızın En Güzel Yılları" oldu. Chaplin ise 1947 yapımı filmi "Monsieur Verdoux/Bay Verdoux"da başkahramanına söylettiği şu sözler ile savaş hakkındaki düşüncelerini dile getirdi: "...Savaş, çatışmalar, tüm bunlar ticarettir. Bir cinayet, bir katil yaratır. Yığınları öldürmek ise, bir kahraman..."

Kara Filmin Doğuşu

1930'larda ekonomik buhranın yarattığı karamsarlığın gangster filmleri ve polisiyelerin çıkışına zemin hazırladığından bahsetmiştik. 1940'ların savaş ortamı ise, bu tırmanışı bir adım öteye taşıdı ve tanımı 1946 yılında İsviçreli eleştirmen Nino Frank tarafından ilk kez yapılan kara film türünün ortaya çıkmasını sağladı. Adından da anlaşılabileceği gibi kara film, hem içerik, hem de biçim adına karanlıktan beslenen bir tarzı yansıtıyordu. Genellikle suç ile yoğrulmuş bir öykü içinde yer alan karakterler için dünya, eskiden olduğu gibi 'iyiler' ve 'kötüler'den oluşan homojen bir yapıya sahip değildi. En masum vatandaşlardan eli kanlı katiller yaratan savaş, gündelik yaşama da etki etmiş, ahlaki anlamda tüm sivrilikleri yok ederek, herkesin her an her şeyi yapabileceği güvenilmez bir dünya tablosu oluşturmuştu... Hollywood'dan tüm dünyaya yayılan kara film örnekleri, kısa zamanda ciddi bir izleyici kitlesi elde etti. Türün ilk yapıtı kabul edilen John Huston'ın 1941 yapımı filmi "The Maltese Falcon/Malta Şahini"nde, Humphrey Bogart'ın canlandırdığı özel dedektif Sam Spade, soğuk, karamsar, güvensiz ve alaycı yapısı ile kara film karakterlerinin bir prototipini çizdi. Bu filmlerde erkek kahramanlar kadar kadınlar da ilgi çekici özellikler sahipti. Güzelliği ile büyüleyen, gizemli, tehlikeli "Femme Fatal/Öldürücü Dişi"ler Lauren Bacall, Rita Hayworth, Joan Crawford gibi aktrislerin bedeninde hayat buldu.

"Malta Şahini"nde Humphrey Bogart.

1944 sonrasında iyice yaygınlaşan tür, ışıklandırma ve çevre düzenlemesi adına Alman Dışavurumculuğu'ndan izler taşıyor, ancak bu estetiği fantastik bir dünyadan, gündelik yaşama aktarıyordu. Nitekim artık dünya, kan emici Dracula'nın yaşadığı varsayılan ürkütücü diyarlardan pek de farklı değildi...

1944-1950 yılları arasında Hollywood'un pek çok usta yönetmeni, kara film türü içinde yer alan eserler verdiler. Bu filmlerin en başarılı olanları arasında, Edward Dmytryk'in 1944'te çektiği "Murder My Sweet/Cinayet Sevgilim", Billy Wilder'ın aynı tarihli klasik eseri "Double Indem- ▶

1940 - 1950

KISA DÜNYA TURU

RUSYA

Rus sinemasında sesli çekim tekniğinin özellikle kurgu üzerine çalışan ustalar tarafından zorlukla benimsendiğinden daha önce de bahsetmiştik. Sessiz dönemin büyük isimlerinden Vertov ve Pudovkin'in yavaş yavaş sinemadan uzaklaşmaya başladığı bu yıllarda zamana ayak uydurabilen tek usta sinemacı Eisenstein oldu. İlk sesli filmi "Alexander Nevsky"i 1938 yılında çeken yönetmen, savaş öncesinde Rus halkına moral veren bu kahramanlık öyküsü ile filmografisinin en yetkin eserlerinden birini gerçekleştirdi. Daha sonra ise 1944'te ilk bölümünü tamamladığı "Korkunç Ivan" geldi. Ancak Ivan tiplemesinde kendisinden çok şey bulan Stalin, 1946'da tamamlanan ikinci bölümün gösterimini yasakladı. Filmin son bölümü ise, hiçbir zaman çekilemedi...

FRANSA

Fransa savaşın yarattığı olumsuz etkileri en yoğun hisseden ülkelerin başında geliyordu. Sinema da bu karmaşadan nasibini aldı ve film üretimi durma noktasına geldi. Alman işgali sırasında Rene Clair ve Jean Renoir gibi yetkin sinemacılar Hollywood'a göç etmiş, yurtta kalan Marcel Carne ise savaş boyunca sadece üç film çekme fırsatı bulabilmişti. Farklı tarzı ile dikkat çeken genç sinemacı Robert Bresson "Les Anges du Peche/Sokak Melekleri"(1943) ve "Les Dames du Bois de Boulogne/Bolonya Ormanının Hanımları"(1945) ile çalışmalarına devam etti. Ancak Fransız sinemasındaki en önemli gelişme, savaş sonrasında yaşandı. Sinemada yönetmenin tek yaratıcı olduğu görüşünü dile getiren Alexandre Astfuc'un 'Camera-stylo/Kamera-kalem' kuramını Andre Bazin'in 'Cahiers du Cinema' dergisindeki yazılarında dile getirdiği ve sinemada kurgudan çok mizansene önem verilmesi gerektiği yönündeki görüşleri izledi. Bu düşünsel farklılaşma, 1950'lerin sonlarına doğru ortaya çıkacak olan Fransız Yeni Dalgası'nın temellerini attı.

JAPONYA

Japon sineması savaştan sonraki yıllarda hızla kendisini topladı ve ulusal özelliklerin ön plana çıktığı yeni bir yaklaşım geliştirmeye başladı. Akira Kurosawa, Kenji Mizoguci ve Yasujiro Ozu gibi yaratıcılar bu dönemde kabuklarından sıyrılarak dünya seyircisi ile buluşmaya başladılar. Ozu geleneksel Japon sanatlarından esinlenen yalın bir doğallığı perdeye yansıtırken, Mizoguci kadın sorunlarını gündeme getiren filmleri ile dikkati çekti. Bu iki usta sinemacının arasına 1943 yılında çektiği "Sugata Sanshiro/Büyük Judo Efsanesi" ile yönetmenlik kariyerine başlayan Kurosawa da eklendi. Ancak Japon sinemasının altın çağına geçişi 1950'li yıllara buldu.

KARA FİLM TÜRÜNÜN İLK ÖRNEĞİ KABUL EDİLEN "MALTA ŞAHİNİ", YÖNETMENİ JOHN HUSTON'IN DA İLK FİLMİYDİ.

nity/Çifte Tazminat", Hollywood'a Almanya'dan transfer olan Fritz Lang'ın 1944'te yönettiği "The Woman in the Window/Penceredeki Kadın", Howard Hawks'ın yine aynı yıl çektiği "To Have and Have Not/Malik Olmak ve Olmamak" ve Orson Welles'in 1947 tarihli filmi "The Lady from Shanghai/Shanghaylı Kadın" sayılabilir. Kara film, 1950'lerden sonra ilk zamanki hızını kaybetmiş olsa da, varlığını her dönemde sürdürdü.

İtalyan Sineması Küllerinden Doğuyor: Yeni Gerçekçilik

Halkı gerçeklerden uzaklaştırma amacını güden Beyaz Telefon filmleri, savaş boyunca İtalyan sinemasına hakim olmaya devam etti. Ancak elbette bu durumdan memnun olmayanlar da vardı. Ülkenin en ünlü sinema yayınlarından biri olan "Cinema"da yazan Michelangelo Antonioni, Luchino Visconti, Gianni Puccini, Cesare Zavattini ve Giuseppe De Santis gibi senarist ve eleştirmenler halkı hayal alemine sürükleyen bu filmler hakkındaki olumsuz görüşlerini dile getirmeye başladılar. Yazıları genellikle sözkonusu filmlerin sinemasal özellikleri üzerineydi ve siyasete çok fazla değinmiyordu. Çünkü derginin yazı işlerinden sorumlu olan kişi, faşist diktatör Musolini'nin oğlu Vittorio Musolini'ydi! Yönetimin çok fazla tepkisini çekmeden, İtalya'nın gerçekte ihtiyacı olan sinemanın tanımını yapmaya çalışan bu isimlerin çoğu, savaş sonrasında yönetmenlik koltuğuna oturarak, ideallerini hayata geçirmeye başladılar. Yeni Gerçekçilik olarak adlandırılan akıma destek verenlerin içinde sadece onlar değil, yönetmenliğe daha önceki yıllarda başlamış olan Vittorio DeSica ve Roberto Rosellini de vardı. Sinemanın izleyiciyi gerçeklerden koparmak yerine, ne kadar acı verici olursa olsun onunla yüzleştirmek amacına hizmet etmesi gerektiğini öne süren akım, dönemin en can alıcı sorunlarını; savaşın yıkımını, eşitsizliği, yoksulluğu, sömürüyü, ahlaki deformasyonu, gündelik yaşamın güçlüklerini, hayal kırıklıklarını ele aldı, ancak yıllardır karamsarlık içinde bocalayan insanlara küçük umut ışıkları yakmaktan da geri durmadı. Yeni Gerçekçiler dünyayı olduğu gibi, estetize etmeksizin perdeye taşıdılar. Stüdyolar yerine gerçek mekanlarda çalışmayı tercih ettiler. Filmlerinde profesyonel oyunculardan çok sıradan insanlara rol vererek doğal tepkiler elde etmeyi amaçladılar. Yine aynı nedenle yarattıkları karakterleri edebi diyaloglar yerine gündelik dille konuşturdular. Kamera kullanımında belgeselci bir yaklaşımı benimseyen akıma dahil filmlerde elde yapılan çekimler ön plana geçti. Kurgu konusunda ise seyircide psikolojik etkiler yaratmayı amaçlayan teknikler terk edilerek, mümkün olduğunca filmsel zaman ve mekanı deforme etmeyen yöntemler benimsendi.

Akımın en önemli eserleri arasında Roberto Rosellini'nin, Federico Fellini'nin senaristliği ile hayata geçirdiği 1945 yapımı filmi "Roma, Citta Aperta/Roma, Açık Şehir" ve 1948'de çektiği "Germania Anno Zero/Almanya, Sıfır Yılı", Vittorio DeSica'nın 1948 tarihli filmi "Ladri di Biciclette/Bisiklet Hırsızları", Visconti'nin aynı yıl çektiği yarı belgesel nitelikteki çalışması "La Terra Trema/Yer Sarsılıyor"ve DeSica'nın çoğu tarihçi tarafından akımın son eseri olarak kabul edilen 1952 yapımı filmi "Umberto D." sayılabilir.

Fikirsel anlamda Fransız Şiirsel Gerçekçiliği'nden etkilenmiş olan Yeni Gerçekçilik, kısa zamanda tüm dünyayı etkisi altına aldı ve1960'lara uzanan dönem içinde İngiltere'den Brezilya'ya, Fransa'dan Türkiye'ye dek pek çok ülkede ortaya çıkan yeni eğilimlerin ve akımların çıkış kaynağı oldu. Zaman içinde akımdan kopan Visconti, Antonioni ve Fellini gibi isimler ise, kendilerine özgü bir çizgide ilerleyerek sadece İtalya'nın değil tüm dünya sinemasının en büyük yaratıcıları arasına girdiler.

HUMPHREY BOGART

Kara filmlerin vazgeçilmez oyuncusu Humphrey Bogart, oyunculuk kariyerine 1922 yılında Broadway'de başladı. 1930'larda Fox ile anlaşarak sinemaya geçiş yapan aktör, zamanın jön tanımına uymayan fiziği nedeniyle bu sektörde tutunabileceğinden emin değildi. Ancak 1940'lara doğru Kara Film türünün tırmanışa geçmesi, anti kahramanların cazibesini arttırınca Bogart'ın da şansı açıldı. 1941 yılına dek irili ufaklı sayısız filmde rol alan aktör, Huston'ın "Maltese Falcon/Malta Şahini" adlı filmi ile bir anda dünya çapında şöhrete kavuştu. Ertesi yıl Curtiz'in "Casablanca"sında başrolü oynayan Bogart, art arda çevirdiği "To Have and Have Not/Malik Olmak ve Olmamak", "Big Sleep/Büyük Uyku", "The Treasure of the Sierra Madre/Sierra Madre'nin Hazineleri" gibi filmler ile belleklere kazındı. 1945 yılında aktris Lauren Bacall ile hayatını birleştiren Bogart ve eşi Hollywood'un en beğenilen ikililerinden birini oluşturdular ve "Boogey ve Baby" adı ile anıldılar. 58 yaşında gırtlak kanserine yenik düşen Bogart, ömrünün sonuna dek Bacall ile evli kaldı.

"Bisiklet Hırsızları"

İngiltere'de Belgeselci Yaklaşım

Savaştan olumsuz yönde etkilenen ülke sinemalarının başında İngiltere geliyordu kuşkusuz. Fiilen savaşın içinde olmak İngiliz ekonomisini baltalamış, sinemaya yapılan yatırımların azalmasına neden olmuştu. Halk hala sinemaya ilgi gösteriyordu ancak salonların hakimiyeti Hollywood'un elindeydi. Bu dönem içinde İngiliz sinemasında belgesel filmcilik atak yaptı ve başta Grierson olmak üzere İngiliz Belge Film Okulu'nun temsilcileri, savaşın sadece kendi ülkelerinde değil, tüm dünyada yarattığı sosyal değişimleri ve neden olduğu acıları gözlemleyen bir dizi filme imza attılar. İngiliz Haberleşme Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren "Crown Film Unit"in katkıları ile gerçekleştirilen bu belgesellere örnek olarak Humphrey Jennings'in 1942'de çektiği "Listen to Britain/İngiltere'yi Dinle" ve 1945 yılında filme aldığı "A Dairy for Timothy/Timothy'e Günlük", Harry Watt'ın 1941 imzalı belgeseli "Target for Tonight/Bu Geceki Hedef" ve Roy Boulting'in 1943'te çektiği "Desert Victory/Çöl Zaferi" verilebilir...

Dönem içinde çekilen az sayıdaki konulu

"Üçüncü Adam"

TÜRK SİNEMASINDA MUHSİN ERTUĞRUL DÖNEMİNİ SONA ERDİREN FİLM OLARAK BİLİNEN FARUK KENÇ İMZALI "TAŞ PARÇASI", GAZETELERDE "MUHSİN ERTUĞRUL'UN BAŞINA DÜŞEN TAŞ!" SÖZLERİYLE YER ALMIŞTI.

filmde de hem savaşın, hem de belgeselci tarzın etkilerini gözlemlemek mümkündü. David Lean ve Noel Coward'ın birlikte çektikleri "In Which We Serve/Denizler Hakimi"(1942) ve Michael Powell ile Emeric Pressburger'ın ortak çalışması "One of Our Air-Craft is Missing/Bir Kaçış Öyküsü"(1942) gibi...

İngiliz sinemacılar savaştan sonra da belgeselci üsluplarını korudular ve İtalya'da yeşeren Yeni Gerçekçilik akımının da etkisiyle sıradan insanın sosyal yaşam içindeki ikilemlerine odaklanan, simgesel açılımlardan uzak filmler ürettiler. David Lean 1945 yapımı "Brief Encounter/Kısa Tesadüfler"de yasak aşk üzerine yapılmış en güzel filmlerden birine imza atarken, Carole Reed 1947 tarihli "Odd Man Out/Ölümden Kuvvetli"de imkansız aşk motifini suç olgusu ile birlikte ele aldı. Ayrıca Reed'in 1949 yapımı klasikleşmiş yapıtı "The Third Man/Üçüncü Adam" da, her ne kadar dramatik yapı kurulumu adına belgeselci üsluptan ayrı görünse de, gerçekçi bir atmosfere sahipti.

İngiliz sineması içinde, belgeselci eğilimin aksine, teatral üslubu benimseyen yönetmenler de vardı kuşkusuz. Sonuçta İngiltere, tiyatro seyircisinin sinema seyircisinden daha fazla olduğu ender ülkelerden biriydi ve klasik geleneğe ilgi hala sürüyordu. Laurence Olivier'nin 1948'de çektiği "Hamlet" ve "Üçüncü Richard" başarılı Shaekspeare uyarlamaları olarak dikkati çekti. Lean'in Charles Dickens'tan uyarladığı 1946 yapımı "The Great Expectations/Büyük Umutlar" ve 1948'de yine aynı yazarın romanından senaryolaştırdığı "Oliver Twist" de beğeniyle karşılanan filmler oldu.

Türk Sinemasında Geçiş Dönemi

Türkiye her ne kadar İsmet İnönü'nün kararlı dış politikası sayesinde fiilen savaşa girmemiş olsa da, yanı başında yaşanmakta olan gerilimden fazlasıyla etkilendi. Ekonomik dengelerin değiştiği, siyasi anlamda da çalkantıların yaşandığı bu dönem içinde sürpriz şekilde gelişme gösteren iş kolları da oldu. İlginç olan şu ki, bunların başında sinema geliyordu... 1939 yılına gelindiğinde Türk sinemasında yapımcılık faaliyeti gösteren tek bir şirket ve bu şirkete bağlı olarak film çeken tek bir yönetmen vardı: İpek Film ve Muhsin Ertuğrul... Her ne kadar bazı tarihçilere göre bu tekel oluşumunun nedeni, Muhsin Ertuğrul'un baskıcı ve bencil tavırları olarak gösterilse de, tek sebep bu değildi. Sinema henüz ciddi bir iş kolu olarak görülmüyor, yatırımcılar bu alana girmekten çekiniyor, entelektüeller ise sinemayı bir sanat olarak kabul etmekte hala zorlanıyordu. İkinci Dünya Savaşı'nın çıkması, Türkiye'de sinemanın kaderini değiştirdi. Öncelikle savaş nedeniyle yeterince üretim yapamayan Avrupa ülkelerinden gelen filmlerin sayısı ciddi şekilde azaldı. Yabancı filmlere darbe vuran bir başka etken de 1939'da çıkarılan sansür yasası oldu. Yasanın amacı özellikle Almanya ve İtalya'dan faşizm, Rusya'dan ise komünizm propagandası içeren filmlerin yurda girişini engellemekti. Bu tabloya Avrupa şehirlerinde yüksek öğrenim yapmakta olan çok sayıda entelektüel gencin yurda dönüşü de eklenince, sinemanın gelişmesi için bulunmaz bir ortam oluştu. Türk sinemasında Geçiş Dönemi olarak tanımlanan 1939-1952 yılları arasında, tüm imkansızlıklara rağmen sinema yapmaya çalışan bu genç insanlar, salonlardaki boşluğu yerli yapımlarla doldurma fikrini mantıklı bulan yapımcı şirketler tarafından desteklendi. Yeni sinemacılar, halka yakın gelecek konulara, tarihi dramlara, vatanseverlik teması üzerine oturan senaryolara ağırlık verdiler ve Muhsin Ertuğrul dönemine göre son derece dinamik, doğal ve ulusal kimliğimizi yansıtan eserler ortaya koydular. Sinema salonları büyük ölçüde yerli yapımları ağırlar hale geldi ve Türk sineması bir sektör olma yolunda önemli adımlar attı. Dönemin dikkat çeken sinemacıları arasında Faruk Kenç, Baha Gelenbevi, Şadan Kamil, Vedad Ar, Refik Kemal Arduman, Aydın Arakon, Şakir Sırmalı, Vedat Örfi Bengü, Turgut Demirağ, Kani Kıpçak ve Talat Artemel geliyordu... ■

ANNA MAGNANI

İtalyan Yeni Gerçekçiliği dendiğinde akla gelen ilk oyuncu olan Anna Magnani, 1908 yılında Roma'da doğdu. Yoksul bir çocukluk geçiren Magnani meslek yaşamına kabarelerde şarkı söyleyerek başladı. Sinemaya 1928'de adım atan aktris, DeSica ve Rossellini gibi yönetmenlerin dikkatini çok sonraları, 1940'larda çekmeyi başardı ve ilk önemli çıkışını Yeni Gerçekçilik akımını başlatan Rosellini imzalı "Roma, Citta Aperta/Roma Açık Şehir" ile gerçekleştirdi. Sert yüz hatları, doğal jest ve mimikleri, klasik güzellik anlayışından uzak fiziği ile Yeni Gerçekçiliğin en beğenilen isimlerinden biri haline gelen Magnani, tipik İtalyan kadını imajı ile sivrildi. Alberto Lattuada ile "Il Bandito/Haydut"(1946), Luchino Visconti ile "Bellissima/Güzeller Güzeli"(1951) ve Pier Paolo Pasolini ile "Mama Roma/Roma Ana"(1962)'da birlikte çalışan Magnani 1972 yılında yaşama veda etti.

Ne okumalı

İtalyan Yeni Gerçekçiliği / Selahattin Bağdatlı / Derin Yayınları

Kara Filmler: Neo-Noir'dan Future Noir'e / Selda Tan Özdemir / Altıkırkbeş Yayınları

Ne izlemeli

1940 "The Great Dictator/Şarlo Diktatör" Charlie Chaplin
1941 "How Green was My Valley/Vadim O Kadar Yeşildi ki" John Ford
1941 "Citizen Kane/Yurttaş Kane" Orson Welles
1941 "Maltese Falcon/Malta Şahini" John Huston
1944 "Korkunç Ivan" S.M. Eisenstein
1945 "Roma, Citta Aperta/Roma Açık Şehir" Roberto Rosellini
1945 "Les Dames du Bois de Boulogne/Bolonya Ormanının Hanımları" Robert Bresson
1945 "Brief Encounter/Kısa Tesadüfler" David Lean
1946 "The Best Years of Our Lives/Hayatımızın En Güzel Yılları" William Wyler
1948 "La Terra Trema/Yer Sarsılıyor" Luchino Visconti
1948 "Hamlet" Laurence Olivier
1949 "The Third Man/Üçüncü Adam" Carol Reed
1952 "Umberto D." Vittorio DeSica

ENGİN ERTAN engin.ertan@turkuvazdergi.com.tr

Otoyolda rock tarihine saygı duruşu

Bu ay "Öldüren Kelimeler" ile ülkemizde vizyona konuk olacak Bruce McDonald, özellikle 90'lı yılların başlarında Kanada sinemasının en önemli yönetmenlerinden birisi olarak gösteriliyordu. Kendisine bu ve benzeri övgüleri kazandıran filmlerinden "HIGHWAY 61", Kanada'dan Amerika'ya uzanıyor ve adını aldığı otoyol üzerinde geçiyor. Bu özgün yol filmi rock müziğe saygı duruşunda bulunurken, yer yer müzik dünyasına mizahi bir açıdan yaklaşmaktan ve hikâyesine alışılmadık bir şeytan figürünü dâhil etmekten de geri durmuyor.

Çoğunlukla Goethe'nin Faust'uyla ilişkilendirilen 'şeytanla anlaşma yapmak' Hıristiyan mitolojisinin en popüler temalarından birisidir. İstediklerine ulaşmak için şeytana ruhunu satan karakterlerin karşılığı zaman zaman popüler kültürde de aranır, özellikle de rock tarihindeki efsanelerde. İşin doğrusu çoğu rock yıldızı da bu ve benzeri şeytani yakıştırmaları memnuniyetle kabul etmiştir. Bazen Faust, bazen Dorian Gray, bazense şeytanın ta kendisi kılığına bile isteye bürünen isimleri saymaya yerimiz yetmez. Bruce McDonald'ın, Kanada'dan Amerika'ya doğru yol alan iki karakterin öyküsünü anlattığı "Highway 61" da aşağı yukarı bu temayı merkez noktasına yerleştiriyor. Kanadalı yönetmen dışarıdan bir bakışla Amerika'yı tanımlamaya çalışırken popüler kültürden ve rock müziğinden bolca faydalanıyor, işin içine şeytanı katmaktan da çekinmiyor.

Filmin giriş kısmında iki başkarakteri tanıyoruz. Pokey Jones (Don McKellar) Ontario yakınlarındaki küçük bir kasabada yaşayan, içine kapanık bir berber. Pokey'nin en büyük hayali kutusunda sakladığı trompetini bir gün insanların önünde çalabilmek. Fakat o kadar utangaç ki, bu hayali gerçekleştirmeye bir türlü soyunamıyor. En yakın arkadaşı Claude (Johnny Askwith) rock gruplarında çalmasını defalarca önermesine rağmen... Jackie Bangs (Valerie Buhagiar) ise çeşitli heavy metal ve rock gruplarıyla şehirden şehre dolaşan bir 'roadie'. Bir gün tepesi atıyor ve beraber çalıştığı grubun zulasındaki uyuşturucuyu çalarak kaçıyor. Varış noktası belli olmayan bu seyahatte Jackie'nin yolu Pokey'nin kasabasına düşüyor. Normalde sessiz sakin bir hayat süren berber de aynı günlerde alışık olmadığı bir popülariteyle sarhoş olmuş durumda, çünkü dükkânının arka bahçesinde bulduğu ceset sayesinde yerel gazetelerin manşetleri onunla kaplı. Bu haber Jackie'ye de elindeki uyuşturucuyla Amerika'ya kaçmak için bir fikir veriyor. Önce Pokey ile iletişime geçiyor ve kendisini ölen adamın kız kardeşi olarak tanıtıyor. Daha sonraysa bir punduna getirip uyuşturucuyu cesedin vücuduna saklıyor ve yanında bir tabutla New Orleans'e doğru yola çıkmaya karar veriyor. Hayatı birdenbire değişen Pokey ise Jackie'ye yol arkadaşlığı öneriyor. Biri yaşadığı küçük kasabadan kurtulup Amerika'yı görmek isteyen, diğeriyse yanında bir tabut taşıdığı için otostop konusunda pek şansı olmayan ikili çaresiz beraber yollara düşüyor. Fakat kendilerini bekleyen bir sürpriz, daha doğrusu sevimsiz bir takipçileri var. Yanlarında taşıdıkları cesedin ruhuna kapı gibi bir anlaşmayla sahip olan şeytan, otoyolda hemen arkalarından gelmekte ve kendisine ait olanı almaya son derece kararlı.

Bruce McDonald'ın sinemasına aşina olanların bileceği üzere, yönetmen için müzik son derece önemli bir anlatım aracı. Hatta müziğin kimi filmlerinde başrolde olduğunu söylemek bile mümkün (1996 yapımı, dibe vurmuş bir punk grubu üzerine enfes bir mockumentary olan "Hard Core Logo" gibi). "Highway 61"da da durum pek farklı değil. McDonald, yazının giriş bölümünde de değindiğimiz gibi, karakterlerinin Amerika'daki yolculuğunu büyük ölçüde müzik üzerinden şekillendiriyor. Her şeyden önce, Ontario'dan New Orleans'e uzanan yolculuk meşhur 61 numaralı otoyol üzerinde gerçekle-

Jello Biafra'nın bir gümrük memurunu canlandırıyor olması filmin en parlak esprilerinden.

HIGHWAY 61

Yönetmen: Bruce McDonald. **Yapımcı:** Colin Brunton ve Bruce McDonald. **Senaryo:** Allan Magee, Bruce McDonald ve Don McKellar. **Görüntü Yönetmeni:** Miroslaw Baszak. **Kurgu:** Michael Pacek. **Müzik:** Nash the Slash. **Prodüksiyon Tasarımı:** Ian Brock. **Kostüm Tasarımı:** Derek J. Baskerville ve Martha Wynne Snetsinger. **Oyuncular:** Don McKellar (Pokey Jones), Valerie Buhagiar (Jackie Bangs), Earl Pastko (Şeytan), Peter Breck (Bay Watson), Art Bergmann (Otto), Jello Biafra (Gümrük memuru), Tav Falco (Motosiklet çetesinin başı). 1991 Kanada yapımı, 102 dakika.

şiyor. Özellikle Bob Dylan'ın klasikleşmiş albümü ve şarkısı Highway 61 Revisited ile rock tarihine de mal olan otoyol, Amerikan kültüründe 20. yüzyıl müziğinin önemli bir sembolü olarak kabul ediliyor. Bu hat boyunca sıralanan şehirlerden çıkmış blues klasikleri kadar, otoyolun hareketin ve özgürlüğün bir temsili olarak görülmesi de önemini arttırıyor. Zaten Pockey de yola çıkar çıkmaz 'rock 'n' roll otoyolu' olarak tanımlıyor '61'i. Gerek arkadaşı Claude'a yazdığı kartpostallarda, gerekse Jackie'ye anlattığı hikâyelerde Amerikan rock tarihinden alıntılar yapıyor. Bob Dylan'ın çocukluğunun geçtiği eve uğrayarak saygı duruşunda bulunmayı da ihmal etmiyor.

Açıkçası yol filmleri, hareket, özgürlük ve rock müzik sinemada sayısız kez birarada ele alınmıştı. McDonald'ın filmini benzerlerinden ayıran ve daha ilginç bir noktaya taşıyan unsursa kesinlikle Earl Pastko'nun canlandırdığı şeytan karakteri. "Highway 61"ın şeytanı pek alışık olduğumuz tarzda değil. Gündelik hayatta rastlayabileceğiniz herhangi birisine benziyor. İnsanları kandırmak içinse artık çok büyük vaatlerde bulunmasına gerek yok, bazen bir şişe içki bile yeterli olabiliyor. Anlaşmalar hâlâ kanla imzalanıyorlar ama herhangi bir poliçeden farksızlar. Üstelik bu şeytan 'müşteri'lerine birer yara bandı ödünç verecek kadar da cömert. Uzun lafın kısası, McDonald'ın bu karakterle ilgili tasarımı gerçekçi olduğu ölçüde absürt. Zaten filmin mizah duygusu da büyük ölçüde bu saçmalıktan kaynaklanıyor.

Öte yandan Pockey ve Jackie yolculukları boyunca motosiklet çetelerinden, bir villada münzevi hayatı yaşayan yıldızlara kadar rock dünyasının pek çok klişesiyle karşılaşıyorlar. Bu sahnelerde McDonald müzik dünyasının şatafatı ve ilginçliği kadar, saçmalığını da gözler önüne seriyor. Ortaya çıkan evren o kadar garip ki, şeytanın sıradan insanlara benzemekten başka çaresi kalmıyor.

Şeytan mitini ve rock dünyasını ele alırken kullandığı bu parlak fikirler haricinde, "Highway 61" konuk oyuncularıyla da dikkat çeken bir film. Örneğin efsane punk grubu Dead Kennedys'in solisti Jello Biafra bir gümrük memuru olarak karşımıza çıkıyor. Anarşik eylemleri ve sistem karşıtı fikirleriyle tanınan Biafra'yı böyle bir rolde görmek bile bir kesim seyirciyi kahkahaya boğmak için yeterli. Fakat filmin oyuncu kadrosundaki müzik dünyasından ünlüler bu kadarla sınırlı değiller. Jackie'nin yakın dostu Otto'yu Kanada'nın en ünlü rock müzisyenlerinden Art Bergmann canlandırırken, Pockey'nin karşılaştığı motosiklet çetesinin başı olarak da Tav Falco'yu izliyoruz. McDonald filmin ses kuşağını da Ramones'tan Tom Jones'a kadar uzanan isimlerle süslüyor. Hatta kimi kaynaklardaki bilgilere bakılırsa, Jones'un 'It's Not Unusual'ı bu filmde kullanıldıktan sonra Kanada'daki çeşitli modern rock radyolarının listelerine tekrar girmiş.

Filmin görsel tarzından da biraz bahsetmek gerekirse; "Highway 61"ı bugün izlemek neredeyse nostaljik bir tat veriyor. 90'lı yıllarda benzerlerine sıkça rastladığımız ama bugünün sinemasında ne yazık ki pek karşılığı olmayan, has bağımsız filmlerden McDonald'ınki. Yolculuk duygusunu seyirciye eksiksiz şekilde geçiren, dramatik yapı ve kurgu açısından olabildiğince rahat bir film de diyebiliriz. Bu rahatlık bazı noktalarda hikâyede açıklara neden olsa bile, perdeden taşan duygu son derece kuvvetli. Elbette hikâyedeki kimi fantastik unsurların bazı anlarda gerçeküstü sahnelere kaynaklık ettiğini de eklemek gerek. Bu sahnelerde uzaktan uzağa David Lynch'in "Vahşi Duygular"ını hatırlatan "Highway 61", oyuncu yönetimi, görüntü çalışması ve müzik kullanımıyla Hal Hartley'nin ilk dönemini de akla getiriyor. Oyuncu yönetimi demişken, filmin başrolündeki Don McKellar'ın son derece başarılı bir performans sergilediğini de belirtelim. Filmin senaristleri arasında da yer alan McKellar, sonraki yıllarda Atom Egoyan'dan David Cronenberg'e kadar pek çok ünlü yönetmenin filmlerinde rol almış ve ünlenmişti.

Bu ay sıra dışı zombi filmi "Öldüren Kelimeler" ile vizyonda ağırlayacağımız, çoğunlukla Kanada sinemasının önemli yönetmenlerinden birisi olarak kabul edilen Bruce McDonald gerçekten keşfe değer bir isim. Onun en iyi filmleri arasında kabul edilen ve gerçekten de seyircisine son derece keyifli bir Kanada-Amerika turu vaat eden "Highway 61", yönetmenin sinemasıyla tanışmak için yerinde bir seçim. www.amazon.com adresinden 1. Bölge DVD baskısına ulaşabileceğiniz, 90'lı yılların başından gelen bu kült klasiğini en azından biz hararetle tavsiye ediyoruz. ■

Tav Falco filmin konuk oyuncularından.

ŞEYTAN: (BÜYÜYÜNCE ÜNLÜ BİR ŞARKICI OLMAYI HAYAL EDEN KÜÇÜK KIZA) BELKİ SANA YARDIM EDEBİLİRİM, İSTER MİSİN? YAPMAN GEREKEN TEK ŞEY ŞURAYA İMZA ATMAK.

MASUM DEĞİLİZ HİÇBİRİMİZ

Şu sıralar ABD'de 5, Türkiye'de 4. sezonu devam etmekte olan WEEDS son yılların en bıçaksırtı dizilerinden biri. Marihuana ticareti yaparak ailesini geçindirmeye çalışan Nancy'nin hikâyesi sadece yasaların izin vermediği bir hayat tarzını önümüze çıkardığı için değil; alıştığımız yaşam biçiminin sıradanlığı içinde nasıl kaybolduğumuzu gösterdiği için de "tehlikeli" aslında. Tüm güzelliği de burada tabii.

Şunu en baştan söyleyelim de kafamız rahat olsun (düşündüğünüz anlamda değil ama): Marihuana, ot, esrar ve bilumum keyif verici maddeler beyninize ve bedeninize ciddi zararlar verir. Hepsinden uzak durunuz. Kullanmayınız, kullananı da uyarınız (bu kadarı yeter değil mi sevgili editörüm).

Şimdi, gelelim otun faydalarına. Ot derken Weeds'den bahsediyoruz elbette; 2005 yılından bu yana Jenji Kohan'ın yaratıcı zekâsının ürünü olarak ekranların en ayrıksı komedileri arasına giren Weeds'den. İzleyenler çok iyi bilir gerçi ama adettendir diyerek dizinin neyle ilgili olduğunu kısaca anlatalım. Kocası jogging yaparken kalp krizi geçirip ölünce iki çocuğuyla birden ortada kalan ve evini çekip çevirmek için ticarete atılan Nancy'nin maceralarını anlatıyor Weeds. Meselenin asıl vurgu yapılması gerek kısmıysa Nancy'nin sıradan bir ticaret işine atılmayıp (evde reçel yapıp pazarlayabilir ya da incik boncuk işine de girebilirdi pekâlâ), namusunu da elinden geldiğince muhafaza ederek (sözde kolay para kazanmanın yollarını şöyle bir aklınızdan geçirirseniz, demek istediğimizi anlarsınız) oturdukları banliyö yerleşiminin dealer'ı yani Türkçesi torbacısı olmaya karar vermesi elbette.

Torbacılık da kolay iş değil öte yandan. Gizlilik esas her şeyden önce. Adınız bir çıktı mı, işiniz anında biter. Polisin ya da bölgeyi ele geçirmek isteyen rakiplerinizin eline düşersiniz. Sonra tedarikçinizin yeterince güvenilir ve yüklü olması lazım. İstediğiniz zaman, istediğiniz kadar mal bulabilmeniz çok önemli. Yoksa yine rakipleriniz kazanır, siz mal gibi oturursunuz. Sattığınız malın kalitesi de işinizin sürekliliği açısından es geçilmemesi gereken bir husus. Müşterilerinizin kafası ne kadar iyi olursa sizi o kadar sık ziyaret ederler. Son olarak, iyi bir müşteri ağı kurmanız gerekir. Bunun için işinizi yayabileceğiniz yeni alanlara ve bu alanlarda sizin için çalışacak adamlara ihtiyacınız olacaktır. Bütün bunları siz de uyuşturucu işine girin diye söylemiyoruz elbette, Nancy'nin hangi adımları atarak buralara geldiğini ve ileride nerelerden geçeceğini anlamanız açısından sıralıyoruz.

Nancy'nin Dünyası

İşin teknik kısmını böylece atlattıktan sonra tek başına aile geçindirmek gibi zorlu bir yola giren Nancy Botwin'in dünyasına daha yakından bakabiliriz. Bu dünya her ne kadar dizinin yaratıcısı ve yazarı Jenji Kohan'ın hayatından izler taşıyor gibi görünse de, hiçbir şey o kadar basit değil. Bakın ne demiş Kohan bir söyleşisinde: "Sanılanın aksine ben sürekli kafası iyi dolaşan biri değilim. Esrar kullandığım bir dönem oldu hayatımda ama benim uyuşturucum bu değil doğrusunu isterseniz. Ben fena halde kontrol takıntısı olan biriyim çünkü. İlle bir şey bulmak gerekirse, benim günâhım yemek yemektir."

Kohan'ı şimdilik bir kenara bırakıp dizinin karakterlerine ve kadrosuna bir göz atalım. Her şeyden önce dizinin merkez karakteri Nancy güzel bir kadın. O aslında gören herkesin iç geçireceği kadar alımlı, bir yanıyla da son derece "cool" bir anne. Tabii kendi çocuklarının gözünde değil (hangi anne öyledir ki kendi çocuklarının gözünde?). Zamansız ölen kocası onu tek başına bırakınca kocasının uçarı erkek kardeşi Andy'nin hayatlarına girmesine izin verir Nancy. Ne de olsa yakınlarda bir erkek olması güven vericidir. Üstelik iki oğlunun (özellikle de küçük oğlu Shane'in) bir baba figürüne ihtiyaç duyduğunu düşünür. Bu noktada Nancy'yi Mary Louise Parker'ın (Kızarmış Yeşil Domatesler, The Client, West Wing, Angels In America) oynadığını belirtelim. Kariyeri inişli çıkışlı bir seyir sürse de şu sıralar 45 yaşında olduğuna inanmak istemeyeceğiniz kadar genç duran Mary Louise Parker belki de hayatının rolünü buldu Nancy Botwin'de. Bu rolle bir Altın Küre, 2 Emmy adaylığı alan oyuncu güçlü performansıyla hem güzel hem de zeki kadın tipinin adeta bir prototipi gibi çıkıyor her hafta izleyicinin karşısına. Karakteri yanlış kararlar verdiğinde ya da aptalca bir şey yaptığında bile Mary Louise Parker'ın oyunculuğunda bir zekâ pırıltısı görüyorsunuz. Bu da az oyuncuda rastlayabileceğiniz bir özellik. Ve ne ilginçtir ki, Angels In America'da da birlikte oynadığı rol arkadaşı Justin Kirk'te de benzeri bir zekânın izlerini görüyoruz. Andy Botwin rolünde dizinin belki de en sempatik karakterini oyna-

Nancy (Mary Louise Parker), yerleşik ahlâk kurallarına meydan okuyan bir banliyö kadını.

yan Kirk beyazcamın gördüğü en has yeteneklerden biri hiç şüphesiz. Sorumsuz, eğlence düşkünü ve dağınık bir karakter olarak tanıdığımız Andy zaman içinde kendisinden beklenmeyecek kadar bilgece işler yapacak ve hatta bir süre sonra Nancy'ye aşık olacaktır. Bu konuyu fazla deşip de seyir keyfinizi kaçırmayalım ama yine de burada bir parantez açalım ve geçen 5 yıl içinde iyiden iyiye kült bir karaktere dönüşen Andy'nin internetteki üniversitesinden biraz söz edelim. University of Andy yani Andy Üniversitesi siber alemin belki de en faydalı keşiflerinden biri bizce. Okullarda öğretilen herşeyin günün birinde unutulup gideceğini (hatta unutulması gerektiğini) ileri süren Andy, gerçek hayatta lüzumlu olacağına inandığı konularla ilgili dersler veriyor bu üniversitede. Örneğin "Sevgilinizden nasıl ayrılırsınız?" ya da "Bir ayıyla karşı karşıya kaldığınızda ne yapmalısınız?" ve hatta "Bir haftada 100 Dolar kazanmanın yolları." Bunlar hep Andy Üniversitesi'nde bulabileceğiniz (ve başka yerde de bulamayacağınız) özel dersler. Adresi merak edenlere verelim hemen: www.universityofandy.com

Little Boxes

Weeds'in ilk üç sezonu hayatın alabildiğine tekdüze yaşandığı, her şeyin ve herkesin birbirine benzediği küçük bir banliyö yerleşiminde geçiyor. Dizinin jeneriğinde çalan Little Boxes adlı parça da bu hayatı ve küçük kutuları andıran evlerin sıra sıra dizildiği bölgeyi tarif ediyor adeta. Malvina Reynolds'un söylediği şarkının dizinin izleyicileri arasında çok popüler olduğunu ve ikinci sezondan itibaren her bölümün girişinde şarkıyı bir başkasının söylediğini belirtelim. Elvis Costello, Joan Baez, Engelbert Humperdinck, Donovan, Randy Newman, Death Cab For Cutie, Billy Bob Thornton, The Decemberists, Linkin Park, Regina Spektor ve Pete Seeger gibi isim ve gruplar Little Boxes'ı yorumlayanların bir kısmı. Ancak 4. sezondan itibaren Nancy küçük kutusunu terk ediyor ve ailesiyle birlikte güneye, Tijuana sınırındaki Ren Mar adlı hayali bir kasabaya taşınıyor ve Little Boxes şarkısı da tarihe karışıyor.

Andy Botwin rolündeki Justin Kirk beyazcamın gördüğü en has yeteneklerden.

Kendisi de evli ve çocuk sahibi bir kadın olan Jenji Kohan neden dizisi için bir banliyöyü seçtiği sorulduğunda şunları söylemiş: "Bence en iyi hikâyeler böyle yerlerden çıkar. Hayatınız bu denli steril olduğu zaman ilginçleştirmek için çok fazla çaba sarf edersiniz çünkü." Girdiği ilk televizyon işinde herkese kahve taşımak ve bol bol fotokopi çekmek gibi görevleri olduğunu hatırlayan Kohan, içinde bulunduğu cehennemden bir an önce kurtulabilmek için yazmaya başladığını söylüyor. İlk senaristlik işini de Fresh Prince of Bel Air adlı dizide kapıyor. Ardından Tracy Ullman ile çalışmaya başlayan Kohan ona asıl ün ve başarı getiren Weeds'i ise bakın nasıl ve neden akıl etmiş? "Yasadışı bir şey üzerine bir dizi yapmak istiyordum. Bunun için de yasalara aykırı birine ve bir suça ihtiyacım vardı. Los Angeles'da da ot hemen her yerdeydi. Yasadışıydı ama kimse ciddiye almıyordu otu. Ot (ya da esrar) komik bir uyuşturucu bence. Üstelik her ailede bir esrar içicisi vardır. Ot bütün sosyal, dini, ekonomik, politik ve ırksal ayrımları yok eder. Nancy de günün birinde kağıdın üzerinde beliverdi işte."

Ama dizinin esrar satmak ya da içmek üzerine olduğunu kabul etmiyor Kohan. "Bu dizi toplumun ahlaki kodlarının dışında hareket eden ve kendi ahlaki kurallarını yaratmak isteyen bir kadın hakkında. Siyahla beyaz değil de gri bölgelerde yaşayan bir kadın Nancy ve hayatta sevdiği, iyi yaptığı şeyleri bulup öyle yaşamak istiyor." Son olarak karakterlerinin yaptığı yanlışlarla, verdiği kötü kararlarla biçimlendiğini ekliyor Jenji Kohan ve şöyle diyor: "Verdiğiniz bütün yanlış kararları düşünün. İnsanlar yanlış kararlar verirler. Bana öyle geliyor ki televizyonlarda doğru kararlar veren insanlar görmekten bıktık. Hiç hata yapmayan insanlar görüyoruz hep. Ya kahramanlar? Hepsi iyi ya da açıkça kötü. Oysa bence büyük çoğunluk bunların arasında bir yerde duruyor. O yüzden büyük hatalar yapan, çok yanlış kararlar veren insanların da televizyonda temsil edilmeleri gerektiğine inanıyorum. Yanlış yapan ve bunların sonucunda acı çeken insanların. Ne de olsa bir insanlık durumu bu." ■

Hazırlayan: Murat Emir Eren
murat.eren@turkuvazdergi.com.tr

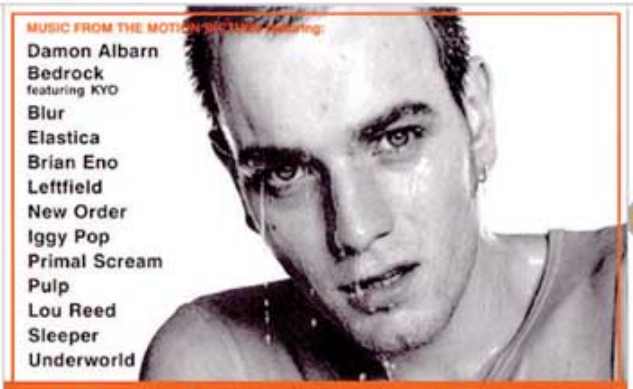

Trainspotting

KLOZETTEN GELEN NAĞMELER

Yönetmen Danny Boyle'un tüm dünyada tanınmasını sağlayan, arızalı filmler kuşağının vazgeçilmezlerinden "Trainspotting", bünyesinde barındırdığı şarkılarla da 90'ların ikinci yarısına damgasını vurmuştu...

1 Lust for Life

İcra: Iggy Pop

Beste: Iggy Pop, David Bowie

Irwine Welsh'in kült romanı, Danny Boyle'un maharetli ellerinde harika bir uyarlamaya dönüşmüş, yönetmen özellikle görsel anlamda romanın ruhunu yakalamayı başarmıştı. Romandaki tasvirlerin görsel çağrışımlarını başarıyla yakalayan Boyle, son derece stilize sahnelere imza atmıştı. İskoç varoşlarından bağımlı ve problemli gençlik portreleri çizen filmin çağrıştırdığı kimi müzikal eserler de mevcuttu. Sadece görsel estetiğin matematiğini değil, filmin işitsel kıvamını da tutturmayı başardığını daha açılış sahnesinden bizlere tebliğ eden yönetmen, filmin takdimini Iggy Pop'tan Lust For Life'la yapmıştı. Açılış sahnesinde yer alan parça, efsanenin 1977 yılında piyasaya sürülen aynı adlı albümünde yer alıyordu.

2 Deep Blue Day

İcra: Brian Eno

Beste: Brian Eno / Daniel Lanois / Roger Eno

Modern filozof, büyük müzik adamı, yüce insan Brian Eno'nun bu şahane bestesi, "Trainspotting"e özel olarak bestelenmiş olup, filmin muhtelif sahnelerinde enstrümantal olarak devreye girmektedir. Henüz farkına varmamış olanlara duyurulur parça filmde ilk kez meşhur klozet sahnesinde çalınıyor.

3 Trainspotting

İcra/Beste: Primal Scream

80'lerin başında kurulan İskoç alternatif rock grubu Primal Scream, şimdiye kadar milyonlarca albüm satan ve ülkelerinde de, ülke dışında da çok sevilen bir ekip. İskoçya'nın bağrından kopan bir filmin tema müziğini yapmalarıysa hiç de şaşırtıcı değil. Filmle aynı ismi taşıyan bu enstrümantal parça yaklaşık 11 dakika sürmekte. Parçanın dinleyeni transa geçirme kapasitesine sahip olduğunu da belirtelim.

4 Atomic

İcra: Sleeper

Beste: Deborah Harry, Jimmy Destri

Efsane grup Blondie'nin 1980 tarihli albümü Eat to the Beat'te yer alan hit parçası Atomic, albümde Sleeper'ın cover versiyonuyla karşımıza çıkıyor. Parçanın bu versiyonunu orijinalinden daha uzun.

5 Temptation

İcra: New Order

Beste: Bernard Sumner, Peter Hook, Stephen Morris, Gillian Gilbert

Factory Records'un en civcivli günlerinde, 1982'de piyasaya single olarak sürülen Temptation, New Order'ın zamanla klasikleşen eserlerinden biri. Albümün sürprizlerinden biri olarak görebileceğimiz parça filmde aktif bir rol oynamıyor. Filmde ayrıca Hean17'ye ait ve yine Temptation adında bir parçayı da işitiyoruz.

6 Nightclubbing

İcra: Iggy Pop

Beste: Iggy Pop, David Bowie

Iggy Pop'un, grubu The Stooges'dan ayrıldığı ve solo takıldığı dönemin ilk albümü olan The Idiot'ta (1977) yer alan parçası Nightclubbing, günümüzde deli bir dedeye dönüşen efsanenin bir diğer efsane David Bowie'yle birlikte yaptığı bestelerden... Trainspotting'in uyuşturucu tribine giren kayıp karakterlerini bir şarkıyla tasvir edin deseler, bu şarkıyı seçersiniz. Bu açıdan albümün en değerli parçalarından biridir.

7 Sing

İcra: Blur

Beste: Damon Albarn, Graham Coxon, Alex James, Dave Rowntree

Kayıp kuşağın sözcülerinin resmi geçit törenine dönüşen albümün sürprizlerinden biri de Blur. Grubun ilk albümü Leisure'da yer alan parça filmle müthiş bir uyum sergilemekle birlikte, albüme de değer katıyor kuşkusuz.

8 Perfect Day

İcra: Lou Reed

Beste: Warren Demartini, Stephen Pearcy

Lou Reed'in imzasını taşıyan hit parça Perfect Day, 1972 yılında piyasaya sürülen Transformer'da yer alıyordu. "Kahramanımız" Renton uyuşturucunun etkisinde kendisini kırmızı halıdan mütevellit bir deryanın içine bırakırken devreye giren parça, filmin içeriğiyle inanılmaz bir uyum içeren sözleriyle sahnenin etkisini üç katına çıkarıyor ve izleyiciyi sinemasal hazzın zirve noktasına yerleştiriyor.

9 Mile End

İcra: Pulp

Beste: Nick Banks, Jarvis Cocker, Candida Doyle, Steve Mackey, Russell Senior, Mark Webber

Aynı zamanda Londra'da bir mahalle olan Mile End, güzide grup Pulp'ın en şahane dönemlerinden kalma, etkileyici bir eser. Bu parçayı Trainspotting soundtrack'in yanısıra 2006 tarihli The Peel Sessions albümünde bulabileceğinizi de belirtelim.

10 For What You Dream Of [Full On Renaissance Mix]

İcra: Bedrock, KYO

Beste: John Digweed, Nick Muir, Carol Leeming

Bedrock'ın, Fransız rock grubu KYO ile ortak bir çalışmayla karşımıza gelen parçası For What You Dream Of da yine albümün sürprizlerinden biri olarak kulağımızın pasını alıyor.

11 2-1

İcra: Elastica

Beste: Donna Matthews

Suede ile tanıyıp sevdiğimiz Justine Frischmann'ın öncülük ettiği İngiliz grup Elastica'nın kendi adını taşıyan ilk albümlerinde yer alan parça da yine sözleriyle Renton ve arkadaş grubunun hislerine tercüman oluyor, onların zihinlerindeki darmadağın atmosferin izleyiciye geçmesine işitsel olarak katkıda bulunuyordu.

12 A Final Hit

İcra/Beste: Leftfield

1989 yılında İngiltere'de kurulan electronica grubu Leftfield da tıpkı Primal Scream gibi filmin soundtrack'ine özel çalışmaları A Final Hit'le karşımıza geliyor. Parça daha sonradan grubun Greatest Hits albümünde de kendisine yer bulmuştu.

13 Born Slippy

İcra/Beste: Underworld

Daha evvel, Blur ve Leftfield'la kulaklarımıza bayram ettiren İngiliz elektronik müzik geleneği, bu kez de bu geleneğin en güçlü gruplarından Underworld'le birlikte bizleri perişan etmeyi başarıyor. Born Slippy, grubun 1995 yılında piyasaya çıkardığı aynı adlı bir single aynı zamanda.

14 Closet Romantic

İcra/Beste: Damon Albarn

Evvela grubu Blur'la albüme dahil olan İngiliz müzisyen Damon Albarn, bu kez solo olarak karşımızda. Albarn'ın solo kariyerindeki mihenk taşlarından biri olarak görülebilecek Closet Romantic, sanatçının filmin albümüne özel olarak verdiği bir eser...

Hazırlayanlar: Kerem Sanatel, Murat Erşahin

DVD REHBERİ

İÇİNDEKİLER

Körlük / Blindness	✪✪✪✪✪
RocknRolla	✪✪✪✪
Kaynak / Virgin Spring	✪✪✪✪✪
Teldeki Adam / Man On Wire	✪✪✪✪
Bottle Rocket	✪✪✪
Yatak Odası Komedisi / Young People Fucking	✪✪
Bir Kadının Seks Günlüğü / Diary of a Sex Addict	✪✪✪
Donmuş Irmak / Frozen River	✪✪✪✪
İlahi Komedi / Religulous	✪✪✪✪✪
Sislerin İçinden / In The Electric Mist	✪✪
Karanlıklar Ülkesi: Lycan'ların Yükselişi / Underworld: Rise of the Lycans	✪✪✪
Sahtekarlar / Duplicity	✪✪
Pembe Panter 2 / Pink Panther 2	✪✪
Bir Aptalın Anıları / Flashbacks of a Fool	✪✪✪
Marley ve Ben / Marley & Me	✪✪✪
Crossing Over	✪✪
Mahremiyet / Intimacy	✪✪✪
Alfabe Katili / The Alphabet Killer	✪
12 Tuzak / 12 Rounds	✪✪
Son Ültimatom / The Bourne Ultimatum	✪✪✪✪
Apocalypto	✪✪✪
Beyaz Melek	✪✪
Top Gun	✪✪

AYIN DVD'Sİ: KÖRLÜK | BLINDNESS (2008)

GÖMÜLÜ HAZİNELER

Endonezya'nın en popüler yönetmenlerinden Joko Anwar'ın 2007 tarihli filmi "Dead Time: Kala" festivallerde aldığı övgülere rağmen ülkesi dışında pek az izleyiciye ulaşabilmiş bir film.

KLASİK SAHNE

Geçtiğimiz günlerde kaybettiğimiz yönetmen John Hughes'un popüler kültüre damgasını vurmuş ünlü filmi "Kahvaltı Kulübü"nden unutulmaz bir an.

DVD KLASİK: TENEKE TRAMPET | DIE BLECHTROMMEL (1979)

Körlük | Blindness (2008)

Hepimiz körüz, bakıyoruz ama görmüyoruz.

Yön: Fernando Meirelles
Oyn: Julianne Moore, Gael Garcia Bernal, Mark Ruffalo
Süre: 121 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş Ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ○○○○○

"Bence körleşmiyoruz. Hepimiz zaten körüz" diyor José Saramago, çarpıcı romanında. Gerçeklerin görmekle ilintisi... Zalim bir dünyada kargaşa ve acımasız bir distopya. Nobel ödüllü (1998) Portekizli usta yazar José Saramago'nun ülkemizde Can yayınlarından aynı adla yayımlanmış ünlü romanından uyarlanan "Körlük", sarsıcı ve soru işaretleriyle izleyeceğiniz keskin bir dram. Bu iddialı edebiyat uyarlamasını yöneten isim, 2002 yapımı "Tanrıkent / City of God" ve 2005 tarihli "Arka Bahçe / The Constant Gardener" gibi yine başarılı roman uyarlamalarından tanıdığımız Brezilyalı usta sinemacı Fernando Meirelles. Kanadalı aktör-senarist ve yönetmen Don McKellar'ın beyazperde için kaleme aldığı ve geçtiğimiz sene Cannes Film Festivali'nin açılış filmi olup, büyük ödül olan Altın Palmiye için yarışan etkileyici yapımda başrolü, Julianne Moore üslenmiş. Çok yetenekli aktrise, Mark Ruffalo, Gael Garcia Bernal ve Danny Glover gibi usta isimler eşlik ediyorlar. Adı bilinmeyen bir şehirde, ne olduğu anlaşılamayan bulaşıcı bir körlük salgını başlar. 'Beyaz körlük' olarak tabir edilen bu durumdan etkilenmeyen tek kişi bir göz doktorunun karısıdır. Yavaş yavaş herkesi etkisi altına almaya başlayan bu salgının yayılışını ve yaşanan kaos ortamını cehennemi andıran resmin tam ortasından canlı gören doktorun karısı, kendisini ve dostlarını bu zor durumdan kurtarmaya çalışır. Sebebi bilinmeyen ve büyük bir hızla yayılan körlük salgını fonunda, modern ve uygar olarak nitelenen toplumun gerçek yüzünü, özünde yatan barbarlığı ve dehşeti alegorik biçimde perdeye yansıtan film, yaşadığımız hızlı tüketim günlerine ve 'duyarsız' çağdaş insana sert bir tepki. Körlük olgusunu bir metafor olarak kullanan, basit imgelere başvurmadan, anlatıcının ve 'adı olmayan' kahramanlarının konuşmalarını ortak bir monologa dönüştüren yapım, aslında bizlere matah bir şeymiş gibi pompalanan liberal demokrasinin insanlığı sürüklediği uçurum kenarını, ustalıklı bir sinemayla anlatıyor. "Tanrıkent" ile tanıdığımız Uruguaylı görüntü yönetmeni César Charlone'nin yarattığı müthiş görsellik ise dikkat çekici. Belki biraz iddialı olacak ama Kanada-Brezilya-Japonya ortak yapımı "Körlük", beyazperdede izlediğiniz en önemli ve iyi edebiyat uyarlamalarından biri. Sinema-edebiyat ortaklığının

İLK BAKIŞ

✓ İncelikli bir edebiyat uyarlaması
✓ İddialı görüntü yönetimi ⊖ Aksiyon sahneleri

nılmamıştı ama bu hareketi gülünç bir etki yarattı, çünkü suçlayan parmağını dramatik biçimde masum bir başucu masasına yöneltmişti. Sakin olun, dedi doktor, bir salgın hastalık söz konusu olduğunda suçlu yoktur, herkes kurbandır, Yapmış olduğum gibi, iyiliksever görünmeye kalkmasaydım, onun evine gitmesine yardım etmemiş olsaydım, değerli gözlerimi şu anda yitirmemiş olacaktım, Kimsiniz siz, diye sordu doktor ama suçlayan adam yanıt vermedi, konuştuğuna pişman olmuş gibiydi. Bunun üzerine öteki erkeğin sesi işitildi, Beni evime götürdü, bu doğru, ama sonra, durumumdan yararlanarak arabamı çaldı, Yalan, ben hiçbir şey çalmadım, Evet efendim, çaldınız, Sizin külüstürü biri çaldıysa, o ben değilim, yaptığım iyiliğe karşılık, ödül olarak kör oldum, ayrıca tanıklar nerede, tanıklarınız var mı, Tartışma sizi hiçbir yere götürmez, dedi, doktorun karısı, araba orada dışarıda, oysa ikiniz de içerdesiniz, birbirinizle barışsanız iyi olur, burada birlikte yaşamak zorunda olduğumuzu da unutmayın, Ben, burada onunla birlikte yaşamak istemeyecek birini tanıyorum, dedi birinci kör, siz ne isterseniz yapın ama ben gi-

"TANRIKENT" İLE TANIDIĞIMIZ URUGUAYLI GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ CESAR CHARLONE MÜTHİŞ BİR GÖRSELLİK YARATMIŞ.

bu önemli ürününü sinema anlamında bütün detaylarıyla ele alabiliriz. Senaryo, yönetim, görsellik (nefis kullanılmış o lensler) gibi… Ama burada eleştiriye biraz ara verip, 'işin', ruhunu yani eserin kendini daha iyi özümsemek adına kitaptan aynen alınan şu satırları yazımıza taşımamız gerekli: "Bu sözlerle sarsılan ya da öfkesini daha fazla bastırmayı başaramayan erkeklerden biri birden ayağa fırladı. Başımıza açılan belanın sorumlusu bu herif, gözlerim görseydi onu şu anda öldürürdüm, diye kükredi, doktorun bulunduğunu sandığı yeri işaret ederek. İşaret ettiği yer konusunda fazla yadip öteki koğuşa yerleşeceğim, bu herif gibi, bir körün arabasını çalabilecek tıynette bir serseriyle aynı yerde kalacak değilim, benim yüzümden kör olduğunu ileri sürüyor, iyi ki kör olmuş, bu kavanoz dipli dünyada biraz olsun adalet kaldığını gösterir bu..." İnsanı allak bullak eden, kaçırılmaması gerekli bir yapım "Körlük". Bu arada, 1922 doğumlu Saramago'nun belki de en sinematografik olan ve yakın zamanda mutlaka beyazperdeye yansıması gereken Gendaş Yayınları tarafından 1999'da yayımlanmış "Bütün İsimler / Todos es Nomes" adlı romanı hararetle önerilir.

Murat Erşahin

BUNU BEĞENDİYSENİZ

Tanrı Kent
City of God (2002)

Meirelles'in 'şok' dramı. Dinamik kurgusu ve özenli planlarıyla dikkat çeken yapım, 1960'larda inşa edilmiş ve 80'lerin başında Rio De Janeiro'nun en tehlikeli mahallelerinden birine dönüşmüş, sosyal konutlardan oluşan 'Tanrı Kent'te organize suçun destansı tarihini perdeye taşır. Dört dalda Oscar adayı olmuş, 49 ödüllü film, suç dünyasında geçecek bir hayatın gerektirdiği cesaret ve fizikten yoksun, fotoğrafçı olma hayalleri kuran Rocket'le, onunla aynı yaşlarda olan, acımasız, akıllı ve hırslı Küçük Ze'nin paralel öyküleri üzerinden, favellalardaki şiddet dolu yaşamı başarılı bir şekilde anlatır.

La Balsa de Piedra (2002)

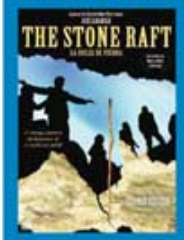

Portekizli dev yazar José Saramago'nun beyazperdeye yansımış iki romanından ilki. Fransız yönetmen George Sluizer'in yönettiği İspanya-Portekiz-Hollanda ortak yapımı, yine karanlık bir dram çiziyor perdede. Üç adam, iki kadın, bir köpek ve bir atın Pireneler'de geçen öyküsü... Icıar Bollaın ve Federico Luppi'nin başrolleri paylaştığı film, yazarın tutkunları için çok özel bir seyirlik.

Arka Bahçe The Constant Gardener (2005)

John Le Carré'nin aynı adlı romanından yine Meirelles tarafından sinemalaştırılan önemli bir yapım. Dört dalda aday olduğu Oscar ödüllerine, En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu (Rachel Weisz) dalında ulaşan film, insancıl ve politik bir dram. Weisz'in rol arkadaşı ise usta aktör Ralph Fieennes.

RocknRolla (2008)

İngiliz kerevitleri Ruslar'a karşı.

Yön: Guy Ritchie
Oyn: Gerard Butler, Thandie Newton, Tom Wilkinson
Süre: 109 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

Bir zamanlar Ingiltere'nin harika çocuğu olarak anılan, bir rock yıldızı kadar seksi ve karizmatik yönetmen Ritchie'nin tam sekiz yıl aradan sonra çektiği bu gangster komedisi onun dönüş, hatta diriliş filmi sayılıyor. Arada film çekmedi mi? Çekti tabii, ama birçok kişi o filmleri anımsamak bile istemiyor. Yönetmenin çok iyi bildiği sulara geri döndüğü filminde gözde unsurlarının hepsi yine birarada: Korkutucu mafya patronları, acayip işkenceler, sudan çıkmış balığa dönen suçlular, baş döndürücü karakter panoraması, hatta fındık kabuğunu doldurmayacak bir kaos objesi... Birileri asla borçlanılmaması gereken birilerine borçlanıyor, borca karşılık teslim edilmesi gereken para çalınıyor (hem de birkaç kez) ve asla kaybolmaması gereken bir tablo kayıplara karışıp bir güç ve intikam nesnesine dönüşüyor. Ritchie'nin bunca dalavereyi nasıl akıl edip hız treni tadında biraraya getirebildiği, üstelik baştan sona aşina gelen onca klişeyi nasıl tazeymiş gibi anlatabildiği her zamanki gibi bir muamma. Bu onun en ölçülü ve en şık filmi aynı zamanda. Sevdiği unsurları kullansa bile filmi çok daha az stilize, grafik şiddet sahnelerine tav olmuyor, hatta neredeyse hiç kan görmüyorsunuz. Gangsterler sanki silah kullanmaktan çekiniyorlar. Çeteciler bile sürekli "Biz mafya değiliz!" diyorlar. Bu yaklaşımın bir sebebi var elbette. Ritchie, DVD'de yer alan belgeseldeki açıklamalarına göre, Londra'daki muazzam kentsel dönüşümün ve güç dengelerinin kimlerin elinde olduğuna, mafya kavramının nasıl değiştiğine dair kabaca bir fikir vermeye çalışmış. Seriyal tadındaki finaline bakılırsa devamı da gelecek. Ritchie bunu bir "RocknRolla üçlemesi" olarak tasarlamış. Açıkçası filmin karakterlerine öyle bir ısınıyorsunuz ki devamına itiraz edecek haliniz kalmıyor. Üstelik tüm gangster filmleri külliyatının maço atmosferlerine külahını ters giydirecek muhteşem bir hamlesi de var. Oyuncuların hepsi birbirinden alem. Yine de daha önce "Wilderness" ve "Dead Man's Shoes"da da döktüren Johnny Quid rolündeki Toby Kebbell'e özellikle dikkat.

EKSTRALAR: 18 dakikalık kamera arkası belgeseli filmin asıl derdinin ne olduğunu açıkladığı için standart örneklerin önüne geçiyor. Bir adet silinmiş sahne ve yönetmenle aktör Mark Strong'un katıldığı bir sesli yorum seçeneği de var.

Kerem Sanatel

İLK BAKIŞ
- ✓ Kurgu cambazlıkları
- ✓ Laf ebeleri
- ⊖ Birden fazla aktris

Kaynak | Virgin Spring (1960)

Modern korku sinemasının gizli esin kaynağı

Yön: Ingmar Bergman
Oyn: Max von Sydow, Gunnel Lindblom
Süre: 89 dk.
Ses: Türkçe, İsveçce 2.0 DD
Görüntü: Tam ekran 1.33:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: A.E. Film
Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

Yedinci sanatın devlerinden İsveçli usta Ingmar Bergman'ın en az bilinen yapımları arasında olan Kaynak (Jungfrukällan / Virgin Spring), içerdiği kanlı intikam hikâyesi ile modern korku filmlerine ilham vermiş gizli bir klasiktir. Usta yönetmen 1960 tarihli filminde, Ortaçağ'da geçen bir öykü eşliğinde masumiyet, hırs, dini inanç ve paganizm gibi kavramları tartışır. Ulla Isaksson'un senaryosundan sinemalaştırılan filmde başrolü usta aktör Max von Sydow üstlenir. Ortaçağın karanlık günlerinde geçen sarsıcı intikam öyküsü, modern korku sinemasına ilham kaynağı olmuş, birçok filmi direkt etkilemiştir. Hatta, türün usta yaratıcılarından Wes Craven, beyazperde için çektiği ilk uzun metrajı olan 1972 tarihli "Soldaki Son Ev /The Last House on the Left"te bu filmi kendi öyküsüne uyarlamış ve modern bir serbest uyarlamaya imza atmıştır. Koyu Hristiyan ailesi tarafından kilise adına çalışmakla görevlendirilen bir genç kız, yolda tecavüze uğrar ve öldürülür. Olayın ardından bir eve sığınan tecavüzcüler burada kızın ailesiyle karşılaşırlar ve kanlı bir şekilde yok edilirler. Modern sinemanın dev isimlerinden Bergman, Hristiyanlık ile pagan yaşam tarzı arasındaki çatışmayı ve intikam denen o karanlık duygu ve 'ahlaki' olguyu derinlikli biçimde tartışmaya açmıştı filminde. Yarattığı karakterler, iyi ve kötü tarafta olmalarının ötesinde, kendileri ve Tanrı ile büyük bir hesaplaşmaya girerler ve sonunda kazanan semboller olur. Yönetmenin bildik tarzıyla bizleri baş başa bırakan son görüntüler, izleyiciye kocaman ve yeni sorular sorduruyordu beraberinde. Sarsıcı, yürek burkan, ürküten film, iki dalda aday gösterildiği Akademi Ödülleri'nde En İyi Yabancı Film dalında İsveç adına Oscar kazanır. Aynı dalda Altın Küre'yi de kazanan yapım, Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarışır ve Ingmar Bergman adına özel ödülün sahibi olur. Bergman'ın sağ kolu olan görüntü ustası Sven Nykvist'in olağanüstü siyah beyaz görüntü çalışması, nefis oyunculukları, basit ama tartışmalı öyküsüyle sessiz, 'gizli' ama özellikle Amerikan tür sinemasını derinden etkileyen filmlerden biridir "Kaynak", orijinal ismiyle "Jungfrukällan".

EKSTRALAR: Gunnel Lindblom ve Birgitta Pettersson ile söyleşi.

Murat Erşahin

DİJİTAL KULAK

Ev sinemanızı ilgilendiren dedikodular

Filmlerin gösterim tarihleri ile DVD çıkışları arasında son yıllarda en fazla üç aylık bir bekleme süresi vardı, ama en yeni "Star Trek" filmi ile eski günlere geri döner gibi olduk. Paramount, DVD'nin çıkışı için en erken Kasım ayının sonlarını gösteriyor. Blu-ray baskısının üç diskli hazırlandığı da doğrulandı. Demek ki J.J.Abrams en az film kadar yakışıklı ve sıkı bir paket hazırlıyor.

Kasım ayında Warner ise bir Hitchcock paketi daha patlatmaya hazırlanıyor. "North By Northwest/Gizli Teşkilat" 50. yaşını doldururken şerefine çıkartılacak özel baskı için yepyeni belgeseller yayımlanacak. Aynı baskının Blu-ray versiyonunda ise burada fotoğrafını gördüğünüz 44 sayfalık bir Hitchcock kitabı olması bekleniyor.

Kathryn Bigelow'un kült vampir filmi, bazılarınca gayri resmi Anne Rice uyarlaması olarak da bilinen "Near Dark"ı anımsamak için bazılarımızın yeni vampir furyasına ihtiyacı yoktu, ama bu furya olmasaydı filmin Blu-ray baskısına da ulaşamayabilirdik. Bakın, kapağı bile yeni furyanın sorumlusu "Alacakaranlık"a nasıl da benzetilmiş! Buna resmen küfür denir.

Teldeki Adam | Man On Wire (2008)

İmkansızı başarma sanatı.

Yön: James Marsh
Katılanlar: Philippe Petit, Jean François Heckel, Annie Allix
Süre: 94 dk.
Ses: İngilizce, Fransızca 2.0 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.78:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪

Hollywood fabrikası, önümüzdeki 10 yıl boyunca Dünya Ticaret Merkezi'ne yapılan saldırıyla tetiklenen travmaya ve paranoyaya ilişkin sayısız film çekmeyi sürdürebilir, seyirciler de alakası olsun olmasın politik temalı her Amerikan filminde bir 9/11 alt okuması yapmaktan sıkılmayabilir. Yine de hiçbiri 7 Ağustos 1974'te İkiz Kuleler'in çatısına bir tel gererek 45 dakika boyunca iki çatı arasında ip cambazlığı yapan Phillippe Petit'nin öyküsü kadar anlamlı olmayacaktır. İlginçtir ki, zamanlaması kusursuz olan bu belgeselde terör saldırısına ilişkin tek bir söz bile sarfedilmiyor. Ama yıkıcı bakış açısıyla yapıcı bakış açısı arasındaki farkı öyle dokunaklı biçimde özetliyor ki tarife sığdırmak mümkün değil. Petit, daha kulelerin inşa edildiğini öğrendiği andan itibaren bu hayalini gerçekleştirmeyi kafasına koymuş. Belgesel, dünyanın en sanatsal yasadışı eyleminin ortaya çıkış sürecini bir soygun filminin keyif verici temposu ve gerilimiyle anlatıyor; çünkü Petit ve ekibinin böyle bir eylem için izin alması zaten mümkün değil, onlar da gizli yapmak zorundalar. İkiz Kuleler, Petit için bir hayalin, imkansızı başaran bir insanın ortaya koyduğu güzelliğin simgesi. O güzellikte bir anlam yakalayıp etkilenmeniz de zorluklarla mücadeledeki yaklaşımınıza veya hayata bakış açınıza bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Çok farklı ve en az Petit'nin profesyonel uğraşısı kadar kırılgan bir belgesel. *Kerem Sanatel*

Bottle Rocket | (1996)

Balık hafızası olanlara suç komedisi...

Yön: Wes Anderson
Oyn: Owen Wilson, Luke Wilson, Lumi Cavazos
Süre: 91 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪

"Tenenbaums Ailesi" ve "Rushmore" ile çıkış yaparak sıradışı komedi anlayışıyla kült takipçiler edinen yönetmen Anderson'ın ilk filmine raflarda rastlamamız geçen ayın beklenmedik sürprizlerinden biriydi. Bu, filmin senaryosunu yazanlardan biri olan aktör Owen Wilson'ın da ilk oyunculuk deneyimiydi aynı zamanda. Yapımın kayıtlara geçmiş biraz nahoş bir ilki daha var; Columbia Tristar tarihinde test gösterimlerinden en düşük not alan film olarak biliniyor. Beri yandan Martin Scorsese'ye sorarsanız, 90'ların en iyi filmleri arasında başı çekiyor. Gerçi ortalıkta henüz 90'lar nostaljisi yapanlara pek rastlanmıyor, ama eğer ileride 90'lar ruhu diye bir şeyden söz edilecekse, karşımızdaki filmde bundan bolca var. Hafiften şapşal ama sempatik, oradan oraya amaçsızca sürüklenen karakterler, neredeyse hiçbir şey anlatmayan bir hikaye, kimilerine çok şey ifade eden melankolik tonlama. Sinir krizi nedeniyle tedavi gördüğü hastaneden taburcu edilen ama yine de buna firar havası veren Anthony (Luke Wilson) en yakın dostu Dignan (Owen Wilson) ile yollara koyulup bir dizi soygun yapmaya niyetleniyorlar ama yaptıkları soygunlara soygun demeye bin şahit lazım. Zaten çoğunlukla dikkatleri dağılıyor ve başka şeylere kafayı takıyorlar. Mesela Anthony, konakladıkları oteldeki temizlikçi kıza aşık oluyor. Dignan, ya onları ya da üçlü ekibin yegane silahını kıskanıyor. Film öylesine yalın ve duru ki, 91 dakikanın sonunda aklınızda hiçbir tortu bırakmıyor. *Kerem Sanatel*

Yatak Odası Komedisi
Young People Fucking (2007)

Delişmenlerin didişmesi.

Yön: Martin Gero
Oyn: Aaron Abrams, Carly Pope, Ennis Esmer
Süre: 90 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪

Eğer Woody Allen gibi usta bir diyalog yazarı değilseniz, ya da Lars von Trier kadar gözü kara, John Waters kadar çatlak veya John Cameron Mitchell kadar cesur ve edepsiz olamıyorsanız, seks komedisi çekmek dünyanın en riskli işine dönüşebilir. Zira kötü bir seks komedisinden daha sıkıcı hiç bir şey yoktur. Bundan önce TV'de bilimkurgu dizilerinin yönetmenliğini ve senaryo yazarlığını yapan Gero'nun ilk uzun metrajlı filmi, Tarantino Film Festivali'nde belli bir ilgi toplamıştı. Yani hiç değilse "Scary Movie/Korkunç Bir Film" geleneğini takip edecek kadar basitleşen bir komedi değil. Tek bir gecede beş çiftin yatak odasını ziyaret eden film; giriş, ön sevişme, seks, mola, orgazm, sevişme sonrası adındaki bölümler altında çiftlerin (aslında tam olarak on bir kişinin) ortak rahatsızlıklarını irdeliyor. Yatak odasındaki rahatlayamama haliyle daha çok ilgilendiği için de sakarlıklar, gaflar ve fiyaskolar birbirini kovalıyor. Genel olarak filmin pek rahat olduğu söylenemez zaten. Göğüs hizasına kadar çekilmiş çarşaflara, neredeyse sıfır çıplaklık içermesine, bırakın vücut sıvılarına dair şakaları, sevişenlerin azıcık bile terlememesine, hatta tüm çiftlerin heteroseksüel olmasına bakarak Garo'nun süper steril ve muhafazakar bir seks komedisi çektiğini söylemek mümkün. "Coupling"in 22 dakikalık tek bir bölümü bile bunun tamamından daha fazla taşlama içeriyor. Oysa buradaki bölümlerin sizi hınzırca güldürebileceği bile şüpheli. Yine de Ankara doğumlu sempatik aktör Ennis Esmer'in yer aldığı üçlü yatak odası bölümü açık ara tüm bölümlerin en iyisi.

Kerem Sanatel

Bir Kadının Seks Günlüğü
Diary of a Sex Addict (2008)

70'leri anımsatan erotik bir rüzgâr

Yön: Christian Molina
Oyn: Belén Farba, Leonardo Sbaraglia
Süre: 95 dk.
Ses: Türkçe 5.1 DD, İspanyolca DTS 5.1
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

Usta sinemacı Luis Buñuel'in 1967 tarihli ünlü filmi "Belle de jour / Gündüz Güzeli" atmosferi yaratmaya çalışan "Bir Kadının Seks Günlüğü" bu amaca ulaşamasa da, 'sınırlarını' iyi bilen, mütevazı, erotik bir dram olarak başarılı sayılabilir. Christian Molina'nın beyazperde için senaryolaştırdığı ve yönettiği İspanyol yapımı, Valérie Tasso'nun aynı adlı kitabından uyarlanmış. Valérie Tasso, ekonomi ve yabancı diller eğitimi gördükten sonra 90'ların sonunda keşif ve merak arzusu ile bastıramadığı nemfomani 'rahatsızlığı' (aşırı seks arzusu) yüzünden fahişe olarak çalışmaya karar vermiş. Ardından da yaşadıklarını aynı adlı kitapta yayımlamış. Film, çekici, iyi eğitimli, 28 yaşındaki Val'in seks hayatını ve duygusal dünyasını öykülüyor. Provokatif, gerçekçi, özgür ve olduğu gibi... Başrolü üstlenen Belén Fabra ise 'tek kelimeyle' nefes kesici. Türün ustaları Tinto Brass ve Marco Ferreri'den rahatlıkla 'olur' alabilecek 1977 doğumlu Katalan aktris, öykünün ruhuna denk düşmüş ve filme değer katmış. Usta aktris Geraldine Chaplin'in de konuk oyuncu olarak kadroda yer alması ayrı bir hoşluk. Birbirinden iddialı uluslararası projelerde izlemeye alıştığımız Arjantinli aktör Leonardo Sbaraglia ise 'arızalı aşık Jamie' rolünde oldukça başarılı. Sıcak havada yürek serinleten ve 'zihninizin fonunda' akıp giden Fausto Papetti ezgileriyle sizi alıp özellikle 70'li yılların unutulmaz naiflikteki erotik hatıralarına götürecek film keyifli bir seyirlik...

EKSTRALAR: Çıkarılmış sahneler, kamera arkası belgeseli.

Murat Erşahin

Donmuş Irmak | Frozen River (2008)

Çaresizlik sınır tanımaz!

Yön: Courtney Hunt
Oyn: Melisa Leo, Misty Upham
Süre: 97 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: 1.78: 1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪

Karavanda yaşayan yalnız bir anne olan Ray Eddy (Leo), terk edilmiş Mohawk bir kadın Lila Littlewolf (Upham) ve ABD-Kanada sınırını çizen donmuş bir nehir… Çağdaş "Thelma ve Louise"in başkahramanları Ray ve Lila, parasızlıktan insan kaçakçılığı yapıyorlar. Kışın donan St. Lawrence Nehri'nin buzları üzerinden Pakistanlı ve Çinli kaçak göçmenleri, hayatları pahasına karşı yakaya geçirirken hem ırklar arası gerilimi derinden hissediyorlar, hem de çaresizliklerini. En çok çocuklarının durumunu… İnsan kaçakçılarının gerçek öykülerinden esinlenen etkileyici ve sarsıcı dram, zorlu hayat şartları süren insanların küçük dünyalarını, bir belgesel gerçekliğinde, içtenlik ve şefkatle perdeye taşıyor. Filmde, donmuş nehir üzerinde, insanlık halleri, bütün duyarlıklar ve düşünceler de donmuş durumda. Kayıtsız, acımasız, duyarsız yasalar ve yerleşik görüşler, çaresizliği anlamayan, anlayamayan diğer insanlar… Ya ötekiler peki? Onların insanca yaşam hasletleri? Courtney Hunt'ın yazıp yönettiği filmde başrolü Melissa Leo üstlenmiş. Leo'ya Misty Upham ve Michael O'Keefe eşlik ediyorlar. İnsan gibi yaşayabilmek adına bazı durumlarda 'sınır'ların aşılabileceğini, hatta aşılması gerektiğini vurgulayan kişilikli film, En İyi Kadın Oyuncu (Melissa Leo) ve En İyi Orijinal Senaryo dallarında Oscar adayı olmuş, bağımsız filmlerin kalesi olarak bilinen Sundance Film Festivali'nden Büyük Jüri Ödülü ile dönmüştü. Toplam 23 ödül kazanan Courtney Hunt'ın bu yalın ve güçlü 'ilk film'ine kayıtsız kalmayın.

Murat Eryahin

İlahi Komedi | Religulous (2008)

İnsanlar konuşan yılana niye inanır?

Yön: Larry Charles
Katılanlar: Bill Maher, Steve Burg, Francis Collins
Süre: 101 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪✪

Tek kişilik gösterileri ve TV'deki sohbet programlarıyla ünlü olan, ama ülkemizde neredeyse hiç tanınmayan Bill Maher bu cesur belgeselde yollara düşüp kafasındaki büyük soru işaretlerinin yanıtlarını arıyor. Mesela, Bronz Çağı'na ait olan "dünya düzdür", "denizde canavarlar vardır" veya "yıldızlar semavi varlıklardır" gibi inanışlara artık hiç kimse inanmıyorken aynı döneme ait diğer inanışlara niye dört elle sarılındığını sorguluyor. Varmaya çalıştığı temel hipotez ise yaygın olarak takip edilen başlıca dinlerin dünya barışı için çok tehlikeli olduğu yönünde. Zira öyle bir tablo ortaya koyuyor ki, bu dinlere mensup herkes sanki vaat edilen cennete ulaşmak için kıyameti bekliyor ve o kıyamet anını bir an önce gerçek kılmak için ellerinden geleni artlarına koymuyorlar. Maher'in, örneğin bir Michael Moore'a kıyasla çok daha az rencide edici, sinire hiç dokunmayan, hoş sohbet tadında bir tarzı var. Zaman zaman kendisiyle de dalga geçiyor. Birileri biraz sinirlenince de "Ben sadece soru soruyorum, o kadar!" diyor. Hele tüm Hıristiyan kutsal yazıtlarının Antik Mısır'daki kutsal yazıtlardan araklandığını ima ettiği bir bölüm var ki, görmelere layık. Konu Scientology gibi tarikatlar olunca da lafını hiç esirgemiyor tabii. Filmdeki ilginç anekdotlardan biri de, Türkiye'nin farklı dinlere hoşgörüyle bakan ülkeler listesinde en dipte olması, hemen üstünde ise ABD yer alıyor. Bu arada filmin orijinal adının dindar (religous) ile gülünç (ridiculous) kelimelerinden türetildiğini belirtelim.

Kerem Sanatel

Sislerin İçinden | In The Electric Mist (2009)

Bataklığa saplanan uyarlama.

Yön: Bertrand Tavernier
Oyn: Tommy Lee Jones, Peter Sarsgaard, Kelly Macdonald
Süre: 98 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪
Ekstralar: ✪

Fransız yönetmen Tavernier, Blues'un kökenlerini aradığı günlerden tam 26 yıl sonra Mississippi'ye geri dönüyor. O topraklarda gezinmeyi seven polisiye yazarı James Lee Burke'un karmaşık kitabından uyarlanan film, yönetmenin beş yıl aradan sonra çektiği ilk film olması itibarıyla da bir dönüş niteliğindeydi. Kariyerinde ülkesi dışına çıkmayı pek sevdiği de söylenemez. Nitekim bu yıl Berlin'de Altın Ayı için yarışmasına rağmen biraz sorunlu bir uyarlama var karşımızda. Özellikle DVD ve Amerikan sinemaları için hazırlanmış 98 dakikalık kurgu neredeyse daldan dala sıçrıyor ve ciddi boşluklar içeriyor. Dedektif Dave (Lee Jones), çocukken tanık olduğu ırkçı bir cinayetin su yüzüne çıkan anıları sayesinde 40 yıl arayla işlenen iki cinayet arasında bağlantılar kuruyor. Bölgedeki film ekibine maddi destek sağlayan kirli çıkı Julie Balboni'nin (Goodman) suçlu olduğundan o kadar emin ki, tüm çabasını ne kadar haklı olduğunu göstermek için harcıyor. Dave'in bu dediğim dedik hali senaryonun ciddi sorunlarından biri. Zira kitapta aslında psişik bir karakter olarak tanıtılan Dave'in niye bu kadar emin olduğunun yanıtı filmde yok. Keza iç savaşta ölen askerlerden birinin hayaletiyle bağlantısının yanıtı da öyle. Neyse ki DVD'de 102 dakikalık yönetmen kurgusu da var. Amerikan kurgusundan biraz daha iyi olan ve daha karanlık bir ton içeren bu kurguya rağmen filmin çok berrak ve tatminkar bir sonuca ulaştığı söylenemez. Ekstra olarak ise sadece fragman var. *Kerem Sanatel*

Karanlıklar Ülkesi: | Rise of the Lycans (2009)

Yön: Patrick Tatopoulos
Oyn: Michael Sheen, Rhona Mitra
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪

2003'te "Underworld" ile başlayan seri, üçüncü bölümünde vampirlerle kurt adamların, yani Lycan'ların savaşının başlangıcına, ilk günlere dönüyor. Aristokrat vampirler ve bir zamanlar onların kölesi olan Lycan'lar arasındaki sır beyazperdeye, özel efekt uzmanı Patrick Tatopoulos yönetiminde yansımış. Bu kez Kate Beckinsale yerine ABD-Yeni Zelanda ortak yapımı filmin güzeli Rhona Mitra olmuş. En son "Frost / Nixon"da izlediğimiz Michael Sheen, bu kez başrolde. Bill Nighy ve öyküyü yaratanlardan Kevin Grevioux üçüncü filmin tanıdık isimleri. Fantastik tatlar içeren aksiyon yüklü gerilim, tür kırmasının ve serinin hayranları için cazip. *M.E.*

Sahtekârlar | Duplicity (2009)

Yön: Tony Gilroy
Oyn: Julia Roberts, Clive Owen
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪

Aralarında "Bourne Üçlemesi"nin de bulunduğu birçok sürükleyici filmin senaryosuna imzasını atan Gilroy'un bu kez adeta sürüklenen bir iş çıkarması inanılır gibi değil, ama her şeyin bir ilki vardır. Sırf Julia Roberts oynuyor diye "Ocean's Eleven"a benzediğini iddia etmenin alemi de yok. Bu "kim kimi kandırıyor" bazlı dolandırıcılık öyküsü, ne anlamlı, ne heyecanlı ne de komik. Üstelik kafa şişirecek denli geveze. Şirket sırlarını aşırmak fikrinden heyecan duyan plaza insanlarına bir şey ifade etme ihtimali yüksek yine de. Diskte yönetmenin sesli yorumu da var. *K.S.*

Pembe Panter 2 | The Pink Panther 2

Yön: Harald Zwart
Oyn: Steve Martin, Jean Reno
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

Pembe Panter elmasının da içinde bulunduğu efsanevi hazine çalınmıştır. Detektif Clouseau duruma el koyar. Peter Sellers'la özdeşleşen sakar ve beceriksiz Müfettiş Jacques Clouseau karakteri, ikinci kez Steve Martin'in sorumluluğunda. 2006 yapımı filmin devamında bu kez kayıp bir elmas ve peşinde birçok hırsız var. Jean Reno ve Emily Mortimer, önceki filmden tanıdık oyuncular. Kadro iyice zenginleşmiş. Kimler yok ki... Jeremy Irons, Alfred Molina, Andy Garcia, Lily Tomlin ve John Cleese ilk akla gelenler. Harald Zwart'ın yönettiği komedide farklı bir Paris yaratılmış. Çekimleri Paris ve Roma'da yapılan komedi, özellikle efsane serinin meraklısına sesleniyor. Diskte çekim hataları ve yapım belgeseli de var. *M.E.*

Bir Aptalın Anıları
Flashbacks of a Fool (2008)

Bir Roxy Music güzellemesi...

Yön: Baillie Walsh
Oyn: Daniel Craig, Harry Eden, Felicity Jones
Süre: 114 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Özellikle elektronik müzik grubu Massive Attack'a çektiği video kliplerle tanınan yönetmen Walsh, ilk uzun metrajında yalınlığıyla çarpan öyle bir görsel dil kullanıyor ki, yazdığı senaryonun neredeyse edebi bir lezzete ulaştığı söylenebilir. Müzik videolarıyla haşır neşir olmasının getirdiği bir diğer artı puan da filmin müzik kuşağına yansıyor haliyle. Roxy Music'in büyük olasılıkla ilk kez duyacağınız ve bir daha da unutamayacağınız efsunlu şarkısı "If There Is Something" kaybolan gençlik yıllarına ait bir marşa dönüşüyor sanki. Walsh, birçok bağımsız sinemacının ilk filmlerinde karşı koyamadığı bir dürtüyle bu şarkıyı ilk duyduğumuz ana, zarif ve keyifli bir dans sahnesi de çekmiş. Kariyerinin sonlarına doğru yaklaşan bir aktörün (Craig) çocukluk arkadaşlarından birinin ölüm haberini almasıyla 70'lerdeki ilk gençlik dönemine ait acı tatlı anılara döndüğü öykü, kabaca üç bölümden oluşuyor. Giriş bölümü, aktörün ve filmin tonunun sunumu mahiyetinde. Geniş yer tutan ikinci bölüm, büyük bir trajedinin gerçekleştiği yaz tatiline ayrılıyor. Üçüncü bölüm ise, karakterlerin af ve teselli aradıkları bir son dörtlük görevi görüyor. Walsh'un şiirsel anlatımının zarafetine diyecek yok; ancak cinsel uyanışa ya da cinsel düşkünlüğe karşı biçtiği cezalandırıcı tavır üzerinde biraz düşünmekte fayda var. Son tahlilde masumiyetin kaybı temasına biraz fazla yüklenerek filmini zedeliyor.

EKSTRALAR: Film ekibi ve oyuncularla söyleşiler. *Kerem Sanatel*

Marley ve Ben
Marley & Me (2008)

Sıcacık bir dostluk...

Yön: David Frankel
Oyn: Owen Wilson, Jennifer Aniston
Süre: 120 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Bir gazeteci, eşi, çocukları ve köpeği... En sadık dostlarımız köpekler üzerine sevimli ve alabildiğine duygusal olan film, özünde sıcak ve gerçek bir dostluk öyküsü. John ve Jennifer Grogan çifti (Wilson ve Aniston), evlendikten sonra Florida'ya taşınırlar. Yalnız kalmamak için aldıkları ve efsane müzisyen Bob Marley'in adını verdikleri sevimli köpekleri, oldukça yaramaz ve kural tanımazdır. Ilerleyen zamanlarda çiftin çocukları dünyaya gelir ve Marley, bütün ailenin vazgeçilmez bir parçası halini alır. Ama hayatın gerçekleri vardır ve bu gerçekleri bazen biz insanlara küçük bir köpekçik öğretir. John Grogan adlı gazetecinin yaşadığı olayların bulunduğu anı kitabından beyazperdeye uyarlanan filmde Owen Wilson ve Jennifer Aniston'a usta aktör Alan Arkin ile 80'li yılların ünlü ve çekici yıldızı Kathleen Turner eşlik ediyorlar. 22 adet Labrador cinsi sevimli köpeği de unutmamak gerek. Yıllar içinde Turner'ın nasıl bir deformasyon geçirdiğini görmek isteyenler için özellikle ilginç olan film, olanca hüznü yanında bu yönüyle de yürek burkuyor. David Frankel'in yönettiği duygusal yapım, küçük bir köpeğin biz insanlara verdiği karşılıksız sevgiyi ve hayata dair öğrettiği önemli ayrıntıları, olanca sadelik ve içtenlikle beyazperdeye taşımayı başarmış. Filmin soundtrack'inde yer alan R.E.M imzalı 'Shiny Happy People', Bob Marley & The Wailers'ın seslendirdiği 'One Love ve The Verve imzalı 'Rather Be', filme çok şey katan nefis şarkılardan akılda kalanları...

EKSTRALAR: Çekim hataları. *Murat Erşahin*

Crossing Over | (2009)

Yeşil kart uğruna her şey!

Yön: Wayne Kramer
Oyn: Harrison Ford, Ashley Judd, Ray Liotta
Süre: 108 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Sony Music
Film: ✪✪

Neredeyse bir sırça fanusta yaşanan ve dünyadaki her şeye çarpık bir gözle bakılan Hollywood'dan bazen öylesine ısmarlama ve eğreti görünen bir "toplumsal duyarlılık" filmi çıkıyor ki "Aman, zahmet ettiniz!" diyesiniz geliyor. Önceden gösterime gireceği duyurulan ama sonradan sadece DVD'ye yönlendirilen bu filmde de yine Amerika'daki kaçak göçmenlerin yaşadığı sorunları önemsiyormuş gibi yapıyorlar. Tabii bu bir bahane. Son tahlilde film öyle bir Amerikan yüceltmesine dönüşüyor ki, bir tek "tüm sıkıntılar şu yeşil kartı almaya ve Amerikan bayrağı altında milli marşımızı dinlemeye değer" demedikleri kalıyor. Pardon, bunu açıkça diyorlar aslında! Aynı adlı kısa filminden uzun metraja dönüştürdüğü senaryosunu da kendi yazan Kramer, belli ki boyunu çok aşan derin sulara kulaç atmış, çünkü göçmen sorunundan anladığı tek şey çeteciliğe zorlanan gençler, ya da yeşil kart almak için vücudunu satmak zorunda kalan genç kızlardan ibaret gibi görünüyor. Üstelik çalışma alanını öyle bir dağıtıyor ki, Harrison Ford'u bile neredeyse bir figürana dönüştürüyor. Ford'un canlandırdığı sınır polisi de, Judd'un canlandırdığı avukat da zorlama bir merhametin pençesinde kıvranıyor açıkçası. Tüm karakterleri birer karikatür olmaktan ayıran çizgi neredeyse yok gibi bir şey. "Tabu"dan anımsadığımız Summer Bishil'in potansiyel intihar bombacısı suçlamasıyla ailesinden alıkonulan Taslima rolünde kendisini paralaması da böyle bir manzarada işe yaramıyor haliyle. *Kerem Sanatel*

Mahremiyet | Intimacy (2001)

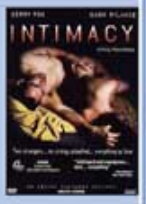

Yön: Patrice Chéreau
Oyn: Mark Rylance, Kerry Fox
Şirket: As Sanat
Film: ✪✪✪

Claire ve Jay çarşamba günleri buluşuyorlardı. Yalnızca sevişmek için... Bir gün Claire ortadan kayboldu. Jay, onun hakkında aslında hiçbir şey bilmediğini ve gizemli sevgilisini ne kadar çok merak ettiğini fark etti... "Benim Güzel Çamaşırhanem" adlı eseriyle tanınan Hanif Kureishi'nin bir öyküsünden uyarlanan ve Fransız sinemacı Patrice Chéreau'nun yönettiği film, Londra'da yaşayan ve günümüz çağına ayak uydurmuş insanlar arasında geçen bir aşk hikâyesi. Mark Rylance ve Kerry Fox'a eşlik eden isimler Timothy Spall ile Marianne Faithfull. Erotik dram ile Berlin Film Festivali'nde 'Altın Ayı'nın sahibi olan Chéreau, tamamen fiziksel bir ilişkinin zamanla nasıl tutkuya ve alışkanlığa dönüştüğünü başarıyla anlatıyor. *M.E.*

Alfabe Katili | The Alphabet Killer (2008)

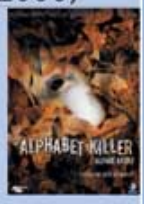

Yön: Rob Schmidt
Oyn: Eliza Dushku, Cary Elwes
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪
Ekstralar: ✪✪

Bizdeki "Beyza'nın Kadınları" vakasıyla yarışacak kadar komik bir seri katil gerilimi. Kurbanlarını çocuklar arasından seçen katili yakalamak için uğraşan dedektif Megan (Dushku) onu bulamayınca kelimenin tam anlamıyla deliriyor, ama yılmıyor. Dushku'nun korkunç oyunculuğu bir Cumartesi akşamını kahkaha partisine dönüştürecek kadar verimli bir malzeme sunuyor. Senaryonun karga tulumba ilerleyen temposu da akıllara ziyan. İlk kurbanın bulunuşuyla Dushku'nun bunalıma girmesi arasında neredeyse 15 dakika var! Meltem Cumbul küçük bir rolde. Diskte kamera arkası ve alternatif sahne de izlenebilir. *K.S.*

12 Tuzak | 12 Rounds (2009)

Yön: Renny Harlin
Oyn: John Cena, Aidan Gillen
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪

Milyonlarca dolarla kaçmaya çalışan Miles Jackson'ı, New Orleans polisi Danny Fisher durdurmayı başarır. Ancak Miles'ın kız arkadaşı yanlışlıkla hayatını kaybeder. Hapse giren Miles bir yıl sonra hapisten kaçmayı başarır ve intikam için Danny'nin peşine düşer. Adeta Danny ile alay ederek ona 12 tane çözülmesi imkânsız görev verir. Danny, bu 12 zorlu tuzağı geçmeyi başarırsa, Miles'ın elinde olan kız arkadaşı Molly'nin hayatı kurtulacaktır. "Zor Ölüm 2/Die Hard 2" ve "Mavi Korku/Deep Blue Sea" gibi başarılı macera-gerilim filmleriyle tanınan Renny Harlin'in yönettiği aksiyonda, başrolü, yeni aksiyon yıldızlığına soyunan John Cena üstlenmiş. Aidan Gillen ve Ashley Scott, filmin öne çıkan diğer oyuncuları. *M.E.*

Yönetmen: Volker Schlöndorff
Senaryo: Jean Claude Carrière (Günter Grass'ın aynı adlı romanından.)
Oyuncular: David Bennent, Angela Winkler, Mario Adorf
Süre: 136 dk.
Ses: Almanca 2.0 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.70:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: As Sanat

Teneke Trampet | Die Blechtrommel (1979)

Peter Pan, sen azıcık kenara çekil!

Almanya'ya En İyi Yabancı Film dalında ilk Oscar ödülünü kazandıran film, bu yıl tam 30. yaşına giriyor. Ama hâlâ nasıl da yepyeni, her karesinden nasıl da halis sinema ruhu fışkırıyor! Yönetmen Schlöndorff, DVD'deki 39 dakikalık fevkalade keyifli söyleşisinde, kariyerinin başyapıtı kabul edilen filmine her zamanki olağandışı titizliğini adarken ekibindeki herkese "Bu yıl Altın Palmiye'yi kazanmayı hedefliyorum, o yüzden hepiniz elinizden geleni yapın!" dediğini anımsıyor, ardından da ekliyor: "Yine de Oscar ödülü almayı ummuyordum."

Schlöndorff, kendi ifadesiyle ilk başlarda korkunç karakteri yüzünden Günter Grass ile çalışmak istememiş. Hatta romanın gerektirdiği gerçeküstü dokunuşlardan bir nebze çekinmiş de. Louis Bunuel ile çalışan ve gerçeküstücülükte deneyim sahibi olan senarist Jean Claude Carrière'nin devreye girmesi de onu ikna eden unsurlardan biri olmuş. Yönetmen, senaryonun ilk halini Grass'ın hiç beğenmediğini ve "piyes gibi" nitelemesini yakıştırdığını da anımsıyor. Grass, tek yapmaları gerekenin, tıpkı hayli sinematik öğeler taşıyan kitapta olduğu üzere, sahneleri nesnelerin etrafında geliştirmek olduğunu söylemiş. Yaratıcılığı körükleyen böylesine zengin bir hikayenin gerisi çorap söküğü gibi gelmiş zaten.

Film üç yaşından sonra büyümeyi reddeden Oskar Matzerath'ın, Naziler'in yükseliş ve çöküşüyle paralel ilerleyen öyküsünü anlatıyor. Oskar üçüncü yaş gününde kendisine hediye edilen teneke trampeti yanından hiç ayırmıyor. Olağanüstü bir yeteneği daha var. Korkunç çığlığıyla camları tuz buz edebiliyor. Aile yapısı ise hayli karışık. Örneğin babasının gerçek babası olduğundan emin değil, çünkü evde bir aşk üçgeni yaşanıyor.

Teneke Trampet, anlamsal bütünlüğü ve simgeleri nedeniyle epey tartışma koparmış bir film. Oskar'ın II. Dünya Savaşı'ndaki gelişmelere Alman halkının gösterdiği kayıtsızlığın bir simgesi olduğunu düşünenler, en mülayim cephede yer alanlar. Yönetmene göre, Oskar'ın tüm aşırı tepkileri bir numara olma isteğinin bir göstergesi ve çocuksu değil, küçültücü anlamda çocukça bir istek. (Buna en iyi örnek olarak, Oskar'ın bir Nazi partisinin ritmini bozduğu panayır sahnesi gösteriliyor.) Bu açıdan sadece Naziler'in dünya hakimiyeti ütopyasıyla değil, günümüzdeki aşırı rekabetçilik anlayışlarıyla da birebir örtüşüyor, onları küçümsüyor. Diğer yandan, Odipüs kompleksi olarak anılan "ana rahmine dönme isteği" filmin neredeyse bütününe hakim. Asıl fırtına da oralarda kopuyor. Zira Oskar, artık büyümeye karar verdiği 21 yaşına dek beş yaşındaki bir çocuk görünümünde olmasına rağmen, cinsel olgunluğa da erişiyor. Çok yakın bir tarihte, filmi tesadüfen izleyen Oklahoma'lı bir savcı, çocuk pornografisi suçlamasıyla filmin yapımcılarına bir dava bile açmış. Suçlamaya sebep olan (plajdaki soyunma kabininde geçen) sahnelere ait hâlâ sakladıkları resimli taslaklar davanın düşmesine yardımcı olmuş. Yönetmen, filmin her safhasında müthiş bir dikkat gösterdiğini ve sahnelerde aslen çıplaklık bile olmadığını da belirtiyor. (Maria'yı canlandıran Katharina Thalbach'ın tüm mahrem yerleri siyah bir kadifeyle kapatılmış mesela.) Filmin imgeleri o denli güçlü ki, bu tür tepkileri hâlâ çekebilmesi bile eskimediğinin ispatı olarak gösterilebilir.

Oskar rolündeki David Bennent, film çekildiği sırada 11 yaşında olmasına rağmen gerçek hayattaki büyüme sorunu nedeniyle beş yaşında gibi görünmesi itibarıyla yönetmenin en büyük yardımcılarından biri olmuş. Bennent, beyazperdenin en akılda kalıcı çocuk performanslarından birini sergilemekle kalmıyor, delice bakışları ve tekinsizliğiyle filmin benzersiz atmosferine de çok şey katıyor.

Bir uyarlama olarak da kusursuza çok yakın bir örnek var karşımızda. Romanda Oskar'ın hikayesi 1956'ya kadar devam etse de, filmde Naziler'in çöküşüyle beraber bitiyor. Bu noktada yönetmenle Grass arasında bir çekişme de yaşanmış. Alman halkının savaştan sonra hayatlarını devam ettirdiği düşüncesi yazar için önemliyken, yönetmene filmi Naziler'in bittiği anda noktalamak daha anlamlı görünmüş ve bu konuda yazarı ikna etmek de epey güç olmuş.

Filmin kurgusuyla ilgili olarak birçok varsayım bulunsa da Türkiye'de yayımlanan baskı filmin en temiz versiyonunu karşımıza getiriyor. Bazı kaynaklara göre efsanevi siyah-beyaz versiyon dışındaki tüm kurgular törpülenmiş versiyonları içeriyor. Yönetmen ise DVD'lerdeki mevcut kurguların kesilmemiş olduğunu söylüyor. Bu konuda kesin bir fikir birliği yok ne yazık ki.

Kerem Sanatel

Son Ültimatom | The Bourne Ultimatum (2007)

Sudan çıkmış ajanın suya döndüğü yer...

Yön: Paul Greengrass
Oyn: Matt Damon, Joan Allen
Süre: 104 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DTS-HD
Görüntü: 1080p
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ○○○○○
Ekstralar: ○○○○

Üçlemenin son filmi, haşin biçerdöver ajan Bourne'un geçmişini en fazla aydınlatan bölüm. Bu nedenle daha küçük aksiyon sahnelerine yer açıp tüm ağırlığın entrikaya dayandırılması, en azından Bourne takipçileri açısından hayal kırıklığı yaratmıyor. İlk film sadece "Ben kimim?" sorusu üzerinde dönüyordu. İkinci filmde ise hafıza kaybına yol açan travmanın nedeni sayılabilecek ilk cinayetin kırıntılarını öğrenmemiz hariç, pek de aydınlanmıyorduk. Bu kez yan etkileri bir "derin devlet travması"na dönüşen Treadstone operasyonunun neredeyse tüm ayrıntılarını öğreniyor ve Bourne'un gayri resmi doğum kayıtlarına ulaşabiliyoruz. Yine de ilk iki filmi seyretme ön koşulunu içinde taşıyor film. Eğer doğrudan bu filme atlarsanız, Blu-ray'in etkileşimli özellikleri bile kafanızın karışmasını engellemeyecektir. Bunun dışında Blu-ray'in teknik üstünlüklerini en iyi sunan disklerden biri karşımızdaki. U-Control özelliğini aktif hale getirdiğiniz zaman, filmi izlediğiniz sırada herhangi bir sahneye ait ekstralar bir menü olarak sunuluyor, dilediğinizi seçip filmi bölmeden izleyebiliyorsunuz. Tabii bu özellik aktifken Türkçe altyazı devredışı kalıyor. En ilginç özelliklerden biri de anımsatma özelliği. Filanca sahnenin önceki filmlerle bağlantısını açıklayan özel bir izleme seçeneği var. Çıkarılmış sahneler ve yönetmenin sesli yorumu eksik değil. Yapım belgeselleri de yeterince oyalayıcı. *Kerem Sanatel*

Apocalypto | (2006)

Yön: Mel Gibson **Oyn:** Rudy Youngblood, Dalia Hernandez
Mayaca LPCM 5.1 / 1080p / Türkçe altyazı
Film: ○○○ **Ekstralar:** ○○

Yönetmen Gibson'ın diğer filmlerine kıyasla daha az tartışma yaratan tarihsel aksiyon filminde Maya uygarlığının çöküş sürecine tanık oluyoruz. Gibson'ın vahşet zaafı hâlâ geçerli ama "Passion"a kıyasla izlemesi daha keyifli sayılabilir. Film HD, 16mm. ve 35 mm. gibi birçok farklı formatta çekildiği için görüntü transferinde bazı tutarsızlıklar dikkat çekiyor.

EKSTRALAR: Yönetmenin senaristle katıldığı sesli yorum sadece belli sahneleri kapsıyor. 25 dakikalık yapım belgeseline ilaveten bir de çok kısa silinmiş sahne var. *K.S.*

Beyaz Melek | (2007)

Yön: Mahzun Kırmızıgül
Oyn: Ali Sürmeli, Arif Erkin
Türkçe LPCM 5.1 / 1080p
Film: ○○ **Ekstralar:** ○○

Kırmızıgül'ün muhtemel toplumsal duyarlılık üçlemesinin ilk halkası onun ilk yönetmenlik denemesiydi aynı zamanda. Oyuncu kadrosunun neredeyse tamamı eski toprak duayenlerden oluşuyor. Kırmızıgül'ün yaşlıların üzerine titreyişi gayet iyi niyetli, ancak zaman zaman müsamereye dönüşen "kör gözüne ıslak mendil" anlayışıyla barışamayanlar çıkabilir. Görüntü aktarımı upscale edilmiş bir DVD'den biraz hallice, ses kuşağı ise yerli DVD'lerde sıkça rastladığımız çalışmanın aynısını Blu-ray'e taşıyor.

EKSTRALAR: Kamera arkası, oyuncularla söyleşi, müzik videosu, çıkarılmış sahneler. *K.S.*

Top Gun | (1986)

Yön: Tony Scott
Oyn: Tom Cruise, Kelly McGillis
İngilizce 5.1 DTS-HD / 1080p / Türkçe altyazı
Film: ○○ **Ekstralar:** ○○○○

80'lerin suçlu zevkler kategorisindeki bir numaralı filminin hatırı sayılır miktarda meraklısı var, ama yine de bunun bir kült film olduğunu her yerde söylememek lazım. Tarantino'nun yıllar önce yaptığı alt okuma sayesinde çok daha eğlenceli. 80'ler nostaljisinde doz aşımı olunca başınıza neler geldiğini az çok biliyorsanız fazla söze gerek yok. Birkaç yıl önce yayımlanan ve yüksek fiyatına rağmen çabuk tükenen iki diskli özel baskıyı kaçırdıysanız bu iyi bir fırsat, çünkü ekstra içerik o baskıyla tıpatıp aynı.

EKSTRALAR: Sesli yorum, yapım belgeselleri, çok açılı resimli taslaklar, arşiv galerisi. *K.S.*

ALKAN AVCIOĞLU

Dead Time: Kala | (2007)

Endonezya'dan fantastik bir kara film

Hikâye: Doğal felaketler, yozlaşma, sokaklarda kaos, her yerde şiddet. Bilinmeyen bir zaman ve bilinmeyen bir diyarda narkolepsi hastalığına sahip gazeteci Janus kendini sırrı çözülemeyen cinayetlerin ortasında bulur.

Joko Anwar Endonezya'nın en popüler yönetmenlerinden biri. 2007 tarihli filmi "Dead Time: Kala" da ülkesinin box-office hitlerinden biriydi. Ancak bazı festivallerde adından söz ettirmesine rağmen diğer ülkelerde pek az kişinin izleme şansına eriştiği bir film. Aldığı övgülere rağmen ulaştığı izleyici sayısı bakımından hak ettiği ilgiyi görmüş bir film değil. Sözgelimi imdb'de sadece 117 kişi filme puan vermiş durumda. Filmin Batı'da piyasada bir DVD'sinin bulunmaması kuşkusuz bunda büyük rol sahibi. Halbuki düşük bütçesine rağmen şaşırtıcı bir prodüksiyon kalitesi ve sinematografisi var. Türler arasında gezinen eklektik yapısı ve vaat ettiği popcorn usulü eğlence ile değişik filmlerin peşinde koşan sinemaseverleri fazlasıyla tatmin edecek bir film.

Kendi film endüstrisinin çıtaları düşünüldüğünde "dev" bir film "Dead Time: Kala". Nitekim janr sineması tutkunları için de adeta 'pulp' bir meyve tabağı: Bir dedektif filmi olarak başlıyor, sonra distopik bir bilimkurguya, ardından bir korku filmine, ardından bir kara filme, ardından romantizm ve aksiyon soslu bir fantastik epiğe ve en sonunda da bir trash filme dönüşüyor! Kısacası bu filmde her şey var; Endonezya yapımı bir "Yüzüklerin Efendisi" olarak anılması boşuna değil. Boyundan büyük işlere kalkışmıyor da değil. Ortada gerçekten büyük fantastik bir hikâye dünyası var. Olay örgüsünde zaaflar ve ucuz tercihler yok değil. Ancak "Dead Time: Kala" bunların yanında kâğıt üzerinde komik tınlayan iddiasının arkasında durmayı başarıyor. 4 şehirde 27 farklı yerleşim merkezinde çekilen film, Endonezya için adeta Terry Gilliam'ın "Brazil"inin, Alex Proyas'ın "Dark City"sinin muadili bir sinemasal dünya yaratıyor. Sinemasal referanslar önemli, keza "Dead Time: Kala" Proyas ile Fritz Lang'den ciddi bir şekilde besleniyor. Bu eksende filmin janrlar arasında bir potpuri olmasına rağmen en çok stilize bir kara film gerilimi olarak ayakta kaldığını belirtmek gerekiyor.

Yönetmen Joko Anwar oldukça iddialı ve gözünü yükseklere dikmiş bir isim. 1999'da film eleştirmenliği yapmaya başlamış olan Anwar 2003'te TV ile başlayan kariyerinde eline aldığı her projeyi bir altına dönüştürmüş durumda. Senaryosunu yazdığı "Arisan!" ulusal bir fenomene dönüşürken 2005 tarihli ilk yönetmenlik denemesi "Janji Joni / Joni's Promise" ülkesinin box-office'ini zirvede tamamladı ve birçok uluslararası festivale seçildi. TV ve sinema endüstrisini radikal muhafazakârlaşmaya karşı bir direniş alanı olarak değerlendiren Anwar, "Arisan!"da ekranda öpüşme yasağının bir boşluğunu bulup değerlendirmiş. Endonezya'daki düzenleme ekranda bir erkek ve bir kadının öpüşmesini yasak getiren bir ifade taşıdığı için Anwar senaryosunu revize etmiş ve merkeze âşık olan gay bir adam yerleştirmiş. Bir romantik komedi olarak yazılan filmin öpüşme sahneleri ülkede bir popüler kültür fenomenine dönüşmüş (filmin ardından kuralın yeninden düzenlendiği belirtmeye gerek olmasa gerek). Anwar'ın radikalizme karşı duruşundaki en hırslı projesi ise ikinci filmi "Dead Time: Kala"ydı. Yönetmen bu konuda "Gitgide daha korkutucu bir hale geliyor; çünkü bir sonraki aşamada kendi anlayışlarına göre neye yanlış diyeceklerini bilmiyoruz" diyor. "Dead Time: Kala"yı bu bağlam çerçevesinde düşününce filmin bir popcorn sineması olmasına rağmen politik alt-metinlerle bezenmiş olduğunu görüyoruz. Bu bakış açısıyla filmin tüm mitolojik göndermelerini bir alegori olarak okumak mümkün. Yönetmen Anwar, son filmi "Pintu Terlarang/The Forbidden Door" ile ise bu sene uluslararası sinema çevrelerinde ismini biraz daha duyurmaya başladı. Keza o, kimilerine göre bir gün yurtdışında dikkati çekecek ve ileride uluslararası dağıtıma girecek bir film çekmesi muhtemel bir isim. Şimdilik Endonezya anaakım sinemasının kurallarını baştan yazan ve Asya sinemasında yükselen bir değer olmayı sürdürüyor.

Filmin DVD'sine rastlamak kolay bir iş değil. Ancak internet üzerinden sipariş edilebilir www.esindo.com. Endonezya baskısı olan bu DVD'de İngilizce altyazı seçeneği mevcut.

Yine şimdilik yönetmenin en görülmeye değer filmi "Dead Time: Kala". Büyük bir çoğunluk tarafından Endonezya sinemasının bugüne kadarki en önemli filmi olarak değerlendiriliyor. Bu açıdan bile mutlaka görülmeye değer bir film. Dahası film şaşırtıcı derecedeki özenli çerçeve düzenlemeleri ve sinematografisinin de avantajıyla çok iyi eleştiriler almıştı. "Dead Time: Kala", İngiliz sinema dergisi Sight & Sound'da senenin en iyi filmleri arasında gösterilirken Hollywood Reporter ve Variety'de de oldukça övüldü. Gelgelelim, film parmak ısırtan birkaç sahnesinin yanında kötü bir finalin karın ağrısını da üzerinde taşıyor. Yine de, sadece 600 bin dolara kotarılmış olmasını şaşkınlıkla karşılayacağınız bu filmi mutlaka görmek gerek. Türkiye'de çekilen bazı korku filmleri veya fantastik olmaya soyunan filmler insanın ağzında buruk bir tat bırakırken hep film endüstrisinin durumundan ve düşük bütçenin dezavantajından bahsedilir. "Dead Time: Kala" ise başlı başına akıllıca bir görüntü yönetimiyle, olmayan bir endüstrinin içinde bile düşük bütçelerden neler yapılabileceğini gösteriyor. Her şey bir kenara, filmin Asya sinemasının son yıllarda çıkardığı en tuhaf ve yaratıcı zihinlerden birinin ürünü olduğu kesin.

Kahvaltı Kulübü | The Breakfast Club (1985)

"Büyüdüğün zaman, kalbin ölüverir." "Kahvaltı Kulübü"nün bu en can alıcı cümlesi muhtemelen John Hughes için geçerli değildi. Geçtiğimiz ay hayata gözlerini yuman yönetmen 1980'lerin en güzel gençlik filmlerine imzasını atmıştı. Hughes'un filmografisinin unutulmaz halkalarından biri de 1985 tarihli kült klasik "Kahvaltı Kulübü"ydü.

1980'lerde büyüyen sayısız insan için nostalji kokulu, duygu yüklü bir başyapıt olan "Kahvaltı Kulübü" popüler kültüre damgasını vuran unutulmaz filmlerden. O günden bugüne sayısız gençlik filmine ilham veren film hatırlanacağı gibi, cezalı olduklarından dolayı bir cumartesi gününü okul kütüphanesinde geçirmek zorunda kalan 5 öğrencinin hikâyesini anlatır. Birbirlerini hiç tanımayan ve hiç ortak noktası bulunmayan bu 5 genç o günün sonunda birbirleriyle sıkı bir bağ kurarlar. En başlarda 5 klişe karakterden ibaretmiş gibi gözükseler de, filmin bütün beylik yargıları kırarak gençlerin portresini çizmedeki başarısında oyuncular da büyük pay sahibidir. Kızıl saçlarıyla hafızalara kazınan Molly Ringwald'ın yanı sıra gençlerin en "asi"si John Bender'i canlandıran Judd Nelson, performansıyla filmde en fazla öne çıkanlardan biridir. Aşağıdaki sahne de buna bir örnek sayılabilir.

John: Ne yiyoruz?
Brian: Standart, olağan öğle yemeğin sanırım.
John: Süt?
Brian: Çorba... Elma suyu.
John: Okuma yazma biliyorum... Ekmeğe sürülmüş fıstık ezmesi ve reçel. Brian, bu çok besleyici bir öğlen yemeği. Tüm besin grupları mevcut. Annen Bay Rogers'la mı evlenmişti? Hayır, Bay Johnson.
John: Şimdi büyük Bri'ın evindeki hayatı gözümde şöyle canlandırmaktayım. (Sesini değiştirerek.)
"Oğlum!"
"Evet, babacığım?"
"Günün nasıldı, dostum?"
"Mükemmel, baba. Seninki nasıldı?"
"Süper. Söyle, oğlum, bu hafta sonu balığa gitmeye ne dersin?"
"Mükemmel, baba. Ama yapmam gereken ödevlerim var."
"Sorun değil, oğlum. Teknede yapabilirsin."
"Tanrım!"
"Tatlım, oğlumuz mükemmel değil mi?"
"Evet tatlım. Hayat mükemmel değil mi?" (Öpücük sesleri çıkartır.)
Andrew: Pekala, senin ailenden ne haber?
John: Benimki?
Andrew: Evet.
John: Bu gerçekten kolay. (Sesini değiştirerek.)
"Aptal, değersiz, pis, lanet olası seni beleşçi o... çocuğu. Geri zekalı, koca ağızlı, her şeyi bilen, seni denyo!"
"Çirkin, tembel ve saygısız demeyi unuttun."
"Kes sesini, kaltak! Git bana hindili sıcak çörek ayarla."
"Ya sen, babacığım?"
"Canın cehenneme!"
(Bağırmaya başlar) "Hayır, baba, ya sen?"
"Canın cehenneme!"
"Hayır, baba, ya sen?"
"Canın cehenneme!" (Yumruk atma hareketi yapar)
Brian: Gerçekten böyle mi?
John: Bir ara gelmek ister misin?
Andrew: Saçmalık. Hepsi senin hayal ürünün, tek bir kelimesine bile inanmıyorum.
John: Bana inanmıyor musun?
Andrew: Hayır.
John: Hayır mı?
Andrew: Kekeledim mi?
John: (Andrew'a yaklaşır ve kolunda bir sigara yanığı gösterir) Buna inanıyor musun? Bir puro büyüklüğündedir. Kekeledim mi? Garaja boya döktüğün zaman benim evimde göreceğin karşılık budur. (Uzaklaşmaya başlar) Düşünüyorum da sizin gibi yapay penislerle kalmam gerekmiyor artık.

"Kahvaltı Kulübü"nün Türkçe altyazı seçeneği içeren DVD'sini ülkemizdeki DVD satan mağazalarda bulabilirsiniz.

Bağımsız filmlere devam!

Almanya doğumlu oyuncu **HALUK PİYES,** ilk uzun metrajlı filmi "Kanımdaki Barut"u yazdı, yönetti ve başrolünü üstlendi. Yerel ve evrensel değerleri bir araya getirmek istediği filmini şiddete karşı bir sosyal sorumluluk projesi olarak nitelendiren genç sinemacı, kariyerini hem oyuncu hem de yönetmen olarak sürdürmek niyetinde.

Favori filmleriniz nelerdir?
Kurosawa'lar, Orson Welles'ler, Charlie Chaplin'ler, Buster Keaton'lar… Ama "Transformers"ları, "Harry Potter"ları da severim. Çünkü bence insan çok yönlüdür, bir tek janrla kısıtlanamaz. Korku filmciyim, klasikleri severim diyemem, hepsini severim açıkçası…

Favori yönetmenleriniz kimlerdir?
1950'lerin dramalarını çeken Elia Kazan'lar; Charlie Chaplin ile başlayan, hiç konuşmadan film anlatan insanlar. Bu çağda da, CGI kullananlar, animasyonları çekenler; Peter Jackson mesela. Hızlı anlatımıyla David Fincher'ı, şaşırtıcı tarzıyla David Lynch'i, çok yavaş Jim Jarmusch filmlerini de çok severim.

Hangi oyuncuları beğeniyorsunuz?
Sinema sevgim Marlon Brando ile başladı. Kim Novak'ı sayabilirim. Onları izleyerek sinemanın büyüsüne kapıldım. Gurbette yaşamanın şöyle bir avantajı vardı; sürekli betacam filmler geliyordu, Fatma Girik'ler, Türkan Şoray'lar, Kadir İnanır'lar, Cüneyt Arkın'ların siyah beyaz filmleriyle büyüdük. Onları da çok çok severim. Keşke dünyaya açılsaydılar, bence şu an hâlâ bütün hünerlerini ortaya dökebilmiş değiller.

Çalışmak istediğiniz yönetmenler kimlerdir?
Yurtdışında janrlar daha belirgin ama Türkiye'de karışık bir durum var. Bir yönetmenin ismini söylemek yanlış olur, çünkü o kadar büyük emek gerektiren, o kadar meşakkatli bir iş ki haksızlık olur. Ama hem Türkiye'de hem Avrupa'da tanışıp çalışmak istediğim yönetmenler var.

Yarısında çıktığınız bir film var mı?
Yok, gitmeden direkt eliyorum; çünkü çıkmak da büyük saygısızlık. Ben de kendi filmim için düşünüyorum mesela, seyreden tabii ki sıkılabilir, belki kaldıramayabilir travmayı, herkesin hakkı çıkmak. Ama bir kişi çıksa kesinlikle buruk olur insan, "Çıksın, olsun" falan demez kimse, ben diyemem. Ama Türkiye'de şöyle bir şans var tabii; ara var. Kimse geri gelmiyormuş (gülüyor).

İş gereği bulunduğunuz en acayip mekân neresiydi ve orada neler yaşadınız?
Soğuk bir anım var. Petersburg'da, "Kozmonotun Mektubu" diye bir film çektim, oyuncu olarak. Üç ay orada Rus oyuncularla kaldım. Hiçbiri dil bilmiyordu ama çok sıkı dostlardı. Ben Çeçenler'e karşı dövüşmek istemeyen üç-dört tane askerin arasındaydım, firar ediyoruz. Bir nehrin karşı kıyısına geçecektik. Girdik ve dublörler bize hemen, "Yüzünüz gözükecek, dalma sahnelerini biz hallediyoruz ama sakın ola kafanızı suya sokmayın, çünkü çıkardığınız vakit, direkt buz kesersiniz" dediler. Ben tabii erkekliğe bir şey sürdürmüyordum, Ruslar da votka yüzünden bir şey hissetmiyordu!

Sizce son 10 yılın sinema olayı neydi?
HD kameralar, animasyonlar, CGI efektleri.

Mutlaka oynamak istediğiniz bir rol ya da içinde bulunmak istediğiniz bir proje var mı?
Gönlümden geçen, İstanbul'un hikâyelerini, Fatih dönemini anlatmak. Hayalimde hep "Gladyatör"ün açılış sahnesiyle anlatmak var. Didaktik olmadan, kör göze parmak olmadan, belki "Hero" veya "Gladyatör" gibi, hem güzel bir aşkı anlatan hem de aksiyon içeren bir film… Hayalimde bunlar var ama o bütçeler nereden bulunur bilmiyorum!

İdealinizdeki set ve yönetmen nasıl olmalı?
Kalbiyle çalışan insanlar olmalı açıkçası. Türkiye'de de inanılmaz teknikler kullanabilirsiniz artık ama asıl kalbinle yanında olan bir ekip, o tarzda yazılmış bir senaryo ve onların sentezi gerekiyor. Filmi uluslararası, profesyonel bir seviyeye çıkarmak için de senaryo matematiğinin doğru olması, setteki organizasyonun doğru olması şart. Ama olmazsa olmazı yürek.

Çocukken ne olmak isterdiniz?
Bir kasete çekmişler, kaleci, karateci, polis olmak istemişim. Gençlik yıllarımda boksla uğraştım, Almanya'da üçüncü ligde kaleci oldum, polisti, doktordu vesaireyi de filmlerde oluyorum. Filmlerde her şey olabiliyorsunuz.

Hangi konuda güçlüsünüz?
Azimliyim, çalışkanım.

Hangi konuda zayıfsınız?
Sabırsızım.

Batıl inançlarınız var mı? Doğaüstü olaylara inanır mısınız?
Batıl inancım yok, doğaüstü olaylara inanırım.

Ölümden sonra ne var?
Ebediyet.

En büyük hayaliniz nedir?
Gerçekten bağımsız bir şekilde hareket edip, bağımsız filmlere devam ederek belirli dertlerimi anlatmak.

Favori kelimeniz nedir?
Deneyelim.

Bundan 10 yıl öncesine dönseniz kendinize ne öğüt verirdiniz?
"Oğlum sakin ol, yavaş yavaş olacak her şey!"

Sabırsızlıkla beklediğiniz bir film, konser, sanat olayı vesaire var mı?
Yaklaşık iki senedir o kadar kapalıyım ki, bir an önce filmim çıksın göreyim istiyorum!

Hayatınız bir filme çekilse adı ne olurdu?
"…'yı Beklemek".

Yeni bir sinema projeniz var mı?
Oyuncu olarak üç tane senaryo var, değerlendiriyoruz. Yönetmen olarak da biri Adana'da, biri de İstanbul varoşlarında geçen iki hikâyemiz var. Birinden birine karar vereceğiz. ■

YURTİÇİ KARGO'DAN EKONOMİYE DESTEK

1 Temmuz - 30 Eylül tarihleri arasında,
paket ve dosya gönderilerinizde
%25 indirim* sizi bekliyor!

Hayatı kolaylaştıran yenilikler
daima Yurtiçi Kargo'dan.

444 99 99
alo

www.yurticikargo.com

yurtiçikargo
Söz verdiğimiz gibi

* Kampanya, 1 kg'a kadar tüm şehirler arası standart gönderiler ve VIP 24 için geçerli olup, indirim taşıma fiyatı üzerinden uygulanacaktır. İndirim, başka bir kampanyadaki indirimle birleştirilemez. VIP 24, dosya ve paketlerin teslimat sürelerinin 2 gün olduğu illerde bu süreyi 1 güne indiren ekspres gönderi hizmetidir.

Dünyayı keşfetmenin tadını çıkarın.
Genç filomuz, genişleyen uçuş ağımız, konforlu koltuklarımız ve eşsiz hizmet anlayışımızla
sizi dünyanın 150'den fazla noktasına ulaştırmanın gururunu yaşıyoruz.
Siz de, Star Alliance üyesi Türk Hava Yolları farkıyla dünyayı keşfetmenin ayrıcalığını yaşayın.
TÜRK HAVA YOLLARI
A STAR ALLIANCE MEMBER
thy.com | 444 0 849